

ΗΛΙΑΣ Ε. ΜΠΙΤΣΑΝΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ ΤΟ 1936

Το «κύκνειο άσμα» του σταφιδικού κινήματος

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2026

Ο «απόηχος» του 1935 και συνέδριο στον Πύργο

Η μεγάλη εξέγερση του 1935 ανησύχησε το αστικό σύστημα που εφάρμοσε σκληρά μέτρα καταστολής. Τα τεράστια όμως προβλήματα συνέχιζαν να υπάρχουν και την καταστολή ακολούθησε μια προσπάθεια δικομματικής συναίνεσης προκειμένου να χαρακτηί κοινή πολιτική μέσω «συνεδρίων». Αυτή η πολιτική περιλαμβάνει σκληρότερα μέτρα όπως η εκρίζωση των σταφιδαμπέλων και διακοπή παραλαβής της κλωρής σταφίδας. Οι σταφιδοπαραγωγοί απαντούν με την ενεργοποίηση της επιτροπής του Συνεδρίου Γαργαλιάνων που παρότι τα μέλη ης διώκονται, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες.

Το ΚΚΕ παρεμβαίνει με σημαντικές αναλύσεις για το σταφιδικό. Αποφασίζεται η συγκρότηση συνεδρίου στον Πύργο, οι προετοιμασίες ξεκινούν και η καταστροφές από περονόσπορο

«φουντώνουν» την αγανάκτηση των σταφιδοπαραγωγών. Η κυβέρνηση Μεταξά από επιβλήθηκε από το βασιλιά με δικομματική συναίνεση απαντά με σκληρά μέτρα και ανακοινώνει έμμεσα τιμές πείνας για τη σταφίδα. Στο συνέδριο που γίνεται σε κλίμα τρομοκρατίας, ο Κουλαμπάς καταφέρνει να φθάσει μέχρι την αίθουσα και να ξεσπκώσει τους παραγωγούς. Συλλαμβάνεται και εξορίζεται, διώξεις ασκούνται και σε άλλους παραγωγούς. Στο συνέδριο παρεμβαίνει το Δημήτρης Γληνός με τεκμηριωμένη ομιλία και γίνεται δεκτός με ενθουσιασμό. Εμφανίζονται διαφωνίες στις αποφάσεις, εκδηλώνεται αδυναμία οργάνωσης κινητοποιήσεων και έρχεται η δικτατορία Μεταξά για να βάλει ταφόπλακα στο μεγαλύτερο, μαχητικότερο και περισσότερο πολιτικοποιημένο κίνημα των αγροτών.

A.

- Οι κυβερνήσεις με επιτροπές
και συνέδρια ετοιμάζουν νέα
βάρη για τους σταφιδοπαραγωγούς
- Οι παραγωγοί οργανώνονται
 - Το ΚΚΕ παρεμβαίνει και αποκαλύπτει

ΔΙΩΞΕΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Στα τέλη του 1935 δίνεται αμνηστία στους σταφιδοπαραγωγούς που πήραν μέρος στην μεγάλη εξέγερση του Αυγούστου, αλλά η κυβέρνηση κάνει ό,τι είναι δυνατόν προκειμένου να «αφοπλίσει» το κίνημα προχωρώντας σε συλλήψεις και εκτοπίσεις. Και οι καταγγελίες πυκνώνουν:

«Την παραμονή των Χριστουγέννων όργανα καθεστώτος επέδραμαν προς σύλληψη των αμνηστευθέντων σταφιδοπαραγωγών 10 Νοεμβρίου και αποστολήν υπερωρίαν εις ξερόνησον Ανάφη. Διαμαρτυρόμεθα. Ζητούμεν παύσιν τρομοκρατίας.

Στ. Διακουμογιαννόπουλος, Δ. Αρβανίτης, Εγγλέζος, Τσαρπάλας».

«Σήμερα Χριστούγεννα λίαν πρωί διμοιρία αστυνομικών επέδραμεν εις το χωρίον Κυνηγού, ερευνώσα απάσας οικίας, όπως συλλάβη και εκτοπίσει τον αμνηστευθέντα σταφιδοπαραγωγόν Διακουμογιαννόπουλον. Η αγανάκτησις των σταφιδοπαραγωγών κορυφούται, μη αποκλειόμενων δυσαρέστων άτινα βαρύνουν στραγαλιστάς ελευθερίων λαού. Απαιτούμεν άμεσον άρσιν απειλουμένων εκτοπίσεων και αμνήστεισιν πάντων πολιτικών καταδικων και εξορίστων.

Επιτροπή: Π. Κουβελιώτης, Β. Βλασταράς, Ε. Βλαχογιάννης».

«Διαμαρτυρόμεθα διά την δίωξιν αμνηστευθέντων αγωνιστών σταφίδος αξιούμεν κατάπαισιν διώξεως και άμεσον παροχήν γενικής αμνηστίας. Άλλως θα υπερασπισθώμεν διά παντός μέσου τας ελευθερίας μας.

Επιτροπή σταφιδοπαραγωγών Χωματάδας: Γ. Καραγλάνης, Δημ. Καραμπάτσος, Ανδρ. Καραμπάτσος»⁽¹⁾.

Τα περισσότερα στελέχη κρύβονται σε διάφορες περιοχές της Μεσσηνίας καθώς υπάρχει ένα δίκτυο προστασίας ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγούς.

ΕΛΙΓΜΟΣ ΜΕ... ΜΕΛΕΤΗ

Το 1936 ξεκινάει με την αναγγελία ενός κυβερνητικού ελιγμού για «μελέτη» του σταφιδι-

κού, προκειμένου να πεισθούν οι παραγωγοί ότι αυτή τη χρονιά τα πράγματα θα είναι καλύτερα. Από τον τρόπο που παρουσιάζεται η είδηση στη «Σημαία» γίνεται φανερό ότι οι δυσκολίες θα μεγαλώσουν και η εφημερίδα επισημαίνει τη σοβαρότητα της υπόθεσης των αγροτικών χρεών που πνίγουν τους σταφιδοπαραγωγούς: «Κατά πληροφορίας εξ Αθηνών υπό την έμπνευσιν του υπουργείου της Εθνικής Οικονομίας ήρχισε μια προεργασία διά την μελέτην του σταφιδικού ζητήματος και τον έγκαιρον καθορισμόν των ενδεικνυόμενων μέτρων προς αντιμετώπισιν βεβαίων δυσχερειών μελλουσών εσοδειών.

Συγκεκριμένως το υπουργείον της Εθνικής Οικονομίας, προβλέπον ότι σημαντικές δυσχερείας θα παρουσιάση η τοποθέτησις της προσεχούς εσοδείας της σταφίδος, προέβη εις τας απαιτούμενας ενεργείας διά να προκαλέση από τούδε την μέριμναν των ενδιαφερομένων και ιδιαιτέρως του Αυτονόμου Σταφιδικού Οργανισμού. Διά την αντιμετώπισιν των δυσχερών περιστάσεων του αμέσως προσεχούς μέλλοντος λαμβάνονται κατ' αρχήν ωρισμένοι αποφάσεις, η εφαρμογή των οποίων θα εξαρτηθή εκ της πολιτικής της μελλούσης να προέλθη κυβερνήσεως.

Κατά τας αυτάς πληροφορίας η πρωτοβουλία των προσπαθειών αυτών επικροτείται γενικώς, δεδομένου ότι παρέχεται ολόκληρος ο απαιτούμενος χρόνος τόσο εις το κράτος όσο και εις τας σταφιδικές οργανώσεις των παραγωγών, να εξετάσουν χωρίς βιασύνην τα όλον πρόβλημα και να λάβουν τας αναγκαίας αποφάσεις. Πιστεύεται δε ότι από την όλην αυτήν κίνησιν δεν θα λείψη καμία οργάνωσις.

Κατά τας αυτάς πληροφορίας, υπό των κύκλων των εκπροσωπούντων τας απόψεις των σταφιδοπαραγωγών διατυπούται η γνώμη ότι τα μέτρα τα οποία θα ληφθούν διά την αντιμετώπισιν των δυσχερειών του προσεχούς σταφιδικού έτους δεν είναι δυνατόν να έχουν ευνοϊκάς διά την κατάστασιν των αγροτών συνεπείας, εάν αφήνουν άλυτον και το ζήτημα των αγροτικών χρεών, τα οποία, καθυστερούμενα

και επισωρευόμενα, ωθούν την κατάσταση εις πραγματικόν αδιέξοδον»⁽²⁾.

ΤΕΛΟΣ Η ΧΛΩΡΗ ΣΤΑΦΙΔΑ

Και πέφτει η “βόμβα” καθώς ο ΑΣΟ κάνει γνωστό ότι για το 1936 δεν θα παραλάβει χλωρή σταφίδα, γεγονός που δημιουργεί ανυπέριθλτα προβλήματα σε τμήμα των παραγωγών:

«Παρά του Αυτονόμου Σταφιδικού Οργανισμού απεστάλη προς τα υποκαταστήματα των Γενικών Αποθηκών με κοινοποίηση προς τα συγκροτήματα δεξαμενών του ΑΣΟ, απάσας τας Ενώσεις Σταφιδικών Συνεταιρισμών και

Γεωργικά Επιμελητήρια Πατρών, Καλαμών, Ναυπλίου, Πύργου, Ζακύνθου και Αργοστολίου η κατωτέρω εγκύκλιος δι’ ης γνωστοποιείται εις τους σταφιδοπαραγωγούς ότι απεκρυστάλλωσε οριστικώς την απόφασιν ότι δεν θα παραλάβη χλωράν σταφίδα πλέον. Ο ΑΣΟ δικαιολογεί ως κατωτέρω την εν λόγω απόφασιν του:

Εχομεν την τιμήν να φέρωμεν εις γνώσιν σας από τούδε τα κάτωθι:

1) Διά της παραληφθείσης χλωράς από του 1935 προς διευκόλυνσιν των παραγωγών έχει υπερπληρωθεί ολόκληρος ο αποθηκευτικός χώρος των δεξαμενών τώσον του ΑΣΟ όσον

<p>Ο Α. Σ. Ο. ΔΕΝ ΘΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΧΛΩΡΑΝ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΕΣΟΔΕΙΑΣ ΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΑΛΩΝΙΑ Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΓΕΝ. ΑΠΟΘΗΚΑΣ ΠΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΤΟ ΜΕΤΡΟΝ</p>		
<p>Παρά του Αυτονόμου Σταφιδικού Οργανισμού απεστάλη προς τα υποκαταστήματα των Γενικών Αποθηκών με ταυτόχρονον κοινοποίησιν προς τα συγκροτήματα των Δεξαμενών του ΑΣΟ, απάσας τας Ενώσεις Σταφ. Συνισμών, και Γεωργικά Επιμελητήρια Πατρών, Καλαμών, Ναυπλίου, Πύργου, Ζακύνθου και Αργοστολίου κατωτέρω εγκύκλιος δι’ ης γνωστοποιεί εις τοὺς σταφιδοπαραγωγούς δι’ απεκρυστάλλωσιν οριστικώς την απόφασιν ότι δεν θα παραλάβη χλωράν σταφίδα πλέον.</p> <p>Ο ΑΣΟ δικαιολογεί ως κατέρω την εν λόγω απόφασιν του.</p> <p>Πρὸς τὰς Γενικὰς Ἀποθήκας Κύριοι,</p> <p>“Εχομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνώσιν σας ἀπὸ τούδε τὰ κάτωθι:</p> <p>1) Διὰ τῆς παραληφθείσης χλωρᾶς τοῦ 1935 πρὸς διευκόλυνσιν των παραγωγών έχει</p>	<p>πνευματοποιήσεως, ἡ ἔξοικονόμησις χώρου προβλέπεται ὡς τελείως ἀδύνατος.</p> <p>Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ ΑΣΟ κρίνει ἐπ’ ἀνάγκης νὰ γνωστοποιήσῃ δι’ ἃς δὲν θὰ καταστή δυνατὴ ἐφέτος ἡ παραλαβὴ χλωρᾶς πορ’ ἄλλην τὴν ζωρᾶν τοῦ ἐπιθυμίου νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης τοὺς εἰθισμένους εἰς τὴν παράδοσιν χλωρᾶς.</p> <p>Ἐπομένως εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰδοποιήσῃτε τοὺς ἐνδιαφερομένους παραγωγούς τῶν παραδιδόντων χλωρᾶν περιφερειῶν νὰ λάβουν ἀνάλογα μέτρα καὶ ἴδια ὅσοι ἔχουν χαλάσει τὰ ἀλώνια των διὰ νὰ δυνηθοῦν καὶ ἐτοιμάσουν ἐγκοίρωσιν ταῦτα ὥστε νὰ μὴν δύνανται νὰ διατυπώσουν παράπονα μὴ ἐν καιρῷ εἰδοποιήσεώς των ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ.</p> <p>Διὰ τῶν ἀρμοδίων ὑποκαταστημάτων σας, εἰς ἃ δέον νὰ διειβίστατε ἀλυσίαν ἀναλόγως</p>	<p>πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς παρούσης παρακαλοῦμεν ὅπως φρονίσῃτε ν’ ἀνακοινωθοῦν τὰ ἀνωτέρω εἰς ἀπάσας τὰς κοινότητας τῆς περιφερείας τῶν δημοσιεύσεων εἰς ἐφημερίδας πρὸς γνώσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ἵνα ἔχοντες ὀλόκληρον τὸ μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς παραλαβῆς χρονικὸν διάστημα διορθώσουν τὰ ἀλώνια των καὶ ἐτοιμάσουν δι’ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀποξήρανσιν τῆς σταφίδος των.</p> <p>Ἡ παρούσα κοινοποιεῖται καὶ πρὸς τὰς Ενώσεις τῶν συνεταιρισμῶν ὡς καὶ εἰς τὰ οικεῖα Γεωργικὰ Επιμελητήρια, ἵνα λάβουν γνώσιν καὶ φρονίσουν διὰ τὴν περαιτέρω ἀνακοίνωσιν τοῦ περιεχομένου τῆς εἰς τὰς οικεῖας συνεταιρικές ὀργανώσεις καὶ λοιποὺς ἐνδιαφερομένους.</p> <p>Παρακαλοῦμεν ὅπως ἐνεργήσῃτε ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον.</p> <p>Μετὰ τιμῆς Αὐτόν. Σταφιδ. Ὄργανισμός</p>

και των οινοποιητικών εταιρειών.

2) Ουδεμία πρόβλεψις υπάρχει δι' εξαγωγίην οίνων κλωράς εις το εξωτερικόν κατόπιν του αποκλεισμού τούτων από την πρώτην πελάτιδα Γαλλικήν αγοράν βαρυνομένην και αυτήν μετεράστιον απόθεμα πληθωρικών εσοδειών.

3) Λόγω του προβληματικού της αποστάξεως των εκ κλωράς σταφίδος οίνων και δι' άλλους λόγους, κυρίως όμως ένεκα της σοβαρωτάτης μειώσεως των εσόδων του ΑΣΟ εκ των αποσταζομένων προς παραγωγήν οινοπνεύματος οίνων κλωράς επιβαρυνομένων με μεγάλα έξοδα μεταφοράς και οινοπνευματοποιήσεως, η εξοικονόμησις χώρου προβλέπεται ως τελείως αδύνατος.

Κατόπιν των ανωτέρω το διοικητικόν συμβούλιον του ΑΣΟ κρίνει επάναγκες να γνωστοποιήση ότι δεν θα καταστή δυνατή εφέτος η παραλαβή κλωράς σταφίδος παρ' όλην την ζωηράν του επιθυμίαν να εξυπηρετήση από της πλευράς ταύτης τους ειθισμένους εις την παράδοσιν κλωράς.

Επομένως είνε ανάγκη να ειδοποιήσπε τους ενδιαφερομένους παραγωγούς των παραδιδόντων κλωράν περιφερειών να λάβουν ανάλογα μέτρα και ιδία όσοι έχουν χαλάσει τα αλώνια των διά να δυναθούν και ετοιμάσουν εγκαίρως ταύτα ώστε να μην δύναται να διατυπώσουν παράπονα μη εγκαίρως ειδοποιήσεώς των υπό του ημετέρου οργανισμού.

Δια των αρμοδίων υποκαταστημάτων σας, εις ά δέον να διαβιβάσπε οδηγίας αναλόγως προς το πνεύμα της παρούσης παρακαλούμεν όπως φροντίσπε ν' ανακοινωθούν τ' ανωτέρω εις απάσας τας κοινότητας της περιφερείας των δημοσιεύσεων της εφημερίδας προς γνώσιν των ενδιαφερομένων, ίνα έχοντες ολόκληρον το μέχρι της εποχής της παραλαβής χρονικόν διάστημα, διορθώσουν τα αλώνια και ετοιμάσουν ό, τι απαιτείται διά την αποξηράνσιν της σταφίδας των»⁽³⁾.

Η "Σημαία" επισημαίνει ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας των παραγωγών κλωράς:

«Η είδησις περί της αποφάσεως του Αυτονόμου Σταφιδικού Οργανισμού, όπως μη προβή

εις την αγοράν κλωράς σταφίδος κατά το προσεχές σταφιδικόν έτος, προεκάλεσε όπως φυσικόν, ευρύτατα σχόλια μεταξύ του σταφιδικού κόσμου της Μεσοπνίας. Αναγνωρίζεται, γενικώς, ότι ο ΑΣΟ εφ' όσον δεν έχει πλέον χώρον διαθέσιμον διά την τοποθέτησιν γλεύκους ευρίσκεται προ της αναποδράστου ανάγκης να εφαρμόση την ληφθείσαν απόφασίν του. Το γεγονός δε ότι σπεύδει όσον εγκαίρως να κοινοποιήση την απόφασίν του ταύτην αποδεικνύει ότι πρόκειται περί αποφάσεως σκληράς μεν, αλλ' οριστικής και αμετακλήτου, εφ' όσον όλαι αι δεξαμεναί όλων των συγκροτημάτων είναι πλήρεις.

Είναι γεγονός εν τούτοις, και τούτο τονίζεται μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών, ότι η εν λόγω απόφασις της διοικήσεως του ΑΣΟ ευρίσκει απαράσκευον τελείως τον αμέσως πληττόμενον εξ αυτής σταφιδικόν κόσμον, των περιφερειών εκείνων, αι οποία επί σειράν ετών διέθετον την σταφίδα των ως κλωράν. Δεν είναι δε μόνον τούτο. Οι σταφιδοπαραγωγοί, λόγω της δυσχερούς οικονομικής θέσεως εις την οποίαν ευρίσκονται δεν είναι δυνατόν ούτε να εξοπλισθούν εντός του υπολειπομένου χρονικού διαστήματος, ώστε να αποξηράνουν την σταφίδα των και να την διαθέσουν εις το εμπόριον ως ξηράν. Κατά την κοινήν απαίτησιν τόσον ο ΑΣΟ, όσον και η μέλλουσα να προέλθη εκ των εκλογών κυβέρνησις πρέπει να μελετήσουν την δημιουργουμένην κατάστασιν και να λάβουν μέτρα ενισχύσεως των παραγωγών διά να δυναθούν ν' αντεπεξέλθουν»⁽⁴⁾.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ, ΕΜΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ

Και η κυβέρνησις ετοιμάζει προπαρασκευαστική επιτροπή για το σταφιδικό, θέτοντας ουσιαστικά και τα όρια στα οποία θα κινηθεί χωρίς να θίγονται τα μεγάλα συμφέροντα:

«Προς τας σταφιδικές οργανώσεις της Μεσοπνίας επιβεβαιώθησαν εξ Αθηνών αι ειδήσεις, καθ' άς η ρύθμισις του σταφιδικού ζητήματος κατά τρόπον εξυπηρετούντα την εθνικήν οικονομίαν και την σταφιδοπαραγωγήν, ήγαγε

τον υπουργόν της Εθνικής Οικονομίας εις την απόφασιν της συγκροτήσεως μεγάλης σταφιδικής επιτροπής εξ αντιπροσώπων της σταφιδοπαραγωγής, του εμπορίου και της βιομηχανίας προς τον σκοπόν, όπως εξασφαλισθή η εφαρμογή εις το μέλλον ενιαίας σταφιδικής πολιτικής προς αντιμετώπισιν του συναγωνισμού των ξένων ομοειδών προϊόντων εις τας αγοράς καταναλώσεως και την λήψιν αποτελεσματικών μέτρων κατά των κινδύνων του μέλλοντος οίτινες εμφανώς διαγράφονται διά το εθνικό αυτό προϊόν.

Επίσης δι' αποφάσεως του υπουργού της Εθνικής Οικονομίας συνιστάται ειδική προπαρασκευαστική επιτροπή προς πλήρη εξετάσιν των ζητημάτων και υπόδειξιν των ληπτέων μέτρων.

Η ανωτέρω επιτροπή θα μελετήσει από πάσης πλευράς το σταφιδικόν ζήτημα, το των συναφών βιομηχανιών, ως και το όλον οινικόν ζήτημα και θα προβή εις τον καταρτισμόν προσχεδίου περί των μέτρων τα οποία πρέπει να ληφθούν προς αντιμετώπισιν των μελλοντικών δυσχερειών τόσο εν τω εσωτερικώ (παραγωγή, εμπορία κλπ.), όσο εν τω εξωτερικώ (κατανάλωσις, σταθεραί τιμαί κλπ.). Το προσχέδιον τούτο θα υποβληθή υπό της επιτροπής εις το υπουργείον Εθνικής Οικονομίας και δι' αυτού εις σπιν συσταθσομένην μεγάλην σταφιδικήν επιτροπήν.

Η μεγάλη σταφιδική επιτροπή λαμβάνουσα υπ' όψιν τας υποδείξεις και τα μέτρα της προπαρασκευαστικής επιτροπής και μελετώσα τας προτάσεις της περί του τηρητέου συστήματος αποτελουμένου δε και εξ αντιπροσώπων των κομμάτων θα θέσπ τας βάσεις και θα υποδείξει προς την κυβέρνησιν της χώρας την θέσπισιν των ενδεικνυομένων νομοθετικών μέτρων.

Κατά τας πληροφορίας μας υπό των σταφιδικών οργανώσεων της Μεσσηνίας επιδοκιμάζεται ανεπιφυλάκτως η προσπάθεια προς έγκαιρον λήψιν μέτρων διά την αντιμετώπισιν των μελλουσών δυσχερειών. Εις την προσπάθειαν αυτήν και αι οργανώσεις της Μεσσηνίας θα συμμετάσχουν ενεργώς, προασπίζουσαι τα

συμφέροντα της σταφιδικής Μεσσηνίας»⁽⁵⁾.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στα τέλη Ιανουαρίου συνέρχεται η προπαρασκευαστική επιτροπή για το σταφιδικό, και από την ειδοσιογραφία γίνεται προφανές ότι καταβάλλεται προσπάθεια έτσι ώστε να αμβλυθούν οι διαφορές των κομμάτων εξουσίας στο θέμα διαχείρισης του σταφιδικού ζητήματος, χωρίς να θιγεί η βάση αντιμετώπισης του προβλήματος: «Εις τα γραφεία του ΑΣΟ συνήλθε χθες την 5ην μ.μ. εις πρώτην συνεδρίασιν υπό την προεδρίαν του υπουργού της Εθνικής Οικονομίας κ. Κανελλοπούλου η συσταθείσα προπαρασκευαστική επιτροπή διά την μελέτην του σταφιδικού ζητήματος. Εις την συνεδρίασιν παρίσταντο εκ των μελών της επιτροπής ο κ. Λαμπρόπουλος Διοικητής της Αγροτικής Τραπεζής, Κουτσομπτόπουλος, Κριμπάς, Αντωνόπουλος, Μοδινός και Καψοκέφαλος.

Εν αρχή ωμίλησεν ο κ. Κανελλόπουλος τονίζοντας ότι η σημερινή κυβέρνηση εθεώρησε επιβεβλημένον αυτής καθήκον να θέσπ υπό μελέτην το σταφιδικό ζήτημα και προς τούτο κατήρτισε την ως άνω επιτροπήν να εξετάσπ το ζήτημα απολύτως υπηρεσιακώς και άνευ ουδεμίας επιδράσεως των αμέσως ενδιαφερομένων οι οποίοι άλλως τε θα μετάσχουν εις την μεγάλην επιτροπήν. Τα πορίσματα της επιτροπής αυτής, προσέθεσεν, θα χρησιμεύσουν ως βάση και θα διευκολύνουν το έργον της καταρτissoμένης μεγάλης επιτροπής εις την οποίαν θα συμμετέσχουν και επιτροπαί των κομμάτων ίνα χαραχθή ενιαία πλέον σταφιδική πολιτική. Εν συνεχεία ο κ. Κανελλόπουλος είπεν ότι εκ της επιτυχούς ρυθμίσεως του σταφιδικού ζητήματος εξαρτάται ο άρτος 300 και πλέον χιλιάδων καλλιεργητών. Περαιτέρω ο κ. Κανελλόπουλος εκάλεσε τα μέλη της επιτροπής όπως καταβάλουν πάσαν προσπάθειαν διά την ταχύτεραν περάτωσιν του ανατεθέντος αυτού έργου.

Εις τον κ. Υπουργόν απάντησεν καταλλήλως ο πρόεδρος του ΑΣΟ κ. Αντωνόπουλος ευχαριστήσας αυτόν διά το μέγα ενδιαφέρον υπέρ

του σταφιδικού ζητήματος και της λύσεως αυτού ήτις θέλει εξυπηρετήση όχι μόνον τη σταφίδα αλλά και την εθνικὴν οικονομίαν.

Ακολούθως η επιτροπή καθώρισε το πρόγραμμα της εργασίας της ήτις θ' αρχίση τακτικῶς την προσεχὴ Τετάρτην»⁽⁶⁾.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

Αρχές Φεβρουαρίου δημοσιεύεται στη "Σημεία" κείμενο ανταπόκρισης από την Πάτρα, στο οποίο γίνεται εμφανής η ανησυχία για σύγκλιση απόψεων των μεγάλων κομμάτων, προκειμένου να αποφευχθούν νέες εξεγέρσεις του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου:

«Εχομεν Φεβρουάριον και οι κορμοί των σταφιδαμπέλων είναι ακόμη γυμνοί. Εν τούτοις, από τούδε, η αγωνία πλανάται υπεράνω του πολυπαθούς σταφιδικού κόσμου. Δεν έχουν εισέτι διατεθή αι παραχθείσαι πέρυσι ποσότητες και στενάζουν υπό το βάρος των αποθεμάτων. Επί πλέον δε προβλέπεται η διάθεσις της εφετεινής εσοδείας του σταφιδοκάρπου θ' αντιμετωπίσει σοβαράς δυσχερείας.

Θα βαφούν λοιπόν νέαι μαύραι σημαίαι και νέα πένθημα λάβαρα θα περιφερθούν εις τα σταφιδοφόρα κέντρα, θα έχωμεν νέον ξέσπασμα της αγανακτήσεως του παραγωγικού κόσμου, νέες εξεγέρσεις θα υπενθυμίσουν κατά τρόπον θλιβερόν και μάταιον την ύπαρξιν ενός αλύτου προβλήματος, θα κυθή και νέον αίμα; Και είναι ανάγκη;

Δυστυχώς κατά το διάστημα της τελευταίας, δεν παρέχεται σταφιδική περίοδος χωρίς να συνοδευθή από μίαν ή περισσότερας εξεγέρσεις των σταφιδοπαραγωγών από ένοπλα συλλαλητήρια, από συγκρούσεις με τας κρατικάς δυνάμεις. Κάθε σταφιδικήν εποχήν, την εσυνειθίσασμεν πλέον αιματόβρεκτον και σκορπίζομεν εις τον αέρα μερικής κενάς και αορίστους βεβαιώσεις περί επιλύσεως του ζητήματος ενόσω το αίμα ανηίζει ακόμη.

Δίδονται λύσεις πρόχειραι. Πεπλανημένοι αντιλήψεις επιφέρουν την σύγχυσιν μεταξύ και των παραγωγών των ιδίων, το ζήτημα

προσλαμβάνει μορφήν λαβυρίνθου και υπάρχει πάντοτε ο σταφιδικός Μινώταυρος, απαιτών την ετήσιαν αυτού θυσίαν.

Τον Μάρτιον του 1931, απαγγέλλων την παρθενικήν του ενώπιον της Βουλής αγόρευσιν ο τότε πληρεξούσιος Ηλείας κ. Στεφ. Στεφανόπουλος, απέδωσε την δεινήν, εις ήν είχε περιέλθει, θέσιν του σταφιδικού ζητήματος εις το γεγονός ότι "πάντοτε επελήφθημεν αυτού εν ή μέροις κρίσεων, εν ημέραις ταραχών, εν ταις οποίας ουχί περί ριζικής λύσεως, αλλά μόνον περί περιώσεως και περισυλλογής ηδύνάτο να γίνη λόγος, ότι πάντοτε επιχειρήσαμεν την ρύθμισιν αυτού διά προχείρων συνδυασμών υπό το κράτος της ανάγκης, και ουχί κατόπιν ωρίμου σκέψεως και εμπριθούς μελέτης εν ηρέμω και ψυχρά ατμόσφαιρα".

Ο κ. Στεφανόπουλος ανεβιβάσθη μετέπειτα εις το αξίωμα του υπουργού Εθνικής Οικονομίας και ενώ εκ της πρωτοβουλίας του και της αρμοδιότητός του εξηρτάτο πλέον η επίλυσις του σταφιδικού ζητήματος, δεν ηδυνήθη να την επιτύχη επειδή η φορά των πραγμάτων έκαμε την πατρίδα μας να ζη μέσα εις διαρκώς ταραχώδη και κρίσιμον ατμόσφαιραν, χωρίς να υπάρχη μια ημέρα γαλήνης. Οι εκλογικοί συναγερμοί, αι αναστατώσεις των κινημάτων, αι λυσώδεις κομματικά διαμάχαι, ημποδίσαν το κράτος να ομιλήση δι' άλλου λογικώτερου και πειστικώτερου μέσου προς τους σταφιδοπαραγωγούς, ειμή διά των όπλων.

Σήμερον, καίτοι πιστεύεται ότι εισήλθομεν εις τον γαλήνιον όρμον της εσωτερικής ομαλότητος, δεν λείπουν οι υποστηρίζοντες ότι νέαι ανωμαλίαι δεν θα βραδύνουν να ενσκήψουν, νέαι εκλογαί θα μας συνεγείρουν εκ νέου και νέοι κίνδυνοι σοβαρώτεροι πάσης άλλης εποχής ελλοχεύουν. Και οι ταύτα προβλέποντες διακρίνονται διά την βαθύνοιαν και την διορατικότητά των.

Αφού λοιπόν, εις αυτήν την δύσμοιρον γωνίαν, δεν εννοούμεν να παραιτηθώμεν της πολυτελείας των εσωτερικών καταγίδων, αι οποίαι – το βλέπομεν – αφανίζουν την πτωχήν μας ύπαρξιν, θα έχωμεν νέας ανωμαλίας κατά την

επερχομένην νέαν σταφιδικήν περίοδον, δεν θα εύρωμεν και πάλιν κυβέρνησιν ποθούσαν και δυναμένην ν' ασχοληθή με το εθνικόν αυτό πρόβλημα, θα κυθή πάλιν νέον αίμα;

Ουδείς δύναται να προβλέψη, ούτε χρειάζονται προβλέψεις. Χρειάζεται να προληφθούν τα πράγματα ενόσω ακόμη είναι καιρός και να δοθεί μια λύσις δικαία, λογική, συμφέρουσα και παραγωγούς και κράτος.

Μία προσπάθεια προς επίτευξιν λύσεως του σταφιδικού ζητήματος, θα προσκρούση ασφαλώς εις την αντιτιθεμένην ψυχολογίαν των διαφόρων περιφερειών. Δεν σημαίνει. Ας ακουσθούν όλων οι γνώμαι, διότι αμφοτέρων των μεγάλων παρατάξεων οι σταφιδοπαραγωγοί, οίτινες ωθούνται εις μιαν ατελείωτον ανθρωπομαχίαν, έχουν κατά βάθος δίκαιον, επειδή ζητούν να ζήσουν. Εχουν ίσως παρασυρθεί και δεν εκρέμασαν τον πρώτον σταφιδοπατέρα διά να μη φθάσουν εις την σημερινήν κατάστασιν ως είχαν ειπεί ο τέως υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Π. Βουρλούμης. Οι σταφιδοπατέρες αυτοί εμπορεύονται σήμερον το αίμα των παραγωγών εντεύθεν κακειθεν, υπερασπίζονται τους Αιγιαλείς παραγωγούς αγωνιζομένους προς επιβολήν των αντιλήψεών των, υπερασπίζονται και τους Μεσσηνίους διεκδικούντας αντίκρυς αντίθετα αιτήματα, αρκεί μόνον να γίνεται φασαρία, να βάλλεται το κράτος, ο ΑΣΟ, αρκεί να κύνεται αίμα.

Αυτή η κατάστασις, η οδυνηρά διά την παραγωγίαν και την εθνικήν οικονομίαν, ας σταματήσει εφέτος. Ας κλείσει το θλιβερόν στοιχείον των εξεγέρσεων. Ας συγκληθεί ένα σταφιδικόν συνέδριον, ας κληθούν εις αυτό πάντες οι δικαιούμενοι και οι δυνάμενοι να ομιλήσουν και ας δοθή μια λύσις ανεπηρέαστος από τα λείψανα μεθόδων άλλων περιστάσεων, προσηρμοσμένη εις τας σημερινάς και τας αυριανάς κρισίμους συνθήκας. Η λύσις αυτή πρέπει να δοθή τώρα, ενόσω είναι καιρός, πριν δέσουν οι καρποί των σταφιδαμπέλων, πριν η εύλογος σύγκυσις των παραγωγών κατά την πρόοδον της καλλιέργειας ωθήση και πάλι προς λύσεις βεβιασμένας.

Ας συνέλθουν εις εαυτούς οι εντεταλμένοι. Αν ενθυμηθούν ότι μία σταγών εκχειλίζει το ποτήριον και ας φοβηθούν μήπως είναι εφετεινή, η μοιραία αυτή σταγών, η οποία εν μέσω συνθηκών εξαιρετικώς δυσχερών, δώση το καιρίον πλήγμα εις την σοβαρωτάτην πηγήν εθνικού πλούτου, την σταφίδα μας»⁽⁷⁾.

ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΧΡΕΗ, ΑΠΕΙΛΗ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΥ

Το ζήτημα των παλαιών αγροτικών χρεών ταλαιπωρεί τους αγρότες που σέρνονται στα δικαστήρια και αρχίζουν δεκάδες καταδίκες, όπως πληροφορεί ο ανταποκριτής του "Θάρρους" από τη Μεσσηνία: «Η προχθεσινή καταδίκη υπερεβδομήκοντα οφειλετών της περιφέρειου Αγροτικής Τραπέζης της Ελλάδος, της κατ' ευφημισμόν προστάτριας των αγροτών, εις πολυμήνους φυλακίσεις και βαρύτατα πρόστιμα, γνωσθείσα μεταξύ του αγροτικού κόσμου της περιφέρειάς μας προεκάλεσεν αληθή εξέγερσιν. Οι αγρόται μη δυνάμενοι την εποχήν αυτήν ούτε το ψωμί των παιδιών των καλά καλά να εξοικονομήσουν και όχι να πληρώσουν χρέη προς την Αγροτικήν Τράπεζα η οποία δεν ζημιούται διότι παίρνει αρκετούς τόκους υπό διαφόρους μορφάς από τους δουλοπαροίκους της, έχουν κυριολεκτικά επαναστατήσει κατά των μεθόδων που εφαρμόζει αύτη προς είσπραξιν των δανείων. Είναι δε τόσοσ ο αναβρασμός των μαζών ώστε είναι άγνωστον πού θα εκσπάση.

Καθ' ά εξ άλλου πληροφορούμεθα, οι αγρόται διεξάγουσ συνεννοήσεις προς συγκρότησιν ογκωδεστάτου συλλαλητηρίου κατά το οποίο όχι μόνον θα διαμαρτυρηθούν κατά της Αγροτικής Τραπέζης αλλά και θα αξιώσουν από τους κοινοβουλευτικούς αντιπροσώπους των, όπως παρέμβουσ εν τη Αγροτική Τραπέζη και συστήσουν ή μάλλον αξιώσουν όπως αύτη αναθεωρήση τας αποφάσεις της και αναστείλη τα κατά των αγροτών εξοντωτικά μέτρα της τα οποία αντίθετα των όσων επιδιώκει αποτελέσματα θα έχωσι.

Κατά το συλλαλητήριοσ αυτό οι αγρόται όσων

και οι επαγγελματίαι, θα διαμαρτυρηθώσι και κατά του ανελευθέρου μέτρου της προσωποκρατήσεως το οποίον ο “υπηρεσιακός” υπουργός των Οικονομικών εφήρμοσε κατά των οφειλών του Δημοσίου, ο οποίος ως να συνεμμάχησεν μετά της Αγροτικής Τραπεζής βάλθηκε να συμπληρώση το εξολοθρευτικόν αυτής έργον αδιαφορών αν είνε δυνατόν να πληρώσουν οι αγρίως φορολογούμενοι επαγγελματίαι οι οποίοι με την σημερινήν κρίσιν που μασιτίζει τον εργαζόμενον κόσμον κρατούν με τα δόντια τα επαγγέλματά των ανοικτά, αναμένοντες μίαν καλύτεραν ίσως αύριον διά να δυνηθούν να ορθοποδήσουν.»⁽⁸⁾.

Αναλυτικό ρεπορτάζ καταχωρίζει και η “Σημεία” με ανταπόκριση από τη Μεσσήνη:

«Κατά πληροφορίας εκ της υπαίθρου Μεσσηνίας το ζήτημα της ρυθμίσεως των παλαιών αγροτικών χρεών απασχολεί ζωηρότατα τους αγρότας οι οποίοι εις τας συζητήσεις των επιτίθενται μετ’ ασυνήθους δριμύτητος κατά του κράτους διά την αδιαφορία του. Από τας ευρείας αυτάς συζητήσεις μεταξύ του αγροτικού κόσμου προκύπτει σαφώς ότι οι αγρόται είναι αδύνατον να αντεπεξέλθουν εις τας πολλαπλάς των ανάγκας εάν δεν ληφθή υπό του κράτους ένα μέτρον διά τα παλαιά αγροτικά χρέη τα οποία ανανεούμενα και μεταφερόμενα από του ενός έτους εις το επόμενον αποτελούν σταθερόν εμπόδιον επί του οποίου προσκρούουν όλα αι προσπάθειαι προς καλύτερευσιν της θέσεως του αγρότου γενικώς. Δέον να σημειωθεί ότι πολλά των χρεών αυτών χρονολογούνται από 15ετίας.

Κατά τας επικρατούσας αντιλήψεις διά να είναι η ρύθμισις των αγροτικών χρεών αποτελεσματική, πρέπει να συμπεριληφθούν και τα χρέη του έτους 1934. Διότι δεν πρέπει να λησμονήται, τονίζουν οι αγρόται, ότι και τα χρέη των τελευταίων ετών υπήρξαν χρέη ανάγκης, Όσον αφορά τις καθυστερήσεις των χορηγήσεων του 1934 παραθέτομεν τας εξής ακριβείς πληροφορίες, αι οποίαι δίδουν μίαν εικόνα του βάρους των παλαιών αγροτικών χρεών.

Κατά τας ακριβείς ταύτας πληροφορίας εις

τας περιφέρειας Μεσσηνίας και Πύλου οι καθυστερήσεις των χορηγήσεων του 1934 εσθμειώθησαν σχετικώς σημαντικοί, εν Μεσσήνη δε ιδιαιτέρως και εκ προηγουμένων ετών απέμειναν τοιαύται, εις αμφοτέρας δε τας περιπτώσεις οφείλονται υπό των μεμονωμένων παραγωγών και όχι υπό των συνεταιρισμένων. Ούτω εις την περιφέρειαν Πυλίας επί δραχμών 6.400.000 συνολικών καθυστερήσεων, μόνον δραχμαί 157.000 οφείλουν οι συνεταιρισμένοι παραγωγοί, όλα δε τα υπόλοιπα οι μεμονωμένοι. Εις την περιφέρειαν Μεσσηνίας αι καθυστερήσεις των συνεταιρισμένων είναι πολύ ολιγώτεροι από τας των μεμονωμένων. Οι ενεχόμενοι οφείλεται Μεσσηνίας και Πύλου απέδωσαν τας καθυστερήσεις εις ζημίας της εσοδείας των σταφίδος, σύκων, ελαίου κλπ. Κατά την αντίληψιν εν τούτοις της Αγροτικής Τραπεζής, συμφώνως προς τας αυτάς πληροφορίας, αι ανωτέρω ζημιαί, τας οποίας επικαλούνται οι παραγωγοί δεν ήταν γενικής μορφής, όπως π. χ. εις τα σιτηρά εν Μεσσηνία, και ότι μάλλον οι παραγωγοί είχαν επιβαρυνθη εκ προηγουμένων ετών και, ακόμη, εξ αθρόας αγοράς λιπασμάτων.

Όσον αφορά την στάσιν των συνεταιρισμών επί του ζητήματος των καθυστερήσεων είναι γεγονός ότι εξεδηλώθη τακτική κατά των καθυστερήσεων τόσο εκ μέρους της Ενώσεως των Συνεταιρισμών Πύλου και των πλείστων συνεταιρισμών της περιφέρειας ταύτης, όσο και εκ μέρους της Κεντρικής Γεωργοκτηματικής Τραπεζής Ολυμπίας (Ενωσις Κρεσταίνων) όσο και εκ μέρους της Κεντρικής Γεωργοκτηματικής Τράπεζας Αρνηνοφυγαλίας (Ενωσις Κακοβάτου Κυπαρισσίας). Οι οργανισμοί ούτοι εξεγέρθησαν διά τας καθυστερήσεις, υποστηρίζαντες δι’ εγγράφων προς την Αγροτικήν Τράπεζαν την ικανότητα των σταφιδοπαραγωγών προς εκπλήρωσιν των υποχρεώσεων των και αξιώσαντες την δίωξιν των κακοπίστων, είναι μη το άθλιον κήρυγμα της αδιαφορίας ή της αναβολής περί την πλήρωσιν των υποχρεώσεων διαδοθή εις τας τιμίας και οικοκυρεμένας Πελοποννησιακάς περιοχάς.

Μεταξύ των δυναμένων να γνωρίζουν τα πράγματα, η προσπάθεια προς ρύθμισιν των παλαιών αγροτικών χρεών, τότε μόνον θα καταστή δυνατόν να καρποφορήση και ν' αποδώση τα ποθητά αποτελέσματα, όταν προσλάβη χαρακτηριστή γενικής κινητοποιήσεως όλων των λαϊκών οργανώσεων του τόπου. Μόνον εάν αναληφθή τοιούτος αγών θα καταστή δυνατόν να επικρατήσουν και να ικανοποιηθούν τα καλώς εννοούμενα συμφέροντα της καταδυναστευομένης αγροτικής τάξεως. Γενικώς αναγνωρίζεται ότι η ρύθμισις των παλαιών αγροτικών χρεών θα έχη γενικότερα αποτελέσματα διά την εθνικήν οικονομίαν και θα υποβοηθήση τα μέγιστα την συναλλακτικήν κίνησιν και θα συνεπιφέρη ενίσχυσιν των επαγγελματικών, εμπορικών και αγροτικών τάξεων. Διά τούτο οι αγρόται αναμένουν να εκδηλωθή το ενδιαφέρον και των τάξεων αυτών διά τ' αγροτικά χρέη»⁽⁹⁾.

Στο ίδιο ρεπορτάζ υπάρχει ανταπόκριση και από την Κυπαρισσία, στο οποίο εκφράζεται το πρόβλημα αλλά και η διχογνωμία:

«Η πληροφορία περί καταδίκης υπό του Πλημμελειοδικείου Καλαμών υπερεβδομήκοντα αγροτών οφειλετών της Αγροτικής Τραπεζής, διά καθυστερούμενα χρέη των, προέκαλεσε μεγάλην εντύπωσιν μεταξύ των αγροτών. Κατά κανόνα τα μέτρα ταύτα εις τα οποία καταφεύγει η Αγροτική αποδοκιμάζονται. Υπάρχουν και πολλοί οίτινες έχουν την γνώμην, ότι τα μέτρα ταύτα είναι δικαιολογημένα εναντίον κακοπίστων οφειλετών. Το βέβαιον πάντως είναι ότι το ζήτημα των καθυστερουμένων αγροτικών χρεών έχει προκαλέσει μεγάλην αναταραχήν μεταξύ του αγροτικού κόσμου. Αι καταδίκαι των Καλαμών είχαν ως αποτέλεσμα την επίτασιν της τοιαύτης διαταραχής».

ΖΗΤΟΥΝ... ΘΥΣΙΕΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ

Στην Πάτρα συνέρχεται συνέδριο των Γεωργικών Επιμελητηρίων για τη σταφίδα στο οποίο προτείνονται μέτρα περιορισμού της καλλιέργειας και νέων θυσιών από τους παραγωγούς: «Η πρώτη ημέρα του συνεδρίου των Γεωργικών

Επιμελητηρίων υπήρξε ελπιδοφόρος.

Όσον αφορά το σταφιδικόν ζήτημα το οποίον ιδιαιτέρως ενδιαφέρει την Μεσσηνίαν, ο επ' αυτού εισηγητής κ. Π. Μεταξάς, μετά μακράν ανάλυσιν του ζητήματος καθώρισε τα θέματα επί των οποίων πρέπει αν περιστραφή η συζήτησις. Τα θέματα ταύτα είναι:

α) Την προσαρμογήν της παραγωγής προς την κατανάλωσιν άνευ δημιουργίας υπερόγκων πλεονασμάτων.

β) Την προσπάθειαν ανοίγματος νέων αγορών δια των πλεονασμάτων τούτων.

γ) Τον τρόπον εξαφανίσεως των υπερπλεονασμάτων δια της μετουσιώσεως ή εκριζώσεως.

δ) Τον τρόπο συγκεντρώσεως, συσκευασίας και ελέγχου των εξαγομένων προϊόντων.

ε) Τον τρόπο περιορισμού της επί των σταφίδων κερδοσκοπίας και αποφυγής της νοθείας.

Περαιτέρω ο κ. Μεταξάς ετόνισεν ότι κατ' αρχήν πρέπει να διαχωρισθή το σταφιδικόν από το οινικόν ζήτημα, ιδρυμένου διά το τελευταίον αυτόνομου οινικού οργανισμού.

Επί των απόψεων αυτών του κ. Μεταξά διεξήχθη ευρεία συζήτησις. Πρώτος ο αντιπρόσωπος του Επιμελητηρίου Ηλείας λαβών τον λόγον, ανέφερεν ότι η διεθνής οινοπαραγωγή ευρίσκεται προ μεγάλων πλεονασμάτων. Την τελευταίαν εβδομάδα, εις την Γαλλίαν συνήλθε μια μεγάλη επιτροπή υπό την προεδρείαν του κ. Σαρρώ ήτις απεφάνθη ότι είνε τόσον μεγάλη η υπερπαραγωγή, ώστε επιβάλλεται η εντατική και ταχεία απόσταξις ως και η οικονομική ενίσχυσις των αμπελουργών. Οι δε ελληνικοί οίνοι εις την διεθνή κατανάλωσιν δεν ευρίσκονται εις θέσιν να καταλάβουν μίαν οπωσδήποτε ανωτέραν θέσιν.

Αναφερόμενος κατόπιν εις την σταφιδοπαραγωγήν, ανέφερε ότι έχομεν κατανάλωσιν ποικίλουςαν γύρω των 140 εκατομμυρίων, τελευταίως δε παρετηρήθη τάσις προοδευτική εις την Γερμανίαν. Η κατανάλωσις εις την Αγγλίαν είναι μόνιμος και σταθερά, ώστε δεν δύναμεθα να ελπίσωμεν αύξησιν εις αυτήν. Εάν

**ΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ, ΔΙΑΤΥΠΩΘΕΙΣΑΙ ΕΙΣ ΜΑΚΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ
ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΤΟ ΞΕΡΡΙΖΩΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΩΝ ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΚΤΑΣΙΝ**

ΠΑΤΡΑΙ. — (Ταχυδρομικώς). Καί η δευτέρα και τελευταία ημέρα των εργασιών του συνεδρίου των Γεωργικών Επιμελητηρίων διέρουσεν με την επικράτησιν, επί του φλέγοντος σταφιδικού ζητήματος, των κατευθύνσεων τας όποιαις έδωσεν διά της εισηγήσεώς του ο κ. Μεταξάς. Έκτός ενός έλλογου του ΑΣΟ εξέτιθάσθη δ' όλίγων το ζήτημα της γλωσσάς. Σχετικώς προς αυτό υπεστηρίχθη, ότι πρέπει να ζητηθῆ ή διά δημοπρασίας διάθεσις της γλωσσάς προς οίνοποιήσιν.

ΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΣΣΗΝΙΩΝ

Κατά την δευτέραν ημέραν έλαβε τον λόγον ο κ. Τσόλλιας. Έκθέσας τας γνώμιας του Γεωρ. Επιμελητηρίου Μεσσηνίας το όποιον εκπροσωπεί, εξέησεν αύξησιν της καταναλώσεως και μείωσιν της παραγωγής δι' εκούσίως όλων των σταφιδω-

έν πολλοίς. "Άλλως, κύριοι, συνέχισαν, ως εφαρμόσωμεν το γενικόν παρακράτημα και θά ίδωμεν τότε τι θά γείνουν αι κατώτεροι και μη εξαγωγίμοι αλλά ούδὲ και φαργώσιμοι ποιότητες. "Εν συνεχεία ανέφερον λεπτομερώς τας σκέψεις του επί του σημείου τούτου. Είς τὸ συνέδριον, ε.π.π., ήκούσθησαν αι διαλλακτικαι γνώμαι περί του σταφιδικού ζητήματος. "Άλλά σάς λέγομεν ότι ήμεί, ήμεθα οί έργοντες αδιάλλακτον γνώμην και μη άρκοούμενοι εις ήμετέρα, διότι ήμμετρονθεωρούτην γενικὴν και εξ όλωντων ποιότητων έκρίζωσιν κατά βούλησιν. "Επειτέθη κατάσιν κατά των οίνοποιημηχανίων και κατά του συστήματος της απαγορεύσεως και παροχής σταφιδίτου, εις τὰς μικρὰς βιομηχανίας, τονίσεσ ότι πρέπει και αύται να λαβάνουν έλευθέρως σταφιδί-

τος θέλει προξενήσει άδίκημα τοϋλάχιστον εις τὰς περιφερείας εκείνας, όπου ή συνήθεια άφ' ενός και άφ' έτέρου ή έλκειψις μέσων άπό ης δημιουργεί, ούτως ειπείν μίαν άνάγκην δι' ο και εκφράζει την εύχην έκει όπου θέλει διαπιστωθῆ ότι παρίσταται άνάγκη παραλαβῆς έστω και μεροῦς (περιφέρειας Μεσσηνίας) να παραγματοποιηθῆ αύτη. 11) Εκφράζει επίσης την γνώμην της επεκτάσεως του έν Αίγιάλειά Ισχύοντος ουστηματικῆς παρακαταθήσεως και εις τὰς λοιπὰς περιφερείας προς βελτίωσιν των ποιητήτων έκποσειμένους εις τὰς κατά τόπου; οργάνωσει να προσδιορίωσι τούτο συμφώνως με τὰς τοπικὰς παραγωγικὰς συνθήκας. 12) Αι εις τὸ εξωτερικόν άπο

στοκαί σταφίδων προς κατοχύρωσιν τόσον της μάρκας δσον και της ενδιαφερομένης παραγωγής της ποιότητος δέον να συνοδεύονται υπό πιστοποιητικῷ της Άρχῆς τῆς έντεταλμένης με τον έλεγχον επί της εξαγωγῆς. 13) Δοθέντος, ότι τόσον αι Ατμοπλοϊκῶι έταιρείαι δσον και οί έν Έλλάδι πρόκτορες αυτών παρ' όλας τὰς πιόσεις τῆς Κυβερνήσεως δέν έννοθη να πειραιηθούν της καταπίεσεως της παραγωγῆς με όργανολογικῶς ναί των εξαγωγιμένων Έλληνικῶν προϊόντων αντιθέτως προς τον ισχύον Διεθνή ναυτολόγιον Βορείου θαλάσσης; — Μεσογείου το Συνέδριον εκφέρει την γνώμην να γίνει επίσημος κοινοποίησης εις την λαϊκήν καταναλώσιν Άγγλιας, Γερμανί-

«Σημεία» 13/2/1936

υπάρχουν άλλοι χώροι εις τας οποίας να δυνάμεθα να ελπίσωμεν εις την κατανάλωσιν δεν ενεφανίσθησαν μέχρι σήμερα.

Λοιπόν, εξηκολούθησεν, η κατανάλωσις μας παρουσιάζεται εις 140-150 εκατομμύρια ενώ αντιθέτως η παραγωγή μας βαίνει αύξουσα. Και ο κύριος συντελεστής της αύξήσεως ταύτης είναι η εντατική φυτουργία. Δεύτερος συντελεστής είναι η χρήσις των λιπασμάτων τα οποία θα πδύναντο να είναι συντελεσταί ποσοτικής παραγωγής, αλλ' αζωτούχων τοιούτων τα οποία είναι συντελεσταί ποσοτικής παραγωγής. Ούτω η παρελθούσα εσοδεία μας έδωσε 400 εκατομμύρια χιλιόλιτρα η δε μέλλουσα να δώσῃ περί τα 430. Τρίτος συντελεστής είναι η αναφύτευσις των κτημάτων, ήτις θάττον ή βράδιον θα μας φέρη προ μιας παραγωγής υπερμεγίστης η οποία θα οδηγήσῃ εις πραγματικόν αδιέξοδον.

Εν συνεχεία ετόνισεν ότι κατ' αρχήν λύσις του σταφιδικού ζητήματος δεν υπάρχει. Δύνата όμως να υπάρξη μια μόνιμος σταφιδική πολιτική με κατεύθυνσιν και προσαρμογήν της αναλόγως

των εκάστοτε συνθηκών και περιστάσεων και με τάσιν πάντοτε το σταμάτημα της φυτουργίας.

Ακολούθως επετέθη κατά των διαφόρων σταφιδοπατέρων, οι οποίοι αποτελούν την αιώνιαν αντίδρασιν εις την ευθείαν λύσιν του σταφιδικού. Και πρέπει ούτοι είπεν, ν' απογυμνωθούν διά να απαλλαγούν οι σταφιδοπαραγωγοί από την ολεθρίαν επίδρασίν των.

Επκκολούθησε μακρά διαλογική συζήτησις εις την οποίαν έλαβον μέρος οι κ. κ. Παπαγιαννόπουλος, Γερ. Γαλανόπουλος, Καποδίστριας κ. α. Αναγνωρισθείσες κατ' αρχην της ανάγκης της διακοπής της φυτουργίας.

Ο κ. Μεσπινέζης λαβών ακολούθως τον λόγον, διά μακρών ετόνισεν ότι είναι αναπόδραστος άνάγκη όπως μειωθούν οπωσοδήποτε τα βάρη της σταφίδος και μείωσις του κόστους αυτής, ίνα δια των μικρών τιμών της, έστω και αν πρόκειται οι παραγωγοί δι' αυτών να υποστούν θυσίας, να διευκολυνθῆ η αύξησις της καταναλώσεως εις το εξωτερικόν.

Ο κ. Κριτσώνης λέγει ότι παρίσταται ανάγκη η σταφίς να επικρατήσει καταναλωτικής και αναφέρει διαφόρους στατιστικές πληροφορίες εξών προκύπτει ότι η εξαγωγή μας είναι νυξημένη αντιστρόφως αναλόγως προς τας τιμάς αναλώσεως Λονδίνου και εξάγει το συμπέρασμα ότι η κατανάλωσις της ελληνικής σταφίδος είνε επιδεκτική αυξήσεως, αρκεί αύτη να είνε ευθηνότερα και ποιοτικώς καλλιτέρα οπότε ασφαλώς θα κερδίση έδαφος.

Εν συνεχεία θίγει το ζήτημα των συνεταιρισμών. Επ' αυτού διαξάγεται διαλογική συζήτησις κατά την οποίαν οι σύνεδροι ανταλλάσσουν τας γνώμας των. Υπεστηρίχθη υπό πολλών ότι οι σταφιδικοί συνεταιρισμοί συντέιναν εις την ζημίαν της ποιότητος της σταφίδος και ότι χρειάζεται κατ' αυτών άτεγκτος έλεγχος.

Διά την βελτίωσιν της ποιότητος της σταφίδος συνιστάται όπως γίνουν τοπικά παραρτήματα κατά περιφερείας.

Γενομένης συζητήσεως επί των νέων φυτωρίων σταφιδαμπέλου, ο κ. Περ. Γαλανόπουλος λέγει ότι οι παραγωγοί πρέπει να προσέξουν πολύ εις τας νέας φυτουργίας, διότι απ' αυτάς εξαρτάται η καλή ποιότης της σταφίδος.

Επί των θεμάτων αυτών περιωρίσθη η συζήτησις κατά την πρώτην ημέραν του συνεδρίου»⁽¹⁰⁾.

ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΠΟΔΑ ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΚΕ

Το ΚΚΕ παρακολουθεί συστηματικά τις εξελίξεις του σταφιδικού και με άρθρο του Κ. Αυγήτα στο "Ριζοσπάστη" ασκείται έντονη κριτική στις αποφάσεις του συνεδρίου, ενώ προβάλλεται η εναλλακτική πρόταση περιορισμού των βαρών της σταφίδας:

«Στην Πάτρα συνήλθαν την περασμένη Κυριακή και την Δευτέρα σε "συνέδριο" οι αντιπρόσωποι των Γεωργικών Επιμελητηρίων των σταφιδοπαραγωγικών νομών της Πελοποννήσου και Εφτανήσου. Οι αντιπρόσωποι στο τέλος αποφάσισαν να παρθούν τα παρακάτω μέτρα για τη βελτίωση της θέσης της σταφίδας:

1) Να γίνει υποχρεωτική εκρίζωση των "πα-

ράνομων" φυτειών από το 1934 και δώθε.

2) Επιβολή "εισφοράς-φόρου" [δυσανάγνωστο ποσό] στο στρέμμα στις φυτείες του 1931-1934.

3) Περιορισμός των φυτειών των σταφιδαμπέλων και αμπέλων.

4) Την παροχή δώρου "κατά κλιμακωτήν ανιούσαν" στους εμπόρους που θα επιτύχουν εξαγωγή σταφίδας σε νέες αγορές.

Τα μέτρα αυτά όμως είνε φανερό πως βλάπτουν τα συμφέροντα των εργαζομένων σταφιδοπαραγωγών. Δεν περίμενε φυσικά κανένας αγρότης πως οι λεγόμενοι αντιπρόσωποι των γεωργών, συνήλθαν ξαφνικά για να εύρουν μέτρα ανακούφισης των σταφιδοπαραγωγών.

Είνε όμως χαρακτηριστικό ότι τις διήμερες συζητήσεις τους οι πατέρες των Γεωργικών Επιμελητηρίων τις χρησιμοποίησαν για να προτείνουν μέτρα αντισταφιδοπαραγωγικά.

Το "γιατροσόφι" της εκρίζωσης και επιβολής φορολογιών στις καινούργιες φυτείες τόχουν προτείνει ως τώρα και οι οινοπνευματοβιομήχανοι και οι σταφιδέμποροι.

Αντίθετα οι παραγωγοί με τους πραγματικούς αντιπροσώπους τους στο περσινό σταφιδικό συνέδριο των Γαργαλιάνων και ιδιαίτερα στις ένοπλες εξεγέρσεις τους πρότειναν τα μέτρα εκείνα που μπορούν να τους ανακουφίσουν.

Και τα μέτρα αυτά είνε:

1) Κατάργησις των φορολογικών βαρών στη σταφίδα που ξεπερνούν τις 2.500 δραχμές (1.500 παρακράτημα, 600 δρ. ξαγωγική εισφορά, συναλλαγματικό παρακράτημα, τοπικοί φόροι).

2) Κατάργησις της εγγείου φορολογίας (40 εκατ. Δρχ.).

3) Μείωσις των κομίστρων που ξεπερνούν τις 350-450 δρ. στο χιλιόλιτρο από τη Μεσσηνία-Ηλεία και τα λιμάνια εξαγωγής (Πάτρα κλπ.).

4) Μείωσις των ναύλων που φθάνουν τις 450-500 δρ. στο χιλιόλιτρο, ενώ τα ομοειδή προϊόντα πληρώνουν ναύλα λιγότερα από τα μισά. Γιατί οι ντόπιοι σταφιδέμποροι και ναυτικοί πράκτορες έχουν συμβληθεί με το τραστ των ξένων εφοπλιστών σε βάρος της ελληνικής

σταφίδας.

5) Ελεύθερη καλλιέργεια.

6) Χρεωστάσιο.

7) Κατάργηση των δασμών στα είδη της πρώτης ανάγκης κλπ.

Το οικογενειακό συνέδριο των Γεωργικών Επιμελητηρίων τίποτε απ' αυτά δεν υιοθετεί. Μονάχα προτείνει για δημαγωγία την κατάργηση της εγγείου φορολογίας και μείωση του διεθνούς ναυολογίου. Βασικά δε ζητάει εκρίζωση και περιορισμό της καλλιέργειας.

Σε καμία περίπτωση όμως οι σταφιδοπαραγωγοί δεν μπορούν να εκρίζωσουν τις φυτείες ή να περιορίσουν τη σταφιδοκαλλιέργεια όπως και οι αμπελουργοί με κίνδυνο να πεινάσουν για πολλά χρόνια ωστόσο αναπτύξουν άλλες καλλιέργειες προσοδοφόρες.

Και έτσι το "συνέδριο" των Γεωργικών Επιμελητηρίων μπορούμε να πούμε ότι έγινε για να εξυπηρετήσει και να υποβοηθήσει τους σταφιδέμπορους, πλουσιοχωρικούς και οινοπενυματοβιομήχανους και τον ΑΣΟ που έχουν καταρτίσει και "μεγάλη επιτροπή επί του σταφιδικού". Και η επιτροπή αυτή η οποία αποτελείται από τραπεζίτες, εμποροβιομήχανους και ανωτέρους υπαλλήλους του κράτους και του ΑΣΟ και συνεχίζει τις εργασίες της, φυσικά δεν πρόκειται να καταλήξει σε αποφάσεις που να ωφελήσουν τους σταφιδοπαραγωγούς. Βασικό σκοπό έχει κι' αυτή με εντυπωσιακά ημίμετρα να προλάβει καινούργιες εξεγέρσεις στις σταφιδοφόρες επαρχίες.

Οι εργαζόμενοι σταφιδοπαραγωγοί από τώρα βγάζοντας τις επιτροπές τους σε κάθε χωριό, ανεξάρτητα από τα πολιτικά κόμματα που ανήκουν, ας οργανωθούν και ας ετοιμασθούν για να αντιμετωπίσουν τις καινούργιες επιθέσεις που ετοιμάζονται κατά του μοναδικού προϊόντος τους, της σταφίδας»⁽¹¹⁾.

ΒΙΑΙΗ «ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ» ΖΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΟΣ

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο εκπρόσωπος του Γεωργικού Επιμελητηρίου Μεσσηνίας, γεωπόνος Γ. Τσόλκας, "βασιλικότερος του βασιλέως", πρό-

τεινε εκρίζωση όλων των σταφίδων που είχαν φυτευτεί από το 1921 και ζήτησε ολοκλήρωση των εγγειοβελτιωτικών έργων στον Μεσσηνιακό κάμπο, οπότε οι αγρότες θα άλλαζαν μόνοι τους καλλιέργεια:

«Κατά την δευτέραν ημέραν έλαβε τον λόγον ο κ. Τσόλκας εκθέσας τας γνώμας του Γεωργικού Επιμελητηρίου Μεσσηνίας το οποίον εκπροσωπεί, εζήτησεν αύξησιν της καταναλώσεως και μείωσιν της παραγωγής δι' εκρίζωσιν όλων των σταφιδοφυτειών από του 1921 και εντεύθεν. Εν συνεχεία ειδικώς διά την εκρίζωσιν των φυτειών εις Μεσσηνίαν παρεκάλεσε το συνέδριον όπως τούτο αξιώσιν από το κράτος να περατωθούν τα αρδευτικά έργα Παμίσου οπότε οι Μεσσηνιοί θα εκρίζωσουν μόνοι των την σταφίδα και λόγω του αρδευομένου εδάφους των θα επιδοθούν εις άλλας αποδοτικώτερας καλλιέργειας»⁽¹²⁾.

Σε άλλη ανταπόκριση από το Ζευγολατίο προτείνεται αναδιάρθρωση με προώθηση της βαμβακοκαλλιέργειας, για την οποία ομολογείται πως ήδη υπάρχουν προβλήματα και στη Μεσσηνία που είχε ξεκινήσει:

«Είναι προφανές ότι διά την αποδοχήν της εφαρμογής τοιούτων απόψεων (σημ. συντ.: εκρίζωσιν) πρέπει να είναι πολύ επιφυλακτικοί. Ο αντιπρόσωπος του Γεωργικού Επιμελητηρίου Μεσσηνίας εις το εν Πάτραις συνέδριον κ. Γ. Τσόλκας δεν παρέλειψε να τονίσει την ιδιαίτερον θέσιν της Μεσσηνίας. Με τα όσα δε είπεν, ολοκληρώθη και η αρχική θέσις περί της προσαρμογής της παραγωγής προς την ελαττωμένην κατανάλωσιν. Πράγματι διά την Μεσσηνίαν υπάρχει και σήμερον ακόμη πρόβλημα νέων καλλιεργειών. Η βαμβακοκαλλιέργεια προσέφερε μίαν λύσιν. Αλλά δυστυχώς, αν κρίνωμεν από τας διαμαρτυρίας των βαμβακοκαλλιεργητών δεν εδόθη η προσοχή υπό των κρατικών υπηρεσιών εις την μεγάλην δυναμικότητα της επεκτάσεως της καλλιέργειας του βάλσακος»⁽¹³⁾.

Το συνέδριο στις αποφάσεις του μεταξύ άλλων ήταν επιφυλακτικό σε σχέση με την άρνηση παραλαβής κλωρής σταφίδας η οποία «θέλει προξενήσει αδικήματα τουλάχιστον εις

τας περιφερείας εκείνας όπου η συνήθεια αφ' ενός και αφ' ετέρου η έλλειψις μέσωσιν αμύνης δημιουργεί, ούτως ειπείν μίαν ανάγκην δ' ό και εκφράζει την ευχήν εκεί όπου θέλει διαπιστωθή ότι παρίσταται ανάγκη παραλαβής έστω και μερικής (περιφέρεια Μεσοπνίας) να πραγματοποιηθή αύτη»⁽¹⁴⁾.

**ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΛΩΡΗ,
ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΜΙΚΡΟΥΣ ΑΜΒΥΚΕΣ**

Η έκταση του προβλήματος όμως είναι σημαντική και δεν επαρκούν οι... ευχές καθώς οι παραγωγοί βρίσκονται μπροστά στον κίνδυνο της καταστροφής. Ο Γιώργος Δάλλας, που βρίσκεται στο κέντρο μιας περιοχής η οποία παράγει σχεδόν αποκλειστικά χλωρή σταφίδα και τα τελευταία χρόνια έχει ταλαιπωρηθεί από την πολιτική και πρακτική του ΑΣΟ, με άρθρο του στο "Θάρρος" καλεί τους παραγωγούς να κινητοποιηθούν προκειμένου να αποτραπούν αυτά τα σχέδια:

«Η απόφασις του ΑΣΟ να μη παραλάβη κατά το τρέχον έτος χλωράν σταφίδα, προεκάλεσε, ως ήτο φυσικόν, την αγανάκτησιν των σταφιδοπαραγωγών και ιδίως των περιφερειών εκείνων των οποίων η παραγόμενη ποιότης δεν είναι και τόσοσιν κατάλληλος δι' αποξήρανσιν.

Η πολιτική και η ανίκανος Διοικήσις του ΑΣΟ επιδοθείσαι μετά θαυμασμού εις την ρουσοφτολογίαν και περιπίπτουσαι από σφάλματος εις σφάλμα και από αμαρτίας εις αμαρτίαν εις την διαχείρησιν του δύσμοιρου προϊόντος, τα κατάφεραν αγωνιζόμενοι πάντοτε γενναίως κατά των συμφερόντων των ατυχών σταφιδοπαραγωγών, να σύρουν τον ΑΣΟ σε κενά ταμεία και σωρείαν χρεών και την δυστυχή σταφίδα καθημαγμένην και αποστεωμένην εις το χείλος του καιάδα, όπου με ένα τελευταίο λάκτισμα την εξαπέστειλαν εις τα ανεξερεύνητα βάθη της πλέον αβυσσαλέας συμφοράς.

Επόμενον βέβαια ήτο να γίνη κάτι παρόμοιον και με τα κρασιά, μα πώς ήτο δυνατόν να υστερήσουν και εις το κεφάλαιον τούτο οι τεταγμένοι διά την... προστασίαν της σταφίδος και φυσικά και των κρασιών αξιόλογοι αυτοί

κύριοι; Θα ήτο ασφαλώς μεγάλη... θρασύτης εκ μέρους μας να αρνηθώμεν τας καλοπροαιρέτους προσπάθειάς των, διά την σωτηρίαν των σταφιδοπαραγωγών των νοικοκυραίων του ΑΣΟ, όπως συνηθίζουν εμπαικτικώς να τους αποκαλούν. Βλέπομεν λοιπόν, σήμερον υπερπληρωμένας τας δεξαμενάς των διαφόρων συγκροτημάτων της υπαίθρου καθώς και τας εν τη πόλει της Καλαμάτας τοιαύτας.

Θέλομεν να υπενθυμίσωμεν προς τους σταφιδοπαραγωγούς, αν και εκ πείρας είμεθα βέβαιοι ότι δεν πρόκειται να διακόψουν την μακαριότητά των, να φροντίσουν να σκεφθούν τας συνεπείας της τοιαύτης αποφάσεως περί μη παραλαβής χλωράς και καθ' ήν στιγμήν μάλιστα ούτε αλώνια έχουν ούτε σταφιδόπανα πυδόκησε ο σταφιδοφάγος ΑΣΟ να τους προμηθεύσει όπως διεκήρυτε πομπωδώς και δημαγωγικώς, ουδέ σύρμα, τσίγκους και ξυλείαν επίσης ατελώς εισήγαγε, πολύ δε ολιγώτερον εσκέφθη να προμηθεύση τους παραγωγούς προς κατασκευήν τουλάχιστον υποστέγων, καίτοι ορισμένων περιφερειών η σταφίδα ως φερ' ειπείν του Δήμου Θουρίας, της περιφερείας Βελίκας και μερικών άλλων, είναι προτιμώτερον και διά τον ΑΣΟ και διά τους σταφιδοπαραγωγούς να γλευκοποιείται.

Επειδή συμφέρον, δίκαιον και ηθικόν είναι ν' αναθεωρηθούν αι ανόπτοι και αβασάνιστοι αποφάσεις του δυνάστου ΑΣΟ, οφείλουν οι σταφιδοπαραγωγοί να κινηθούν από τώρα, καίτοι δε πολύ αμφιβάλλομεν αν θα ήταν διατεθειμένοι να αποτανθούν προς τους βουλευτάς και προς την... σεβαστήν διοικήσιν του ΑΣΟ. Λαμβάνομεν το θάρρος να τους φωνάξωμεν δυνατά πως πρέπει να επιδιώξουν τα δικαιώματά των και να τον εξαναγκάσουν τον πανίσχυρον αυτόν Μινώταυρον, που λέγεται και ακούει εις το όνομα ΑΣΟ, να παραλάβη χλωράν σταφίδα, διότι τέλος πάντων επιτυχάνοντας το ελάχιστον αυτό μικροζητηματάκι μέσα στο όλο σταφιδικό ζήτημα, επιτυχάνουν τέλος πάντων κάτι, που αν είχαν την καλήν τύχην εξ αυτού ν' αντιληφθούν την δύναμίν των και να υποστηρίξουν ομαδικώς τα δικαιώματά των

ως τάξεις, που διατρέφει όλες τας άλλας, ασφαλώς θα εκαλλιτέρευεν η τραγική των σημερινή θέσις, θα εξεδιόκοντο δε κακὴν κακῶς οἱ διάφοροι επιτήδριοι καὶ σκοτεινοὶ τύποι που απομυζοῦν τον ἰδρώτα τους, ἀλλὰ ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀπίθανον να το κάμουν οἱ αγρόται, τους παροτρύνωμεν τουλάχιστον να συγκατατεθοῦν προς το παρόν να ἐπιδιώξουν την παραλαβὴν κλωρᾶς»⁽¹⁵⁾.

Παράλληλα ὅμως με τα προβλήματα της κλωρῆς σταφίδας ὑπάρχει καὶ το πρόβλημα των μικρῶν ἀμβύκων για την ἀπόσταξη. Κάτω ἀπὸ την πίεση ἐμπορῶν καὶ βιομηχάνων, το συνέδριο προτείνει την κατάργηση των μικρῶν ἀμβύκων: «Ἐν συνεχείᾳ διεξήχθη μακρὰ συζήτησις ἐπὶ της λειτουργίας των ἀμβύκων. Κατὰ την συζήτησιν διεπιστώθη ὅτι οἱ μικροὶ ἀμβύκες εἶναι λίαν ἐπιζήμιοι εἰς την παραγωγὴν δι' ὃ καὶ ἀπεφασίσθη ὅπως ζητηθῆ ἡ κατάργηση των μικρῶν ἀμβύκων καὶ λειτουργοῦν οἱ μεγάλοι τοιοῦτοι» (16). Πρέπει να σημειωθῆ ὅτι οἱ μικροὶ ἀμβύκες καταργήθηκαν την ἐποχὴ της δικτατορίας του Μεταξά, σε ὁρισμένες μάλιστα περιπτώσεις καταστράφηκαν ἀπὸ τὴν χωροφυλακὴ στα σημεῖα που εἶχαν ἐγκατασταθῆ για να μὴν μποροῦν να λειτουργήσουν.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΣΟ ΓΙΑ ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ενόψει των συνεδριάσεων της προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς για τὴν σταφίδα, ὁ ΑΣΟ ζητᾶ ἀπὸ φορεῖς οἱ ὁποῖοι συμμετέχουν με διάφορους τρόπους στη διαμόρφωση των πολιτικῶν σταφίδας τις τελευταῖες δεκαετίες, να στείλουν τις προτάσεις τους.

Προσδιορίζει μάλιστα θέματα ἐπὶ των ὁποίων μποροῦν να τοποθετηθοῦν, τα ὁποία εἶναι ἐνδεικτικὰ της κατεύθυνσης στην ὁποία κινεῖται τὸ ἐγχεῖρημα. Ουσιαστικὰ ἐπιχειρεῖται μιὰ μεγάλη συμφωνία στην ἴδια πολιτικὴ με τροποποιήσεις που θα ὁδηγήσουν στην ἐπίτευξή της: «Κατόπιν των ἐπανειλημμένων τελευταίων συνεδριάσεων της συσταθείσης ἐν Αθήναις μεγάλης ἐπιτροπῆς διὰ την μελέτην του σταφιδικοῦ ζητήματος, ἀπεφασίσθη ὅπως, πρὶν ἢ ἐπιτροπή

αὐτὴ προχωρήσῃ εἰς την μελέτην του πολυπλοκοῦ σταφιδικοῦ προβλήματος, ζητηθοῦν ἐν προκειμένῳ αἱ γνώμαι ὅλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θα εἶχον τοιαύτην.

Προς τοῦτο ὁ ΑΣΟ ἀπύθυεν ἐγγραφον ἐγκύκλιον προς τα Ἐμπορικὰ καὶ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια Πατρῶν, Καλαμῶν, Πύργου, Ἀργοστολίου καὶ Ζακύνθου καθὼς καὶ εἰς τους Ἐμπορικοὺς Συλλόγους Αἰγίου, Ζακύνθου καὶ ἀπάσας τας Ἐνώσεις Συνεταιρισμῶν, ἔχουσα ὡς ἐξῆς: «Ἐχωμεν την τιμὴν να σας πληροφορήσωμεν ὅτι ἡ ὑπὸ της Σ. Κυβερνήσεως συσταθεῖσα προπαρασκευαστικὴ ἐιδικὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ του σταφιδικοῦ ζητήματος κατὰ την τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίασιν, ἔλαβε την ἀπόφασιν ὅπως ζητηθῆ καὶ ἡ ὑμετέρα γνώμη ἐν προκειμένῳ. Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως ὅσον το δυνατόν ταχύτερον, οὐχὶ δε πέραν της 22ας τρέχοντος εὐαρεστηθεῖτε καὶ ἀποστείλτε εἰς τὸ ἐνταῦθα γραφεῖον ΑΣΟ ἔκθεσιν ὑμῶν περιλαμβάνουσαν την γνώμην ὑμῶν διὰ την ἀντιμετώπισιν της σταφιδικῆς κρίσεως.

Παρέχετε ὑμῖν πλήρη ἐλευθερίαν ὡς προς τα προταθσόμενα μέτρα δι' ὅλα τα συνδεόμενα με την σταφιδικὴν ὑπόθεσιν ζητήματα (καλλιέργεια, παράνομα φυτεῖαι, περιορισμὸς παραγωγῆς, προώθησις της εξαγωγῆς, οἰνοβιομηχανία, σταφιδεμπόριον, μέσα καὶ τρόποι ἐκτέλεσεως των ληφθεισομένων ἀποφάσεων κλπ.).

Ἐπὶ τὴν ευκαιρίαν πληροφοροῦμεν ὑμᾶς ὅτι τα πορίσματα της προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς θέλουν τεθῆ συμφώνως προς την σχετικὴν ἀπόφασιν του ἀρμοδίου ὑπουργείου ὑπ' ὄψιν μεγάλης Ἐιδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ του Σταφιδικοῦ Ζητήματος κατηρτησομένης ἐξ ἀντιπροσώπων της παραγωγῆς, του ἐμπορίου, της βιομηχανίας καὶ πολιτικῶν ἢ ὁποῖα θέλει θέσπτας βάσεις της τηρητέας ἐφεξῆς ἐνιαίας σταφιδικῆς πολιτικῆς καὶ να ὑποδείξῃ τα ληπτέα μέτρα προς την κυβέρνησιν της χώρας διὰ την θέσπισιν των ἐνδεικνυομένων νομοθετημάτων»⁽¹⁷⁾.

ΑΝΤΙΔΡΑ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

Οἱ κινήσεις αὐτῆς προκαλοῦν την ἀντίδραση

τη Εκτελεστικής Επιτροπής του συνεδρίου Γαργαλιάνων, η οποία με ανακοίνωση του προέδρου της Θόδωρου Κορμά επαναφέρει το θέμα μιας άλλης πολιτικής που επικυρώθηκε από τους αγρότες στο ιστορικό συνέδριο:

«Κατά πληροφορίας μας εξ όλων των παραγωγικών κέντρων του Νομού, η ανακίνηση του σταφιδικού ζητήματος έχει προκαλέσει το ζωηρόν ενδιαφέρον των σταφιδοπαραγωγών. Η επικρατούσα γνώμη όσον αφορά την προπάθειαν της συσταθείσας εν Αθήναις επιτροπής

προς μελέτην του σταφιδικού είναι ότι υπάρχουν κίνδυνοι να καταλήξη αυτή εις συμπεράσματα μονόπλευρα δεδομένου ότι δεν θα έχη υπ' όψιν αυτής τας απόψεις των ασυνεταιριστων παραγωγών, αι οποίαι ηκούσθησαν κυρίως κατά το σταφιδικόν συνέδριον των Γαργαλιάνων του παρελθόντος Αυγούστου.

Πάντως γεγονός είναι ότι μετά πρωτοφανούς ζωηρότητας συζητούνται μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών όλα τα ζητήματα τα σχετιζόμενα προς την τύχην της σταφίδος. Χαρακτηριστική

ΖΩΗΡΟΤΑΤΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΟΙ ΜΕΣΣΗΝΙΟΙ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΑΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ ΝΕΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

Κατά πληροφορίας μας εξ όλων των παραγωγικών κέντρων του Νομού η ανακίνηση του σταφιδικού ζητήματος έχει προκαλέσει το ζωηρόν ενδιαφέρον των σταφιδοπαραγωγών. Η επικρατούσα γνώμη όσον αφορά την προπάθειαν της συσταθείσας εν Αθήναις επιτροπής προς μελέτην του σταφιδικού είναι ότι υπάρχουν κίνδυνοι να καταλήξη αυτή εις συμπεράσματα μονόπλευρα δεδομένου ότι δεν θα έχη υπ' όψιν αυτής τας απόψεις των ασυνεταιριστων παραγωγών, οι δεσποιν ηκούσθησαν κυρίως κατά το σταφιδικόν συνέδριον τών Γαργαλιάνων του παρελθόντος Αυγούστου.

Πάντως γεγονός είναι ότι μετά πρωτοφανούς ζωηρότητας συζητούνται μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών όλα τα ζητήματα τα σχετιζόμενα προς την τύχην της σταφίδος. Χαρακτηριστική δε των γενόμενων κινήσεων είναι και η μετρητά προκήρυξις της εκτελεστικής Επιτροπής του συνεδρίου των Γαργαλιάνων προς τους σταφιδοπαραγωγούς την έκδοσιν δημοσιοποιήσασαν εν δημοσιογραφικόν καθήκοντος δημοσιογραφίας.

«Σταφιδοπαραγωγού, «Η απόφασις και άποσιολη ήλιουκρατία της «Ελλάδος από 50 χρόνια τώρα μαζί με την άλλη της λατρευτή δημοκλήσει δημοκρατίασιν από λατρευτά και από έννοια τό κ)

λόγισσας κινήσας την σταφίδα πάντοτε αποπροσέχεται να εδωχ την κατάλληλη εθεσμία γού νό μητρη νόσ μωραμζ εις εις θρηνημίνος σάρεμζ μας Άπό τών παρεμίνος Αδγομοσι ενζυ έσεμμάσι ένα νόβη σπεθίσο από το παρνανά σζς ο Κατέλλόπουλος σημερλώς ύπερνώς της Έθν. Οκτωμορίας ο Χαρσίλας και ίουκοί κορησάσι και άποσιοληστές τοι έδρεθείς μας, άλλά δέν τό κάμα εν γουσι το ιστορικό μας συνέδριο, το πραγματικό συνέδριο τών σταφιδοπαραγωγών, το Παντασεμδικό συνέδριο τών Γαργαλιάνων έβλε το πρόγμωσι στη θέσι τους και έδρεώκα το ιστορικό του ήτρωσζ γού την παραβολή του άλοισου καθίσταται έδν οι σταφιδοπαραγωγού και θά πιαύσηται και πάλι γουσι αδή εν ζ παραστατική του λούσι. Όσοις οι κωρησάσι άποσι έδρεωόντες εν την άγω εθήρετε την εθεσμία νύ διαγνώσασιν πάλι τούσ σταφιδοπαραγωγούσ. Έτσι με άσχημύ τους τό σμωρε το άρχισαμζ έσεμμάσιν Κατελλόπουλο προπροσπασιών ενζυ ημεσιανύδρια από τό Γεωργικό Έπιμελητήρια και πηνήθε από ήμερην στη Πάτρι άπό άποσι έδρεβεν μέρσο έδν οι φουδάρησ και οι όνο νοβησμοχράσι έσεμζ δ Α Μερ

κινήσας από έχει τοηλίσια Αίλιαντα σίνεν Πύργο με ίδιες βουωμωσινός έρωσταστίσας (ατίσινεζ) άπόσ από έινε ένα από με τό Χασίλομ και Κατέλλόπουλο και βρέλιετ ένα ήτρωσμο από σμωσιεί το θέσιε τοιού στοφιδοπαραγωγικού άλοισου. Αποτό τό σπεθίσο στη Άθήνα και έδρε ο Κατέλλόπουλος θά τό εθέδρεήσ με μύ άζι λα έπεισασή από γού τών ήθω σπεσού της έσινε και σε έίνο έλα απότό τό ήτρωσμο και λατρευτά σζς έδν κωρησάσι εν άποσι εν θά ήτιναι νό οι. Σταφιδοπαραγωγού, ηρωσζ εν. Έτσι ήρησι να άγνοσθεσ με γού να έπβηθεσιν οι έδρεσ μα άποσιοληστές από ήτρωσζ άπό τό ιστορικό μας συνέδριο τών Γαργαλιάνων. Μόνο με τών άγνοσζ μας θά άποσιόφωσι το σταφιδισμύ από μύ έσεμμάσιν οι έσεμμάσινεζ μας από κάλλό και θέσινε να κορέ σμωσι την άδρεσική τους δίψα μέσο από μέλι της σταφίδα μας από γού να τό άποκτέση άποσροφί έδν το γούνο τών έδρεβτα τών σταφιδοπαραγωγών. Άνθά τούσ τό έκτερέφωσι έσμο. Έν Καλλίμας τζ 20 ή βρουνος είνε 1936. Ο πρόεδροσ της εκτελεστικής επιτροπής του πανσεμδικού συνεδρίου Γαργαλιάνων Θεοδ Κορμάς»

της, του παρακοιμήματος με) και τα μεγάλα βίρια της από μήχανε από την αβίαστική Κρατική φορολογία (ήγγισ, ου σκελεγματικό παρακοιμήμα, φορολογία αεισυνετασσε κ. λ. κ) και τούσ φουωλοποσούσ και ήτρωσμοσ πασιανύδριασ άγγωνιμοσ ΑΣΟ κ.λ. (800 έσζ. έπρωσασή έισημιά κ.λ) έσ σπεθισσά με την έκτέλμα τούσ άποσιολησ Κράτουσ και ΑΣΟ γού την καλή ήμωσίνση από κωρησάσας με έδρωσινύζη σε κωρησάσας σταφιδικό στης έέπρωσάσας άποσι έδν κάλλό γού ή σταφίδα μας και τούσ οι άποσιοληστές απόσ ήρωσίζωσι με κάθε τρόπο να ήμωσέσασιν στην αλίτη τών σταφιδοπαραγωγών την άδρεσική ης κρέσις από οι έδν έδρωσινύζησαν με νέος άποσιοληστές. Αποσιν οι άποσιοληστές — γιατί προέβονται τούσ ήρωσίζη ή άρεσις — τούσ από κάλλό και θέσινε να κορέ σμωσι την άδρεσική τους δίψα μέσο από μέλι της σταφίδα μας από γού να τό άποκτέση άποσροφί έδν το γούνο τών έδρεβτα τών σταφιδοπαραγωγών. Άνθά τούσ τό έκτερέφωσι έσμο. Έν Καλλίμας τζ 20 ή βρουνος είνε 1936. Ο πρόεδροσ της εκτελεστικής επιτροπής του πανσεμδικού συνεδρίου Γαργαλιάνων Θεοδ Κορμάς»

ΖΗΤΟΥΝΤ
ΜΕΣΣΗΝ
κρητόσ μας)
θα ύποσιναι
γροσίζεσ Τζ
ή χορήγησ
γροσίζν άπό
Άδν εν ο
γούσι διατι
όλοημωσιν
έσινε τών δ
έσινε έννεσ
σμωσίνεζ. Ε
τίν Χασίλομ
τοι ήτρωσζ
σπεθισσάσ
σταφιδισμύ
εις 430, τό
200 εις 250
έσζ 10 εις 2

ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΕΦΟΡΤΗΣ

ΓΝΩΣ
«Ερωσάσ
μ. κ. έμωσ
τμό έμζ άπο
2 200 συμ
ζω σκατι
σοκινύζων
κα ήτρωσζ
κα μωσ
μωσιν έμζ
τμόσ
«Εκλόσ
μωσ και σπεθί
των.
Έπρωσ ζ
έσινε τών ζ
έσινε ή άπο
παι έσεμμά
σπεθισσάσ
ζρο σμωσ
έσιν έ έτρω
λα έσζιν
μωσ. Άνε
ήτρωσ κωθ
Από παρ
σορ εζ έδ
ροσάσιν
είς τζ γρο
κρημα εν
εζ. έπ. έπ

της Άπρωσάσας Έρωσάσας εις έδν
έσζ 10 εις 2

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΕΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙ ΕΚΔΟΣΙΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΛΙΑΣ

ΔΙΑΚΗΡΙΞΙΣ ΔΙΔΑΧΜΟΝΙΟΥ
Προκηροσόμενε διαγνοσμόν ενζυ έπρωσιν έρωσζ ήμωσ την 21ην Μαρτίου έ. ζ. ήμωσιν Σόββατον

δε των γενομένων κινήσεων είναι και η μακρά προκήρυξις της Εκτελεστικής Επιτροπής του συνεδρίου των Γαργαλιάνων την οποίαν δημοσιεύομεν εδώ εκ δημοσιογραφικού καθήκοντος αμεροληψίας:

“Η ακόρταγη και ασύστολη πλουτοκρατία της Ελλάδας που 60 χρόνια τώρα μαζί με την άλλη της ληστρικής εκμετάλλευσης εκμεταλλεύεται πιο ληστρικά και πιο έντονα το πολύτιμο προϊόν μας, την σταφίδα. Πάντοτε καιροφυλακτούσε και πάντοτε καιροφυλακτεί να εύρη την κατάλληλη ευκαιρία για να μπήξει τας μαχαίρας της στις εξαντλημένες σάρκες μας. Από τον περασμένο Αύγουστο έχει ετοιμάσει ένα νόθο συνέδριο που το πατρονάριζε ο Κανελλόπουλος σημερινός υπουργός Εθνικής Οικονομίας, ο Χαρίλαος και λοιποί καρχαρίες και απομυζητές του ιδρώτος μας, αλλά δεν το κάμανε γιατί το ιστορικό μας συνέδριο, το πραγματικό συνέδριο των σταφιδοπαραγωγών, το Πανσταφιδικό Συνέδριο των Γαργαλιάνων έβαλε τα πράγματα στη θέση τους και εξέδωσε το ιστορικό του ψήφισμα για την παραδοχή του οποίου παλαίψανε όλοι οι σταφιδοπαραγωγοί και θα παλαίψουνε και πάλι γιατί αυτή είναι η πραγματική του λύση. Όμως οι καρχαρίες αυτοί ενεδρεύοντες σαν την οχιά ευρήκαν την ευκαιρίαν να δαγκώσουν πάλι τους σταφιδοπαραγωγούς. Ετσι με αρχηγό τους το σημερινό αρχικαρχαρία υπουργό Κανελλόπουλο, προπαρασκεύασαν ένα ψευτοσυνέδριο από τα Γεωργικά Επιμελητήρια που συνήλθε προ ημερών στην Πάτρα στο οποίο έλαβαν μέρος οι φεουδάρχες και οινοβιομήχανοι όπως ο Λ. Μερκούρης που έχει τσιφλίκια απέραντα στον Πύργο με ίδιες βιομηχανικές εγκαταστάσεις (στέρνες) πέρα που είναι ένα σώμα με το Χαρίλαο και Κανελλόπουλο και βγάλανε ένα ψήφισμα που σημαίνει το θάνατο του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου. Αυτό το στείλανε στην Αθήνα και εκεί ο Κανελλόπουλος θα το υιοθετήσει με μια άλλη επιτροπή που για τον ίδιο σκοπό την έκανε και σε λίγο αυτά τα εξωφρενικά και ληστρικά σχέδια των καρχαριών θα γίνουν νόμοι.

Εμείς πρέπει να αγωνισθούμε να επιβληθούν οι δικές μας αποφάσεις που εβγήκανε από το ιστορικό μας συνέδριο των Γαργαλιάνων. Μόνο με τον αγώνα μας θα αποτρέψουμε το στραγγαλισμό που μας ετοιμάζουνε οι εκμεταλλευτές μας αυτοί. Γιαυτό και η Εκτελεστική Επιτροπή του Πανσταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων μη λησμονούσα το καθήκον της σας ειδοποιεί για όλα αυτά και σας καλεί να εργασθήτε, να συσχεφθείτε και να αποφασίσετε εσείς. Η μεγάλη εκμετάλλευση της σταφίδας μας από τους πλουτοκράτες αυτούς οινοβιομήχανους και αρχικαρχαριάδες Χαρίλαο, Κανελλόπουλο κλπ. (δωρεάν παραλαβή και εκμετάλλευση απ’ αυτούς της πρώτης ύλης, του παρακρατήματός μας) και τα μεγάλα βάρη της που μπήκανε από την αβάσταχτη κρατική φορολογία (έγγεια, συναλλαγματικό παρακράτημα, φορολογία οινοπνεύματος κλπ.) και τους φθοροποιούς και ποικιλώνυμους οργανισμούς ΑΣΟ κλπ. (800 δρχ. εξαγωγική εισφορά κλπ.) εν συνδυασμό με την εγκληματική αδιαφορία του κράτους και του ΑΣΟ για την καλή εμφάνιση του προϊόντος μας εδημιούργησε καθεστώς σταφιδικό στις εξωτερικές αγορές όχι καλό για τη σταφίδα μας και τώρα οι απομυζητές αυτοί φροντίζουν με κάθε τρόπο να ξεπεράσουνε στην πλάτη των παραγωγών την οξύτητα της κρίσης που οι ίδιοι εδημιουργήσανε με νέες αφαιμάξεις. Διψάνε οι ακόρταγοι – γιατί τρώγοντας τους έρχεται η όρεξις – τώρα πιο πολύ και θέλουνε να κορέσουνε την ακόρεστη δίψα τους μέσα στο μέλι της σταφίδας μας που για να το αποκτήσει απορροφά όλο το χρόνο των ιδρώτων των σταφιδοπαραγωγών. Δεν θα τους το επιτρέψουμε όμως”⁽¹⁸⁾.

ΤΟ ΚΛΗΡΙΓΚ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Νέες φωτιές ανάβει η αλλαγή στο κλήριγκ με τη Γερμανία που οδηγεί σε μείωση του όγκου των συναλλαγών και της εξαγόμενης σταφίδας, γεγονός που κάνει ακόμη πιο δύσκολη την υπόθεση απορρόφησης της κορινθιακής σταφίδας:

«Εάν εις το συνέδριον των Γεωργικών Επι-

μελητῆριών των Πατρών διευτώθη απλώς η αρχή της λύσεως του σταφιδικού ζητήματος διά της εφαρμογής σειράς όλης μέτρων “προσαρμογής της παραγωγής προς την κατανάλωσιν” αι επενεχθείσαι μεταβολαί εις το μετά της Γερμανίας κλήριγκ αποτελούν μοναδικήν ίσως περίπτωσιν πραγματοποιήσεως των εξαγωγών. Όπως είναι γνωστό, τα γνωστά μέτρα της Εκδοτικής επηρέασαν αμέσως την σταφιδαγοράν και ενέσπειραν ένα είδος πανικού μεταξύ των πληθυσμών των σταφιδικών κέντρων. Είναι επ’ αυτού χαρακτηριστικά τα τηλεγραφήματα που εστάλπισαν προς την κυβέρνησιν, τα πολιτικά κόμματα και τους βουλευτές της Μεσοπνίας παρά των οργανώσεων των σταφιδοπαραγωγών»⁽¹⁹⁾.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΟ ΚΚΕ

Γενικότερα στη χώρα επικρατεί πολιτική αναταραχή καθώς οι εκλογές της 26ης Ιανουαρίου δεν ανέδειξαν “νικητή” και η κυβέρνηση με τη συμμετοχή Μεταξά είναι επί θύραις.

Η σταφιδική επιτροπή γνωστοποιεί έκθεση για τη σταφίδα, η οποία προκαλεί την έντονη αντίδραση του ΚΚΕ. Στο “ΡΙζοσπάστη” δημοσιεύεται άρθρο με υπογραφή “Πολύβιος” το οποίο παρουσιάζει στοιχεία από την έκθεση που προετοιμάζει νέα βάρη για τους σταφιδοπαραγωγούς και μεταξύ αυτών τη μείωση της τιμής της σταφίδας. Με το άρθρο αποδομείται η πολιτική την οποία χαράζει η επιτροπή και προτείνεται η συγκρότηση συνεδρίου των σταφιδοπαραγωγών ως απάντηση:

«Το σταφιδικό ζήτημα μ’ εξαιρετική οξύτητα ξαναμπαίνει φέτος. Ο ΑΣΟ ανακοίνωσε πως στο τέλος Αυγούστου τρέχοντος έτους θα χρωστάει 350 εκ. δραχμές στην Εθνοτράπεζα και 80 εκ. στο κράτος, πράγμα που σημαίνει ότι χρεωκόπησε και ο ΑΣΟ και οι αντιλαϊκές μέθοδοι που εφάρμοσε για να λύσει το σταφιδικό ζήτημα. Όλος ο αστικός Τύπος μιλάει για την ανάγκη να καθιερωθούν φτηνές τιμές στη σταφίδα και να ξεριζωθούν κατά ένα μέρος οι σταφιδοφυτείες. Και μια επιτροπή που συγκρο-

τήθηκε για να μελετήσει το σταφιδικό ζήτημα δημοσίευσε πριν από κάμποσες ημέρες μια έκθεση που είναι καταπληκτική για τα μέτρα που προτείνει και που αν εφαρμοσθούν απογυμνώνουν κυριολεκτικά τους σταφιδοπαραγωγούς και επιβαρύνουν ολόκληρο τον εργαζόμενο λαό, ενώ προστατεύουν πέρα για πέρα τα συμφέροντα των διαφόρων λαογδαρτών, βιομηχάνων, τραπεζιτών, μεγαλεμπόρων κλπ.

Το σταφιδικό ζήτημα δεν είναι καινούργιο. Όπως είναι γνωστό, η παραγωγή της σταφίδας κυμαίνεται γύρω στις [δυσανάγνωστο] εκατομμ. λίτρες. Μα η εξαγωγή όλο και λιγοστεύει και τώρα μόλις βγαίνουν 140 εκατομμ. λίτρες το χρόνο. Η εξαγωγή λιγοστεύει γιατί βγαίνει ακριβή και δεν μπορεί να ανταγωνιστεί τις σταφίδες της Αυστραλίας και της Καλλιφόρνιας.

Γιατί όμως βγαίνει ακριβή η σταφίδα; Όχι βέβαια γιατί καλοπληρώνονται οι παραγωγοί. Οι σταφιδοπαραγωγοί απ’ την τιμή που πουλιέται η σταφίδα στο εξωτερικό δεν παίρνουν ούτε ένα τρίτο. Η σταφίδα βγαίνει ακριβή γιατί την επιβαρύνουν με τρομαχτικά βάρη, οι διάφοροι πλουτοκράτες εκμεταλλευτές ιδίως μέσωσιν ΑΣΟ. Οι οινοβιομήχανοι Χαρίλαοι παίρνουν τη σταφίδα σχεδόν τσάμπα 700-1.000 δρχ. για πρώτη ύλη. Η Εθνοτράπεζα χρηματοδοτεί τον ΑΣΟ με τοκογλυφικούς όρους. Το Κράτος όπως αναφέρει και η έκθεση της επιτροπής, εισπράττει 70 εκ. δρχ. Για έγγειο φόρο, 62 δρχ. Φόρο σε κάθε κιλό ποσίμου οινοπνεύματος και 2,82 στο φωτιστικό και εισπράττει πάνω από 200 εκ. δρχ. το χρόνο. Το κράτος παίρνει 3% στην εξαγόμενη σταφίδα για συναλλαγματικό παρακράτημα. Ακόμη βαραίνουν τη σταφίδα διάφοροι τοπικοί φόροι, υπερβολικά κόμιστρα, πλήθος αργόμισθοι των αστικών κομμμάτων, η τοκογλυφική απομύζηση της Εθνοτράπεζας.

Η αχαλίνωτη αυτή κλεψιά που γίνεται σε βάρος των σταφιδοπαραγωγών έχει σαν αποτέλεσμα να πέφτει η εξαγωγή της σταφίδας γιατί πουλιέται ακριβιά στο εξωτερικό, τη στιγμή που οι σταφιδοπαραγωγοί είναι καταχρεωμένοι και λιμοχτούνε.

Τι μέτρα προτείνει τώρα η σταφιδική επιτροπή; Δεν προτείνει βέβαια το ξαλάφρωμα της σταφίδας απ' τα βάρη που την βαραίνουν. Τέτοιο πράγμα θα έβλαπτε τα συμφέροντα των παρασίτων που βυζαίνουν τους σταφιδοπαραγωγούς. Τα μέτρα που προτείνει η σταφιδική επιτροπή στρέφονται ενάντια στους σταφιδοπαραγωγούς ολοκληρωτικά, μα απλώνονται σ' όλο τον εργαζόμενο πληθυσμό. Το κυριώτερο μέτρο που προτείνει η σταφιδική επιτροπή είναι να καθοριστούν χαμηλές τιμές για τον παραγωγό. Κάνει λεπτομερείς υπολογισμούς για την τιμή που πρέπει να πουλιέται η σταφίδα στο εξωτερικό και καθορίζει πως ο παραγωγός δεν πρέπει να πληρώνεται σε τιμή ανώτερη από 2.035 δραχμές το ενετικό λίτρο. Αυτή η τιμή δεν πρέπει να είναι για ένα χρόνο μα για σειρά χρόνια, πέντε ή δέκα. Για να φανεί πόσο τερατώδεια είναι η ληστεία που ετοιμάζουν σε βάρος των σταφιδοπαραγωγών, είναι ανάγκη να αναφέρουμε πως πέρσι η τιμή της σταφίδας ήταν 2.900-3.500 το ενετικό λίτρο πράγμα που προκάλεσε την εξέγερση των σταφιδοπαραγωγών. Τώρα προτείνουν τιμή κατά 1/3 μικρότερη κι' αυτή η τιμή θα πρέπει να καθοριστή για κάμποσα χρόνια. Αν σ' αυτό το διάστημα αυξήσει η εξαγωγή μπορεί να αυξήσει η τιμή μα ο μέσος όρος θάναί 2.310 δραχμές το ενετικό λίτρο.

Αυτό το μέτρο της επιτροπής που καταδικάζει σε μόνιμη πείνα τους σταφιδοπαραγωγούς, δεν είναι το μοναδικό. Αν σ' αυτά τα χρόνια αυξήσουν οι τιμές στο εξωτερικό δε θα παίρνουν τη διαφορά οι σταφιδοπαραγωγοί μα ο ΑΣΟ για να εξυπηρετεί καλύτερα την Εθνοτράπεζα.

Αν δεν αυξήσει η εξαγωγή τότε "θα ζητηθούν θυσίες απ' την παραγωγή και θα γίνη νέος υπολογισμός με την νέαν βάσιν των τιμών", δηλαδή η τιμή της σταφίδας για τον παραγωγό θα κατέβει πιο κάτω και σύντομα θα μπει σ' εφαρμογή το υποχρεωτικό ξερίζωμα της σταφίδας.

Οι αντιλαϊκές προτάσεις συνεχίζονται. Η επιτροπή προτείνει όπως ρυθμιστεί το ζήτημα των αμβύκων και να απαγορευτεί "η απόσταξις στεμφύλων". Απ' αυτή την απαγόρευση εξαιρεί

μόνον ορισμένες ορεινές περιφέρειες. Ενώ καταδικάζει σε καταστροφή χιλιάδες οινοπαραγωγούς που παράγουν οινόπνευμα. Σύντομα προτείνει ν' αυξηθεί η φορολογία στο πόσιμο οινόπνευμα κατά πέντε δραχμές και στο φωτιστικό κατά τρεις δραχμές.

Η έκθεση της σταφιδικής επιτροπής, όπως φαίνεται από τις παραπάνω προτάσεις, καταδικάζει σε εξαθλίωση τις μάζες των σταφιδοπαραγωγών και δείχνει με τον πιο χτυπητό τρόπο τις αντιλαϊκές λύσεις που οργανώνει για όλα τα προβλήματα της χώρας η μοναρχική πλουτοκρατική πολιτική. Και για την εφαρμογή αυτών των αντιλαϊκών λύσεων πήρε πεντάμηνη εξουσιοδότηση η φιλοφασιστική κυβέρνηση Μεταξά, που οργανώνει δικτατορική λύση στο πολιτικό πρόβλημα.

Μπροστά στους σταφιδοπαραγωγούς μπαίνει άμεσα το πρόβλημα να οργανώσουν την πάλη τους για να αποκρούσουν τις καταστροφικές γι' αυτούς λύσεις και να επιβάλλουν τις δικές τους λύσεις. Για να λυθεί έστω και προσωρινά το πρόβλημα της σταφίδας και να ανακουφισθούν οι σταφιδοπαραγωγοί, πρέπει να καταργηθεί ο ΑΣΟ και όλα τα βάρη που επιβαρύνουν τη σταφίδα, το παρακράτημα, η φορολογία στη σταφίδα και στο οινόπνευμα, να χτυπηθεί το μονοπώλιο των οινοπνευματοβιομηχανών και να περιοριστεί η εκμετάλλευση των διαφόρων Χαρίλαων, των μεγαλεμπόρων και τραπεζιτών, να φτηνύνουν τα κόμιστρα, να γίνουν λιμάνια στις σταφιδοπαραγωγικές περιφέρειες και συνάμα να ενισχυθούν οι σταφιδοπαραγωγοί με αναστολή των χρεών τους, άτοκα δάνεια κτλ. Η εφαρμογή αυτών των μέτρων θα απαλλάξει τους σταφιδοπαραγωγούς από τους εκμεταλλευτές τους και θα ανακουφίσει τη ζωή τους. Οι σταφιδοπαραγωγοί που έχουν μεγάλες παραδόσεις αγώνων, πρέπει να οργανώσουν έγκαιρα τον αγώνα τους με μαζική προπαρασκευή του πανσταφιδικού συνεδρίου για να επιβάλλουν αυτές τις διεκδικήσεις»⁽²⁰⁾.

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΕΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και μια επι-

στολή στο “Ριζοσπάστη” του Στέλιου Διακουμογιαννόπουλου, μέλος της σταφιδικής επιτροπής του Συνεδρίου Γαργαλιάνων. Ο Διακουμογιαννόπουλος, εκ των πρωταγωνιστών της σταφιδικής εξέγερσης του 1935, ήταν πλέον στέλεχος του Παλλαϊκού Μετώπου το οποίο είχε δημιουργηθεί ήδη από τον Ιανουάριο με πρωτοβουλία του ΚΚΕ και συμμετοχή του Αγροτικού Κόμματος και προσωπικοτήτων. Με την επιστολή παροτρύνεται η σταφιδική επιτροπή να συγκαλέσει νέο συνέδριο: “Οι αντιπρόσωποι των Γεωργικών Επιμελητηρίων, συνήλθαν σε “συνέδριο” στις 10 του Φλεβάρη στην Πάτρα. Η κυριώτερη απόφαση που πήραν ήταν η υποχρεωτική εκρίζωση των παράνομων φυτειών. Οι μεγαλόσχημοι αντιπρόσωποι μίλησαν “εν ονόματι” των σταφιδοπαραγωγών δίχως νάχουν καμία εντολή. Κι. Η απόφαση αυτή δείχνει ότι κανένα δεσμό δεν έχουν με τους σταφιδοπαραγωγούς. Φρόντισαν να υποστηρίξουν τα συμφέροντα των σταφιδεμπόρων και των οινοπνευματοποιοτικών εταιριών.

Γι’ αυτό δεν μίλησαν για βάρη στη σταφίδα (εξαγωγική εισφορά, παρακράτημα κλπ.) που αν καταργηθούν και μόνο, θα φτηνώνει η σταφίδα και θα αυξηθεί η κατανάλωση.

Το άλλο επίσης μέτρο της υποχρεωτικής εκρίζωσης 75 εκατομμυρίων χιλιολίτρων σταφιδοφυτειών με αποζημίωση 10 χιλ. Δρχ. στο χιλιόλιτρο, εξυπηρετεί μονάχα τους μεγαλοχτηματίες Μερκούρηδες κλπ. και θα πληρώσουν οι σταφιδοπαραγωγοί.

Ακόμα το “συνέδριο” προτείνει να απαγορευτούν και τα “ακατάλληλα” λιπάσματα. Ετσι πάνε να υποστηρίξουν την εταιρεία Κανελλόπουλου σε βάρος των αγρωτών.

Οι σταφιδοπαραγωγοί έχουν καθήκο να συνεχίσουν τους αγώνες τους για την κατάργηση του παρακρατήματος, της εξαγωγικής εισφοράς, του συναλλαγματικού παρακρατήματος κλπ., τη μείωση του φόρου οινοπνεύματος σε όφελος των παραγωγών κλπ. αιτήματα του συνεδρίου Γαργαλιάνων.

Γι’ αυτό η εκτελεστική επιτροπή του συνεδρίου θα πρέπει να οργανώσει και για φέτο Πανστα-

φιδικό Συνέδριο, όπου να πάρουν μέρος οι πραγματικοί εκπρόσωποι των σταφιδοπαραγωγών⁽²¹⁾.

ΣΤΑΦΙΔΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ

Στο ίδιο φύλλο της εφημερίδας δημοσιεύεται η είδηση δημιουργίας “σταφιδικών ενώσεων” σε χωριά της Αιγιαλείας, προφανώς με πρωτοβουλία των οργανώσεων του ΚΚΕ: “Έγινε η πρώτη σύσκεψη των αντιπροσώπων των σταφιδικών ενώσεων που ιδρύθηκαν στα χωριά της Αιγιαλείας, ύστερα από τα αντισταφιδικά μέτρα που πήρε η συνδιάσκεψη των Γεωργικών Επιμελητηρίων, που ξεσώκωσαν την αγανάκτηση των σταφιδοπαραγωγών. Πήραν μέρος 10 χωριά και αποφασίστηκε να κληθούν και τα υπόλοιπα χωριά της περιφέρειας να βγάλουν αντιπροσώπους, καθώς και τα κοινοτικά συμβούλια, συνεταιρισμοί κλπ. Την Κυριακή 8 του Μάρτη θα συγκροτηθεί τοπική συνδιάσκεψη για την εκλογή μόνιμης οργανωτικής επιτροπής, την επανέκδοση τοπικής εφημερίδας και την εκλογή αντιπροσώπων για το Συνέδριο. Στη σύσκεψη διαβάστηκε και έγγραφο του αντιπροσώπου του Πανσταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων”.

ΑΘΛΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΑΣΟ

Σε αυτό το κλίμα “σκάει” και η πληροφορία για την άθλια κατάσταση των οικονομικών του ΑΣΟ που δημιουργεί νέα αναταραχή: “Πληροφορούμεθα ότι το διοικητικόν συμβούλιον του ΑΣΟ και τα αρμόδια υπουργεία απασχολεί τελευταίως η οικονομική κατάσταση του ΑΣΟ ήτις χρήζει αμέσου αντιμετώπισης. Κατά τας αυτὰς πληροφορίας αι οφειλάι του ΑΣΟ προς την Εθνικήν Τράπεζαν ανέρχονται δια μεν τον τρέχοντα λογαριασμόν εις 265 εκατομ. Δραχ., εκ δε των δανείων δι’ αποζημίωσιν χαλαροπλήκτων εις 46 εκατομ. Δραχ. Μέχρι τέλους Αυγούστου ε. Ε υπολογίζεται ότι ο ΑΣΟ θα οφείλει τα κάτωθι ποσά:

1) Προς συμπλήρωσιν εγκαταστάσεων 2.500.000 δραχ.

2) Εξοδα διοικήσεως και σταφιδικής διαχειρίσεως 9 εκατομμύρια.

3) Εξοδα λειτουργίας οινοποιίας και συσκευής σταφίδος 10 εκατομμύρια.

4) Τόκους εις Εθνικόν Τράπεζαν έτερα 10 εκατομμύρια, ήτοι σύνολο 32 εκατομμύρια δραχμάς.

Κατά τα ανωτέρων την 30 Αυγούστου 1936 το χρέος του ΑΣΟ προς την Εθνικόν Τράπεζα θ' ανέρχεται εις 431.500.000 δραχμάς περίπου συμπεριλαμβανομένων και άλλων κονδυλίων. Εις τας οφειλάς δέον να προστεθούν και 40 εκατομ. Δραχ. Οφειλαί προς το Δημόσιον εξ εγγείου φόρου της σταφίδος. Προς αντιμετώπισιν των οφειλών τούτων ο ΑΣΟ δεν διαθέτει ειμή κυρίως τα αν ταις αποθήκαις αυτού αποθέματα σταφίδος και τας πραγματοποιησιμένας εισπράξεις υπολογιζομένας εις 75 εκατομμύρια περίπου, ενώ αντιθέτως κατά το προσεχές μέλλον θα έχη ν' αντιμετωπίση πλείστας ανάγκας μη επιδεχομένας αναβολής, εξ ών η πρώτη, η εκαγορά των πλεονασμάτων της νέας εσοδείας υπολογιζομένων εις 19 εκατομμύρια ενετικάς λίτρας. Δοθείσης της ανωτέρω καταστάσεως καθίσταται δυσχερής η εξεύρεσις δανείων δια τας ανάγκας του ΑΣΟ, τούτο δε απασχολεί εντονώτερον σήμερον τους αρμοδίους⁽²²⁾.

ΦΤΑΙΝΕ ΟΙ... ΥΨΗΛΕΣ ΤΙΜΕΣ

Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Παναγιώτης Δεκάζος θεωρεί ως αιτία για την κακή κατάσταση του ΑΣΟ τις υψηλές τιμές, ανοίγοντας το δρόμο για εξαγγελία μειωμένων για τη νέα εμπορική περίοδο: "Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Δεκάζος ερωτηθείς δια τα γραφέντα περί της δυσχερούς οικονομικής καταστάσεως του ΑΣΟ, παρεκάλεσε να διευκρινισθή ότι αυτή δεν οφείλεται εις διαχειριστικάς ανωμαλίας και επομένως δεν έχει θέσουν ο έλεγχος τον οποίον υπέδειξε πρωινή εφημερίς. Ο κ. Υπουργός αποδίδει την σημερινήν κατάστασιν του ΑΣΟ εις την πολιτικήν την οποίαν ηκολούθησε το συμβούλιον του Οργανισμού παρέχον υψηλάς τιμάς εις την εξαγοράν του παρακρατήματος και εις κακόν υπολογισμόν της εσοδείας. Δια

τον λόγον αυτόν κατέληξεν ο κ. Υπουργός συγκαλείται την 27 τρέχοντος το σταφιδικόν συνέδριον ενώπιον του οποίου θα τεθεί η κατάστασις του ΑΣΟ, ενώ παραλλήλως η κυβέρνησις θα καταβάλη προσπάθειάς εξευρέσεως χρημάτων δια την συνέχειαν της λειτουργίας του"⁽²³⁾.

ΑΙΤΙΑ Η ΚΑΤΑΣΠΑΤΑΛΗΣΗ ΠΟΡΩΝ

Σε κύριο άρθρο το "Θάρρος" απαντά στον Δεκάζο και θεωρεί ότι η ευθύνη για την κατάσταση του ΑΣΟ οφείλεται στην κατασπατάλησιν των πόρων του: "Ο υπουργός της Εθνικής Οικονομίας κ. Δεκάζος ομιλών επί των κατ' αυτάς δημοσιευθεισών πληροφοριών περί της αθλιας οικονομικής καταστάσεως του ΑΣΟ εξήρη την ευθύνην του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣΟ το οποίον ακολουθούν δημαγωγικήν πολιτικήν εκορήγη μεγάλας τιμάς εις την σταδίδαν κλπ. Βεβαίως το συμβούλιον του ΑΣΟ δεν είναι απηλλαγμένον τρομακτικών ευθυνών δια το κατάντημα του ΑΣΟ. Περισσότερον όμως πταΐουν οι πολιτικοί, οι κατά το διάστημα της τριετίας διαχειρισθέντες το σταφιδικόν και οι οποίοι ειχον μεταβιβάσει εις ευπηθείς εκτελεστάς των διαταγών των τους εν των συμβουλίω του ΑΣΟ εκπροσώπους της παραγωγής. Εκτός αυτού δεν πρέπει να λησμονείται ότι αι υψηλαί τιμαί αι δοθείσαι κατά το 1933, δεν είναι και τόσοσιν εκείναι, που εδημιούργησαν την σημερινήν αθλιάν οικονομικήν κατάστασιν ή μάλλον την πλήρη χρεωκοπίαν του Σταφιδικού Οργανισμού, όσον είναι η διασπάθησις του χρήματος της σταφιδοπαραγωγής εις διορισμούς εκατοντάδων πολλών αργομίσθων, εις αγοράς ακρήστων σταφιδεργοστασίων, εις επιζημίους συμβάσεις, εις ασκόπους αποζημιώσεις "ημετέρων", εις πολυτελέστατα έξοδα παραστάσεως και ταξειδίων του διοικητικού συμβουλίου, εις ανωφελή ταξείδια και εις ποικίλας άλλας ασκόπους υποθέσεις. Και η έλλειψις σταφιδικής πολιτικής μελετημένης και συμφώνου προς τας υπαγορεύσεις της καταστάσεως των εξωτερικών αγορών καταναλώσεως των προϊόντων μας. Ολα αυτά βεβαίως θα αναλυθούν εις το συγκαλούμενον μετ' ολίγας ημέρας Σταφιδικόν Συνέδριον,

αποκαλυπτομένης ούτω όλης της σκοτεινής δράσεως των σταφιδοσφαγών συμβούλων του ΑΣΟ και υπουργών της Εθνικής Οικονομίας της τριετίας. Ευθεωρήσαμεν όμως σκόπιμον να υπενθυμίσωμεν και ημείς ενταύθα επί τη ευκαιρία των δηλώσεων του κ. Υπουργού της Εθνικής Οικονομίας προς αποφυγήν σχηματισμού εσφαλμένων εντυπώσεων παρά των σταφιδικών κόσμω της Μεσοπνίας και της Πελοποννήσου γενικώτερον⁽²⁴⁾.

Η κατασπατάληση πόρων του ΑΣΟ βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και το “Θάρρος” γράφει: “Εγράψαμεν προ ημερών ότι θα παρακολουθήσωμεν εγγύτατα την εξέλιξιν του σταφιδικού ζητήματος και ιδία την πρόοδον των συζητήσεων γύρω από την κατάστασιν του ΑΣΟ και τους υπευθύνους της δημιουργίας διά να δυνθώμεν να κατατοπίσωμεν τους σταφιδοπαραγωγούς επί των γενομένων και να διαφωτίσωμεν την κοινήν γνώμην επί των τυχόν υπάρχουσών υπερβασιών. Σήμερον είμεθα εις την ευχάριστον θέσιν να δώσωμεν εις την δημοσιότητα έγγραφον του εκ των μελών του Εποπτικού Συμβουλίου του ΑΣΟ κ. Ν. Δελγιάννη προς τον Πρόεδρον του Εποπτικού αυτού συμβουλίου, εις το οποίον εκφράζεται ζωηρά ανησυχία διά την τύχην του ΑΣΟ και της σταφιδος επομένως. Με γενικάς δε πλην αρκετά απτάς γραμμάς διαγράφονται αι ευθύνοι και υποδεικνύονται οι υπεύθυνοι -κατά μέγα μέρος- της σημερινής καταστάσεως. Το έγγραφον τούτον περιήλθεν εν αντιγράφω εις χείρας μας κατά τρόπον μη αφήνοντα αμφιβολίας περί της γνησιότητός του⁽²⁵⁾. Ακολουθεί μακροσκελέστατη αναφορά στην οποία καυτηριάζεται η στάση της διοίκησης του ΑΣΟ για μια σειρά από ζητήματα διαχείρισης.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»

Σκληρή κριτική ασκεί ο “ΡΙζοσπάστης” στη διαχείριση του ΑΣΟ και παρουσιάζει αποκαλυπτικά στοιχεία: “Ο διαβόητος Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός, η φοβερή βδέλλα, με τα χίλια στόματα που απομυζά τον τίμιον ιδρώτα των φτωχών σταφιδοπαραγωγών, έφτασε στο

χείλος της οικονομικής καταστροφής. Ηδη οι ποντίφηκες που διευθύνουν τον Σταφιδικό Οργανισμό άρχισαν με τις εφημερίδες να αποκαλύπτουν με “δόσεις” για να μην τρομάξει ο σταφιδικός κόσμος την χρεωκοπία του ΑΣΟ, οικονομική χρεωκοπία που θα ξεσπάσει και πάλι στην καμπούρα τίνος άλλου; Των σταφιδοπαραγωγών.

Εδώ και λίγες ημέρες ανακοινώθηκε ότι ο ΑΣΟ θα χρωστά μόνο στην Εθνική Τράπεζα ως το τέλος του σταφιδικού έτους, δηλαδή ως την 1η του Σεπτεμβρη 1936 431 εκατομμύρια δραχμές. Εκτός από αυτό θα χρωστά στο κράτος από τον έγγειο φόρο δύο χρόνων άλλα 80 εκατομμύρια.

Το ενεργητικό του απέναντι της τρομακτικής αυτής αστρονομικής οφειλής δεν έχει ουσιαστικά τώρα καμμία αξία, γιατί αποτελείται κατά το μέγιστο μέρος από τις εγκαταστάσεις του και την σταφίδα που θα του μείνει στις αποθήκες.

Ποτέ ως σήμερα, από το 1925 που ιδρύθηκε το οικονομικό αυτό ίδρυμα για να προστατεύσει δήθεν τους παραγωγούς, ποτέ δεν είχε φθάσει στα σημερινά χάλια. Αλλά ποτέ η φαυλοκρατία δεν το ρήμαξε σε τέτοιο βαθμό όπως κατά τα τρία τελευταία χρόνια της τσαλδαροκονδυλικής ρεμούλας. Δίκαια απορούν οι σταφιδοπαραγωγοί τι απόγιναν τα 200 εκατομμύρια που είχε ενεργητικό ο οργανισμός στο τέλος της χρήσης 1931-1932. Δίκαια αγανακτούν για το πής ήταν δυνατό να φαγωθούν, όχι μόνο τα 200 αυτά εκατομμύρια, αλλά και άλλα 500, αυτά δηλαδή που χρωστά σήμερα στην Εθνική Τράπεζα και το κράτος ο Οργανισμός, τη στιγμή που οι παραγωγοί κατά τα τελευταία χρόνια όχι μόνον δεν είδαν κανένα καλό από τον ΑΣΟ, αλλά αναγκάστηκαν να κάνουν επανάσταση πέρσι το φθινόπωρο για να τον αναγκάσουν να αυξήσει τις τιμές εξαγοράς πλεονασμάτων, τιμές που καταδικάζουν στην πιο φριχτή στέρψη, σε πείνα και δυστυχία όλη την Πελοπόννησο.

Γι’ αυτό πρέπει να μάθουν με λίγα λόγια οι παραγωγοί που πήγαν όλες αυτές οι εκατοντάδες εκατομμύρια, που είχε εκατομμύρια

εκατομμύρια όλες αυτές οι κραιπάλες μας κάνουν περί τα 2.500.000 ετήσια αύξηση μόνον στα έξοδα προσωπικού.

Παράλληλα με το λαμπρό υπουργό εκοματίζοντο κατά τον αισχρότερο τρόπο και οι διοικητικοί σύμβουλοι της παραγωγής, οι Πρεδάρηδες, Μαράκηδες, ο Κόκκιζας, ο Ζαχαρόπουλος που κατά τα τρία αυτά χρόνια πήραν δήθεν για ταξίδια και αποζημιώσεις εκατοσταριές χιλιάδες δραχμές. Επί πλέον διόρισαν στον ΑΣΟ όλο τους το σκυλολόι. Φυσικά σε μια τέτοια πανδαισία δεν θα μπορούσε να μείνει απ' έξω και ο αρχηγός του πθηκού ρυθμού, ο καυμένος ο Παναγής. Αυτός φρόντισε να κάμει ο πολιτικός του φίλος και βουλευτής Ζούζουλας, ένας από τους πιο πλούσιους σταφιδοπαραγωγούς της Κορινθίας, την πιο μεγάλη μπάζα σε βάρος του ΑΣΟ. Ο Οργανισμός εξαναγκάσθηκε, χωρίς να υπάρχει καμία ανάγκη, να αγοράσει ένα σαραβαλιασμένο και άχρηστο εργοστάσιο που είχε ο Ζούζουλας στο Κιάτο, αντί 5.500.000 δραχμών. Η καταπληκτική και θραυστάτη αυτή λοβιτούρα δικαιολογήθηκε τότε με το ότι τάχα οι σταφιδικοί συνεταιρισμοί της περιφέρειας του Κιάτου θα μπορούσαν να δώσουν τη σταφίδα τους για συσκευή στο νέο αυτό εργοστάσιο που αγόρασε ο ΑΣΟ. Εννοείται ότι με τα μισά λεφτά θα μπορούσε ο Οργανισμός να χτίσει ολοκαίνουργο εργοστάσιο με νέα μηχανήματα, αντί να πάρει το ερείπιο του Ζούζουλα. Αυτό όμως το έκαμε ο Ζούζουλας. Με ένα μέρος από τα εκατομμύρια που πήρε από τον ΑΣΟ έχτισε νέο τελειότατο εργοστάσιο στο οποίο συσκευάζει όχι μόνο τη δική του σταφίδα αλλά και τη σταφίδα των γύρω συνεταιρισμών που τους εκμεταλλεύεται άγρια. Στο μεταξύ το εργοστάσιό του που το αγόρασε ο ΑΣΟ ήταν κλειστό και μόλις φέτος άρχισε να ψευτοδουλεύει.

Είνε αυτονόητο ότι σε όλη αυτή τη ρεμούλα τον πρώτο λόγο έπαιξε η Εθνική Τράπεζα. Αυτή που ρουφά το αίμα ολάκερου του ελληνικού λαού, δεν ήταν δυνατόν να μην βάλει στο χέρι και την σταφιδοπαραγωγή.

Ο Σταφιδικός Οργανισμός την έχει για χρηματοδότητά του. Αλλά σύμφωνα με τη σύμβαση

που έχουν κάμει, άμα ο ΑΣΟ είνε πιστωτικός στην Τράπεζα τότε τα χρήματά του τα τοκίζει με 3% ενώ άμα της χρωστά ο Οργανισμός, όπερ συμβαίνει διαρκώς τα τρία τελευταία χρόνια, τότε η Εθνική τον επιβαρύνει με τόκο 8%. Εννοείται ότι το δάνεισμα του Οργανισμού δεν έχει κανένα κίνδυνο για την Εθνική κι' αυτό γιατί το κράτος έχει εγγυηθεί για προς την Τράπεζα χρέη του ΑΣΟ. Ετσι η Εθνική Τράπεζα μόνον από τόκους και προμήθειες θα πάρει από τον ΑΣΟ μόνον για την σταφιδική χρήση 35-36 περισσότερα από 25 εκατομμύρια δραχμές. Οι γραμμές αυτές δίνουν μια γενική εικόνα του πνεύματος και της εγκληματικής σπατάλης και τις λοβιτούρες που εκυριάρχησαν κατά την τελευταία τριετία στο Σταφιδικό Οργανισμό και εξηγούν γιατί σήμερα ο ΑΣΟ έφθασε στο οικονομικό αδιέξοδο.

Τώρα όμως έχουμε υποχρέωση ν' αποκαλύψουμε και το νέο έγκλημα που ετοιμάζουν το κράτος, η Εθνική, η Αγροτική και το συμβούλιο του Οργανισμού σε βάρος των σταφιδοπαραγωγών. Οπως μαθαίνουμε από ασφαλέστατη πηγή, στα μέτρα που συζητούνται τώρα από τη σταφιδική επιτροπή για να σωθεί ο Οργανισμός από τη χρεωκοπία είναι και ο καθορισμός για μια πενταετία ή οκταετία ως ανώτατης τιμής εξαγοράς πλεονασμάτων 2.500 δραχμές το χιλιόλιτρο. Μάλιστα για τη χρήση 1935-1936 συζητείται να μη δοθούν περισσότερες από 2.200 δραχμές ως τιμή εξαγοράς.

Τι φοβερές συνέπειες, τόση πείνα, πόση απερίγραπτη φτώχεια θα έχει για τον σταφιδικό κόσμο η θέσπιση ενός τέτοιου μέτρου, το καταλαβαίνει μόνος του ο κάθε φτωχός σταφιδοπαραγωγός. Οι μοναδικοί υπεύθυνοι για τη σημερινή τραγική θέση της σταφιδοπαραγωγής και την χρεωκοπία του ΑΣΟ, είνε το κράτος, η κομματική και η φαύλη διοίκηση του Οργανισμού και η ληστρική Εθνική Τράπεζα⁽²⁶⁾.

ΕΚΒΙΑΖΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ

Βασικές επιλογές της "υποεπιτροπής" είναι η εκρίζωση σταφίδων και η μείωση των τιμών παρακρατήματος για να εκβιαστούν οι παρα-

γωγοί να προχωρήσουν σε αυτή: «Εχθές εις το γραφείον του ΑΣΟ συνήλθον χθες υπό την προεδρείαν του υπουργού της Εθνικής Οικονομίας κ. Δεκάζου, τα μέλη της υποεπιτροπής διά την μελέτην του σταφιδικού. Της συσκέψεως μετέσχον πλην του κ. Δεκάζου ο διοικητής της Αγροτικής Τραπέζης κ. Λαμπρόπουλος, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ΑΣΟ κ. κ. Αντωνόπουλος και Κουτσομπτόπουλος, οι διευθυνταί των υπουργείων Εθνικής Οικονομίας κ. Θεοδωρόπουλος, Γεωργίας κ. Κριμπάς και Οικονομικών κ. Σπαρούνης, ο διευθυντής του Χημείου κ. Μοδινός και οι κ. κ. Καψοκέφαλος, Πρίκος και Τζωρτζόπουλος. Εν αρχή ετέθη υπόψη των συσκεφθέντων η έκθεσις ήτις καθηρτίσθη επί του σταφιδικού ζητήματος υπό της υποεπιτροπής. Ως πληροφορούμεθα η έκθεσις αύτη είνε μακροσκελεστάτη εν αυτή δε εξετάζονται εν λεπτομερεία άπαντα τα σταφιδικά ζητήματα προς λύσιν των οποίων προτείνεται η λήψις ωρισμένων μέτρων άτινα κατά την γνώμην της επιτροπής θα επιφέρουν σημαντικήν βελτίωσιν εις την σημερινήν κατάστασιν της παραγωγής και καταναλώσεως.

Ούτω επί του ζητήματος της εκριζώσεως μέρους των σταφιδαμπέλων προτείνονται τα εξής:

1) Εις τας πλουσίας και αρδευομένας εκτάσεις δέον να γίνη αντικατάστασις της σταφιδαμπέλου διά καλλιεργειών εσπεριδοειδών.

2) Διά τα εδάφη όπου η παραγομένη ποιότης είνε άριστη ή καλή δέον άπαραιτήτως να διατηρηθή η καλλιέργεια της σταφιδαμπέλου.

3) Διά τα λοιπά των χαμηλών αποδόσεων εδάφη δέον να γίνη η καλλιέργεια ελαίας εν συνδυασμώ με σιτηρά και κτηνοτροφικά φυτά και

4) Δέον να επιδιωχθή βαθμιαίως μείωσις των τιμών παρακρατήματος ώστε φυσιολογικώς οι παραγωγοί να αναγκασθούν εις βαθμιαίαν αντικατάστασιν της σταφιδαμπέλου.

Επί του ζητήματος της ρυθμίσεως της παραγωγής και εμπορίου των οίνων και οινοπνευμάτων προτείνεται η ως ενιαίον οργανισμόν με συμμετοχήν όλων των ενδιαφερομένων συγκέντρωσις ολοκλήρου της διαχειρίσεως εμπο-

ρικώς και βιομηχανικώς των αφορώντων τους οίνους και τα οινοπνεύματα ζητημάτων. Διά του τρόπου αυτού θα παύση υφιστάμενος πας λόγος παρεξηγήσεων μεταξύ των παραγωγών και της βιομηχανίας. Θα καταστή δε δυνατή η συγκέντρωσις της παραγωγής τόσον του οινοπνεύματος όσον και των οίνων γενικώς εις τας καταλληλοτέρας προς τούτο εγκαταστάσεις και θα παύση υφιστάμενος ο εσωτερικός οξύς ανταγωνισμός όστις πλην της απ' ευθείας εις βάρος των ενδιαφερομένων ζημιών προκαλεί ανυπολογίστους βλάβας εις ολόκληρον την υπόθεσιν της εξαγωγής των ελληνικών οίνων.

Επί των γενικών οικονομικών ζητημάτων προτείνονται εν εκθέσει τα κάτωθι:

1) Οτι εφ' εξής η καθοριζόμενη κατ' έτος τιμή εξαγοράς πλεονασμάτων πρέπει να είνε ενιαία δι' όλας τας ποιότητας και όλας τας περιφερείας.

2) Η αγορά των πλεονασμάτων να γίνεται μόνον εις το τέλος του σταφιδικού έτους.

3) Η εις είδος εισφορά (παρακράτημα) πρέπει να διατηρηθή, με βαθμόν οκάν κατ' έτος μείωσιν εφ' όσον αυξάνεται η εξαγωγή και η ποιότης βελτιούται.

4) Η τιμή αγοράς των δελτίων πρέπει να είνε κατωτέρα της καταβαλλομένης διά την εις πλεονάσματα προσφερομένην σταφίδα.

5) Να ληφθή νομοθετική μέριμνα ώστε τα μέτρα εκάστης σταφιδικής χρήσεως να λαμβάνωνται υπό της Κυβερνήσεως με την συμβουλευτικήν γνώμην του Διοικητικού Συμβουλίου του ΑΣΟ και ο προϋπολογισμός των εσόδων και εξόδων του ΑΣΟ να συντάσσεται υπό του διοικητικού συμβουλίου να εγκρίνεται υπό της Κυβερνήσεως δυναμένης και να τροποποιήση αυτόν»⁽²⁷⁾.

«ΔΙΩΓΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ»

Το “Θάρρος” σε κύριο άρθρο καταγγέλλει διωγμό της μεσσηνιακής σταφίδας και εκφράζει σφοδρή αντίθεση με τις εκριζώσεις αιτιολογώντας τη θέση του: «Αι προτεινόμενα υπό τον σταφιδικών υποεπιτροπών λύσεις της σταφιδικής κρίσεως, αι οποία αφορούν την εκρίζωσιν

των σταφιδαμπέλων, αποβλέπουν όπως είναι εις όλους τους γνωρίζοντες κάπως τα πράγματα φανερόν, εις την εκτόπισιν και εκμηδένισιν της καλλιέργειας της Μεσοσπονιακής σταφίδος. Ενοχλεί τόσο πολύ η ύπαρξις της Μεσοσπονιακής σταφίδος τους σταφιδοπαραγωγούς των ευγενών λεγομένων ποιοτήτων, ώστε από πολλών ήδη ετών ήρχισαν έναν άγριον πόλεμον, πότε επιζητούντες την κατάργησιν του παρακρατήματος και πότε επιτακτικώτερον απαιτούντες την εκρίζωσιν των σταφιδαμπέλων της Μεσοσπονίας. Επί του σημείου τούτου από πολλού ήδη χρόνου διεξάγουν συστηματικήν και έντονον προπαγάνδαν πλησίον των αρμοδίων, καρπός δεν της προσπάθειάς των ταύτης είναι και αι εισηγήσεις των σταφιδικών υποεπιτροπών προς την μεγάλην σταφιδικήν επιτροπήν περί εκριζώσεως των Μεσοσπονιακών σταφιδαμπέλων. Ετονίσασμεν άλλοτε εγκαίρως τον κίνδυνον των Μεσοσπονιακών συμφερόντων από τας ενεργείας αυτών των Κορινθίων και των Αιγιέων. Ατυχώς όμως αι παρατηρήσεις μας δεν έσχον ευρείαν απήχησιν μεταξύ του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου της Μεσοσπονίας, ο οποίος επανεπαύθη εις τα κεκτημένα μακαρίως και δεν εφρόντισεν ν' αντενεργήσει. Ηδη ο κίνδυνος εμφανίζεται άμεσος και απειλητικός δι' αυτούς.

Αλλά θα παρετήρη ίσως τις: Διατί δεν θα έπρεπε να γίνουν δεκταί αι εισηγήσεις των υποεπιτροπών, εάν αύται οδηγούν εις την βελτίωσιν της θέσεως της σταφίδος; Και πρώτον μεν απαντώνμεν, δεν είναι βέβαιον ότι θ' αποβούν αι προτεινόμεναι εκριζώσεις υπέρ της σταφίδος μας. Εφ' όσον έχομεν ανταγωνιστάς τας Καλιφορνιακάς και τας Αυστραλιανάς σταφίδας, ποίος μας εγγυάται ότι αι σταφιδοφυτεΐαι των μερών αυτών δεν θ' αυξηθούν. Ώστε να υπάρξη αύριον – και μετά την εκρίζωσιν των Μεσοσπονιακών σταφίδων – το ίδιον πρόβλημα παγκοσμίου υπερπαραγωγής του προϊόντος; Αλλ' εκτός τούτου θα έπρεπε να παρατηρήση κανείς ότι η αντικατάστασις των σταφιδαμπέλων διά των εσπεριδοειδών και των ελαιών θα γεννήση τεράστια οικονομικά προβλήματα διά τους ενδιαφερομένους πληθυσμούς, τα οποία από

τούδε θα έπρεπε ν' αντιμετωπισθούν, διά να μη έχωμεν αύριον κοινωνικά δράματα και εξεγέρσεις απείρως σοβαρωτέρας των σημερινών εκτάσεων. Η μεταβολή όντως των φυτειών αυτών θ' απήτη μίαν τεραστίαν δαπάνην δεδομένου ότι δια την καλλιέργειαν εντός των εσπεριδοειδών απαιτείται η ίδρυσις υδραυλικών, ως επί το πλείστον, εγκαταστάσεων. Επειτα τόσοσιν τα εσπεριδοειδή όσον και αι ελαίαι – και προ πάντων αι τελευταίαι – διά ν' αποδώσουν εισόδημα υπολογίσιμον θα χρειασθούν να παρέλθουν τουλάχιστον δέκα έως είκοσι έτη. Πώς θα εξευρεθούν επομένως αι δαπάναι της μεταβολής αυτής και προ παντός μέχρις ότου δυνηθούν ν' αποκομίσουν από τας νέας των φυτεΐας εισόδημα κατά ποίον μαγικόν τρόπον θα συντηρηθούν οι ιδιοκτήται των εκριζουμένων σταφιδαμπέλων; Εσκέφθησαν άραγε οι αποτελούντες τας ανωτέρω σταφιδικάς υποεπιτροπάς τα στοιχειώδη αυτά προβλήματα και εκοπίασαν να εξεύρουν τρόπους αντιμετώπισεώς των; Εάν τούτο έχη γίνει, ημείς τουλάχιστον δεν θα αρνούμεθα κατ' αρχήν να συζητήσωμεν τας υποδεικνυομένας λύσεις, όπως προηγουμένως ετονίσασμεν, δεν πιστεύομεν εις την αποτελεσματικότητα του μέτρου της ελαττώσεως της Ελληνικής σταφιδικής παραγωγής διά της εκριζώσεως μέρους των σταφιδαμπέλων. Εάν όμως τα ακανθώδη αυτά προβλήματα, τα οποία μοιραίως ανακύπτουν από την πολιτική των εκριζώσεων δεν έχουν μελετηθεί και δεν υπάρχουν οι τρόποι της αντιμετώπισεώς των, τότε φρονούμεν ότι συζητήσεις δεν ειμπορεί να γίνη καμμία περί εφαρμογής παρομοίων λύσεων. Διότι δεν είναι βεβαίως λύσις ο σφαγιασμός ενός μεγάλου τμήματος της σταφιδοπαραγωγής προκειμένου να σωθή το υπόλοιπον, αφ' ού ουδέν τμήμα αυτής δύναται να θεωρηθή υπόλογον και υπεύθυνον διά την σημερινήν κατάστασιν, και αφ' ού επιτέλους, οι Κυβερνήται της τριετίας, οι περιαγαγόντες την σταφίδα εις το σημερινόν αξιοθρήνητον χάλι, δεν έχουν καμμίαν σχέσιν με την Μεσοσπονιακήν σταφιδοπαραγωγήν, αλλ' είναι Κορίνθιοι και Πατρινοί και Πύργιοι»⁽²⁸⁾.

ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΟ

Η υπόθεση της διαχείρισης στον ΑΣΟ φθάνει στη Βουλή με παρέμβαση του βουλευτή Μεσοπνίας Βουδούρη, στην οποία αναφέρονται τα εξής: "Παρακαλείται ο υπουργός της Εθνικής Οικονομίας όπως καταθέσει εις την Βουλήν - 1) Αντίγραφον πρακτικού συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣΟ από 1ης Σεπτεμβρίου 1932 μέχρι σήμερον. 2) Τον φάκελλον αγοράς ή ανεγέρσεως των σταφιδεργοστασίων Κιάτου, Αμαλιάδος, Ζακύνθου, Πύργου, Κυπαρισσίας, Καλαμών, Πύλου ως και οιουδήποτε άλλου, τα ετήσια έξοδα συντηρήσεως των εργοστασίων τούτων, το χρησιμοποιούμενον δι' αυτά προσωπικόν, την μισθοδοσίαν αυτού, τας συσκευασθασόμενας ποσότητας σταφιδοκάρπου εις αυτά από της αγοράς ή ανεγέρσεως των μέχρι σήμερον και το κόστος της συσκευασίας του σταφιδοκάρπου τούτου. 3) Κατάστασιν των απαιτήσεων του ΑΣΟ α) κατά βιομηχανικών εταιρειών και β) κατά διαφόρων παραγωγών και συνεταιρισμών εκ χορηγήσεως εις αυτούς επί πιστώσει χαλκού και θείου χρονολογουμένων από του έτους 1931. 4) Τον φάκελλον της απολύσεως του διευθυντού του Σταφιδικού Ινστιτούτου Πύργου. 5) Τον φάκελλον της γενομένης διαιτησίας παραλαβής σταφιδοπάνων εκ Λονδίνου μετά των αναφορών των αντιπροσώπων του ΑΣΟ εν Λονδίνω και των εγκρίσεων του Γενικού Χημείου. 6) Τον φάκελλον της διαθέσεως των αποζημιώσεων εις τους περνοσοποροπλήκτους. 7) Συγκριτικόν πίνακα εξόδων διοικήσεως και διαχειρίσεως της τελευταίας πενταετίας. 8) Κατάστασιν ονομαστικήν εμφαίνουσαν ολόκληρον την κίνησιν του υπαλληλικού προσωπικού του ΑΣΟ τακτικού, εκτάκτου και ημερομισθίου, τους διορισμούς και τις απολύσεις κατά χρονολογικήν τάξιν ως και την μισθοδοσίαν αυτών από της 1ης Σεπτεμβρίου 1932 μέχρι σήμερον"⁽²⁹⁾.

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕΤΑΞΑ - ΜΕΤΩΠΟ ΚΚΕ

Στις 13 Απριλίου ολοκληρώνεται η δεύτερη φάση του βασιλικού πραξικοπήματος: Στις 5 Μαρτίου ο Γεώργιος Β' εν αγνοία του προσω-

ρνού πρωθυπουργού Κ. Δεμερτζή, καθώς οι κάλπες δεν είχαν "δώσει" κυβέρνηση, διορίζει υπουργό Στρατιωτικών τον Ιωάννη Μεταξά. Και όταν πεθαίνει ο Δεμερτζής ο Γεώργιος Β' ορίζει πρωθυπουργό τον Ιωάννη Μεταξά χωρίς να ενημερώσει ούτε τους πολιτικούς αρχηγούς. Ο δρόμος για τη δικτατορία της 4ης Αυγούστου είχε ανοίξει για τα καλά.

Μια άλλη εξέλιξη ενδιαφέρει ιδιαίτερος το αγροτικό κίνημα. Το ΚΚΕ από το 6ο Συνέδριό του το Δεκέμβριο του 1935, είχε αποφασίσει "τη συγχώνευση των κομμουνιστικών και αγροτικών οργανώσεων με όλα τα υπάρχοντα αγροτικά κόμματα και τις άλλες αντιφασιστικές δημοκρατικές πολιτικές οργανώσεις στο χωριό, σε ένα μαζικό και ενιαίο παναγροτικό κόμμα". Σε συνέντευξη στον Δ. Γ. Παναγιωτόπουλο ο Β. Νεφελούδης ανέφερε ότι "το ΚΚΕ μετά το 6ο Συνέδριο είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι για να έχει απήχηση μια πολιτική δραστηριότητα στο χωριό, έπρεπε οι αγρότες να την αισθανθούν σαν κάτι που προέρχεται από τους ίδιους". Και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι "αυτό μπορεί να γίνει μόνο με τη συγκέντρωση των κομμουνιστικών οργανώσεων στο χωριό με τις αγροτικές οργανώσεις". Το ΑΚΕ επιζητούσε από καιρό τη σύμπληξη ενός ευρύτερου μετώπου με τις προοδευτικές δυνάμεις. Ως αποτέλεσμα αυτής της σύγκλισης, τον Απρίλη του 1936 υπογράφηκε η συμφωνία μεταξύ ΚΚΕ και ΑΚΕ για την ενότητα όλων των προοδευτικών δυνάμεων στο χωριό σε ένα ενιαίο Αγροτικό Κόμμα. Το ΚΚΕ ανελάμβανε την υποχρέωση να διαλύσει τις κομματικές οργανώσεις στο χωριό και οι κομμουνιστές αγρότες θα εντάσσονταν στο ενιαίο κόμμα. Στη διοίκηση του ΑΚΕ θα έπαιρναν μέρος και ορισμένα αγροτικά στελέχη του ΚΚΕ, όπως ο Μ. Σινάκος, ο Τ. Βουρνάς και ο Τ. Κουλαμπάς⁽³⁰⁾.

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕΤΑΞΑ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η κυβέρνηση Μεταξά συνεχίζει την πολιτική "σύγκλισης" των αστικών δυνάμεων για την υπόθεση του σταφιδικού στη γραμμή που ήδη

έχει χαρακτηί: “Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Δεκάζος συνειργάσθη μετά του κ. Πρωθυπουργού διά την συγκρότησιν της μεγάλης συσκέψεως καθ’ ην θα συζητηθή το όλον σταφιδικόν και οινικόν ζήτημα και να ληφθή απόφασις διά την πορείαν την οποίαν θα πρέπη να ακολουθήσῃ το κράτος εις το εν λόγω ζήτημα. Εις την σύσκεψιν θα λάβουν μέρος

εκτός των υπαλλήλων των αρμοδίων υπουργείων, αντιπρόσωποι των σταφιδοπαραγωγών, των εμπόρων σταφίδος, των τραπεζιτικών οργανισμών κ.λπ. Η σύσκεψις απεφασίσθη να συγκροτηθή περί τας αρχάς Μαΐου επειδή δε θα εκτεθούν όλαι αι απόψεις και θα λάβουν χώραν διοικητικές συζητήσεις, προβλέπεται ότι θα συνέλθῃ εις πολλάς συνεδριάσεις. Ο κ.

9153, Τέλε 8 ζουμ είς 7. TO 2 ΛΘΙ σαν χ αίθου συ.δέ γασία λαδικ βρίου έπιστι δηλοφ εη εις έπιτρι τα το σμου. θη το σεως ρικης ζημιώ Έλλά γής Ν σχίσε τεργα κώς ι σαντε ποπου του κε σχίσε άρτερ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΑΙΜΑΤΗΡΑ ΣΥΜΠΛΟΚΗ ΕΙΣ ΠΗΔΑΣΟΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ ΕΝΑΣ ΝΕΚΡΟΣ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

Κατά τηλεγράφημα εκ του χωρίου Πηδάσου της Πυλίας την πρωίαν χθές Ελαβε χώραν αιματηρά συμπλοκή μεταξύ των οργάνων του σταθμού χωροφυλακής Μεθώνης και ομάδος κομμουνιστών άγροτών, κατά την όποιαν έφονεύθη ό κομμουνιστής Π. Ψυχάρης και έτραυματίσθη ό Καρβελάς.

Τά γεγονότα εξηλίχθησαν ώς εξής: Εις τό άνω χωρίον είχαν μεταβή από πρωίας τά όργανα του σταθμού χωροφυλακής Μεθώνης ίνα ενεργήσουν έρευνας και συλλάβουν ώρισμένους Κομμουνιστάς οι όποιοι είχαν κριθή ως επικίνδunami εις την δημόσιαν ασφάλειαν. Ολίγον έξωθι του χωρίου συνήντησαν τον κομμουνιστήν Π. Ψυχάρην επί του όποιου ήθέλησαν να ενεργήσουν έρευνας. Ούτος όμως ήρνήθη και έδημιουργήθη ούτω έπεισόδιον μεταξύ αύτου και των οργάνων της τάξεως. Έν τώ μεταξύ εκ του χωρίου κατέφθασαν και άλλοι κομμουνισται οι όποιοι έπατέθησαν κατά των οργάνων δια να άπελευθερώσουν τον συνάδελφόν των. Οι άστυνομικοί τότε έκαμαν χρήσιν των όπλων άποτέλεσμα δε της συμπλοκής ύπήρξεν ό φόνος και ό τραυματισμός των έν λόγω κομμουνιστών.

Χθές την μεσημβρίαν άνεχώρησαν εις Πήδασον ό Νομάρχης και ό Διοικητής της ασφαλείας προς ένεργειαν άνακρίσεων. Σήμερον θα μεταβή εις τό άνω χωρίον και ό Διοικητής [χωροφυλακής κ. Παπαγεωργίου.

1936

Δεκάζος ανεκοίνωσεν ότι κατά την προχθεσινήν υπό την προεδρίαν του κ. Πρωθυπουργού σύσκεψιν, απεφασίσθη όπως το σταφιδικόν συνέδριον συνέλθη περί τα μέσα του Μαΐου μετά την επάνοδον του κ. Μεταξά εκ Βελιγραδίου. Ο κ. Δεκάζος πρόσθεσεν ότι η αναβολή δεν οφείλεται εις την πολιτικήν κατάστασιν αλλά εις την ανάγκην όπως μελετήσουν οι σύνεδροι ανερχόμενοι εις 100 περίπου την έκθεσιν της υποεπιτροπής⁽³¹⁾.

Μετά από λίγες ημέρες, στις 27 Απριλίου, ο Μεταξάς πήρε ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή, καθώς τον καταψήφισαν μόνο οι βουλευτές του ΚΚΕ και ο Γ. Παπανδρέου. Τρεις ημέρες αργότερα η Βουλή με ψήφισμα διέκοψε τις εργασίες της για πέντε μήνες αναθέτοντας στην κυβέρνηση να νομοθετεί με τη σύμφωνη γνώμη μιας κοινοβουλευτικής επιτροπής που όπως ήταν αναμενόμενο δεν λειτούργησε.

Σε αυτό το πολιτικό κλίμα ο αυταρχισμός εντείνεται και στον Πήδασο η Αστυνομία επιτίθεται σε σταφιδοπαραγωγούς: “Κατά τηλεγράφημα εκ του χωρίου Πηδάσου της Πυλίας την πρωίαν χθες έλαβε χώραν αιματηρά συμπλοκή μεταξύ των οργάνων του σταθμού Χωροφυλακής Μεθώνης και ομάδας κομμουνιστών αγροτών, κατά την οποίαν εφονεύθη ο κομμουνιστής Π. Ψυχάρης και ετραυματίσθη ο Καρβελάς. Τα γεγονότα εξηλίχθησαν ως εξής: Εις το άνω χωρίον είχαν μεταβεί από πρωίας τα όργανα του σταθμού Χωροφυλακής Μεθώνης ίνα ενεργήσουν έρευνας και συλλάβουν ωρισμένους κομμουνιστάς οι οποίοι είχαν κριθεί ως επικίνδυνοι εις την δημόσιαν ασφάλειαν. Ολίγον έξωθι του χωρίου συνήντησαν τον κομμουνιστήν Π. Ψυχάρην, επί του οποίου θέλησαν να ενεργήσουν έρευναν. Ούτος όμως ηρνήθη και εδημιουργήθη ούτω επεισόδιον μεταξύ αυτού και των οργάνων της τάξεως. Εν τω μεταξύ εκ του χωρίου κατέφθασαν και άλλοι κομμουνισταί οι οποίοι επετέθησαν κατά των οργάνων διά να απελευθερώσουν τον συνάδελφόν των. Οι αστυνομικοί τότε έκαμαν χρήση των όπλων, αποτέλεσμα δε της συμπλοκής υπήρξεν ο φόνος και ο τραυματισμός των εν λόγω κομ-

μουνιστών. Χθες την μεσημβρίαν ανεχώρησαν εις Πήδασον ο Νομάρχης και ο Διοικητής Ασφαλείας προς ενέργειαν ανακρίσεων. Σήμερον θα μεταβή εις το άνω χωρίον και ο Διοικητής Χωροφυλακής κ. Παπαγεωργίου⁽³²⁾.

Ο “Ριζοσπάστης” στη δική του ανταπόκριση αναφέρει ότι το περιστατικό είναι αποτέλεσμα διώξεων που έχουν εξαπολυθεί εναντίον των κομμουνιστών: «Κατά πληροφορίες από τη Μεθώνη, στο χωριό Πήδασος χωροφύλακες τραυμάτισαν βαριά δυο χωρικούς, τους Παν. Ψυχάρην και Π. Καρβελάν. Η δολοφονική επίθεση των χωροφυλάκων έγινε υπό τις παρακάτω συνθήκες: Ο αστυνομικός διοικητής Μεθώνης κατάρτισε ένα απόσπασμα χωροφυλάκων και του έδωσε εντολή να πάει στον Πήδασο και να βρει στοιχεία ενοχοποιητικά για ωρισμένους χωρικούς τους οποίους εκαρχαίριζε ως κομμουνιστές. Στον κατάλογο των χωρικών είχε συμπεριλάβει ο διοικητής και τον Ψυχάρην. Οι χωροφύλακες συνάντησαν τον χωρικό αυτό λίγο έξω από το χωριό και τον διάταξαν να τους δώσει ό,τι στοιχεία είχε μαζί του. Ο Ψυχάρης δεν υπάκουσε και τράπηκε σε φυγή. Οι χωροφύλακες τότε χωρίς να χάσουν καιρό πυροβόλησαν στο ψαχνό και τον τραυμάτισαν με δύο σφαίρες βαριά. Μετά τον πήραν και τον μετέφεραν μέσα στο χωριό. Οι χωρικοί όταν το έμαθαν συγκεντρώθηκαν αυθόρμητα και αποδοκίμασαν τους χωροφύλακες. Αυτοί προκάλεσαν επεισόδια και μέσα στη φασαρία άνοιξαν πυρ και τραυμάτισαν τον χωρικό Παν. Καρβελάν, επίσης βαριά. Οι χωρικοί του Πηδάσου είνε καταγαναχτισμένοι, δεν αποκλείεται δε να δημιουργηθούν σοβαρά γεγονότα»⁽³³⁾.

Επιτροπή κατοίκων του Πηδάσου διαμαρτύρεται για τη δολοφονική επίθεση της Χωροφυλακής και ζητά αυστηρή τιμωρία των δραστών: «Οι κάτοικοι Πηδάσου διαμαρτύρονται διά τον βανδαλισμόν των οργάνων της χωροφυλακής και τον τραυματισμόν δύο πολιτών, που στιγματίζουν την έννοιαν του κράτους και τον πολιτισμόν. Αξιούν την αυστηροτάτη τιμωρία των δολοφόνων του λαού, την αποκατάστασιν των δικαίων, άλλων απεκδυόμεθα πάσης ευ-

θύνης. Ποιούμεν έκκλησιν προς τον εργατικόν, επαγγελματικόν και υπαλληλικόν κόσμον, ίνα υψώσουν φωνήν διαμαρτυρίας.

Θ. Βλαχογιάννης, Ζαχ. Κουρέτας, Δ. Κουβελιώτης, Νικ. Καρβελάς»⁽³⁴⁾.

Στο ίδιο φύλλο του «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» δημοσιεύεται και διαμαρτυρία αγροτισσών του Πηδάσου: «Ημεείς αι αγρότισσαι Πηδάσου διαμαρτυρούμεθα διά την δολοφονικήν επίθεσιν των αστυνομικών οργάνων εναντίον των αδελφών μας σταφιδοπαραγωγών. Αιτούμεν την αυστηράν τιμωρίαν των υπευθύνων αστυνομικών.

Η επιτροπή: Παναγιωτίτσα Ασπμακοπούλου, Δήμητρα Καρβελά, Χρυσούλα Αντωνοπούλου, Ευσταθία Κουβελιώτη, Γεωργία Κουρέτα (έπονται πολλαί υπογραφαί)».

Ο Νομάρχης πηγαίνει στη Μεθώνη και, επιστρέφοντας, όχι μόνον καλύπτει τους χωροφύλακες για την επίθεση στους αγρότες με όπλα, αλλά δηλώνει ότι θα προστατεύσει τους... συντηρητικούς πολίτες που διαμαρτύρονται για την προπαγάνδα (!) των κομμουνιστών:

«Την μεσημβρίαν χθες επέστρεψε εκ Πύλου ο Νομάρχης κ. Παναγόπουλος ο οποίος είχε μεταβεί ως γνωστόν εις Μεθώνην ίνα παρακολουθήσῃ προσωπικώς και αντιληφθῆ εκ των ανακρίσεων τα προχθεσινά γεγονότα μεταξύ αστυνομικών και αγροτών. Ο κ. Νομάρχης ανεκοίνωσεν ότι τα γεγονότα αυτά δεν είχαν την έκτασιν η οποία απεδόθη εις αυτά, ούτε ευθύνονται τα όργανα της Χωροφυλακής. Αφορμή εις ταύτα ετόνισεν ο. Νομάρχης ως εξάγεται εκ των ανακρίσεων, έδωσεν ο επανελθών εκ της εξορίας Παν. Ψυχάρης, τον οποίον οι αστυνομικοί έχοντες πληροφορίας ότι όχι μόνον έφερε μετ' αυτού κομμουνιστικές προκηρύξεις αλλά και οπλοφορούσε, πθέλψαν να τον ελέγξουν. Αυτός όμως ηρνήθη τα δε όργανα νναγκάσθησαν να μεταχειριστούν βίαν. Ο Ψυχάρης όμως πρόέβαλε αντίστασιν και ταυτοχρόνως πεσών κάτω εφώνηξε ζητών βοήθεια. Εσπευσαν πολλές γυναίκες και τινές χωρικοί οι οποίοι και πθέλψαν να απελευθερώσουν τον Ψυχάρην βιαίως. Οι χωροφύλακες προς εκφοβισμόν νναγκάσθησαν να πυροβολήσουν εις τον αέρα,

μία δε των σφαιρών αποστακισθεΐσα ετραυμάτισεν επιπολαιώς τον Π. Καρβελάν. Οσον αφορά το τραύμα του Ψυχάρη εις την κεφαλήν, τούτο προήλθεν εκ της πτώσεώς του και ουχί από κτύπημα περιστρόφου ως ανεγράφη.

Ερωτηθείς ο κ. Νομάρχης αν πρόκειται να ενεργηθούν συλλήψεις των πρωταιτίων απήντησεν ότι επ' αυτού ουδεμία ακόμη σύσκεψις εγένετο. «Πάντως» κατέληξεν ο κ. Νομάρχης, οι συντηρητικοί αγρόται δι' επιτροπής των μου παρεπονέθησαν διά την ασκουμένην εκεί ευρείαν προπαγάνδαν των κομμουνιστών ίδια μεταξύ των μαθητών. Είμεθα λοιπόν υποχρεωμένοι να προστατεύσωμεν τους συντηρητικούς αγρότας, τους οικογενειάρχας, και θα τους προστατεύσωμεν»⁽³⁵⁾.

Η επίθεση δεν έγινε τυχαία, στην περιοχή υπήρχε πράγματι έντονη δραστηριότητα των κομμουνιστικών πυρήνων, που λίγες ημέρες ενωρίτερα είχε εκφραστεί με τηλεγράφημα συμπαράστασης στους απεργούς της εταιρείας Οίνων και Οινοπνευμάτων: «Σταφιδοπαραγωγοί Πηδάσου απευθύνουν θερμότατον χαιρετισμόν αγωνιζομένους σκληρότατα αιματοβαμμένους αδελφούς απεργούς εργάτας, κηρυσσόμεθα αλληλέγγυοι αιτούντες άμεσον άνοιγμα εργοστασίου, άμεσον ανάκλησιν εκτοπισμού οκτώ αγωνιστών εργατικής τάξεως θυμάτων Κράτους. Μεγαλοκαρχαριών Χαριλάων, Κανελλοπούλων ή Σαϊίδων. Επιτροπή σταφιδοπαραγωγών Θεόδω. Βλαχογιάννης, Γεωρ. Μπλάνας, Ανδρ. Καλομοίρης, Βασ. Βλασταράς»⁽³⁶⁾.

Τηλεγράφημα είχε σταλεί και από τη Λαχανάδα: «Κηρυσσόμεθα αλληλέγγυοι αδελφούς συνεργάτας Καλαμών, κλείσιμον εργοστασίου πλήττει και σταφιδοπαραγωγούς, δηλούμεν ότι αγωνισθώμεν πλευρόν εργατών, αξιούμεν ανάκλησιν εκτοπισμού εργατών.

Σταφιδική επιτροπή Π. Βενιέρης, Δ. Κορακάκης, Ν. Μαυριτσάκης, έπονται 33 υπογραφαί».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΤΑΙ Η «ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ»

Στο μεταξύ ανακοινώνεται η σύνθεση της

“μεγάλης επιτροπής” για το σταφιδικό και τα θέματα για τα οποία θα κληθεί να αποφασίσει:

«Υπό του υπουργείου της Εθνικής Οικονομίας εκοινοποιήθη προς τα μέλη της συσταθείσης μεγάλης επιτροπής διά την εξέτασιν του σταφιδικού ζητήματος, σχετική απόφασις του υπουργικού συμβουλίου.

Η επιτροπή απετελέσθη εκ των κ.κ. Μεταξά, Τσαλδάρη, Σοφούλη, Θεοτόκη, Καφαντάρη, Παπαναστασίου, Αναγνωστοπούλου, Μυλωνά, Ι. Ράλλη, Κοτζιμάνη, Παπανδρέου, Γληνού, Μικαλακοπούλου, Δαρβέρη, Κωστοπούλου, Κανελλοπούλου, Μερκούρη, Πεσμαζόγλου, Στεφανοπούλου και βουλευτών των σταφιδοφόρων περιφερειών, των Διοικητών των Τραπεζών Ελλάδος, Εθνικής και Αγροτικής, του Καθηγητού Πανεπιστημίου Θεοδωροπούλου και του Διευθυντού του ΑΣΟ. Επίσης θα συμμετέχουν της επιτροπής ανά εις αντιπρόσωπος των εμπορικών και βιομηχανικών επιμελητηρίων Πατρών, Καλαμών, Πύργου, Κεφαλληνίας και Ναυπλίου. Ανά εις αντιπρόσωπος των εμπορικών συλλόγων Αιγίου και Ζακύνθου, ανά εις αντιπρόσωπος των Γεωργικών Επιμελητηρίων Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας, Αργολιδοκορινθίας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου.

Η επιτροπή λαμβάνουσα υπ’ όψει και την ειρήνη της υποεπιτροπής θα εξετάση τα κάτωθι ζητήματα: Διατήρησιν ή μη του προστατευτικού συστήματος (παρακράτημα, εξαγωγική εισφορά κλπ.). Μείωσις ή όχι της παραγωγής διά της εκριζώσεως, τρόπος και βαθμιαία εφαρμογή του μέτρου. Η τριημέριος τακτική επί του ορίου τιμών εξαγωγής πλεονασμάτων ή ενιαία διαχειρίσις διατήρησις ή κατάργησις του οργανισμού του ΑΣΟ και εξέτασις νέου συστήματος διαχειρίσεως του προϊόντος καθώς και ό,τι άλλο ήθελε προταθή»⁽³⁷⁾.

ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΛΩΡΗ ΣΤΑΦΙΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ

Αναστάτωση όμως προκαλείται από την απόφαση του ΑΣΟ να μην παραλάβει χλωρή σταφίδα, η οποία συνοδεύεται και από υπόδειξη

για... προληπτική σύλληψη των παραγωγών που είχαν πρωταγωνιστήσει στις κινητοποιήσεις του 1935 επειδή ετοιμάζαν νέες:

«Πληροφορούμεθα ότι αι γνωσθείσαι αποφάσεις του συμβουλίου του ΑΣΟ καθ’ άς δεν πρόκειται να γίνη καμία αγορά εκ μέρους του Οργανισμού χλωράς σταφίδος της εφετεινής εσοδείας προεκάλεσε αληθή αναστάτωση μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών της υπαίθρου Μεσσηνίας, οίτινες διά του τρόπου αυτού καταδικάζονται εις τον εξαστίας θάνατον.

Αι ως άνω αποφάσεις με τας οποίας οι μεγαλόσχημοι σύμβουλοι του Σταφιδικού Οργανισμού ελπίζουν να καλύψουν το οικονομικόν χάος το οποίον εδημιούργησαν με τας καταχρήσεις και τας σπατάλας εις το ταμείον του Οργανισμού, επ’ ουδενί λόγω θα γίνουν αποδεκταί υπό των σταφιδοπαραγωγών οι οποίοι είναι αποφασισμένοι να φθάσουν μέχρις εσχάτων διά την πλήρη δικαίωσίν των.

Ιδιαιτέρως ζωηράν αίσθησιν προεκάλεσεν μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών η υπό τύπον αποφάσεως υπόδειξις του συμβουλίου όπως προληπτικώς συλληφθούν οι κατά καιρούς αναμειχθέντες εις τους αγώνας των σταφιδοπαραγωγών, διότι δήθεν αυτοί προετοιμάζουν και οργανώνουν την διά της εξαπατήσεως εξέργειαν του σταφιδικού κόσμου»⁽⁵⁸⁾.

ΜΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»

Την περίοδο αυτή υπάρχει έντονη κινητικότητα στον αγροτικό χώρο, καθώς βρίσκεται σε φάση οργάνωσης το νέο αγροτικό κόμμα με τη συμμετοχή και των κομμουνιστών της υπαίθρου σε αυτό. Ο “ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ” καθιερώνει ειδική σελίδα για τα αγροτικά, η οποία γεμίζει από τις δραστηριότητες αυτές, την καταγραφή προβλημάτων, αλλά και τις κινητοποιήσεις που εκδηλώνονται στο χωριό με αφορμή διάφορα προβλήματα. Ειδικό βάρος πέφτει από το ΚΚΕ στην υπόθεση του σταφιδικού, καθώς ανάμεσα στους παραγωγούς διαμορφώνεται εκρηκτικό κλίμα. Προετοιμάζοντας την παρέμβαση και αποδομώντας τις προτάσεις της “προπαρα-

σκευαστικής επιτροπής”, ο “Ριζοσπάστης” δημοσιεύει σειρά άρθρων για το σταφιδικό που υπογράφει ο Κώστας Αυγήςτας. Από τα κείμενα είναι φανερό ότι υπάρχει σοβαρή προετοιμασία και προσπάθεια τεκμηρίωσης των θέσεων που προβάλλει το ΚΚΕ και παρουσιάζονται σε αυτή την εκτενή σειρά άρθρων. Πρέπει να σημειωθεί ότι το πρώτο άρθρο δημοσιεύτηκε στις 9 Μαΐου αλλά λόγω των γεγονότων της Θεσσαλονίκης με τις μεγάλες εργατικές κινητοποιήσεις και την αιματηρή επίθεση των δυνάμεων καταστολής, τα άρθρα συνεχίζονται αργότερα⁽³⁹⁾.

Γράφει ο Αυγήςτας: “Το σταφιδικό ζήτημα μπαίνει και πάλι “επί τάπητος”. Κατάντησε ένα “Ανατολικό ζήτημα” στη χώρα μας. Το χρυσοφόρο προϊόν, η σταφίδα, συγκεντρώνει αυτές τις μέρες την εξαιρετική προσοχή της πλουτοκρατίας, της κυβέρνησης και του ΑΣΟ της.

Ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεωκοπίας. Μονάχα ως τα τέλη Αυγούστου ο ΑΣΟ θα χρωστάει για

κεφάλαια και τόκους στην Εθνική Τράπεζα 360 εκατομμύρια δραχμές. Αλλά 80 εκατομμύρια ζητά το κράτος για έγγειο φόρο δύο χρόνων. Βάλτε καμιά 25αριά ακόμη εκατομμύρια για εγκαταστάσεις, διαχείριση κ.λπ. και 165 εκατομμύρια για την αγορά των φετινών πλεονασμάτων και θα έχουμε 630 εκατομμύρια δραχμές. Τα ταμεία του ΑΣΟ είναι κενά. Δώδεκα χρόνια τώρα από την ίδρυση του ΑΣΟ, κι’ ιδιαίτερα από το 1933, στην περίοδο του “ηθικού ρυθμού” και της “κοσμογονίας” οργίασαν οι κομματικοί πράκτορες όλων των κομμάτων σε ρουσφέτια και σπατάλες. Εκατοντάδες εκατομμύρια έβγαλαν πίσω από τη μάσκα τους, του ΑΣΟ, εκτός από τους κομματάρχες και οι οινόπνευματοβιομήχανοι -Χαρίλαιοι, Εθνοτράπεζα- του τραστ “Βάκκος”. Εξω από τα τεράστια κέρδη που απεκόμισαν οι σταφιδέμποροι και οι εφοπλιστές.

Μπροστά στη χρεωκοπία του ΑΣΟ, η κυβέρνηση βλέποντας πιο έντονες εξεγέρσεις -από

ΤΟ „ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΣΧΕΔΙΟ”
ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΕΞΟΝΤΩΤΙΚΑ
ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΤΑ ΓΙΑ ΤΡΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ „ΕΙΔΙΚΩΝ”

Α.
Το σταφιδικό ζήτημα μπαίνει και πάλι “επί τάπητος”. Κατάντησε ένα “Ανατολικό ζήτημα” στη χώρα μας.
Το χρυσοφόρο προϊόν η σταφίδα, συγκεντρώνει αυτές τις μέρες την εξαιρετική προσοχή της πλουτοκρατίας, της κυβέρνησης και του Α. Σ. Ο. της.
Ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεωκοπίας. Μονάχα ως τα τέλη Αυγούστου, ο Α. Σ. Ο. θα χρωστάει για κεφάλαια και τόκους στην Εθνική Τράπεζα 360 εκατομμύρια δραχμές. Αλλά 80 εκατομμύρια ζητά το κράτος για έγγειο φόρο δύο χρόνων. Βάλτε καμιά 25αριά ακόμα εκατομμύρια έξω για εγκαταστάσεις, δια-

χείριση κ.λπ., και 165 εκατομμύρια για την αγορά των φετινών πλεονασμάτων και θα έχουμε 630 εκατομμύρια δραχμές.
Τα ταμεία του Α.Σ.Ο. εινε κενά.
Δώδεκα χρόνια τώρα από την ίδρυση του Α.Σ.Ο. κι’ ιδιαίτερα από το 1933, στην περίοδο του “ηθικού ρυθμού” και της “κοσμογονίας”, οργίασαν οι κομματικοί πράκτορες όλων των κομμάτων σε ρουσφέτια και σπατάλες.
Εκατοντάδες εκατομμύρια έβγαλαν πίσω από τη μάσκα τους, του Α.Σ.Ο., εκτός από τους κομματάρχες και οι οινόπνευματοβιομήχανοι - καρ-Χαρίλαιοι, Εθνοτράπεζα - του τραστ “Βάκκος”. Εξω τα τεράστια κέρδη που απεκόμισαν οι σταφιδέμποροι και οι εφοπλιστές.
Μπροστά στη χρεωκοπία του Α. Σ. Ο. η κυβέρνηση βλέποντας πιο έντονες εξεγέρσεις - από περσι - στις σταφιδοφόρες επαρχίες προετοιμάζει «καινούργια» μέτρα.
Οι σταφιδοπαράγωγοι δοκίμασαν από 40 χρόνια διάφορους ληστρικούς οργανισμούς : Τη Σταφιδική Τράπεζα, τη λαοκρατική “Ενιαία” και τον Α. Σ. Ο. Από πλεονεξία πείρα ξέρουν για τις καινούργιες ληστείες που προετοιμάζουν με τα κάθε φορά εξαγγελόμενα “νέα μέτρα”.
Από 45 χρόνια όλες οι λύσεις γαντάκωναν το σταφιδικό ζήτημα και γρόνο με χρόνο έρριγναν στην έξοψη και τον άφαντο (Η συνέχεια στην 4η σελίδα)

πέρου- στις σταφιδοφόρες επαρχίες προετοιμάζει “καινούργια” μέτρα. Οι σταφιδοπαραγωγοί δοκίμασαν από 40 χρόνια διάφορους ληστρικούς οργανισμούς: Τη Σταφιδική Τράπεζα, τη λαομίσητη “Ενιαία” και τον ΑΣΟ. Από πλούσια πείρα ξέρουν για τις καινούργιες ληστείες που προετοιμάζουν με τα κάθε φορά εξαγγελόμενα “νέα μέτρα”. Από 45 χρόνια όλες οι λύσεις κατάντησαν το σταφιδικό ζήτημα και χρόνο με το χρόνο έριχναν στην εξαθλίωση και τον αφανισμό τους σταφιδοπαραγωγούς. Φέτο η βασιλική κυβέρνηση Μεταξά ετοιμάζει καινούργια εξοντωτικά μέτρα.

Το πρώτο και κυριώτερο απ’ αυτά είναι η σύλληψη του Διακουμογιαννόπουλου και οι τρομοκρατικές διώξεις και εκτοπίσεις των πρωτοπόρων αγωνιστών των σταφιδοπαραγωγών που σύμφωνα με πληροφορίες πρόκειται να μπουν σε εφαρμογή. Με τις διώξεις επιδιώκουν να αποκεφαλίσουν τον αγώνα των αγροτών για να μπορούν να επιβάλουν δίχως αντίσταση τα παρακάτω “επιστημονικά μέτρα του πενταετούς σχεδίου” που είδε πρόωρα το φως μετά από κυοφορία “ενός εξαμήνου” στα σοφά κεφάλια των μελών της “προπαρασκευαστικής επιτροπής επί του σταφιδικού” που συστήσανε ο ΑΣΟ και η κυβέρνηση. Οι πλουτοκράτες: οινοπνευματάρχες, τραπεζίτες και σταφιδέμποροι στήνουν καινούργιες μηχανές συγχρονισμένες για να ξεγελάσουν τους σταφιδοπαραγωγούς και να συνεχίσουν τις ληστείες τους σε βάρος της σταφίδας - του μαύρου χρυσαφιού. Αυτός είναι ο αντικειμενικός σκοπός και της παραπάνω “προπαρασκευαστικής” και της τελευταίας “μεγάλης εκατονταμελούς” επιτροπής.

Ας ρίξουμε μια ματιά στο εξαμηνίτικο πεντάχρονο σχέδιο. Τα κυριώτερα μέτρα που προτείνει η επιτροπή είναι:

1. “Η εφαρμογή χαμηλών τιμών”: Δηλαδή εξαγορά των πλεονασμάτων με 2.035 δραχμές στο χιλιόλιτρο. Αυτό θα πει: Πείνα, εξαθλίωση και θάνατος για τους σταφιδοπαραγωγούς. Γιατί;

Γιατί είναι γνωστό ότι με τους μετριώτερους υπολογισμούς τα καλλιεργητικά έξοδα δεν

είναι δυνατό καμία φορά να πέσουν κάτω από δύο χιλιάδες δραχμές. Πολλές φορές φτάνουν και τις 2.200-2.300 δραχμές. Τι λένε οι ειδικοί κονδυλοφόροι και τα όργανα του ΑΣΟ, των οίνοβοιμπχανών και της Εθνοτράπεζας; Είνε ψέματα;

Πώς λοιπόν θέλουν να καταδικάσουν δεκάδες χιλιάδες σταφιδοπαραγωγικό πληθυσμό να δουλεύουν 10 μήνες -300 μέρες- σαν κούληδες των αποικιών για να μην βγάλουν ούτε τα έξοδά τους; Με το μέτρο λοιπόν αυτό ο ΑΣΟ θέλει να πάρει τη σταφίδα κάτω από το κόστος για τα καζάνια των καρχαρίλων.

Σύμφωνα με το “πενταετές σχέδιον” της επιτροπής, χρόνο με το χρόνο θα αυξάνεται η τιμή των πλεονασμάτων κατά 140 δραχμές περίπου. Και στο τέλος του πεντάχρονου θα φτάσει τις 2.584 δραχμές. Μονάχα σε νοσηρούς εγκεφάλους εγκληματιών θα μπορούσε να κυοφορηθεί τέτοιο σχέδιο που ρίχνει στην φτώχεια και την πείνα τους σταφιδοπαραγωγούς.

2. “Η αγορά των πλεονασμάτων να γίνεται μόνον εις το τέλος του έτους”. Ο ΑΣΟ ως τώρα αγόραζε τα πλεονάσματα ύστερα από τον Οκτώβρη. Και όμως οι σταφιδοπαραγωγοί ξεσηκώνονται να τα πάρει από την 1η Σεπτέμβρη. Με το καινούργιο μέτρο ο ΑΣΟ θέλει να παραδώσει τους σταφιδοπαραγωγούς χειροπόδαρα στους τοκογλύφους, μεσίτες και ιδιαίτερα στους σταφιδέμπορους. Γιατί οι αγρότες έχοντας ανάγκες θα υποχρεωθούν να πέσουν στα δίχτυα των εκμεταλλευτών πουλώντας φθηνά τη σταφίδα τους. Ο ΑΣΟ πάει να εξαναγκάσει ακόμα τους σταφιδοπαραγωγούς να ρίξουν τη σταφίδα τους στο παρακράτημα, για τα καζάνια του τραστ των οινοπνευματοβοιμπχανών “Βάκχος”. Ποιος φτωχός σταφιδοπαραγωγός είναι σε θέση να περιμένει ένα χρόνο για να πάρει ο ΑΣΟ τη σταφίδα του;

3. “Η τιμή αγοράς δελτίων να ορίζεται κατώτερα της καταβαλλομένης” για τα πλεονάσματα. Δηλαδή να ενισχυθούν πάλι οι σταφιδέμποροι μ’ άλλα κέρδη.

4. “Να παύση η παραλαβή κλωράς σταφίδος από τον ΑΣΟ”. Και μόνο να τ’ ακούσουν αυτό

οι σταφιδοπαραγωγοί, θα ξεσηκωθούν οι τρίχες τους από αγανάκτηση. Το μέτρο αυτό χτυπά χιλιάδες σταφιδοπαραγωγών στην Ανω Μεσσηνία, Τριφυλλία κ.λπ. Πέρσου στο Κακόβατο (Τριφυλία) οι αγρότες σταμάτησαν το τραίνο και εξανάγκασαν να πάρει χλωρή σταφίδα. Στο Ζευγολατιό κάθε χρόνο ξεσηκώνονται για το ίδιο ζήτημα. Στις περιφέρειες αυτές δεν έχουν αλώνια να ξηράνουν τη σταφίδα, ούτε άλλα μέσα (σταφιδόπανα κ.λπ.) για να την προφυλάξουν από τη βροχή. Για τους σταφιδοπαραγωγούς αυτούς η παραλαβή χλωρής σταφίδας είχε κυριολεκτικά ζήτημα ζωής ή θανάτου.

Η “προπαρασκευαστική” επιτροπή προτείνει κι’ άλλα μέτρα. Το πιο σπουδαίο είναι η εκρίζωση. Οι ειδικοί και “σοφοί” επιστήμονες αυτοί καταφεύγουν στα πιο εμπειρικά γυατροσόφια των πλανόδιων οδοντογιατρών: “Πονάει δόντι, βγάζω δόντι”.

Η “Ειδική” επιτροπή του ΑΣΟ για το σταφιδικό ζήτημα, εκτός από τα μέτρα που αναλύσαμε, προτείνει και “έν ριζικόν μέτρον”. Κι’ αυτό είναι η “υποχρεωτική εκρίζωσις” των σταφιδαμπέλων για να “πέσει” η παραγωγή και να “περιορισθούν” τα πλεονάσματα. Για την ώρα όμως – λέει – η εκρίζωση συναντά οικονομικές δυσχέρειες. Γι’ αυτό ζητάει να εφαρμοσθεί το “Πενταετές σχέδιο” ή το “Δεκαετές” των “χαμηλών τιμών”. Σε περίπτωση όμως που το κράτος θα ιδεί ότι στο “πειραματικό” αυτό διάστημα “απέτυχε η πολιτική αυτή”, τότε προτείνει να επιβληθεί αδίσταχτα η “εκρίζωση”. Με δύο λόγια ο ΑΣΟ και το Κράτος βάζουν τους σταφιδοπαραγωγούς μπροστά στο δίλημμα “ή θα δεχθείτε την πολιτική των χαμηλών τιμών ή θα ξεριζώσουμε τις σταφιδοφυτείες σας”.

Την “εκρίζωση” την υποστηρίζουν οι σταφιδέμποροι με το όργανό τους (“Πανελλήνιος Παρατηρητής” Πάτρας Απρίλη-Μάη), τονίζοντας ότι αυτή αποτελεί την “υγιεινέραν” ρύθμιση του σταφιδικού ζητήματος. Ακόμη την ζητούν οι πλουσιοχωρικοί των Ενώσεων Συνεταιρισμών.

Οι “χαμηλές τιμές” σύμφωνα με το “πενταετές

σχέδιον” της “Ειδικής” επιτροπής του ΑΣΟ, είναι 2.035 δραχμές στο χιλιόλιτρο για την εξαγορά των πλεονασμάτων σταφίδας. Κι’ απ’ αυτές θα ξεπέσουν ακόμα 5-10 δραχμές για τους τόκους των δανείων του ΑΣΟ όπως συσταίνει η επιτροπή. Αν βγάλουμε δε και τα έξοδα της μεταφοράς ως τις αποθήκες του ΑΣΟ, τις κλεψιές στο ζύγι κ.λπ. θα δούμε ότι στο σταφιδοπαραγωγό θα μείνουν κάτω από 1850-1900 δραχμές που δεν καλύπτουν ούτε τα έξοδα της καλλιέργειας. Σε ωρισμένες μάλιστα περιφέρειες ο σταφιδοπαραγωγός θα βάλει και 500-700 δραχμές παραπάνω για να πληρώσει τα έξοδά του. Ο τέως Διευθυντής της Γεωργίας Χασιώτης ανεβάζει τα έξοδα καλλιέργειας της σταφίδας για ωρισμένα μέρη (πεδινά) της Μεσσηνίας και της Ηλείας πάνω από 3.000 δραχμές το χιλιόλιτρο και μαζί με το νοίκι στις 3.500 δραχμές (“Αγροτική Οικονομία” Δ’ τεύχος, σελ. 265).

Οι σταφιδοπαραγωγοί κάθε χρόνο και ιδιαίτερα πέρσι για την τιμή εξαγοράς των πλεονασμάτων (2.900-3.000 δραχμές), έδωσαν μάχες στη Μεσσηνία-Πυλία-Τριφυλία-Ηλεία, ζητώντας αύξηση μέχρι 3.600-4.000 δραχμές το χιλιόλιτρο. Και είχαν δίκιο μεγάλο. Ετσι θα κάλυπταν τα έξοδα καλλιέργειας και θα είχαν ένα μικρό περιθώριο που κι’ αυτό θα εξανεμιζόταν στην ουσία από τους ληστρικούς τόκους και τα χρέη στους τοκογλύφους και στην Αγροτική Τράπεζα.

Φέτος πώς είναι δυνατό και να σκεφθούν ακόμη πως θα τους δώσουν σχεδόν 2.000 δραχμές; Οι σταφιδοπαραγωγοί δεν θ’ ανεχθούν καμιά φορά να μεταβληθούν σε κούληδες στους κάμπους της Μεσσηνίας, Πυλίας, Τριφυλίας και Ηλείας, για να θησαυρίζουν οι ονοπνευματάρχες και σταφιδέμποροι και να σπαταλά από τον ιδρώτα τους ο ΑΣΟ εκατομμύρια.

Ας αναλύσουμε τώρα την “πανάκεια” της “εκρίζωσης” με όλες τις συνέπειες:

Η πλουτοκρατία και οι ειδικοί “σοφοί” της επιστήμονες, μη θέλοντας να βρουν λύσεις που να εξυπηρετούν το λαό, σ’ άλλα μέρη (Αμερική) καίνε τα αγροτικά προϊόντα (στάρι,

καφέ) και οι άλλοι – όπως στην Ελλάδα – θέλουν να επιβάλουν την “εκρίζωση” σαν διέξοδο από την κρίση, για την οποία είναι υπεύθυνοι οι ίδιοι και το καθεστώς τους. Για την “εκρίζωση” προτείνουν δύο μέτρα: 1) Ολοκληρωτική και 2) μερική. Βασικά το ξερίζωμα όπως και να εφαρμοστεί βλάπτει, καταστρέφει κυριολεκτικά το 90% των σταφιδοπαραγωγών, που είναι φτωχοί και μεσαίοι αγρότες. Οι φτωχοί έχουν 5-15 στρέμματα, βγάζοντας 3-8 χιλιόλιτρα σταφίδας, με εισόδημα 9-24 χιλιάδες δραχμές (ακαθάριστο πρόσοδο). Το εισόδημα αυτό προβλέπεται με τιμή 3.000 δραχμές στις “καλές” εσοδείες και δίκως καταστροφές από πλημμύρες και παγετώνες.

Τι θα γίνει με την “εκρίζωση”; Πώς θα αντικαταστήσουν το εισόδημά τους οι σταφιδοπαραγωγοί; Οι μεγαλοκτηματίες με τις Ενώσεις Συνεταιρισμών και τα Γεωργικά Επιμελητήρια προτείνουν “αποζημίωση” και “αντικατάσταση” των σταφιδοφυτειών με “δενδρώδεις” καλλιέργειες.

Το γεγονός και μόνον ότι οι προτάσεις προέρχονται από πλουσιοχωρικούς, σταφιδεμπόρους, τον ΑΣΟ και τα όργανά τους, δείχνει ότι αυτές δεν γίνονται για να εξυπηρετήσουν τους φτωχούς αγρότες. Η ανάλυσή τους όμως θα βοηθήσει τους σταφιδοπαραγωγούς να καταλάβουν ποιοί είναι εχθροί και ποιοί φίλοι και υπερασπιστές των συμφερόντων τους.

Για την “αποζημίωση” το “συνέδριο” των Γεωργικών Επιμελητηρίων Πελοποννήσου (Πάτρα 10/2/35) προτείνει να δοθούν 10 χιλιάδες δραχμές στο χιλιόλιτρο, για να εκριζωθούν συνολικά σταφιδοφυτείες παραγωγής 75 εκατομμυρίων λιρών. Δηλαδή χρειάζεται ένα ποσό 750 εκατομμυρίων δραχμών για αποζημίωση.

Ο Χασιώτης (στο παραπάνω άρθρο) δεν διατάζει, αντικρούοντας τα γραφτά του, να προτείνει εκτός από “εκρίζωση” και “αποζημίωση” με 500 δραχμές στο στρέμμα “επί σειράν ετών”. Αυτό το υιοθετεί και ο Ι. Δασκαλόπουλος, Διευθυντής της Ενωσης Γεωργικά Συνεταιρισμών Πάτρας (“Αγροτική Οικονομία” Α΄ τεύχος 1936), προτείνοντας να δοθούν 500 δραχμές για 10-

15 χρόνια.

Εδώ δεν θα εξετάσουμε πως τα 750 εκατομμύρια θα βαρύνουν όλη την παραγωγή σταφίδας (α΄ και β΄ ποιότητα) που είναι παραφορτωμένη από βάρη. Ούτε θα αναλύσουμε ότι με την “εκρίζωση” θα γίνει εντατική καλλιέργεια στις υπόλοιπες σταφιδοφυτείες σε βαθμό που σιγά-σιγά η παραγωγή θα φτάσει στα σημερινά όρια των 310 εκατομμυρίων λιτρών.

Ας δούμε όμως: Τι θα πρωτοκάνουν οι σταφιδοπαραγωγοί με το 500σαρικο που θα πάρουν για λίγα χρόνια; Τα λεφτά αυτά φυσικά με τα χρέη που έχουν οι σταφιδοπαραγωγοί και τις επίγουσες ανάγκες τους, θα φύγουν αμέσως από τα χέρια τους. Ας υποθέσουμε όμως πως θάνατο σε θέση να τα χρησιμοποιήσουν για τη μετατροπή της καλλιέργειας. Τι θα φυτέψουν οι σταφιδοπαραγωγοί; Οι “ειδικοί” λένε: εσπεριδοειδή (πορτοκάλια, λεμόνια, μανταρίνια) ή μπαμπάκι, ελπές, σάρι, κτηνοτροφικά φυτά κλπ. κλπ.

Το σάρι, τα ελπόδεντρα κλπ. είναι γνωστό ότι έχουν πολύ μικρή απόδοση. Για τα εσπεριδοειδή οι αγρότες θα χρειαστούν για έξοδα φύτεψης και καλλιέργειας στον πρώτο χρόνο πάνω από 3.000 δραχμές στο στρέμμα και σ΄ άλλα χρόνια πάνω από 2.000 δραχμές. Η απόδοσή τους θ΄ αρχίσει μονάχα ύστερα από 4 χρόνια και δεν φτάνει παρά τις 1.500 δραχμές το στρέμμα. Μονάχα σε 10 χρόνια προοδευτικά μπορούν να αποδώσουν γύρω στις 3.500-4.500 δραχμές.

Το μπαμπάκι θέλει καλλιεργητικά έξοδα πάνω από 1.200 δραχμές στο στρέμμα με απόδοση 2.000 δραχμές στην “καλή” χρονιά και σε ποτιστικό χωράφι. Μα μήπως τα προϊόντα αυτά δεν έχουν κρίση; Οι μπαμπακοκαλλιεργητές κάθε χρόνο κάνουν συλλαλητήρια κατά των εμπόρων για την τιμή, περιορισμό της εισαγωγής κλπ.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι οι καλλιέργειες αυτές αποδίδουν κάτω από το μισό εισόδημα της σταφίδας. Μα και για την καλλιέργειά τους χρειάζεται νερό. Πρέπει να γίνουν υδραυλικά και αρδευτικά έργα, πηγάδια κλπ. Από 30

χρόνια φορολογούν τους αγρότες Μεσσηνίας για τα υδραυλικά έργα Παμίσου, δίχως να γίνουν ακόμα. Τα ίδια στη Θεσσαλία, Βοιωτία κλπ. Οι σταφιδοπαραγωγοί ούτε συζήτηση πρέπει να δεχθούν για “εκρίζωση” που σημαίνει πείνα, δυστυχία και καταστροφή γι’ αυτούς.

Ο ΑΣΟ και το Κράτος και οι “ειδικοί”, τα κομπογιαννίτικα γιατροσόφια και τα “πειράματά” τους μπορούν να τα εφαρμόσουν σε βάρος των πλουσίων σταφιδοκτηματιών. Ούτε μια ρίζα από τα σταφιδάμπελα των φτωχών δεν πρέπει να εκριζωθεί.

Κοντά στα άλλα μέτρα η “Ειδική” επιτροπή του ΑΣΟ προτείνει σα “σωτήριο” μέτρο και την “Ενιαία διαχείριση της σταφίδας”. Το μέτρο αυτό δεν είναι καινούργιο. Από καιρό η Αγροτική Τράπεζα με την Εθνική καθώς και ορισμένες Ενώσεις Συνεταιρισμών (Γαργαλιάνων, Αμαλιάδας, Αιγίου, Κιάτου) υπέδειξαν την “ενιαία διαχείριση”. Οι “ειδικοί” του ΑΣΟ απηχούν και τη γνώμη -ποιών νομίζετε; Των οιοπνευματοποιητικών εταιρειών, που από καιρό έχουν συνασπισθεί στο τραστ “Βάκκος”. Είνε δε ο “Βάκκος” εκείνος του Καρχαρίλαου και της Εθνοτράπεζας, που με υπόμνημά του υπ’ αρ. 1243 της 21/2/1936 στον ΑΣΟ προτείνει ανάμεσα σ’ άλλα μέτρα για τη σταφίδα κ’ αυτά:

1. “Δέον να ορίσωμεν χαμηλήν τιμήν εξαγοράς πλεονασμάτων”.

2. Συγκέντρωσις και χωρισμός της σταφίδος σε “εμπορεύσιμον και βιομηχανοποιήσιμον”.

Και προσθέτει ο “Βάκκος” ότι “η ιδέα αυτή της ενιαίας ούτως ειπείν διαχειρίσεως της σταφίδος... ωρίμασεν ήδη”. Ο αρχηγός του “Βάκκου” Χαρίλαος, με άρθρο του (“Αγροτική Οικονομία” Α’ τεύχος) ζητάει να γίνει “συγκέντρωσις” και “ενιαία εμπορία της σταφίδος”.

Σύμφωνοι είναι και ωρισμένοι μεγάλοι σταφιδέμποροι που έχουν στα σκαριά το δικό τους “τραστ” και έχουν έτοιμο ένα “σχέδιο” για την “Ενωσιν” των Σταφιδεμπορικών Γραφείων Εξαγωγής. Με τη διαφορά ότι αυτοί θέλουν να συγκεντρώσει ο ΑΣΟ τη σταφίδα και να την δώσει σ’ αυτούς για να την εμπορευτούν, φυσικά με πίστωση. Μήπως δεν καυχόταν ο

Σιμωνίδης ότι μετέτρεψε τον ΑΣΟ σε “τραπεζικό” οργανισμό που έδινε με πίστωση τη σταφίδα στους καρχαρίες του “Βάκκου”;

Η “Ειδική” επιτροπή του ΑΣΟ υιοθετεί όλα αυτά τα “σχέδια” και τις προτάσεις που τις αναδημοσιεύει στο τέλος των εισηγήσεών της και υποστηρίζει την “Ενιαία διαχείριση”.

Πριν προχωρήσουμε θα πρέπει να πούμε ότι όλοι αυτοί οι “σωτήρες” της σταφίδας με επικεφαλής τον ΑΣΟ και το κράτος προετοιμάζουν μια καινούργια ληστρική μηχανή. Απλούστατα οι κλεψιές με την καινούργια ταμπέλα της “Ενιαίας διαχείρισης” θα είνε πιο ραφιναρισμένες.

Η πλουτοκρατία βρίσκει κάθε φορά καινούργιους συγχρονισμένους μονοπωλιακούς οργανισμούς για να ξεγελάει τους αγρότες και να τους εκμεταλλεύεται πιο άγρια. Ποιος σταφιδοπαραγωγός ξεχνάει: Πως τη “Σταφιδική Τράπεζα” διαδέχθηκε η λαομίσητη “Ενιαία”. Πως η “Ενιαία” μπροστά στις εξεγέρσεις των σταφιδοπαραγωγών μεταμορφώθηκε στον “ΑΣΟ”;

Τώρα χρεωκόπησε κι’ αυτός. Πρέπει να αλλάξει η ταμπέλα. Μιλάνε για “Ενιαία” σας εγγονή της παλιάς εκείνης που ρήμαξε τους σταφιδοπαραγωγούς, για να θησαυρίσουν οι Πεσμαζόγλου και η Τράπεζα Αθηνών, που χρωστάει ακόμα 80 εκατομμύρια δραχμές λεφτά των σταφιδοπαραγωγών και οι οιοπνευματάρχες. Η “Ειδική” επιτροπή προτείνει δυο “στάδια” για την εφαρμογή της “Ενιαίας”: 1) Στην αρχή λέει -στο πρώτο στάδιο- να συγκεντρωθεί ολόκληρη η παραγόμενη σταφίδα από τον ΑΣΟ και 2) στο δεύτερο στάδιο να οργανωθεί το εξαγωγικό εμπόριο.

Βλέποντας όμως ότι θα αντιδράσουν οι σταφιδέμποροι, προτείνει να εφαρμοστεί μόνο το πρώτο στάδιο της συγκέντρωσης και να γίνει συνεργασία με τους εμπόρους για την εξαγωγή. Και αργότερα να βρεθεί τρόπος “αποζημίωσης” των σταφιδεμπόρων για να κάνει ο ΑΣΟ και την εξαγωγή.

Ποιες είνε οι συνέπειες στους φτωχούς σταφιδοπαραγωγούς από την καινούργια και πιο ληστρική “Ενιαία”; Το πιο βασικό είνε ότι θα

μονοπωληθεί η αγορά της σταφίδας. Ο ΑΣΟ θα μετατραπεί σε έναν ολοκληρωμένο μονοπωλιακό οργανισμό με την καινουργιοβαμμένη μάσκα της λαομίσητης “Ενιαίας”. Και μονοπώλιο θα πει “χαμπλές τιμές” όχι μόνο στα πλεονάσματα αλλά και στη σταφίδα που θα βγαίνει στο εξωτερικό.

Επίσης με την “Ενιαία” τα έξοδα της διαχείρισης θα είναι πιο πολλά (αργομισθίες, παχυλοί μισθοί, σπατάλες) που θα επιβαρύνουν τη σταφίδα και θα βγουν από τους σταφιδοπαραγωγούς (μικρή εικόνα ο σημερινός ΑΣΟ). Οι πλουσιοχωρικοί και τσιρμπιτζήδες που διευθύνουν τις Ενώσεις Συνεταιρισμών καθώς και οι κομματάρχες και “ειδικοί” θα αναλάβουν θέσεις και μίζες για τη συγκέντρωση και διαχείριση της σταφίδας. Παράδειγμα η συγκέντρωση του σταριού, καπνού κλπ. Ακόμα δεν θα πληρώνονται οι παραγωγοί άμεσα -στην παράδοση της σταφίδας- όλη την αξία της. Θα παραδίνουν λόγου χάριν 8 ή 10 χιλιόλιτρα και θα τους δίνει ο ΑΣΟ (δηλαδή η “Ενιαία”), μόνο την αξία για 4-5 χιλιόλιτρα. Αναφορικά με τα ρέστα θα τα δώσει “μετά την εκκαθάριση των λογαριασμών εις τους παραγωγούς”. Η επιτροπή του λέει ανοιχτά (εισηγήσεις σελ. 50).

Την απάντηση σ’ αυτό την δίνουν αποστομωτική οι καπνοπαραγωγοί, που με καθόδους και συλλαλητήρια από 2-3 χρόνια, ζήτηνε να πάρουν τη διαφορά από τον καπνό -150 εκατομμύρια δραχμές- που συγκέντρωσε το κράτος πριν 5-6 χρόνια και πούλησε δίχως ακόμα να τους πληρώσει. Ποιος σταφιδοπαραγωγός θα περιμένει χρόνια ολόκληρα να πληρωθεί;

Με τον οργανισμό της “Ενιαίας” επίσης θα γίνουν μεγαλύτερες κλεψιές στο ζύγι, φύρα, σκάρτα κλπ. Οι συναγωνιστές θα λείπουν και το μονοπώλιο θα υποχρεώσει τους σταφιδοπαραγωγούς να δώσουν πόσο - όσο τη σταφίδα τους.

Άλλος σοβαρός κίνδυνος είναι αυτός: Και από τα λίγα λεφτά που θα πάρουν οι σταφιδοπαραγωγοί, ο ΑΣΟ και η Αγροτική Τράπεζα που θα συμμετέχουν στην “Ενιαία” θα τους κρατήσουν τα χρέη τους, όπως γίνεται και με

τους καπνοπαραγωγούς και με τους σιτοπαραγωγούς. Αυτό θα αναγκάσει τους αγρότες να πάνε να πουλήσουν τη σταφίδα τους πιο φθηνά -“λαθραία”- στους τοκογλύφους πλουσιοχωρικούς και λοιπούς εκμεταλλευτές. Ας ρωτήσουν τους αγρότες που παράγουν στάρι για να μάθουν.

Οι φτωχοί αγρότες αν και το στάρι που δίνεται στη συγκέντρωση έχει δασμολογική προστασία δύο δραχμές στην οκά, αναγκάζονται να το πουλήσουν κρυφά στην αγορά με 1,5-2 δραχμές παρακάτω από την τιμή συγκέντρωσης, για να γλυτώσουν από τα χρέη. Η “Ενιαία” σαν ένας μονοπωλιακός οργανισμός, θα φροντίσει πώς θα εξυπηρετήσει το κράτος με την είσπραξη των φόρων και τις Τράπεζες (Εθνική, Αγροτική) που θα τοποθετήσουν τα κεφάλαιά τους με ληστρικούς τόκους, προμήθειες, ασφάλιστρα κλπ.

Οι φτωχοί παραγωγοί των “ευγενών” και κατωτέρων ποιοτήτων σταφίδας κανένα καλό δεν μπορούν να περιμένουν από την “Ενιαία”. Ένα καθημερινό παράδειγμα θα τους πείσει πιο καλά: Έχουν συμφέρο να υπάρχει ένας μπακάλης στο χωριό τους, που να τους πουλάει μονοπωλιακά το αλάτι, το ρύζι, το αλεύρι, τα φασόλια κλπ. σε όποια τιμή θέλει; Ή να υπάρχουν πολλοί συναγωνιστές; Πώς λοιπόν οι Ενώσεις και ο ΑΣΟ ξεγελάν τους σταφιδοπαραγωγούς ότι η “Ενιαία” μονοπωλώντας την αγορά σταφίδας θα τους ωφελήσει;

Μα τι θα γίνει; Απαντήσεις στο ερώτημα και λύσεις πραγματικές υπάρχουν και θα τις πούμε.

Όλοι οι “ειδικοί”, η Επιτροπή του ΑΣΟ και το κράτος, συμφωνούν πως όλα τα μέτρα που προτείνουν πρέπει να παρθούν, γιατί και η σταφίδα έχει κρίση.

Έχουμε, λένε, 310-320 εκατομμύρια ενετικές λίτρες παραγωγή και εξάγουμε στο εξωτερικό 140 περίπου εκατομμύρια. Κι’ έτσι παραμένουν στο εσωτερικό 170 εκατομμύρια λίτρες. Απ’ αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βιομηχανοποίηση (κρασί, οινόπνευμα κλπ. βιομηχανικά προϊόντα) 90 εκατομμύρια λίτρες

και μένουν αδιάθετα 60 εκατομμύρια. Για να μην υπάρχουν λοιπόν τα πλεονάσματα αυτά οι “ειδικοί” προτείνουν να γίνει “εκρίζωση” των σταφιδοφυτειών. Με την ίδια νοσηρή λογική θα πρέπει και οι αμπελοφυτείες να εκριζωθούν, γιατί και στο κρασί υπάρχει κρίση, με το σταμάτημα της παραγωγής του.

Η “ειδική” Επιτροπή όλα τα αίτια της κρίσης τα αποδίδει στο συναγωνισμό των ξένων ομοειδών προϊόντων που είναι και φτηνότερα. Προπολεμικά η Ελλάδα είχε το μονοπώλιο της παραγωγής και εξαγωγής. Υστερα από τον πόλεμο, χρόνο με το χρόνο η εξαγωγή έπεσε στα μισά. Από το 1928 μέχρι τώρα έχουμε κατά μέσο όρο παραγωγή 270-290 εκατομμύρια λίτρες και εξαγωγή 170 εκατομμύρια λίτρες για την κατεβάσει στα 1928 σε παραγωγή 296 εκατομμύρια λίτρες και εξαγωγή 146 εκατομμύρια.

Πού είναι οι υποσχέσεις του; Ο ΑΣΟ φυσικά διοικείται στην ουσία από το κράτος, τις τράπεζες, τους σταφιδημπόρους και ο τραστ του “Βάκχου”. Και οι λίγοι αντιπρόσωποι των παραγωγών που βρίσκονται στο συμβούλιό του, ασχολούνται με τις αποζημιώσεις τους, τα κομματικά συμφέροντα και τους διορισμούς “ημετέρων”, εξυπηρετώντας τα συμφέροντα του κράτους των οίνοποιητικών εταιρειών και των σταφιδημπόρων.

Ρωτάμε την επιτροπή: Γιατί οι ξένες σταφίδες και ιδιαίτερα η Αυστραλιανή, συναγωνίζονται τη δική μας; Γιατί η σταφίδα της Αυστραλίας δεν έχει καμία επιβάρυνση. Και στην Καλιφόρνια δίνουν μακροπρόθεσμα άτοκα – αγύριστα στην ουσία – δάνεια στους παραγωγούς σουλτανίνας κλπ.

Η επιτροπή δεν κριτικάρει τα μέτρα που πήρε το κράτος και ο ΑΣΟ για τη σταφίδα. Μέτρα που περιώρισαν την εξαγωγής της και κατέστρεψαν τους σταφιδοπαραγωγούς.

Από την ανάλυσή τους θα βγάλουμε και τις επιβαλλόμενες λύσεις. Ποια μέτρα πάρθηκαν πριν τον ΑΣΟ; Η πλουτοκρατία με το κράτος της από το 1896 που ξέσπασε η κρίση στη σταφίδα και έπεσε απότομα η εξαγωγή και η

τιμή, στα μέτρα που πήρε δε σκέφθηκε ποτέ; Βασικά όλα τα μέτρα απέβλεπαν πάντα στην εξυπηρέτηση και ενίσχυση των σταφιδημπόρων και ιδιαίτερα των βιομπχάνων οίνοπνευματοποιίας.

Έτσι το κράτος ύστερα από τη χρεωκοπία της “Σταφιδικής Τράπεζας” (1899-1904), βοήθησε τους ξένους (Γάλλους) και ντόπιους (Πεσμαζόγλου) τραπεζίτες και τοκογλύφους της Τράπεζας Αθηνών να ιδρύσουν την “Προνομιούχο Εταιρεία-Ενιαία”.

Στην “Ενιαία” παραδόθηκαν σαν κούληδες οι σταφιδοπαραγωγοί, για να της δώσουν 35% παρακράτημα τσάμπα-δωρεάν. Μπήκε και έγγειος φόρος 4 εκατομμύρια δραχμές. Η “Ενιαία” έχοντας τσάμπα τη σταφίδα – φτηνή πρώτη ύλη – δημιούργησε τις οίνοποιητικές εταιρείες με ειδικές συμβάσεις που έκανε.

Το ευκολοαγόραστο της πρώτης ύλης της παρακρατούμενης σταφίδας ενίσχυσε κατά πολύ την εγχώρια μεγάλη οίνοπνευματοποιία και έκτοτε έχει να επιδείξει αυτή “καταπληκτικές προόδους”. Μ’ αυτά τα λόγια άθελά του επιβεβαίωνε το Σεπτέμβρη του 1909 στη Βουλή ο τότε Υπουργός των Οικονομικών Αθ. Ευταξίας τις ληστείες των βιομπχάνων της σταφίδας. Ξεχωριστά απ’ όλες μεγάλωσε και αναπτύχθηκε η εταιρεία Οίνων και Οίνοπνευμάτων του Χαρίλαου-Κανελλόπουλου και της Εθνοτράπεζας που είχε μέτοχος.

Στην κρίση που προκάλεσαν στη σταφίδα τα μέτρα του κράτους και της “Ενιαίας”, μεγάλωσαν και οι δεκάχρονοι πόλεμοι. Επιασε η παραγωγή και η εξαγωγή πολύ. Ακόμα το κράτος στα 1920-1923 με το Συνδικάτο Τραπεζών (Κονσόρτσιουμ) έπαιρνε το σταφιδικό συνάλλαγμα υποχρεωτικά, ρίχνοντας έτσι τις τιμές στο εσωτερικό σε βάρος των σταφιδοπαραγωγών. Οι παραγωγοί πληρώνονταν μονάχα 95-140 δραχμές, ενώ η λίρα είχε τιμή 165-400 δραχμές. Συνολικά αφάιρεσε από τη σταφίδα, καπνό, λάδι, σύκα κλπ. συνάλλαγμα 15 εκατομμύρια λίρες [...] Από τους σταφιδοπαραγωγούς βγήκαν πάνω από δύο δισεκατομμύρια δραχμές.

Η “προστατευτική” πολιτική βοήθησε ώστε

η σταφίδα από 220 εκατομμύρια λίτρες εξαγωγή στα 1919, να πέσει στα 1920-1924, χρόνο με το χρόνο, στα 178 εκατομμύρια, 161 και 179 εκατομμύρια. Από την άλλη πλευρά οι οινοβιομήχανοι έτρωγαν στο 1/3 της τιμής τη σταφίδα, έχοντας την “Ενιαία” στα χέρια τους. Έτσι βρήκαν καιρό και οι ξένοι συναγωνιστές της ελληνικής σταφίδας και χρόνο με το χρόνο, την εκτόπισαν από την αγορά της Αγγλίας.

Οι σταφιδοπαραγωγοί ξεσηκώθηκαν κατά της “Ενιαίας”. Η πλουτοκρατία μαζί με τους “ειδικούς” της άλλαξε τότε ταμπέλα. Εφτιασε τον ΑΣΟ που 11 χρόνια τώρα είναι ο μεσάζοντας για τις ληστείες των εκμεταλλευτών, τροφодοτώντας τους με φτηνή πρώτη ύλη.

Οι “ειδικοί” και πολιτικάντες δε μιλούν για τις κλεψιές της “Ενιαίας”, ούτε για τις ληστείες του ΑΣΟ και των οινοποιητικών εταιρειών. Γιατί είναι όλοι συνυπεύθυνοι. Πρώτα το κράτος από το μεγάλο “ενδιαφέρον” του για την παραγωγή, τα 4 εκατομμύρια έγγειο φόρο, χρόνο με το χρόνο τα ανέβασε στα 5, 12 και 16 εκατομμύρια (1924-1926). Στα 1927 το έφτασε 40 εκατομμύρια, τον άλλο χρόνο 50, στα 1929 στα 70 εκατομμύρια δραχμές και στα 1930 ανέβηκε στα 75 ολόκληρα εκατομμύρια. Δηλαδή επιβάρυνε την εξαγωγή με 500 δραχμές το χιλιόλιτρο. Αυτή είναι η προστασία του κράτους. Έκανε τον ΑΣΟ για να αυξήσει τον έγγειο φόρο. Ακόμη το κράτος από το οινόπνευμα που βγαίνει από τη σταφίδα παίρνει κατά μέσο όρο 200-220 εκατομμύρια δραχμές. Κι’ αυτό γιατί έχει στα χέρια του τη φτηνή πρώτη ύλη, τη σταφίδα. Ο ΑΣΟ από τη βιομηχανοποιημένη σταφίδα παίρνει κατά μέσο όρο 1.100 δραχμές, ενώ το κράτος παίρνει 8.206 δραχμές στο χιλιόλιτρο. Γιατί το κράτος, αφού λέει πως ενδιαφέρεται για τον παραγωγό, δεν παραχωρεί το φόρο αυτό για την αύξηση της τιμής των πλεονασμάτων;

Ο κ. Ι. Κούλας ομολογεί ότι στην τετραετία 1929-1933 το κράτος εισπράξε από το φόρο πόσιμου και φωτιστικού οινοπνεύματος 575, 5 εκατομμύρια δραχμές (“Ελληνική Αμπελουργία 1934”). Το κράτος παίρνει και 120 δραχμές στο

χιλιόλιτρο της σταφίδας, επιβαρύνοντας την εξαγωγή το χρόνο 17,5 εκατομμύρια δραχμές. Συνολικά το κράτος παίρνει κάθε χρόνο από έγγειο φόρο, συναλλαγματικό παρακράτημα και φόρο οινοπνεύματος πάνω από 250 εκατομμύρια. Με δύο λόγια το κράτος με την πολιτική όλων από το 1920 μέχρι τώρα κυβερνήσεων πήρε από τους σταφιδοπαραγωγούς με το κονσόρτσιουμ και τους λογής-λογής φόρους πάνω από 5,5 δισεκατομμύρια δραχμές.

Οι “ειδικοί” δεν μιλάνε γι’ αυτά. Που είναι λοιπόν το ενδιαφέρον για τη σταφίδα; Ποιοι άλλοι φταίνε για την κρίση της σταφίδας; Θα τους βρούμε κι’ αυτούς. Μονάχα ξεετάζοντας τα αίτια της αρρώστιας, θα υποδείξουμε και τα κατάλληλα γιατρικά. Ας πάψουν τα γιατροσόφια και οι κομπογιαννίτες.

Μπροστά στις εξεγέρσεις όπως είδαμε, των σταφιδοπαραγωγών, η πλουτοκρατία της χώρας με επικεφαλής το κράτος, την Αντεθνική Τράπεζα και τις Οινοποιητικές Εταιρείες, ίδρυσε το 1925 τον Αυτόνομο Σταφιδικό Οργανισμό (ΑΣΟ). Οι κομματάρχες και πολιτικάντες μαζί με τους “ειδικούς” διακήρυξαν ότι ο ΑΣΟ είναι “οργανισμός” στα χέρια των παραγωγών που θα τον “διοικήσουν” οι ίδιοι.

Ο ΑΣΟ ανέλαβε την υποχρέωση ν’ αυξήσει την εξαγωγή της σταφίδας, να μεγαλώσει τις τιμές, να ασφαλίσει την παραγωγή, να κατεβάσει με επιστημονικές μεθόδους τα καλλιεργητικά έξοδα, να βελτιώσει την ποιότητα, να εξαγοράσει σε καλές τιμές τα πλεονάσματα και να προμηθεύσει φτηνά γεωργικά είδη στους σταφιδοπαραγωγούς (σταφιδόπανα, θειάφι, γαλαζόπετρα, σύρματα, τσίγκους και λοιπά). Ας πει ένας σταφιδοπαραγωγός αν ο ΑΣΟ εκτέλεσε έστω και μια απ’ αυτές τις υποχρεώσεις του.

Αντίθετα με τον ΑΣΟ το κράτος αύξησε τον έγγειο φόρο 1.500%. Χτες είδαμε πως τα 5 εκατομμύρια έφτασαν τα... 75 εκατομμύρια που πληρώνονται από τους σταφιδοπαραγωγούς. Κι’ άλλα 200 εκατομμύρια παίρνει από το οινόπνευμα. Ο ΑΣΟ αύξησε το παρακράτημα από 35% σε 50%. Το παρακράτημα που η αξία του δεν πληρώνεται είναι ένας συγχρονισμένος

μισοφεουδαρχικός τρόπος εκμετάλλευσης του αγρότη.

Ο ΑΣΟ έβαλε κι' άλλους φόρους για δήθεν ασφάλιση της σταφίδας από τους παγετώνες και το καλάζι. Επίσης επέβαλε και την εξαγωγική εισφορά – άλλο χαράτσι κι' αυτό, που μείωσε την εξαγωγή.

Δεν θα μιλήσουμε για τις σπατάλες του ΑΣΟ που κατάντησε κηφηναριό των συμβούλων “αντιπροσώπων” δήθεν των παραγωγών. Εκατοντάδες εκατομμύρια διατέθηκαν για παχυλούς μισθούς και ταξίδια, διορισμούς αργομισθών και εξαγορά ακρήστων εγκαταστάσεων λαϊκών πολιτευτών κλπ.

Εκείνο που θα πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα είναι τούτο: Οτι ο ΑΣΟ βασικά ιδρύθηκε σαν ένας “οργανισμός” που – συνεχίζοντας την ληστρική δουλειά της λαομίσητης “Ενιαίας”- να συγκεντρώνει το παρακράτημα και τα πλεονάσματα και να τροφοδοτεί μ' αυτά τα καζάνια των Εταιριών Οίνων και Οινοπνευμάτων και να πληρώνει μεγάλους φόρους στο κράτος,

Οι ληστρικές αυτές εταιρείες από τριάντα χρόνια θρέφονται και μεγαλώνουν απομιζώντας τον ιδρώτα των σταφιδοπαραγωγών. Ιδρύθηκαν με μικρά κεφάλαια και σήμερα έχουν περιουσία (κεφάλαια, εγκαταστάσεις κλπ.) τεράστια από εκατοντάδες εκατομμύρια δραχμές. Οι μετοχές της Εταιρείας Οίνων και Οινοπνευμάτων των Χαρίλαου-Κανελλόπουλου και Εθνοτράπεζας από 100 δραχμές αρχική τιμή το 1928 έφτασαν σχεδόν τις 3.000 δραχμές. Οι σταφιδοπαραγωγοί ερωτάνε τους “ειδικούς”, τους πολιτευτές και το κράτος: Από που βγήκαν τα λεφτά αυτά; Γιατί ενώ οι οινοκαρχαρίες θησαυρίζουν, οι παραγωγοί που δουλεύουν νύχτα-μέρα, δεν μπορούν να εξασφαλίσουν ούτε το ψωμί τους;

Κανείς δεν θ' απαντήσει. Και τι να πουν; Με την έγκριση ή την ανοχή τους ο ΑΣΟ δίνει τη σταφίδα στους οινοπνευματάρχες σχεδόν τσάμπα στο 1/3 ακόμα και στο 1,5 της τιμής με 600-900 δραχμές για να φτιάξουν κρασιά και οινοπνευμα. Μάλιστα ο ΑΣΟ τους την έδινε και με πίστωση. Ο άλλοτε διευθυντής του ΑΣΟ κ. Σιμωνίδης με... υπερηφάνια στα 1927 έγραφε:

“Ο ΑΣΟ ήρχισε να παρέχει πιστώσεις εις όλας τας βιομηχανικές εταιρείας και αποτελεί σήμερον την μεγαλειέταν βιομηχανικήν τράπεζαν”. Και αφού ο ΑΣΟ είναι “οργανισμός” των σταφιδοπαραγωγών, φυσικά οι αγρότες αυτοί έγιναν και... τραπεζίτες!!!

Εδώ ας ακούσουμε και τον κ. Κουτσομπτόπουλο, διευθυντή από 4-5 χρόνια του ΑΣΟ που παίρνει μέρος και σ' όλες τις επιτροπές “επί του σταφιδικού ζητήματος”. Το Γενάρη του 1934 έγραψε στο υπουργείο Οικονομικών εκφράζοντας “τας απόψεις της σταφιδοπαραγωγής”, αυτά: “Οι οινοπνευματοποιοί β' κατηγορίας (οι μεγάλες εταιρείες) ευρίσκονται προμιάς συνεχούς αμφιβολίας κατά πόσον θα εξυπηρετήσουν τα σημαντικά κεφάλαια τα οποία έχουν διαθέσει δια την όλην εργασίαν του οινοπνεύματος (εγκαταστάσεις, πιστώσεις), αν εξακολουθήσει η παρατηρούμενη συνεχής ελάττωσις της καταναλώσεώς του και αν δεν ληφθούν μέτρα για τους άμβυκες κλπ. (Εισήγησις της Επιτροπής επί της φορολογίας του οινοπνεύματος, σελ. 149). Συνεχίζοντας ενδιαφέρεται και για τους ποτοποιούς που “μετά αγανακτίσεως βλέπουν ότι δεν παίρνονται μέτρα “προς παρεμπόδισιν της λειτουργίας των αμβύκων” κλπ.

Για τους καρχαρίες και τους ποτοποιούς ενδιαφέρεται ο κύριος Διευθυντής που τάχθηκε “να προστατεύσει τους σταφιδοπαραγωγούς”. Δεν μας λέει όμως: Πως οι μεγάλες Εταιρείες Οίνων και Οινοπνευμάτων που στα 1930 συνασπίσθηκαν στο τραστ “Βάκχος” με πρόεδρο τον Χαρίλαο, από πολλά χρόνια, βγάζουν κολοσσιαία κέρδη από τη σταφίδα που τους δίνει ο ΑΣΟ σχεδόν τσάμπα. Απ' αυτόν έγιναν και οι μεγάλες εγκαταστάσεις και τα καζάνια του “Βάκχου” που ρουφάνε τον ιδρώτα των σταφιδοπαραγωγών. Από τις περίφημες μάλιστα “κοινοπραξίες” του Σιμωνίδη, οι οινοκαρχαρίες χρωστών ακόμη πάνω από 60 εκατομμύρια. Και η Τράπεζα Αθηνών από τον καιρό της “Ενιαίας” χρωστάει άλλα 75 εκατομμύρια (120 χιλιάδες λίτρες και τόκους από το δάνειο εκρίζωσης). Γιατί δεν εισπράττονται τα λεφτά αυτά;

Ο “Βάκκος”, ο θεός των βιομηχάνων οίνων και οινοπνευμάτων κλέβει και από τους λογαριασμούς της οινοπνευματοποίησης. Σύμφωνα με εξακριβωμένες πληροφορίες, ο “Βάκκος” σε συμφωνία με τον ΑΣΟ και το κράτος δικαιολογεί τα παρακάτω έξοδα για την οινοποίηση τριών χιλιολίων κλωρής σταφίδας που αναλογούν σε ένα χιλίολιτρο ξερής σταφίδας:

Καύσιμος ύλη 101,15 δραχμές. Χημικές ουσίες 292,75 δραχμές. Έξοδα Γ. Β. 247 δραχμές. Γενικά έξοδα εργοστασίου 116,35 δραχμές. Μεταφορά σταφίδας 100 δραχμές. Επισκευή βαρελιών 126,75 δραχμές. Έξοδα διαχείρισης 247 δραχμές. Απόσβεσις βαρελιών 182 δραχμές. Τόκοι εξόδων 50 δραχμές. Απόσβεση εγκαταστάσεων 57,50 δραχμές. Βιομηχανικό κέρδος 150 δραχμές. Εμπορικό κέρδος 66 δραχμές. Έξοδα συντήρησης 102,30 δραχμές. Τόκοι 4 μηνών 40 δραχμές. Κάλυψη κινδύνων 33.80 δραχμές. Σύνολο 1.912, 60 δραχμές. Ο “Βάκκος” για την αξία της σταφίδας δίνει 600 δραχμές. Γενικό σύνολο 2.512,60 δραχμές.

Με τον ίδιο τρόπο και παρόμοια λογής-λογής και ψεύτικα έξοδα ο “Βάκκος” δικαιολογεί και την παραγωγή ανύδρου οινοπνεύματος 879 δραχμές. Σ’ αυτά δεν βάζει εμπορικό κέρδος, αλλά ανεβάζει το βιομηχανικό κέρδος στις 256 δραχμές και χωριστά φυσικά αποσβέσεις, έξοδα διαχείρισης και ακόμα “τόκο φορολογίας” κλπ ανάλογα με τον παραπάνω κατάλογο.

Το κράτος και ο ΑΣΟ παράδωσαν ακόμη στο “Βάκκο” το μονοπώλιο της οινοπνευματοποίησης. Σύμφωνα με τους ίδιους νόμους 5208 και 6028 “δεν επιτρέπεται η πώλησις σταφίδας διά την παρασκευήν βιομηχανικών προϊόντων προοριζομένων δι’ εξαγωγήν εις άλλας (εκτός των υφισταμένων) εταιρείας, ένα δεν έχουν καταβεβλημένον κεφάλαιον τουλάχιστον 20 εκατομμυρίων”. Επίσης “απαγορεύεται η πώλησις σταφίδας προς κατασκευήν οινοπνεύματος εις μέλλοντα να δημιουργηθούν εργοστάσια, εφ’ όσον η εικοσιτετράωρος παραγωγή των δεν είναι τουλάχιστον 15.000 λίτρες οινοπνεύ-

ματος”. Κι’ έτσι οι 8 μεγάλες Εταιρείες που αποτελούν το τραστ “Βάκκος” πήραν το μονοπώλιο της παραγωγής κρασιού και οινοπνεύματος, για να κατακλέβουν ασύδοτα τη σταφίδα δίχως ανταγωνιστές. Είνε δε ο “Βάκκος” εκείνος που εμποδίζει να γίνει εξαγωγή σταφίδας στη Σερβία και Πολωνία. Γιατί; Γιατί αυτό θα έβλαπτε την “εθνικήν βιομηχανίαν των οίνων” όπως είπε κάποτε στη Βουλή ένας βουλευτής υπήκοος – δούλος – του “Βάκκου”.

Οι κλεψιές και οι φατρίες και οι κρυφές – νόμιμες και παράνομες – ληστείες των οινοπνευματαρχών αποτελούν ένα ατελείωτο κομβολόγιο. Οι βιομήχανοι αυτοί έχουν ένα πυκνό δίκτυο από τα όργανα και τους πράκτορές τους που αρχίζει από τον ΑΣΟ, τα υπουργεία, τις ανώτερες δημόσιες και τραπεζιτικές θέσεις και φθάνει ως το τελευταίο σταφιδοπαραγωγικό χωριό. Με λύσσα όλοι αυτοί υποστηρίζουν τις απόψεις που συμφέρουν τις Εταιρείες Οίνων και Οινοπνευμάτων. Ο πολύποδας “Βάκκος” με δύο λόγια, οργιάζει και ξεφαντώνει χορεύοντας πάνω στο σκελετωμένο σώμα του φτωχού και πεινασμένου αγρότη σταφιδοπαραγωγού, απομυζώντας την τελευταία ικμάδα της ζωής του.

Τέλος η εφημερίδα αναφέρει τους ξένους εφοπλιστές, εισαγωγείς, μεσίτες, παντοπώλες, αρτοποιούς, βιομήχανους κ.λπ.

Σήμερα ποια είναι η κατάσταση; Ένα χιλίολιτρο σταφίδας πάνω στο βαπόρι “φομπ” κοστίζει 4.950-6.000 δραχμές (α’ και β’ ποιότητα). Τα βάρη της σταφίδας ξεπερνούν τις 2.350 δραχμές, βγάζουν και οι σταφιδέμποροι κ.λπ. μεγάλο μερτικό και στους σταφιδοπαραγωγούς δεν μένουν ούτε τα μισά. Όλοι οι σταφιδέμποροι παίρνουν και από το τραστ των ξένων εφοπλιστών πίσω ένα 3%.

Από τα λίγα λεφτά που θα μείνουν στους σταφιδοπαραγωγούς θα πληρωθούν και οι τόκοι των τοκογλύφων και της Αγροτικής Τράπεζας, καθώς και οι αγροφύλακες κ.λπ. Φυσικά τα καλλιεργητικά έξοδα είναι έξω ολότελα που εξανεμίζουν το εισόδημα. Αν βάλουμε και τους έμμεσους φόρους για τα είδη που καταναλώνει

ο αγρότης, τότε βλέπουμε ότι αυτός είναι σε χειρότερη θέση από το σκλάβο και δουλοπάροικο του Μεσαίωνα.

Η κατάσταση φέτο θα είναι πολύ χειρότερη για τους σταφιδοπαραγωγούς των κατωτέρων ποιοτήτων. Η χιτλερόφιλη κυβέρνηση Μεταξά με τις διάφορες “επιτροπές”, μικρές και μεγάλες, προσπαθεί να προετοιμάσει το έδαφος για να επιβάλλει:

- Τις χαμηλές τιμές με 2.035 δραχμές το χιλιόλιτρο για τα πλεονάσματα.
- Την εκρίζωση.
- Το μονοπώλιο της “ενιαίας” διαχείρισης.

Παράλληλα βάζει και τους ειδικούς και ορισμένους “αντιπροσώπους” των σταφιδοπαραγωγών, που ζητάνε την κατάργηση των αμβύκων. Έτσι λένε θα βιομηχανοποιηθεί μεγαλύτερη ποσότητα σταφίδας. Την κατάργηση των αμβύκων σε συνδυασμό με το μονοπώλιο του οινοπνεύματος από καιρό το ζητούν και οι Εταιρείες Οίνων και Οινοπνευμάτων, καθώς και τα εμποροβιομηχανικά επιμελητήρια με σκοπό να πραγματοποιήσουν μεγαλύτερα κέρδη και κλεψίες.

Με τη ρουκέτα της κατάργησης των αμβύκων, οι εκμεταλλευτές προσπαθούν ακόμα να φέρουν σε αντίθεση τους σταφιδοπαραγωγούς με τους αμπελουργούς. Μα δεν θα το κατορθώσουν. Οι αγρότες άσχετα με τα προϊόντα που παράγουν, φορολογούνται εξ ίσου άγρια και έχουν κοινούς εκθρούς τους οινοπνευματάρχες και κάθε λογής εκμεταλλευτές. Όπως οι σταφιδοπαραγωγοί έχουν μοναδικό προϊόν τη σταφίδα, έτσι και οι αμπελουργοί έχουν τα σταφύλια και το κρασί τους. Και τα τσίπουρα για τους φτωχούς αμπελουργούς δεν είναι άχρηστα “υποπροϊόντα” αλλά αποτελούν ένα μέρος από το μικρό εισόδημά τους. Οι χιλιάδες των αμπελουργών της Κρήτης, Ηπείρου, Μακεδονίας, Πελοποννήσου και ιδιαίτερα της Θεσσαλίας θα ματαιώσουν τα σχέδια του “Βάκχου” και των “ειδικών” του κράτους και των μεγαλοποτοποιών.

Κανένα από τα μέτρα που προτείνουν η επιτροπή του ΑΣΟ και οι διάφοροι πολιτευτές και “ειδικοί” δεν συμφέρει τους σταφιδοπαραγωγούς.

Άμεσα θα ανακουφίσουν τους σταφιδοπαραγωγούς τα μέτρα αυτά:

- Εξαγορά των πλεονασμάτων με 3.200-3.500 από την 1η του Σεπτέμβρη, αρχή του σταφιδικού χρόνου. Έτσι θα πάψει η εκμετάλλευση των τοκογλύφων και σταφιδεμπόρων.
 - Χρεωστάσιο για πέντε χρόνια.
 - Μακροπρόθεσμα δάνεια με 4% τόκο για να μπορούν να αναπτύξουν οι αγρότες το οικοκυριό τους.
 - Κατάργηση των δασμών και κάθε είδους φόρων στα είδη πρώτης ανάγκης (ψωμί, ζάχαρη, πετρέλαιο, ρούχα κ.λπ.).
 - Ενίσχυση στους κατεστραμμένους από πλημμύρες, παγετώνες κ.λπ.
 - Να φτιαχθούν λιμάνια σ’ όλα τα σταφιδοπαραγωγικά κέντρα.
 - Να χορηγηθούν αφορολόγητα θειάφι, γαλαζόπετρα, σταφιδόπανα κ.λπ.
 - Να διαλυθεί το τραστ “Βάκχος” και να καταργηθεί το μονοπώλιο της οινοπνευματοποίησης.
 - Ελεύθερη φύτευση, πούληση και βιομηχανοποίηση σταφίδας.
 - Ελάττωση των κομίστρων των σιδηροδρόμων και των ναύλων βαποριών.
 - Φορολογική απαλλαγή για όσους έχουν μέχρι 50 χιλιάδες δραχμές εισόδημα.
 - Προοδευτική φορολογία των πλουσίων.
- Οι χαμηλές τιμές, η εκρίζωση και το μονοπώλιο της “ενιαίας” θα ρίξουν στη δυστυχία και την καταστροφή τους σταφιδοπαραγωγούς.

Παράλληλα θα πρέπει οι σταφιδοπαραγωγοί να ζητήσουν:

- Να κάτσουν στο σκαμνί οι υπεύθυνοι που διαχειρίστηκαν και σπατάλησαν την περιουσία τους με τον ΑΣΟ και το τραστ “Βάκχος” και
- Να βγει άμεσα μια επιτροπή 20μελής με ψηφοφορία από όλους τους σταφιδοπαραγωγούς (συνεταιρισμένους ή όχι) που να κάνει έλεγχο στον ΑΣΟ εκκαθαρίζοντας την κατάσταση για τη διάλυσή του. Επίσης η επιτροπή να αναλάβει την οργάνωση του αγώνα των σταφιδοπαραγωγών.

*

Απ’ όσα εκθέσαμε βγαίνει το συμπέρασμα ότι υπεύθυνες για τα χάλια που κατάντησε η σταφίδα -το μαύρο χρυσάφι- είναι όλες οι κυβερνήσεις λαϊκών και βενιζελικών. Αυτές με το πρόσχημα προστασίας της σταφίδας δημιούργησαν από 40 χρόνια μια σειρά οργανισμούς για να παραδώσουν φτηνή πρώτη ύλη στις Οινοπνευματοποιητικές Εταιρείες, για να θησαυρίζουν δισεκατομμύρια. Παράλληλα ενίσχυσαν αντί να χτυπήσουν, τις ληστείες των μεγάλων σταφιδοεμπόρων και του τραστ των ξένων και ντόπιων εφοπλιστών σε βάρος της σταφίδας.

Κι’ ακόμα με τους οργανισμούς επέβαλαν μεγάλους φόρους υπέρ του κράτους.

Πριν τον πόλεμο και ύστερα απ’ αυτόν η σταφίδα δεν είχε κρίση αλλά καταναλωνόταν όλη στο εξωτερικό και το εσωτερικό. Την κρίση της σταφίδας την ενίσχυσαν τα “προστατευτικά” μέτρα που πήρε η πλουτοκρατία με τις κυβερνήσεις της. Ιδιαίτερα με τον ΑΣΟ μεγάλωσαν τα βάρη πάνω στην εξαγόμενη σταφίδα. Είναι δε τα βάρη αυτά που έριξαν την εξαγωγή από 180 εκατομμύρια που ήταν στα 1924-25 (ίδρυση ΑΣΟ) στα 140 εκατομμύρια λίτρες τα τελευταία χρόνια.

Για να αντιμετωπισθεί σήμερα η κατάσταση θα πρέπει να παρθούν:

- Άμεσα μέτρα για τη φετινή εσοδεία.
- Μέτρα για τη ριζική λύση του σταφιδικού ζητήματος.

Και τα μέτρα αυτά φυσικά μπορούν να επιβαρύνουν τους σταφιδοπαραγωγούς επιβαρύνοντας την κατάστασή τους.

Ο ΑΣΟ και το κράτος με τις “ειδικές” επιτροπές και τους κομματάρχες προσπαθούν και φέτο να ρίξουν τα βάρη στους φτωχούς σταφιδοπαραγωγούς. Η “προπαρασκευαστική” επιτροπή που οι εισηγήσεις της αποτελούν τη βάση των συζητήσεων στη “μεγάλη” 100μελή Επιτροπή λέει ότι: Μια που έπεσε σταθερά τα τελευταία χρόνια η παραγωγή της σταφίδας στα 140 εκατομμύρια λίτρες και η παραγωγή ξεπερνάει τα 200 εκατομμύρια, θα πρέπει:

• Να εξαγοραστούν τα πλεονάσματα με 2.035 δραχμές και ως το 1940-41 (“Πενταετές σχέδιο”), να αυξηθεί η τιμή χρόνο με το χρόνο κατά 137 δραχμές! Αν αυξήσει εννοείται η εξαγωγή.

• Για την εξαγόμενη σταφίδα α) να μείνει το παρακράτημα 50% που με τιμή 2.035 πλεονασμάτων θα είναι 1.018 δραχμές, β) να αυξηθεί η εξαγωγική εισφορά σε 1.197 δραχμές, γ) να καταργηθεί το συναλλαγματικό παρακράτημα και δ) να μείνουν οι τοπικοί φόροι 100 δραχμές.

Τα βάρη που προτείνει με τις ταχυδακτυλουργικές αυξομειώσεις είναι 2.315 δραχμές. Τι γίνεται μ’ αυτά τα μέτρα; Οι κύριοι της επιτροπής τα βάρη που είναι σήμερα 2.320 δραχμές (παρακράτημα 1.500, εξαγωγική εισφορά 600, συναλλαγματικό παρακράτημα 120 και τοπικοί φόροι 100 δραχμές), τα “κατεβάζουν” σε 2.315 δραχμές, δηλαδή κατά ένα τάλληρο.

Μαζί μας ερωτάνε και οι σταφιδοπαραγωγοί: Τότε πώς κύριοι “ειδικοί” θα αυξήσει η εξαγωγή στο εξωτερικό, αφού κάνατε μια τρύπα στο νερό; Η επιτροπή όμως ξέρει τι κάνει. Εφαρμόζει στο εσωτερικό “χαμηλές τιμές” και για το εξωτερικό “υψηλές τιμές”.

Μ’ αυτή την πολιτική χτυπά τους σταφιδοπαραγωγούς και των “ευγενών” και των κατώτερων ποιτήτων. Κι’ έτσι τους κρατάει σε μια αντίθεση που την εντείνουν οι πλουσιωχικοί. Στους παραγωγούς πρώτης ποιότητας λέει: “Πληρώνετε τα βάρη για τις κατώτερες ποιότητες”. Οι κύριοι “ειδικοί” της επιτροπής δεν θέλουν να μιλήσουν καθόλου για τους φόρους του κράτους, αντίθετα υποδείχνουν να αυξηθεί ο φόρος στο φωτιστικό οινοπνευμα κατά 3 δραχμές στο κιλό, να και “φοβούνται” μην πέσει η κατανάλωση.

Υστερα απ’ αυτά που αναλύσαμε τα μέτρα που πρέπει να παρθούν βγαίνουν μονακά τους.

1. Να καταργηθεί ο ληστρικός οργανισμός ΑΣΟ και να αναλάβει τον έλεγχο της εκκαθάρισής του 20μελής επιτροπή, βγαλμένη με καθολική ψηφοφορία από τους σταφιδοπαραγωγούς.

2. Να καταργηθεί το παρακράτημα, που με

το παίξιμο των δελτίων του γίνονται ληστείες σε βάρος των σταφιδοπαραγωγών και επιβαρύνεται η εξαγωγή.

3. Να εξαγοραστούν τα πλεονάσματα με τιμή 3.200-3.600 στο χιλιόλιτρο.

4. Μόνο για φέτο να ισχύσει η εξαγωγική εισφορά, καθοριζόμενη σε 1.500 δραχμές, δίχως κανένα άλλο βάρος, φόρο κλπ.

5. Να ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματα που αναφέραμε και έγκρινε το Συνέδριο των Γαργαλιάνων.

6. Να καταργηθεί ο έγχειος φόρος των 40 εκατομμυρίων καθώς και οι τοπικοί και το συναλλαγματικό παρακράτημα.

Με τα μέτρα αυτά θα επέλθει μια ανακούφιση πραγματική ως ένα σημείο στους σταφιδοπαραγωγούς. Γιατί όσοι παράγουν κατώτερη ποιότητα θα πάρουν 3.200-3.600 δραχμές και οι παραγωγοί των ανώτερων ποιοτήτων θα καρπωθούν τη διαφορά των βαρών και θα δοθεί δυνατότητα να αυξηθεί η εξαγωγή της σταφίδας, πράγμα που θα τους ωφελήσει. Πώς θα εφαρμοσθούν τα πλεονάσματα;

Το κράτος που από 15 χρόνια εισέπραξε δισεκατομμύρια ολόκληρα, με το "κονσόρτσιουμ", τους φόρους και το συναλλαγματικό παρακράτημα, από τους σταφιδοπαραγωγούς, θα πρέπει να αφήσει μέρος του φόρου του ποσίου οινοπνεύματος υπέρ της σταφίδας σαν πρώτης ύλης.

Εισπράττει 8.206 δραχμές φόρο στο οινόπνευμα (136 κιλά) που βγαίνει από το ένα χιλιόλιτρο σταφίδας, που πληρώνεται μονάχα 1.262 δραχμές στον ΑΣΟ. Επίσης το τραστ "Βάκκος" αρκετά απομύζησε από τη σταφίδα παρουσιάζοντας εξογκωμένα και ψεύτικα έξοδα για τη βιομηχανοποίησή της και πρέπει να λιποστέψουν τα κέρδη του.

Ο παρακάτω αναλυτικός πίνακας δείχνει τα έξοδα που παίρνει ο "Βάκκος" για να βγάλει πόσιμο οινόπνευμα (άνυδρο) από ένα χιλιόλιτρο σταφίδας.

Πίνακας εξόδων 1932

Τόκος πρώτης ύλης 26 – Καύσιμος ύλη 97 – Τόκος καυσίμου ύλης 2 – Ημερομίσθια 95 –

Χημικά προϊόντα 7 – Γενικά έξοδα εργοστασίου 14 – Συντηρήσεις 48 – Αποσβέσεις εργοστασίου 61 – Αποσβέσεις βαρελιών 18 – Έξοδα διαχείρισεως 89 – Τόκος φορολογίας 83 – Επισφαλείς 83 – Βιομηχανικό κέρδος 56.

Σύνολο δραχμές 879

Φόρος δημοσίου 8.206 – Στον ΑΣΟ για τη σταφίδα 1.262

Γενικό σύνολο δραχμές 10.347

Ο κ. Μεδνός Διευθυντής του Γενικού Χημείου του Κράτους γράφει ότι μπορούν να μειωθούν τα ποσά στην καύσιμη ύλη, γενικά έξοδα εργοστασίου, διαχείρισεως κλπ. κατά 1 δραχμή στο κιλό (Εισηγήσεις Επιτροπής επί της φορολογίας του οινοπνεύματος 1934, σελ. 123).

Επίσης ο κ. Ησαΐας τέως βουλευτής Πειραιά (στο ίδιο, σελ. 109) υποστηρίζει ότι είναι δυνατό να μειωθούν τα έξοδα και τα κέρδη κατά 4,50 δραχμές στο κιλό.

Για την εξαγορά λοιπόν των πλεονασμάτων που φέτο – με την κατάργηση του παρακρατήματος – υπολογίζονται σε 150 εκατομμύρια λίτρες, τα λεφτά μπορούν από τις παρακάτω πηγές (σε εκατομμύρια δραχμές).

Εξαγωγική εισφορά 150 X 1500 = 225. Να μειωθούν τα έξοδα του "Βάκκου" κατά 300 δραχμές (70 X 300) 21. Τα λεφτά που χρωστάει η Τράπεζα Αθηνών 80. Τα χρέη των εταιρειών Οίνων 60.

Σύνολο 385 εκατομμύρια δραχμές.

Το υπόλοιπο θα πρέπει να συμπληρώσει το κράτος από το φόρο οινοπνεύματος που βγαίνει από τη σταφίδα όπως αποδείξαμε. Ύστερα υπάρχουν και αποθέματα του ΑΣΟ 167 εκατομμύρια λίτρες σταφίδας. Απ' αυτά σήμερα βιομηχανοποιούνται 100 εκατομμύρια και αποφέρουν 111 εκατομμύρια δραχμές.

Παράλληλα θα πρέπει να βγει σταφίδα και στη Σερβία, Αίγυπτο, Πολωνία κλπ. και να γίνουν μελέτες για τη χρησιμοποίηση του οινοπνεύματος για καύσιμη ύλη (εσωτερικής καύσης), ανάμειξη με βενζίνα κλπ.

Η επιτροπή των σταφιδοπαραγωγών που αναφέραμε παραπάνω, μπορεί μαζί με την εκ-

καθάριση του ΑΣΟ σε συνδυασμό να πάρει μέτρα ανάλογα και για τα ερχόμενα χρόνια για την αύξηση της καταναλώσεως σταφίδας.

Τελικά το σταφιδικό ζήτημα θα λυθεί ριζικά, όταν οι σταφιδοπαραγωγοί σε συμμαχία με τους εργάτες σφυρηλατήσουν το Παλλαϊκό τους Μέτωπο και με τον αγώνα τους απαλλάξουν από τους διάφορους εκμεταλλευτές. Μονάχα τότε με κυβέρνηση δική τους θα δώσουν τις σωτήριες πραγματικά λύσεις που θα γλυτώσουν τη σταφίδα από κάθε εκμετάλλευση και θα δημιουργήσουν μια εύπορη, ελεύθερη και πολιτισμένη ζωή στα σταφιδοχώρια.

Κλείνοντας πρέπει να τονίσουμε ότι οι σταφιδοπαραγωγοί ενωμένοι – άσχετα από ποιότητες – μπορούν με τις κινητοποιήσεις τους να λύσουν τα ζητήματά τους, επιτυγχάνοντας ικανοποιητικές τιμές.

*

Η σειρά άρθρων του Κώστα Αυγήτα που φαίνεται ότι παίζει γενικότερο ρόλο στην υπόθεση του αγροτικού κινήματος αποτυπώνει μια τεκμηριωμένη προσέγγιση του σταφιδικού από την πλευρά του ΚΚΕ, στηριγμένη σε επίσημες πηγές, μελέτες και δηλώσεις.

ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΑΤΟΚΥΛΙΣΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Την ημέρα που ξεκίνησαν οι δημοσιεύσεις η χωροφυλακή έπνιξε στο αίμα την απεργία των καπνεργατών στη Θεσσαλονίκη. Λίγες ημέρες αργότερα ο “ΡΙζοσπάστης” προειδοποιεί ότι η κυβέρνηση προετοιμάζει το έδαφος για ανάλογες καταστάσεις σε βάρος των σταφιδοπαραγωγών:

«Η εκστρατεία που άρχισε από την “Πρωΐα” και την “Εστία” ότι δήθεν οι κομμουνιστές προετοιμάζουν αιματηρά γεγονότα στην Πελοπόννησο, συνεχίζεται και από τον άλλο αστικό Τύπο.

Δεν πρέπει να περάσει καθόλου απαρατήρητη η σημασία της εκστρατείας αυτής. Η πλουτοκρατία με την κυβέρνησή της όπως στα γεγονότα της Θεσσαλονίκης, πήγε να ρίξει τις ευθύνες στους κομμουνιστές αφού η ίδια δολοφόνησε

τους εργάτες που ζητούσαν ψωμί, το ίδιο θέλει να κάνει και τώρα με την Πελοπόννησο.

Ο σκοπός της είναι καταθρόνη. Ξέρει πολύ καλά ότι οι σταφιδοπαραγωγοί δεν θα ανεχθούν τα εξοντωτικά μέτρα της περίφημης “σταφιδικής επιτροπής” που εξυπηρετούν τον ΑΣΟ και καταδικάζουν στην πείνα και τον θάνατο τους σταφιδοπαραγωγούς. Ξέρει πολύ καλά ότι οι σταφιδοπαραγωγοί θα αμυνθούν όπως έχουν απόλυτο δικαίωμα, θα υπερασπίσουν τη ζωή τους και τη ζωή των οικογενειών τους. Για να επιβάλει λοιπόν τα μέτρα του ΑΣΟ η κυβέρνηση θα θελήσει να δημιουργήσει ένα καινούργιο μακελλείο στην Πελοπόννησο όπως κι' εκείνο της Θεσσαλονίκης. Για να επιτύχει όμως στο σκοπό της αυτό, πρέπει να προετοιμάσει το έδαφος. Αυτή ακριβώς τη σημασία έχει η εκστρατεία του αστικού Τύπου.

Μα τα πράγματα είναι πολύ ξεκαθαρισμένα. Οι σταφιδοπαραγωγοί δεν έχουν καμία διάθεση να σκοτώνονται για το τίποτα. Δεν έχουν κανένα λόγο να οργανώσουν συλλαλητήρια και καθόδους, αν τα ζητήματά τους είναι λυμένα. Κι' αν η κυβέρνηση λύσει τα ζητήματά τους αυτά, ζητήματα ζωής ή θανάτου, δεν θα οργανώσουν ούτε συγκεντρώσεις, ούτε συλλαλητήρια. Οι σταφιδοπαραγωγοί πρέπει να προσέξουν τη σημασία της εκστρατείας αυτής και να προετοιμάσουν ολόπλευρα τον αγώνα τους, που είναι αγώνας γι' αυτή τη ζωή τους»⁽⁴⁰⁾.

**ΜΕ ΜΕΤΑΞΑ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΖΕΙ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Στο μεταξύ συνέρχεται η "μεγάλη σταφιδική επιτροπή" με την παρουσία όλων εκείνων που διετέλεσαν υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και τις εργασίες της ανοίγει ο Μεταξάς: «Εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων της Γερουσίας συνήλθεν χθες την 6 μ.μ. υπό την προεδρείαν του κ. Πρωθυπουργού εις συνεδρίασιν η μεγάλη επιτροπή προς εξέτασιν του σταφιδικού ζητήματος. Εις αυτήν παρίσταται ο υπουργός και ο υφυπουργός της Εθνικής Οικονομίας, ο υπουργός των Οικονομικών και ο υπουργός της Γεωργίας. Επίσης ο Διοικητής της Αγροτικής Τραπεζής και ο υποδιοικητής της Εθνικής, οι χρηματίσαντες υπουργοί Εθνικής Οικονομίας κ. κ. Μιχαλακόπουλος, Στεφανόπουλος, Πεσμαζόγλου, Πετρίδης, Γ. Μερκούρης, Βελέτζας, Γκότζης και Κωστόπουλος.

Λαβών πρώτος τον λόγον ο κ. Πρωθυπουργός κηρύσσει την έναρξιν των εργασιών της Επιτροπής ειπών τα εξής: "Κύριοι είμαι ιδιαιτέρως ευτυχής διότι χάρις εις την προθυμίαν μεθ' ης υπεδέχθητε την πρόσκλησιν της Κυβερνήσεως όπως μετάσχητε της μεγάλης επιτροπής του σταφιδικού ζητήματος, μου δίδεται σήμερον η ευκαιρία να κηρύξω την έναρξιν των εργασιών αυτής. Η Κυβέρνησις έχουσα πλήρη συνείδησιν της σοβαρότητος του ζητήματος τούτου προέβη από του παρελθόντος Ιανουαρίου εις την συγκρότησιν ειδικής προπαρασκευαστικής επιτροπής της οποίας η μελέτη ήδη εδόθη εις την δημοσιότητα. Δι' αυτής εθίγησαν ήδη όλαί αι πλευραί του σταφιδικού ζητήματος και κατέστη τούτο ώριμον όπως εισαχθή ενώπιον της εξ υμών μεγάλης επιτροπής ήτις είμαι βέβαιος ότι θα εξεύρη την μάλλον αρμόζουσαν εις τα συμφέροντα της χώρας λύσιν. Δεν επιθυμώ να ασχοληθώ με την ιστορίαν του σταφιδικού ζητήματος ήτις είναι γνωστή εις όλους τους Έλληνας διότι αφορά πολύτιμον προϊόν και παρασκευάσθη με αγώνας σκληρούς, με θυσίας Κράτους και Κοινωνίας μεγάλας. Εις την χώραν μας και εις τα νότια τμήματα υπάρχουν οι καταπράσινοι σταφιδαμπελώνες τους οποίους

καλλιεργούν σχεδόν αποκλειστικώς μετά στοργής και αγάπης αλλά και χαλεπών μόχθων πολυάριθμοι Έλληνικαί οικογένειαι. Ατυχώς το προϊόν των μόχθων και του τιμίου ιδρώτος του δεν είναι ικανοποιητικόν. Καιρικά συνθήκαι, πτώσις τιμών, δυσμενείς συνθήκαι εις τας εξωτερικάς αγοράς δημιουργούν μυρίους κινδύνους. Οι κίνδυνοι είναι σοβαρότατοι ήδη. Η εσωτερική κατανάλωσις απορροφά ελαχίστας ποσότητας, η δε κατάστασις του ΑΣΟ είναι αθλία. Η Κυβέρνησις είναι πρόθυμος να πράξη το παν. Προκειμένου όμως περί τόσοσ σπουδαίου ζητήματος θέλει να έχη τας γνώμας υμών. Η Κυβέρνησις αναμένει τα πορίσματά σας διά να νομοθετήσῃ. Το έργον που αναλαμβάνετε είναι μέγα".

Ακολούθως ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Δεκάζος δίδει τον λόγον εις τον διευθύνοντα σύμβουλον του ΑΣΟ κ. Κουτσομπτόπουλον, όστις αναφέρεται εις τα πορίσματα της προπαρασκευαστικής επιτροπής. Αύτη, είπεν, εμελέτησε το ζήτημα αν πρέπει να διατηρηθή το προστατευτικόν σύστημα όπερ εύρεν επωφέλες. Εμελέτησεν επίσης το μέτρον της εκριζώσεως το οποίον δεν εύρεν σωστικόν. Ως μόνον τρόπον συναγωνισμού προς αύξησιν της εξαγωγής αλλά και της εσωτερικής καταναλώσεως, προέκρινε τας χαμηλάς τιμάς, αι οποίαί θα πρέπει να εφαρμοστούν επί μίαν τουλάχιστον πενταετίαν.

Ο Κ. Παμπούκας ζητεί να προσκομισθούν διάφορα στοιχεία της κατά τόπους παραγωγής κλπ. Ο κ. Μιχαλακόπουλος θεωρεί το ζήτημα οικονομικόν και λέγει να μη λυθή διά ψηφοφορίας. Ο κ. Γ. Μερκούρης λέγει να συζητηθή αν πρέπει να διατηρηθή το σημερινόν καθεστώς ή να επιβληθή η εκριζώσις. Ο κ. Μερκούρης του Επιμελητηρίου Πύργου προτείνει να ληφθούν υπ' όψιν αι απόψεις των παραγωγών. Ο κ. Τερζάκης διαφωνεί με την έκθεσιν της πρώτης επιτροπής και λέγει ότι πρέπει να εξετασθή το ζήτημα από της κοινωνικής του πλευράς. Ο κ. Σαγιάς λέγει ότι είναι ζήτημα οικονομικόν. Ο κ. Παπανδρέου λέγει ότι πρέπει να εξετασθή και από των δύο πλευρών. Ο κ. Βενι-

ζέλος Πατρών προτείνει την εκρίζωση και ομιλεί υπέρ των ευγενών ποιότητων. Ο κ. Μεταξάς προτείνει η συζήτηση να προχωρήσει εις την ουσίαν. Ο κ. Βουδούρης εξαιρεί την κοινωνικήν άποψιν του ζητήματος. Ο κ. Παπαναστασίου να συζητηθή απ' όλας τας πλευράς. Ο κ. Μπουλαλάς λέγει ότι πρέπει να ακουσθούν αι γνώμαι του πολιτικού κόσμου πρώτον. Ο κ. Δασκαλόπουλος Πατρών τάσεται υπέρ της εκρίζωσης»⁽⁴¹⁾.

Με στοιχεία κριτικής διανθίζεται το ρεπορτάζ του "Ριζοσπάστη" για τις εργασίες της επιτροπής: «Χθες στην αίθουσα των συνεδριάσεων της Γερουσίας συνήλθε υπό τον προεδρία του Μεταξά η μεγάλη σταφιδική επιτροπή. Σ' αυτή πήραν μέρος οι υπουργοί Οικονομικών και Γεωργίας, ο διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας και ο υποδιοικητής της Εθνικής Τράπεζας. Επίσης πήραν μέρος όλοι οι πρώην υπουργοί Εθνικής Οικονομίας

Στην αρχή μίλησε ο Μεταξάς που κήρυξε την έναρξη των εργασιών. Συνεχίζοντας είπε ότι το προϊόν των σταφιδοπαραγωγών δεν είναι πάντοτε ικανοποιητικό, δικαιολογώντας αυτό με τις... ιδιοτροπίες του καιρού. Δεύτερη δικαιολογία έφερε τη ζήτηση απ' την εξωτερική αγορά. Ο κίνδυνος απ' αυτή τη μεριά, είπε, εμφανίζεται πιο σοβαρός γιατί η παραγωγή φτάνει σε 310-320 εκατομμύρια ενετικές λίτρες. Η εξωτερική αγορά, είπε, απορροφά μόνο 145 εκατομμύρια και η οινοπνευματοποίηση τα 83 εκατομμύρια λίτρες. Το υπόλοιπο, είπε, κινδυνεύει να μείνει απούλητο ιδιαίτερα εξ αιτίας της οικονομικής κατάστασης του ΑΣΟ. Η κυβέρνηση, πρόσθεσε, είνε διατεθειμένη να καταβάλει προσπάθειες για την... εξεύρεση εξωτερικών αγορών. Για τη ληστεία του ΑΣΟ στους σταφιδοπαραγωγούς, που αποτελεί την κύρια αιτία της δυστυχίας τους, δεν είπε ούτε λέξη. Επίσης δεν είπε λέξη για τη βαρεία φορολογία της σταφίδας κτλ. Τελικά κάλεσε τους παριστάμενους να δώσουν μια λύση.

Υστερα μιλά ο Κουτσομπτόπουλος και πήρε καθαρά το μέρος της κυβέρνησης και του ΑΣΟ και τελειώνοντας τονίζει πως δεν απομένει

άλλο σύστημα απ' αυτό που προτείνει χαμηλές τιμές.

Ο Μιχαλακόπουλος λέγει ότι το έργο της επιτροπής δεν θα καταλήξει σε κανένα αποτέλεσμα, αν παίρνονται οι αποφάσεις κατά πλειοψηφία.

Ο υπουργός Δεκάζος λέγει πως η επιτροπή δεν θα πάρει αποφάσεις αλλά θα βγάλει άλλη 15μελή επιτροπή που θα διατυπώσει σε πρακτικό τις προτάσεις του συνεδρίου.

Ο αντιπρόσωπος των παραγωγών Τερζάκης λέγει ότι η μίσθωση δεν θίγει τα αίτια της σημερινής κατάστασης και ερωτά αν υπάρχουν στους ειδοθηματίες στατιστικές για κάθε σταφιδική οικογένεια.

Ο Μεταξάς απαντώντας στον Βουδούρη λέγει, ότι, όταν λυθεί η οικονομική πλευρά του ζητήματος θα λυθεί και η κοινωνική.

Ο σύνεδρος Δασκαλόπουλος υποστηρίζει την εκρίζωση, τη μη είσπραξη των οφειλόμενων φόρων, την κατάργηση του συναλλαγματικού παρακρατήματος και την προσφορά μεγαλύτερης τιμής από τους βιομηχάνους.

Το συνέδριο αυτό που κάλεσε η κυβέρνηση και ο ΑΣΟ τάχθηκε υπέρ της καλής ποιότητας»⁽⁴²⁾.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Η κινητικότητα στην ύπαιθρο εκδηλώνεται και με προσπάθειες δημιουργίας συλλόγων όπως αυτός στη Λογγά: «Σήμερα έγινε στο χωριό μας συγκέντρωση με σκοπό την ίδρυση συλλόγου με την επωνυμία "Ελαιοσταφιδικός Σύλλογος". Πήραν μέρος πάνω από 150 αγρότες. Αφού ανέλυσαν οι ομιλητές την οικτρή κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε, τις κλεψιές που μας κάνουν στη σταφίδα οι διάφοροι μεγαλέμποροι, ΑΣΟ και βιομήχανοι, τους σκοπούς του σταφιδικού συνεδρίου που οργανώνει η κυβέρνηση και ο ΑΣΟ στην Αθήνα, οι αγρότες με ενθουσιασμό και με αποδοκιμασίες κατά του ΑΣΟ και της σταφιδικής υποεπιτροπής που συνήλθε στην Αθήνα, δέχτηκαν να γίνουν μέλη του συλλόγου. Μέχρι τώρα έχουν γραφτεί 130 μέλη»⁽⁴³⁾.

Υπάρχουν όμως ακόμη τα σταφιδιοαγροτικά σωματεία τα οποία φέρονται να πρωταγωνιστούν στην προσπάθεια αποζημίωσης των παραγωγών που επλήγησαν από περονόσπορο εξαιτίας της καθυστέρησης να δοθεί στους αγρότες η ποσότητα θειικού χαλκού και θείου που χρειαζόνταν:

«Κατ' ασφαλείς εκ της υπαίθρου πληροφορίας μας αι σταφιδάμπελοι των περιφερειών των τέως Δήμων Θουρίας, Αριος, Αμφείας, Οικαλίας, Ιθώμης, Εύας και Παμίσου προσεβλήθησαν κατά τας τελευταίας ημέρας από περονόσπορου εις λίαν εκτεταμένην ακτίνα και με ζημίας σημαντικώτατας. Ούτω εις ωρισμένας περιφέρειαι αι ζημιαί ανέρχονται εις 10-20%, εις άλλας όμως ανέρχονται από 30-50% και εις ωρισμένας άλλας αναβιβάζονται και μέχρις 70%. Πάντως υπό των παραγωγών υπολογίζεται ότι αι ζημιαί κατά μέσον όρον ανέρχονται γενικώς εις τας ως άνω περιφέρειαι εις 30% τουλάχιστον. Πρόκειται δηλονότι περί τρομακτικών ζημιών, η διαπίστωση των οποίων εβύθισεν εις θλίψιν και εις απόγνωσιν τους σταφιδοπαραγωγούς, οι οποίοι αποδίδουν την προσβολήν των σταφιδαμπέλων εις την κρατήσασαν καιρικίν ανωμαλίαν. Αποδίδουν όμως οι σταφιδοπαραγωγοί ευθύνας μεγάλας και εις την Αγροτικήν Τράπεζαν, διότι αυτή ούτε εγκαίρως επιρομήθευσε τους παραγωγούς με τας αναγκαίουσας ποσότητας θειϊκού χαλκού και θείου, ούτε πάλιν εξησφάλισεν εις αυτούς όλην την απαιτούμενην ποσότητα των ειδών αυτών. Συνεπεία τούτου μάλιστα οι παραγωγοί εκφράζονται μετά δριμύτητος και καταφέρονται εναντίον της διοικήσεως της Αγροτικής Τραπέζης, η οποία παρέλειψε να προνοήση περί πραγμάτων στοιχειωδών και έβλαψε σημαντικώτατα τους υπερχρεωμένους και πεινώντας καλλιεργητές της γης. Τα κατά τόπους υπάρχοντα Σταφιδιοαγροτικά Σωματεία, πρόκειται κατά πληροφορίας μας, γενόμενα διερμηνείς της δυσφορίας του αγροτικού κόσμου να υποβάλουν μακροσκελείς αναφοράς περί όλων τούτων των ζητημάτων και προς την κυβέρνησιν και προς την κεντρικήν διοίκησιν της Αγροτικής Τραπέζης.

Επίσης πληροφορούμεθα ότι Επιτροπαί των περονόσποροπλήκτων σταφιδοπαραγωγών πρόκειται να παρουσιασθούν ενώπιον του Νομάρχου και να ζητήσουν την σύστασιν εκτιμητικών επιτροπών, αι οποίαι περιερχόμεναι τας πληγείσας περιφέρειαι θα διαπιστώσουν τας γενομένας ζημίας. Η δισπίστωσις των ζημιών, κατά τους παραγωγούς, είναι απαραίτητος όχι μόνον διά την αποζημίωσίν των και την παροχήν άλλων διευκολύνσεων προς τους ζημιωθέντας, αλλά και για να καταστή δυνατόν η κυβέρνησις και οι διαχειριζόμενοι τα σταφιδικά πράγματα να έχουν υπ' όψιν των την πραγματικήν μείωσιν της παραγωγής, ίνα αναλόγως ρυθμίσουν και τα προς την προστασίαν της σταφίδος κατά το τρέχον σταφιδικόν έτος μέτρα»⁽⁴⁴⁾.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ... «ΜΕΓΑΛΗΣ»

Η σταφιδική επιτροπή αποφάσισε να συσταθεί 15μελής επιτροπή μελέτης των πορισμάτων του συνεδρίου:

«Διαρκούσης της συνεδριάσεως της μεγάλης σταφιδικής επιτροπής ηκούσθησαν οι απόψεις των ενδιαφερομένων διά το σταφιδικό ζήτημα αμεσώτερον. Επί ωρισμένων σημείων αι απόψεις των σταφιδοπαραγωγών και λοιπών συνέπεσαν. Ηδη κατόπιν εξουσιοδοτήσεως της επιτροπής θα συσταθί 15μελής επιτροπή η οποία θα διατυπώση τας διαφόρους γνώμας εις πορίσματα τα οποία θα υποβληθούν προς την κυβέρνησιν. Τα πορίσματα ταύτα θα μελετηθούν από την κυβέρνησιν η οποία θα δώση την ενδεικνυόμενην λύσιν εις το σταφιδικόν ζήτημα.

Εις την 15μελή επιτροπήν θα μετάσχουν αντιπρόσωποι των σταφιδοπαραγωγών, εμπόρων και βιομηχάνων και ουδείς δε εκ των πολιτευομένων προς αποφυγήν ασκόπων συζητήσεων» (45).

Η σύνθεση της επιτροπής ανακοινώνεται από τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας και ουσιαστικά σε αυτή συμμετέχουν όλοι εκείνοι που διαμορφώνουν σταφιδική πολιτική για πολλά χρόνια:

«Ο υπουργός της Εθνικής Οικονομίας κ. Δεκάζος ανακοίνωσε χθες την πρωίαν ότι συμφώνως προς τας αποφάσεις του Σταφιδικού Συνεδρίου, κατήρτισε την επιτροπὴν ἣτις θα μελετήσῃ τα πορίσματα των εργασιῶν του Συνεδρίου και θα καταλήξῃ εἰς τελικά συμπεράσματα ἐπὶ των οποίων θα βασισθούσιν αἱ οριστικαὶ αποφάσεις της κυβερνήσεως διὰ την ρύθμισιν του σταφιδικοῦ ζητήματος.

Ἡ επιτροπὴ αὕτη κατηρτίσθη ὡς ἐξῆς: Πρόεδροι οἱ κ. κ. Ρούφος και Μερκούρης, διατελέσαντες υπουργοὶ Εθνικῆς Οικονομίας ἐκ των οποίων θα παρίσταται ὁ εἰς. Ἐκ μέρους των σταφιδοπαραγωγῶν θα συμμετέχουν οἱ κ. κ. Λ. Μερκούρης, Λουκόπουλος, Καποδίστριας, Ντούφας, Λουπινάς, Β. Μεταξάς και Αποστολάκης. Ἐκ τούτων κατὰ τας εργασίας της Επιτροπῆς θα παρίστανται οἱ τέσσαρες. Ἐκ μέρους των ἐμπόρων θα συμμετάσχουν οἱ κ. κ. Μαθίας και Βουρλούμης ἐκ των οποίων θα παρίσταται ὁ εἰς. Ἐκ μέρους των βιομηχάνων οἱ κ. κ. Χαρίλαος και Σταματελάκης ἐκ των οποίων θα παρίσταται ὁ εἰς. Ἐκ του Ἀυτονόμου Σταφιδικοῦ Ὄργανισμου οἱ κ. κ. Ἀντωνόπουλος, Κουτσομπτόπουλος και Ζαχαρόπουλος ἐκ των οποίων θα παρίστανται οἱ δύο.

Τα ἄλλα μέλη της Επιτροπῆς θα εἶναι οἱ κ. κ. Καψοκέφαλος Διευθυντής του υπουργείου Γεωργίας. Μοδενός Διευθυντής του Γενικοῦ Χημείου του Κράτους, Θεοδωρόπουλος Διευθυντής του υπουργείου Εθνικῆς Οικονομίας, Τζωρτζόπουλος Διευθυντής της Αγροτικῆς Τραπεζῆς. Σιμωνίδης ἀνώτερος υπάλληλος της Εθνικῆς Τραπεζῆς, Σίδερης και Κριμπάς καθηγηταὶ της Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς.

Ὁ κ. Ὑπουργός της Εθνικῆς Οικονομίας εδήλωσε ὅτι δεν συμμετέχουν οἱ βουλευταὶ διότι οὔτοι θα λάβουν μέρος εἰς την συζήτησιν εἰς την καταρτιζομένην Κοινοβουλευτικὴν Επιτροπὴν διὰ το σταφιδικόν ζήτημα. Ἡ ἀνωτέρω επιτροπὴ ἐντός 10 ημερῶν μελετώσα ἐν τῷ μεταξύ τα πορίσματα των εργασιῶν του Σταφιδικοῦ Συνεδρίου θα υποβάλλῃ προς το υπουργεῖον της Εθνικῆς Οικονομίας τα συμπεράσματα της μελέτης της ἐπὶ τη βάσει των οποίων ἡ

κυβέρνησις θα διαμορφώσῃ τας ἰδικὰς της ἀπόψεις τας οποίας και θα υποβάλλῃ προς ψήφισιν εἰς την Κοινοβουλευτικὴν Επιτροπὴν ἐπὶ του σταφιδικοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Δεκάζος ανακοίνωσε ὅτι κατηρτίσθη και το ἐποπτικόν συμβούλιον του ἐλέγχου ἀπὸ ἀπόψεως νομιμότητος και σκοπιμότητος των ἐργῶν της διαχειρίσεως του Ἀυτονόμου Σταφιδικοῦ Ὄργανισμου. Εἰς τούτο συμμετέχουν οἱ κ. κ. Σίδερης και Κεραμιδᾶς καθηγηταὶ της Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς, ὁ κ. Γιαννακόπουλος Διευθυντής της Τραπεζῆς της Ελλάδος. Τα πορίσματα του ἐλέγχου ὅστις θα διενεργηθῇ ἐντός 15 ημερῶν, θα υποβληθούσιν εἰς το υπουργεῖον Εθνικῆς Οικονομίας διὰ τα περαιτέρω»⁽⁴⁶⁾.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΒΟΥΦΡΑΔΑ

Βροχές, αέρας και χαλάζι καταστρέφουν την παραγωγή στην περιφέρεια του τέως Δήμου Βουφράδος: «Κατ' ἐξακριβωμένας πληροφορίας μας ἡ ἐφετεινὴ εσοδεία των σιτηρῶν και της σταφίδος της περιφερείας του τέως Δήμου Βουφράδος κατεστράφη τελείως, λόγω της ἐπισυμβάσης καταρακτώδους βροχῆς μετὰ ἰσχυροτάτου ἀνέμου και χαλάζης μεγέθους καρύου. Κατὰ τας πληροφορίας μας ταύτας ἡ ἰσχυρότης του ἀνέμου υπήρξε τοσαύτη ὡστε ὄχι μόνον εθραύσθησαν τα σιτηρά και οἱ τρυφεροὶ βλαστοὶ των σταφιδαμπέλων ἀλλὰ και ἐξεριζώθησαν και τα κλήματα ὠρισμένων τοποθεσιῶν. Οἱ κάτοικοι των χωριῶν Ρωμυρίου, Καλοχωρίου, Σωληναρίου, Μπλιστάκη, Μεσοποτάμου, Χανδρινού, Βλακόπουλου και των ἄλλων χωριῶν της Βουφράδος τελοῦν ἐν ἀπογνώσει, καθ' ὅσον ἀντιμετωπίζουν το φάσμα της πείνης, εἴαν το κράτος δεν σπεύσῃ να ἔλθῃ ἀρωγόν εἰς τους ἀτυχήσαντας ἀγρότας της περιφερείας Βουφράδος»⁽⁴⁷⁾.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΓΛΗΝΟ

Στο “Ριζοσπάστη” δημοσιεύεται σε συνέχειες ἡ ομιλία του Δημήτρη Γληνού, της οποίας δυστυχῶς στις ψηφιακὰς ἀποτυπώσεις της Εθνικῆς

Βιβλιοθήκης και της Βιβλιοθήκης της Βουλής λείπουν οι σελίδες με το τελευταίο μέρος με τις προτάσεις του ΚΚΕ (48). Εκεί ενδιαφέρον όμως η ανάλυση της κατάστασης. Η ομιλία δημοσιεύτηκε σε διαδοχικά φύλλα με ένα μικρό εισαγωγικό σημείωμα: «Προχθές την Κυριακή το βράδυ, στην τελευταία συνεδρίαση της μεγάλης σταφιδικής επιτροπής μίλησε ο βουλευτής του Παλλαϊκού Μετώπου σ. Δ. Γληνός.

Ο λόγος του σ. Γληνού δέχθηκε συγχαρητήρια απ' όλα τα μέλη της επιτροπής και προ πάντων από τους παραγωγούς που έμειναν κατενθουσιασμένοι για τη λύση που δίνει το Παλλαϊκό Μέτωπο στο σταφιδικό ζήτημα, σώζοντας τους πληθυσμούς του Μωρηά από την πείνα και τον θάνατο. Ο λόγος του σ. Γληνού θα δημοσιευτεί ολόκληρος σε ιδιαίτερο φυλλάδιο, και θα κυκλοφορήσει πλατιά σ' όλο το λαό και ιδιαίτερα

της Πελοποννήσου:

Κύριοι σύνεδροι,

Αν επρόκειτο να εκφράσω προσωπικές μου γνώμες για το πολυθρύλιτο σταφιδικό ζήτημα, θα ήτανε ίσως περιττό να λάβω τον λόγο, αφού ακούσατε τόσα πολλά από όλους εκείνους που καταγίνονται χρόνια και χρόνια μ' αυτό το πρόβλημα. Μα ο δικός μου λόγος πρόκειται να σας κάμει γνωστή την υπεύθυνη πολιτική του Παλλαϊκού Μετώπου, απάνω στο μεγάλο αυτό ζήτημα που ενδιαφέρει εκατοντάδες χιλιάδες λαό και είναι ζήτημα ζωής ή θανάτου γι' αυτόν. Και την πολιτική αυτή είναι ανάγκη να την γνωρίζει και η κυβέρνηση και ο λαός. Κι' όλος ο ελληνικός λαός και ιδιαίτερα ο κόσμος των σταφιδοπαραγωγών.

Γιατί από τώρα κι' όλος ετοιμάζονται όλοι εκείνοι που έχουν συμφέρον να καταπνίξουνε

Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΟ ΠΑΛΛΑΪΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

ΔΙΝΕΙ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΛΥΣΗ

ΣΤΟ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ Δ. ΓΛΗΝΟΥ

Προχθές, την Κυριακή το βράδυ, στην τελευταία συνεδρίαση της μεγάλης σταφιδικής επιτροπής, μίλησε ο βουλευτής του Παλλαϊκού Μετώπου σ. Δ. Γληνός.

Ο λόγος του σ. Γληνού ακούστηκε με τη μεγαλύτερη προσοχή από όλα τα μέλη της επιτροπής και καταχειροκροτήθηκε, προπάντων από τους αντιπρόσωπους και κατασκευαστές των Σταφιδοπαραγωγών.

Στο τέλος του λόγου του ο σ. Γληνός δέχτηκε συγχαρητήρια απ' όλα τα μέλη της επιτροπής και προ πάντων από τους παραγωγούς, που έμειναν κατενθουσιασμένοι για τη λύση που δίνει το Παλλαϊκό Μέτωπο στο σταφιδικό ζήτημα, σώζοντας τους πληθυσμούς του Μωρηά από την πείνα και τον θάνατο.

προτείνουμε να δοθεί στο ζήτημα, για να ικανοποιηθούν οι πιο στοιχειώδεις απαιτήσεις των σταφιδοπαραγωγών. Και η λύση αυτή

πρόβλημα είναι και κοινωνικό και οικονομικό, γιατί αν το εξετάζει κανείς μονόπλευρα και αφηρημένα, μόνο σαν οικονομικό πρόβλημα, ανεξάρτητα από τους πιο σημαντικούς όρους του, τους κοινωνικούς, είναι αδύνατο να βρει τη σωστή λύση.

Το πρόβλημα αυτό δημιουργήθηκε εδώ και σαράντα χρόνια, από τη στιγμή που η κατανάλωση της Κορινθιακής σταφίδας στο εσωτερικό έπεσε και άρχισαν να μένουν άπουλητα πλεονάσματα, κάθε χρόνο και περισσότερο. Από τον καιρό εκείνο, δηλαδή από το 1895, αρχίζει και το κράτος να εφαρμόζει διάφορα συστήματα, για να επιτύχει μία ικανοποιητική λύση του προβλήματος. Και όμως το πρόβλημα μένει ακόμη και σήμερα άλυτο και οι σταφιδοπαραγωγοί πέρυσσι έχυσαν τό

«Ριζοσπάστης» 26/5/1936

τη φωνή των πεινασμένων σταφιδοπαραγωγών, ν' αποδώσουνε την πιθανή εξέγερση του Πελοποννησιακού λαού σε λίγους μήνες όταν θα βλέπει τον εαυτό του καταδικασμένο σε θάνατο, να την αποδώσουνε, λέω, στον "κομμουνιστικό δάκτυλο", για να βρουνε το πρόσχημα που τους χρειάζεται για τις τρομοκρατικές ενέργειές τους. Γι' αυτό είχε ανάγκη να ξέρει όλος ο λαός από τώρα, τι ζητάμε εμείς να γίνει, ποια λύση προτείνουμε να δοθεί στο ζήτημα για να ικανοποιηθούν οι πιο στοιχειώδεις απαιτήσεις των σταφιδοπαραγωγών. Και η λύση αυτή που προτείνουμε στηρίζεται απάνω στην πραγματικότητα και σε μια ολόπλευρη μελέτη του ζητήματος. Δεν προτείνουμε λύση απραγματοποίητη για να μείνει ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος ανικανοποίητος και να μεγαλώσει η δυσαρέσκειά του. Προτείνουμε λύση θετική και απόλυτα πραγματοποιήσιμη.

Το σταφιδικό ζήτημα, κύριοι, είναι ένα σύνθετο κοινωνικοοικονομικό ζήτημα, από τα πιο σημαντικά της χώρας μας. Μεγάλες και πλούσιες επαρχίες του τόπου μας, οι βόρειες και δυτικές και νοτιοδυτικές επαρχίες του Μωριά που παράγουν αληθινό χρυσάφι, την κορινθιακή σταφίδα, αντικρύζοντας χρόνια τώρα το θάνατο, ζούνε μέσα στη δυστυχία και κρέμονται από το έλεος των κυβερνήσεων, για να μην σπείρουν με τα κόκκαλά τους τη γη που ποτίζουν με τον ιδρώτα τους. Και τονίζω ευθύς από την αρχή, ότι το πρόβλημα είναι και κοινωνικό και οικονομικό, γιατί αν το εξετάζει κανείς μονόπλευρα και αφηρημένα, μόνο σαν οικονομικό πρόβλημα, ανεξάρτητα από τους πιο σημαντικούς όρους του, τους κοινωνικούς, είναι αδύνατο να βρει τη σωστή λύση.

Το πρόβλημα αυτό δημιουργήθηκε εδώ και σαράντα χρόνια, από τη στιγμή που η κατανάλωση της κορινθιακής σταφίδας στο εξωτερικό έπεσε και άρχισαν να μένουν απούλητα πλεονάσματα, κάθε χρόνο και περισσότερα. Από τον καιρό εκείνο, δηλαδή από το 1895, αρχίζει και το κράτος να εφαρμόζει τα διάφορα συστήματα, για να επιτύχει μια ικανοποιητική λύση του προβλήματος. Και όμως το πρόβλημα

μένει ακόμη και σήμερα άλυτο και οι σταφιδοπαραγωγοί έχυσαν το αίμα τους για να εξασφαλίσουνε το ψωμί τους και φέτος τα μηνύματα είναι ακόμη χειρότερα. Γιατί αυτό; Γιατί όλοι εκείνοι που επιχειρήσαν να σώσουν τη σταφίδα ήταν με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο οι εκμεταλλευτές της. Η σταφίδα προ πάντων πριν το 1912 ήταν το μοναδικό πλούσιο προϊόν του τόπου μας, αληθινή χρυσοπηγή. Μέσα στην πενιχρότητα όμως της άλλης οικονομίας μας, όπου ούτε άλλα γεωργικά προϊόντα είχαμε για να βγάλουμε στο εξωτερικό, ούτε βιομηχανικές πρώτες ύλες, ούτε βιομηχανία είχαμε στη χώρα μας, ούτε εμπόριο, η σταφίδα ήταν το προϊόν που έπεσαν απάνω του όλοι οι εκμεταλλευτικοί παράγοντες της καπιταλιστικής οικονομίας του τόπου μας, έμποροι, τοκογλύφοι, τράπεζες, βιομήχανοι και κράτος. Ωστε όλο το προστατευτικό σύστημα της σταφίδας οργανώθηκε με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι προπάντων εκμεταλλευτικό και πλουτοφόρο για όλους αυτούς τους παρασιτικούς συντελεστές και το μόνο θύμα να μένει ο παραγωγός.

Μα για να εννοήσουμε όμως καλά το πρόβλημα και να βρούμε τη σωστή λύση του είναι ανάγκη να το αναλύσουμε στους διάφορους συντελεστές του. Να τους εξετάσουμε έναν-έναν και αφού σχηματίσουμε μια σωστή ιδέα για τη σημασία που έχει ο καθένας τους, να βρούμε έπειτα ποια είναι η σωστή και πραγματοποιήσιμη λύση.

Οι συντελεστές λοιπόν του σταφιδικού προβλήματος είναι οι ακόλουθοι: 1) Ο παραγωγός, 2) το προϊόν, 3) η κατανάλωση, 4) το προστατευτικό σύστημα, 5) το εμπόριο, 6) η βιομηχανία, 7) οι τράπεζες και οι τοκογλύφοι και τέλος 8) το κράτος.

Ας εξετάσουμε λοιπόν τον καθέναν χωριστά, για να ιδούμε τι ρόλο παίζει στο ζήτημα, τι επίδραση εξασκεί, αν ελαφρύνει ή βαρύνει το προϊόν, αν ευκολύνει ή δυσκολεύει τη λύση. Κι αρχίζουμε από τον πρώτο και σπουδαιότερο συντελεστή, τον παραγωγό. Και είναι πολύ χαρακτηριστικό κύριοι, ότι αυτόν που θεωρούμε εμείς τον πρώτο και σπουδαιότερο συντελεστή,

οι περισσότεροι από εκείνους που καταγίνονται με το πρόβλημα, τον αγνοούν ολότελα.

Προσπαθούν να βρουν λύσεις αφηρημένες και μαθηματικές και καταστρώνουν λογαριασμούς χωρίς να λογαριάζουν πως πρώτα απ' όλα πρέπει να ζήσουν οι άνθρωποι που δουλεύουν τη γη και παράγουν τη σταφίδα και πως κάθε λύση που δεν εξασφαλίζει αυτό το αποτέλεσμα καταδικάζει εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους σε θάνατο. Και είναι ακόμη πιο χαρακτηριστικό πως ύστερ' από σαράντα χρόνια "προστασία" της σταφίδας και αφού οι διάφοροι ποικιλώνυμοι Σταφιδικοί Οργανισμοί ξόδεψαν εκατοντάδες εκατομμύρια για να "σώσουνε" τη σταφίδα, όχι μόνο δεν έγινε το χτηματολόγιο των σταφιδοφόρων επαρχιών, μα ούτε καν και μια απλή στατιστική δεν υπάρχει για την κατανομή της σταφιδικής ιδιοκτησίας στην Πελοπόννησο. Καμμία επίσημη πηγή δεν μπορεί να μας πληροφορήσει πόσοι παραγωγοί καλλιεργούν έως 5 στρέμματα, πόσοι από 5-10 στρέμματα, πόσοι από 10-20, πόσοι από 20-30 κλπ.

Διάφορες όμως ανεπίσημες στατιστικές που ανακοινώθηκαν και δω στο Συνέδριο, παρουσιάζουν την κατανομή του σταφιδικού κλήρου μεγάλη, έτσι που τα 85-90% από τους παραγωγούς δεν έχουν στην ιδιοκτησία τους παραπάνω από 5-10 στρέμματα και ένα 3% έχουν από 30 στρέμματα κι' απάνω. Αν οι υπολογισμοί αυτοί είναι σωστοί – και φαίνεται πως είναι – τότες αμέσως το πρόβλημα φωτίζεται πολύ έντονα από την κοινωνική του πλευρά και γίνεται αμέσως κατανοητό πως κάθε λύση που δεν εξασφαλίζει τον απόλυτα αναγκαίο πόρο ζωής στους μικρούς ιδιοκτήτες και καλλιεργητές που παράγουν κατά μέσο όρο 5 χιλιόλιτρα το χρόνο, είναι λύση κοινωνικά ανεφάρμοστη.

Γιατί αν σ' αυτόν τον καλλιεργητή που δουλεύει ο ίδιος με την οικογένειά του το χτήμα του δεν δώσουμε το ελάχιστο 3-3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο, δηλαδή το λιγότερο 15 χιλιάδες δραχμές, όπου αφαιρώντας τα πραγματικά έξοδα καλλιέργειας (θειάφι, θειϊκό χαλκό, λι-

πάσματα κτλ.) δεν του μένουμε για τα μεροκάματα τα δικά του και της οικογένειάς του παρά μόνο 12 χιλιάδες δραχμές το χρόνο, που απ' αυτές πάλι πρέπει να αφαιρεθούν και τα τοκοχρεωλύσια και οι τόκοι των δανείων, που βαρύνουν όλα σχεδόν τα χτήματα, δεν του εξασφαλίζουν ούτε το ξεροκόμματο του ψωμιού, που του χρειάζεται να μην πεθάνει.

Και τότες βέβαια θ' ακούσουμε την κραυγή "Τρεις χιλιάδες ή θάνατος!". Και η κραυγή αυτή είναι ολότελα πραγματική και τραγική, γιατί αληθινά τον παραμονεύει τον παραγωγό και την οικογένειά του η εξαθλίωση, η πείνα, η αρρώστια και ο θάνατος.

Απ' αυτό και μόνο φαίνεται πόσο αστήρικτη, ανεφάρμοστη και εγκληματική είναι η λύση που προτείνει η επιτροπή να δοθούν φέτος 2.035 το χιλιόλιτρο για τη σταφίδα. Αληθινή φωτιά σε πυριτιδαποθήκη. Απ' αυτή την κατάσταση ακόμη του σταφιδικού κλήρου, αν πάρουμε μάλιστα υπ' όψη μας ότι τα χτήματα με τις διαδοχικές κληρονομικές μοιρασιές είναι μοιρασμένα σε πολύ μικρές εκτάσεις, από 1, 2 και 3 στρέμματα και σε διάφορες τοποθεσίες, φαίνεται πόσο αστήρικτη είναι κάθε ιδέα για εκρίζωση των σταφιδαμπέλων.

Τη στιγμή που δεν εξασφαλίζουμε κανένα άλλο προϊόν, που σε τόσο μικρό και κομματιασμένο κλήρο να εξασφαλίζει το εισόδημα που δίνει σήμερα η σταφίδα με όλη την κρίση της, είναι ανόητο, μάταιο και εγκληματικό να γίνεται λόγος για εκρίζωση τουλάχιστο στους κλήρους κάτω από 10 στρέμματα.

Μόνο σε ιδιοκτησίες σταφίδας πάνω από 20 στρέμματα θα μπορούσε να γίνει λόγος για προαιρετική εκρίζωση και πάλι αν εξασφαλιστούν ορισμένες προϋποθέσεις που να μη ζημιώνουν τον παραγωγό. Απεναντίας σε μικρούς ιδιοκτήτες κάτω από 10 στρέμματα θα έπρεπε να επιτρέπεται ελεύθερα το φύτεμα, ώσπου να έχουν το όλον 10 στρέμματα σταφίδα.

Αυτή είναι η βαρύτητα του πρώτου συντελεστή του προβλήματος, του παραγωγού, και αυτόν πρέπει νάχουμε μπροστά μας σε κάθε λύση που θα προτείνουμε.

Και ας έρθουμε τώρα να εξετάσουμε το δεύτερο συντελεστή του προβλήματος, το ίδιο το προϊόν, τη σταφίδα.

Σύμφωνα με τους επίσημους υπολογισμούς σ' όλη την Πελοπόννησο καλλιεργούνται 575.000 στρέμματα με κορινθιακή σταφίδα και το σύνολο της παραγωγής, αν πάρουμε ένα μέσον όρο από τα έξη τελευταία χρόνια, δεν βγαίνει παραπάνω από 280 εκατομμύρια ενετικές λίτρες ή 280 χιλιάδες ενετικά χιλιόλιτρα (το κάθε χιλιόλιτρο έχει 375 οκάδες).

Αν πάρουμε μόνο την περσινή χρονιά έχουμε 317 εκατομμύρια λίτρες. Γι' αυτό επειδή με τις νέες φυτείες που έγιναν και με τη χρήση λιπασμάτων προβλέπεται μια αύξηση του μέσου όρου της παραγωγής, μπορούμε σήμερα να στηρίξουμε τους υπολογισμούς μας σε μέση παραγωγή από 300 εκατομμύρια ενετικές λίτρες το χρόνο.

Η σταφίδα αυτή δεν είναι όλη της ίδιας ποιότητας. Οι καλύτερες ποιότητες βγαίνουν στην Αιγιαλεία, οι χειρότερες στον κάμπο της Μεσσηνίας. Η παραγωγή καλύτερης ποιότητας εξαρτιέται βέβαια και από φυσικούς όρους (έδαφος, κλίμα) εξαρτιέται όμως και από την περιποίηση.

Στη σταφίδα συντρέχει και τούτο. Οπου γίνονται καλύτερες ποιότητες εξ αιτίας των φυσικών όρων, εκεί γίνεται και η καλύτερη περιποίηση. Την ξηραίνουν στην σκιά, σε αλώνια περιποιημένα, σε καλαμιωτές, έχουνε σταφιδόπανα κλπ. Οπου γίνονται κατώτερες ποιότητες και η περιποίηση είναι λιγότερη, την ξηραίνουν απάνω στο χώμα, δεν έχουνε σταφιδόπανα. Από την άλλη μεριά οι καλές ποιότητες έχουνε μικρότερη παραγωγή κατά στρέμμα, απάνω κάτω 500 λίτρες ενετικές, ενώ στη Μεσσηνία ο μέσος όρος είναι 650 λίτρες το στρέμμα. Έτσι η μεγαλύτερη παραγωγή ισοφαρίζει την κατώτερη τιμή, που παίρνουν οι κατώτερες ποιότητες. Αυτό όμως δεν σημαίνει, πως και οι κατώτερες ποιότητες δεν μπορούν να καλύτερέψουν με καλύτερη περιποίηση. Είναι βέβαιο πως με καλύτερη περιποίηση όλη η κορινθιακή σταφίδα μπορεί να βγει στο εξωτερικό και να

ξοδευθεί και για φαγώσιμη ακόμη αρκεί ν' ανοίξουν τέτοιες αγορές. Γιατί και τούτο είναι βέβαιο πως οι εξωτερικές αγορές δεν ζητάνε μόνον καλές ή εξαιρετικές ποιότητες, ζητάνε και δεύτερες ποιότητες, για να τις αγοράζουν φθηνότερα. Και ακόμη είναι βέβαιο πως οι κατώτερες ποιότητες της κορινθιακής είναι ανώτερες από τις κατώτερες ποιότητες της Αυστραλιανής που μας συναγωνίζεται στην εγγλέζικη αγορά.

Είναι όμως και τούτο χαρακτηριστικό. Πως ύστερα από 40 χρόνια "προστασίας" της σταφίδας, ποτέ δεν δόθηκε συστηματική βοήθεια στον παραγωγό για να καλύτερέψει την ποιότητα της παραγωγής του και πως μόλις πριν από δύο χρόνια φρόντισε ο ΑΣΟ να αγοραστούν δύο εκατομμύρια γιάρδες σταφιδόπανα. Και τόχει μάλιστα και καύχημά του. Το μεγαλύτερο μέρος όμως των παραγωγών δεν έχει ούτε σταφιδόπανα, ούτε αλώνια περιποιημένα. Και ακόμη ένας αρκετός αριθμός από παραγωγούς που συνήθιζαν τα τελευταία χρόνια να παραδίνουν χλωρή τη σταφίδα τους, δεν έχουνε καθόλου αλώνια για να την ξηράνουν. Ωστε αν εφέτος ξαφνικά ο ΑΣΟ δεν παραλάβει χλωρή σταφίδα, όπως επρότειναν μερικοί, οι άνθρωποι αυτοί δεν θα ξέρουνε τι να κάνουν τη σταφίδα τους. Χρήσιμο είναι ακόμη να ξέρουμε πως ο μέσος όρος των καλλιεργητικών εξόδων κατά στρέμμα είναι περίπου 1.300 δραχμές, και απ' αυτές 300 δραχμές περίπου αντιπροσωπεύουν έξοδα πραγματικά σε υλικά και οι υπόλοιπες αντιπροσωπεύουν μεροκάματα.

Τα συμπεράσματα που βγαίνουν από την επισκόπηση αυτή του δεύτερου συντελεστή, της σταφίδας, είναι πως έχουμε ένα πλούσιο και αποδοτικό προϊόν, που αν κατορθώναμε να το πουλήσουμε όλο στο εξωτερικό με μια κατώτερη τιμή 5.000 το χιλιόλιτρο που και σήμερα τις πιάνει, θα είχαμε ένα αληθινό ποτάμι χρυσού, που θα έμπαινε στον τόπο μας κάθε χρόνο και οι παραγωγοί της σταφίδας, και με το μικρότερο κλήρο τους θα μπορούσαν οπωσδήποτε να ζήσουνε μια ανθρώπινη ζωή.

Το δεύτερο συμπέρασμα είναι πως ένα τέτοιο

προϊόν δεν είνε σωστό να τ' αφήσουμε να φύγει από τα χέρια μας, ούτε να ρίξουμε τεχνητά την παραγωγή του στο μισό της σημερινής, όσο δεν έχουμε να τ' αντικαταστήσουμε με κανένα άλλο, που να το ισοφαρίζει στην αποδοτικότητα.

Το τρίτο συμπέρασμα είνε, πως με λίγη καλή προσπάθεια μπορούν να καλυτερέψουν όλες οι ποιότητες της κορινθιακής σταφίδας. Και τέλος πρέπει να σημειώσουμε πως η ελληνική κορινθιακή σταφίδα υπερέχει πάντα σε ποιότητα από την καλύτερη ξένη, αρκεί να της γίνει η σχετική εμπορική επεξεργασία και συσκευασία. Πώς συμβαίνει όμως με όλα αυτά τα ευνοϊκά δεδομένα τη σταφίδας μας να βρίσκεται αυτό το προϊόν σε τόσο μεγάλη και μόνιμη κρίση; Αυτό θα μας το εξηγήσει η ανάλυση του τρίτου συντελεστή, της κατανάλωσης.

Πριν ν' αρχίσει η κρίση της σταφίδας μας όλη μας η παραγωγή έβγαινε στο εξωτερικό όπου είχαμε θέση μονοπωλιακή. Όταν είχανε χαλάσει τα αμπέλια της Γαλλίας, φτάσαμε να βγάλουμε στο εξωτερικό 325 εκατομμύρια ενετικές λίτρες. Από τον καιρό όμως, όπου η Γαλλία ξαναφύτρωσε τ' αμπέλια της και δεν αγοράζει σταφίδα για τα κρασιά της και από τον καιρό που και άλλες χώρες, προπάντων η Αυστραλία, άρχισε να παράγει κορινθιακή σταφίδα και έπεσαν στην παγκόσμια αγορά και άλλα είδη σταφίδας και προ πάντων η σουλτανίνα, η κορινθιακή άρχισε να υποχωρεί και ενώ η παγκόσμια κατανάλωση σταφίδας γενικά αυξάνεται και είνε περίπου σήμερα 1 δισεκατομμύριο ενετικές λίτρες, η δική μας εξαγωγή χάνοντας σιγά-σιγά έδαφος έφτασε στα 140 εκατομμύρια λίτρες. Η μέση εξαγωγή μας τα δέκα τελευταία χρόνια είνε απάνω-κάτω 150 εκατομμύρια λίτρες.

Όστε να το μεγάλο και φοβερό πρόβλημα της σταφιδικής κρίσης. Από τη σταφίδα που παράγουμε (300 εκατομμύρια ενετικές λίτρες) δεν μπορούμε να πουλήσουμε στο εξωτερικό παραπάνω από τη μισή (150 εκατομμύρια ενετικές λίτρες). Το πρώτο ερώτημα που γεννιέται είνε το ακόλουθο: Γιατί εμείς που βγάζουμε

την καλύτερη μαύρη σταφίδα και που έχουμε μάλιστα στην Αγγλία προνόμιο εισαγωγικό πληρώνοντας μόνο 2 σελίνια το εγγλέζικο καντάρι εισαγωγικό φόρο, ενώ όλα τα άλλα είδη σταφίδας, εκτός από την Αυστραλιανή που μπαίνει αφορολόγητη, πληρώνουν 11 σελίνια, όμως χρόνο με το χρόνο υποχωρούμε και χάνουμε τις ξένες αγορές;

Πολλές αιτίες και πολλές προφάσεις λέγονται γι' αυτό. Ωστόσο ένα είνε βέβαιο, ότι εμείς οι Έλληνες σαν οργανωμένο σύνολο οικονομίας (παραγωγή, εμπόριο, προστατευτικό σύστημα, κρατική πρόνοια) μ' όλη μας την προνομιακή θέση χάσαμε τη μάχη της σταφίδας. Οι αιτίες πρέπει να αναζητηθούν στον εαυτό μας και όχι στους ξένους.

Οι κυριότερες αιτίες είνε, το αναρχικό και εκμεταλλευτικό εμπόριο, το εμπειρικό και πολυσύνθετο προστατευτικό σύστημα, η ανοργάνωση και αντιεπιστημονική κρατική πρόνοια. Όλοι κύτταζαν πώς ν' αρπάξουν από τη σταφίδα. Καμμία συστηματική πολιτική, καμμία οργανωμένη μακροχρόνια και συνακόλουθη προσπάθεια δεν έγινε. Ούτε πολιτική τιμών συναγωνισμού, ούτε πολιτική ποιότητων, ούτε πολιτική ανοίγματος νέων αγορών. Σπασμωδικές ενέργειες χωρίς συνέχεια. Γι' αυτό και χάσαμε τη μάχη της σταφίδας. Οχι όμως οριστικά. Αφού η παγκόσμια κατανάλωση της σταφίδας χρόνο με το χρόνο μεγαλώνει και αφού το δικό μας προϊόν είνε προνομιακό από άποψη ποιότητας, είνε ζήτημα δικής μας καλής πολιτικής, δικής μας καλής οργάνωσης, να ξανακερδίσουμε το χαμένο έδαφος. Και ο πρώτος όρος είνε ν' απομακρύνουμε όλους τους δυσμενείς όρους, όλους τους εκμεταλλευτικούς συντελεστές που βαραίνουν τη σταφίδα μας.

Ποίοι είνε αυτοί οι επιβαρυντικοί συντελεστές; Θα τους ιδούμε τώρα με τη σειρά. Και αρχίζουμε από το προστατευτικό σύστημα, το πολυσύνθετο και βλαβερό προστατευτικό σύστημα. Όταν άρχισε η κρίση της σταφίδας από το 1895, εφαρμόστηκε ένα σύστημα προστασίας που είχε για σκοπό ν' αφαιρεί από την αγορά ένα μέρος της παραγωγής για να μην εκμηδενίζονται οι

τιμές από την υπερβολική προσφορά. Το σύστημα αυτό είναι το υποχρεωτικό παρακράτημα στην εξαγωγή. Στην αρχή 15%, αργότερα 35% και τέλος σήμερα 50%. Αν δηλαδή ένας έμπορος πρόκειται να βγάλει στο εξωτερικό 1000 λίτρα σταφίδα, είναι υποχρεωμένος να καταθέσει στο τελωνείο δελτία για 500 χιλιόλιτρα. Τα δελτία αυτά σημαίνουν ότι αγόρασε 500 χιλιόλιτρα σταφίδα και την παρέδωσε στις Γενικές Αποθήκες για λογαριασμό του ΑΣΟ. Τα δελτία εννοείται τα αγοράζει ο έμπορος από τους παραγωγούς που έχουνε παραδώσει τη σταφίδα τους στο παρακράτημα και πήραν απέναντι δελτία. Γύρω από την προπούλση και προαγορά των δελτίων αυτών και γύρω από την τιμή τους γίνεται μια φοβερή κυβεία, που ξεσπάει κατά κανόνα στο κεφάλι των παραγωγών.

Μ' αυτό τον τρόπο ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός που είναι σήμερα επιφορτισμένος με τη διαχείριση του παρακρατήματος σοδιάζει δωρεάν ποσό ίσο με το μισό από την όλη εξαγωγή. Αν δηλαδή έχουμε συνολική εξαγωγή 150 εκατομμύρια λίτρες, ο ΑΣΟ παίρνει 75 εκατομμύρια από κείνα που δεν πρόκειται να βγούνε στο εξωτερικό. Μένουν όμως άλλα 75 εκατομμύρια από την παραγωγή που δεν πρόκειται να εξαχθούν. Αυτά τι θα γίνουν; Αυτά θα αποτελέσουν τα πλεονάσματα και θα εξαγοραστούν από τον ΑΣΟ. Με τι λεφτά; Αν αγοραστούν προς 3.000 δραχμές το χιλιόλιτρο, χρειάζονται 225 εκατομμύρια. Πού θα βρεθούν;

Από τη βιομηχανοποίηση της σταφίδας και όλη την άλλη κατανάλωσή της στο εσωτερικό, εισπράττονται σήμερα 110 εκατομμύρια δραχμές. Χρειάζονται άλλα 115 εκατομμύρια και εκτός απ' αυτά χρειάζονται τα έξοδα του ΑΣΟ και των Γενικών Αποθηκών που έφτασαν τα 40 εκατομμύρια το χρόνο ενώ χρειάζονται ακόμα οι ληστροικοί τόκοι των δανείων που θα κάνει η Εθνική Τράπεζα στον Οργανισμό.

Όλα τα ποσά αυτά δεν υπάρχει άλλος να τα πληρώσει από την εξαγωγή. Αν λοιπόν τα ποσά αυτά είναι λόγου χάριν 150 εκατομμύρια δραχμές και πρόκειται να εξαχθούν 150 εκα-

τομμύρια ενετικές λίτρες, άρα θα πρέπει να επιβαρυνθεί κάθε λίτρα με μια δραχμή ή το κάθε χιλιόλιτρο με 1.000 δραχμές. Αυτή είναι λοιπόν η δεύτερη επιβάρυνση της εξαγωγής που ονομάζεται εξαγωγική εισφορά.

Κάθε λοιπόν χιλιόλιτρο σταφίδας που πρόκειται να βγει στο εξωτερικό επιβαρύνεται: α) με το παρακράτημα, β) με την εξαγωγική εισφορά, γ) με τοπικούς φόρους, δ) με κόμιστρο, ε) με συναλλαγματικό παρακράτημα. Φαντασθείτε λοιπόν ένα δρόμια που πρόκειται να τρέξει με άλλους συναγωνιστές και του κρεμάνε στα πόδια τόσο βάρος όσο το βάρος του σώματός του ή και περισσότερα και αμέσως θα καταλάβετε αν αυτός πρόκειται ποτέ να φτάσει στο τέρμα όχι πρώτος, αλλ' ούτε και τελευταίος.

Αυτή είναι η τραγική μοίρα της σταφίδας με την "προστασία" που της γίνεται από το πολυθρόλυτο αυτό προστατευτικό σύστημα.

Για να οριστεί λοιπόν η τιμή της εξαγωγικής εισφοράς όσο μπορεί μικρότερη, για να εξοικονομηθούν τα υπέρογκα έξοδα των διαφόρων προστατευτικών οργανισμών, για να πληρωθούν οι τόκοι των ληστροικών δανείων, είναι ανάγκη να ορίζεται κάθε φορά τιμή εξαγοράς των πλεονασμάτων όσο μπορεί μικρότερη. Και επειδή και η τιμή των δελτίων παρακρατήματος καθορίζεται ανάλογα με την τιμή εξαγοράς των πλεονασμάτων, όλο το σύστημα καταλήγει από τη μια μεριά στην επιβάρυνση της σταφίδας και από την άλλη μεριά στη συμπίεση του παραγωγού για να πάρει όσο μπορεί μικρότερη τιμή για τη σταφίδα του.

Μα τα ελαττώματα του προστατευτικού συστήματος δεν σταματάνε εδώ. Πρέπει να ριξουμε μια ματιά στους οργανισμούς από ιδρύθηκαν για να εφαρμόσουν το σύστημα αυτό και ιδιαίτερα στον σημερινό Αυτόνομο Σταφιδικό Οργανισμό, τον ΑΣΟ.

Το πολυσύνθετο αυτό προστατευτικό σύστημα της σταφίδας, που θαρρείς πως επίτηδες το έκαμαν και το διατηρούν τόσο μπερδεμένο για να μην μπορεί ο φτωχός παραγωγός να καταλάβει το μηχανισμό της απογύμνωσής του, είχε ανάγκη πάντα και από έναν οικονομικό

οργανισμό για να το διακπεραιώνει. Τέτοιοι οργανισμοί έγιναν με τη σειρά η Σταφιδική Τράπεζα (1899), η Προνομιούχος Εταιρεία (1904) και από τα 1924-1925 ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός. Μα οι οργανισμοί αυτοί δεν μπορούσαν σε καμία περίπτωση να λύσουν το ζήτημα ικανοποιητικά για τους παραγωγούς. Γιατί όντας ουσιαστικά στην υπηρεσία των εκμεταλλευτικών παραγόντων της καπιταλιστικής οικονομίας, τραπεζών, εμπόρων, βιομηχάνων, βαρυνόμενοι και από το κράτος, που ήθελε και αυτό το μερδικό του από την μοιρασιά της λείας (40 εκατομμύρια σήμερα έγγειος φόρος) και από το “κόμμα” που ήθελε και αυτό τα ρουσφέτια του, δεν έκαναν τίποτε άλλο παρά να παραβαρύνουν κι’ αυτοί τη σταφίδα με τα μεγάλα έξοδα που δημιουργούσανε και να την διοχετεύουν σε φτηνή τιμή στα χέρια των διαφόρων εκμεταλλευτών. Τα σημερινά έξοδα του ΑΣΟ έφτασαν τα 30 εκατομμύρια δραχμές το χρόνο.

Η εύκολη όμως σκανδαλοθηρία γύρω από τη διοίκηση του ΑΣΟ δεν είναι κείνη που πρέπει να τραβάει απόλυτα την προσοχή των παραγωγών. Γιατί έτσι εντοπίζεται το ζήτημα στα πρόσωπα και χάνονται τα βαθύτατα αίτια. Δεν είναι ζήτημα προσώπων το ζήτημα της σταφίδας, είναι ζήτημα συστήματος. Μόνο όταν πέσει το εκμεταλλευτικό σύστημα θα γίνει ριζική διόρθωση. Με την αλλαγή των προσώπων τίποτα δεν πετυχαίνεται. Λίγος καιρός θα χρειαστεί για να αποδειχθεί πως και τα νέα πρόσωπα κάνουν τα ίδια “λάθη” και τις ίδιες “ασχήμες” με τα παλιά.

Χρειάζεται λοιπόν ριζικό ξεκαθάρισμα του συστήματος του προστατευτικού, με το να περάσει η συγκέντρωση και η διαχείριση της σταφίδας στα χέρια των ιδίων των παραγωγών ολοκληρωτικά.

Και που ως να γίνει αυτό χρειάζεται α) να απλοποιηθεί όσο μπορεί το σύστημα, β) να ελαφρυνθούν όσο μπορεί τα βάρη της σταφίδας που βγαίνει στο εξωτερικό, γ) να περιοριστούν όσο μπορεί τα περιττά έξοδα, δ) να καταργηθεί ο “προστατευτικός” οργανισμός ΑΣΟ και ν’

αντικατασταθεί με μια απλή επιτροπή “εγκαταρτίσεως δαπανών”. Όλα αυτά μπορούν να γίνουν αξιόλογα, όπως θα τ’ αποδείξουμε με τις ζηροτάσεις, που θα κάνουμε. Μα ας προχωρήσουμε τώρα στον πέμπτο συντελεστή του σταφιδικού προβλήματος, στο εμπόριο.

Το εμπόριο παρουσιάζεται συνήθως διεκδικώντας τίτλους τιμής και τίτλους υπηρεσιών απέναντι στο “εθνικό προϊόν”, που το παίρνει, το περιποιείται, το καθαρίζει, το ξεδιαλέγει, το συσκευάζει και το στέλνει στην κατανάλωση. Είναι το “τίμιον εμπόριον” και κανείς από κείνους που ξεετάζουν το πρόβλημα της σταφίδας από “περιωπής” δε συλλογίζεται να το θίξει στις πολύτιμες “εθνικές” εκδουλεύσεις που προσφέρει.

Αν όμως κυτάξει κανείς τα πράγματα όξω από τις αστικές αυτές συμβατικότητες, δεν θ’ αργήσει να αποκαλύψει πως το ελληνικό σταφιδεμπόριο είναι ένα πολυπλόκαμο χταπόδι, που περισφίγγει και απομυζάει με χίλιους τρόπους τον παραγωγό και προ πάντων το φτωχό παραγωγό.

Ο ρόλος που παίζει το εμπόριο αρχίζει από το μπακάλη του χωριού που είναι ο τοκογλύφος, ο προμηθευτής του παραγωγού και ο τοπικός έμπορος της σταφίδας. Αυτός κρατώντας το φτωχό χωρικό αλυσοδεμένο με τα δάνεια σε είδος και σε χρήμα, κλέβοντάς τον από χίλιες μεριές, στους λογαριασμούς, στα ζύγια, στην κυβεία των τιμών, εκβιάζοντας τον και ξεγελώντας τον, είναι τις περισσότερες φορές ένας αληθινός καρχαρίας για το φτωχό παραγωγό.

Αλλά και ο μεγάλος έμπορος, ο εξαγωγέας, δεν παίζει μικρότερο ρόλο σ’ αυτό το είδος της καταλήστεψης. Αυτός θα κερδοσκοπήσει με τις ζηροπώλησεις και προαγορές, θα παίξει με τα δελτία, με τα προγνωστικά, με τις ψεύτικες ειδήσεις που θα θέσει σε κυκλοφορία, θα προσπαθήσει να δημιουργήσει μια ψυχολογία πανικού και γενικά θα μεταχειρισθεί κάθε μέσο για να βάλει φτηνά στο χέρι τα δελτία του παρακρατήματος και τη σταφίδα.

Αλλά αυτός θα βλάψει και με άλλους τρόπους τη σταφίδα. Θα την βλάψει πρώτα έστω και

αθέλητα με την αναρχία που επικρατεί στον καθαρά ατομικιστικό αυτόν κλάδο της οικονομίας, Ούτε ενιαία πολιτική τιμών μπορεί να εφαρμοστεί από το αναρχικό εμπόριο, όπου ο καθένας πάει για λογαριασμό του, κυττάζοντας να φάει τους άλλους, ούτε ενιαία και συστηματική, ευκολολύγιστη και σκόπιμη πολιτική ανοίγματος νέων αγορών.

Μα εκτός απ' αυτό, το εμπόριο θα κυττάζει να επωφεληθεί από όλα τα διάμεσα στάδια, όπου βρίσκεται η σταφίδα στα χέρια του. Από τη στιγμή που θα του παρουσιάσει ο παραγωγός το δείγμα, ως τη στιγμή που θα παραδώσει το προϊόν στο εξωτερικό, θα κυττάζει να επωφεληθεί ς' όλα τα στάδια, στην εκλιμπηση της ποιότητας, στην τιμή εξαγοράς, στο ζύγι, στην επεξεργασία του προϊόντος, στο ανακάτεμα των ποιοτήτων για να ξεγελάσει τον αγοραστή, στην ανάμειξη ξένων υλών, στην παράδοση κατώτερης ποιότητας από κείνη που πούλησε. Ολα τούτα τ' αμαρτήματα είναι γνωστό πως βαραίνουν το ελληνικό εμπόριο και γι' αυτό δεν είναι άδικη η κρίση αν πει κανένας, πως ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης για την υποχώρηση της σταφίδας στις ξένες αγορές την έχει το εμπόριο.

Το τι κερδίζει το εμπόριο σε θεμιτά και αθέμιτα κέρδη απ' τη σταφίδα, δεν είναι εύκολο να βρεθεί και να δοθεί σε αριθμούς. Οσο είνε βέβαιο πως με τους πίο μέτριους υπολογισμούς λενα 25-30% από την τιμή που απολαμβάνει η σταφίδα στο εξωτερικό, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο μπαίνει στα χρηματοκιβώτια των εμπόρων αρχίζοντας από τον μπακάλη του χωριού και φτάνοντας ως το μεγαλοεξαγωγέα των Πατρών.

Το συμπέρασμα βγαίνει μόνο του. Ένας τέτοιος εκμεταλλευτικός και επιβαρυντικός συντελεστής αφού μάλιστα έχει και στο παθητικό του, κατά μεγάλο μέρος, την υποχώρηση της σταφίδας στις ξένες αγορές πρέπει να λείψει το ταχύτερο. Τα κέρδη του θα περάσουν οχεδόν αυτούσια στο μέρος των παραγωγών, αν αυτοί πάρουνε στα χέρια τους την ενιαία συνεταιριστική διαχείριση και του εμπορίου της σταφίδας. Συ-

μπληρώνοντας στο σημείο τούτο, πρέπει να προσθέσουμε και τούτο το πρωτόφανο που γίνεται με τη σταφίδα, να πληρώνει δηλαδή ναύλους τριπλάσιους ή τετραπλάσιους για να μεταφερθεί απ' την Ελλάδα στην Αγγλία. Στην επιβάρυνση αυτή έχουν, καθώς φαίνεται, και οι έμποροι μεγάλο μέρος ευθύνης καθώς παίρνουνε κι' ένα μέρος από το ναύλο. Και το ζήτημα των ναύλων λοιπόν είνε μια υπόθεση που χρειάζεται γρήγορο ξεκαθάρισμα.

Και τώρα θα εξετάσουμε τον έχτο συντελεστή του προβλήματος, τη βιομηχανία.

Από τη στιγμή που με το προστατευτικό σύστημα του παρακρατήματος δημιουργήθηκε ένα ποσό σταφίδας κάθε χρόνο και μεγαλείτερο, που έμεινε αχρησιμοποίητο μέσα στον τόπο, γεννήθηκε και το πρόβλημα πως θα χρησιμοποιηθεί το αδιάθετο αυτό ποσό. Και φυσικά δεν έλειψαν εκείνοι, που θα έσπευδαν να ωφεληθούν από το "έκθετο" αυτό προϊόν. Σχηματίστηκαν λοιπόν διάφορες βιομηχανικές εταιρείες, προ πάντων οινοποιητικές και οινοπνευματοποιητικές που σε συνδυασμό με διάφορες τράπεζες, την Τράπεζα Αθηνών και την Εθνική, κατάρθωσαν να πάρουν κατά εποχές προνομιακά τη βιομηχανική εκμετάλλευση της σταφίδας του παρακρατήματος και των πλεονασμάτων.

Σήμερα την προνομιακή αυτή βιομηχανική εκμετάλλευση της σταφίδας την έχει το τραστ 8 μεγάλων οινοποιητικών και οινοπνευματοποιητικών εταιριών με τ' όνομα "Βάκκος". Αυτό το τραστ αγοράζει με ιδιαίτερους όρους από τον ΑΣΟ τη σταφίδα του παρακρατήματος και των πλεονασμάτων και απαγορεύεται να ιδρυθούν νέα εργοστάσια, αν δεν διαθέτουν τουλάχιστον 20 εκατομμύρια δραχμές κεφάλαιο ή αν δεν έχουνε παραγωγή τουλάχιστον δεκαπέντε χιλιάδες κιλά οινόπνευμα σε 24 ώρες.

Η βιομηχανική επεξεργασία τη σταφίδας απορροφά σήμερα 90 περίπου εκατομμύρια λίτρες τον χρόνο για οινόπνευμα φωτιστικό, για κρασιά, για ζύδι, για σταφιδίνη, για σταφιδόψωμο. Εξη εκατομμύρια απορροφάει η εσωτερική κατανάλωση σε διάφορες άλλες χρήσεις.

Γενικά μπορούμε να πούμε, πως σήμερα ως 100 εκατομμύρια ενετικές λίτρες σταφίδα χρησιμοποιούνται μέσα στη χώρα μας.

Το αποτέλεσμα βεβαίως αυτό από πρώτη άποψη φαίνεται σπουδαίο. Το να δημιουργήσουμε μίαν εσωτερική αγορά τόσο σπουδαία για τη σταφίδα, είναι απόκτημα. Αν όμως εξετάσουμε κάπως βαθύτερα το ρόλο που έπαιξε και παίζει η βιομηχανία σχετικά με τη σταφίδα και το συμφέρο του παραγωγού δεν πρέπει να βιαστούμε να της δώσουμε εύσημο. Το συμφέρο της βιομηχανίας αυτής να βρίσκει το προϊόν όσο μπορεί περισσότερο εξευτελισμένο και εμπερίστατο, να το βρίσκει σε απελπιστική κατάσταση για να το αγοράζει σε εξευτελιστικές τιμές είναι ολοφάνερο. Γι' αυτό βλέπουμε και τη φροντίδα που παίρνει να διώχνει κάθε συναγωνιστή και τη φροντίδα που παίρνει να εμποδίζει κάθε εξαγωγή της σταφίδας για βιομηχανικούς σκοπούς σε άλλες χώρες.

Συνδυασμένη η βιομηχανία με ισχυρούς τραπεζικούς οργανισμούς, διαθέτοντας και πολιτική και οικονομική επιρροή σημαντικώτατη, φροντίζει να κανονίζει τα πράγματα σύμφωνα με τους εκμεταλλευτικούς σκοπούς της. Ως προς τα θεμιτά ή αθέμιτα κέρδη που αποκομίζει η βιομηχανία από την εκμετάλλευση της σταφίδας, είναι επίσης δύσκολο να δώσει κανείς αποδείξεις σε αριθμούς γιατί δεν είναι μόνο τα φανερά και ελέγξιμα που θα πρέπει να εξεταστούν. Υπάρχουν τόσοι τρόποι σε μια τέτοια πολυσύνθετη χρησιμοποίηση της σταφίδας να γίνονται καταστρατηγήσεις των επισήμων κανόνων και δεδομένων και να ξεγελιέται η οσοδήποτε αυστηρή και τίμια κρατική εποπτεία, αν υποθέσουμε πως υπάρχει, ώστε ό,τι και αν πει κανείς δύσκολα μπορεί ν' αποδειχθεί.

Εδώ δεν κατορθώθηκε ακόμη να εξακριβωθεί επίσημα στην Ελλάδα πόσες οκάδες ψωμί βγαίνουν από εκατό οκάδες αλεύρι από ωρισμένα σάρια, πράγμα επιτέλους που χιλιάδες φούρνοι το εξακριβώνουνε κάθε μέρα. Πώς θέλετε λοιπόν να εξακριβωθεί κατά τρόπο αναμφισβήτητο πόσα κιλά οινόπνευμα άνυδρο βγαίνουν από 1.000 ενετικές λίτρες σταφίδα; Η επίσημη

εκτίμηση λέει 136 κιλά. Άλλοι λένε πως μπορεί να βγουν ως 145. Μια τέτοια διαφορά θα εσπείναι δεκάδες εκατομμύρια κέρδη το χρόνο. Ποιος μπορεί να πει πραγματικά τι γίνεται;

Οπωσδήποτε σήμερα τα επίσημα βιομηχανικά έξοδα του "Βάκχου" για την απόσταση ξερής σταφίδας ανεβαίνουν σε 880 δραχμές το χιλιόλιτρο. Πολλοί τα βρίσκουν υπερβολικά. Οπωσδήποτε, ένα είναι το βέβαιο. Η βιομηχανία χωρία άλλο αποκομίζει από την εκμετάλλευση της σταφίδας τεράστια κέρδη και συνάμα φαίνεται, πως με κάθε τρόπο παρεμποδίζει την εκμετάλλευση του προϊόντος από άλλες βιομηχανίες (ζαχαροποίηση) ή την εξαγωγή των πλεονασμάτων στο εξωτερικό για βιομηχανοποίηση.

Δεν υπάρχει λόγος να εξακολουθήσει μια τέτοια κατάσταση. Και η βιομηχανική επεξεργασία της σταφίδας, όπως και το εμπόριο, πρέπει να φύγει από τα χέρια των εκμεταλλευτικών οργανισμών και να περάσει στα χέρια των παραγωγών. Έτσι θα λείψει και ένας ακόμη συντελεστής, που έχει συμφέρον απόλυτο να βρίσκει τη σταφίδα εξευτελισμένη.

Μένει ακόμη να εξετάσουμε την τοκογλυφία και τις τράπεζες, καθώς και το κράτος, για να έχουμε μίαν ολοκληρωτική εικόνα από όλα τα στοιχεία που απαρτίζουν το σταφιδικό πρόβλημα. Το δανειστικό κεφάλαιο φυσικά δεν μπορούσε να λείπει από τη σταφιδική πανδαισία. Είτε με την πρωτόγονη μορφή του μπακάλη, του μικροδανειστή, του τοκογλύφου του χωριού, που είχε τις περισσότερες φορές αληθινή λάμια, είτε με τη μορφή του εμπόρου, που πιστώνει τον παραγωγό ή που προαγοράζει σε ξεπεσμένη τιμή τα δελτία του ή τη σταφίδα του, είτε με την εξελιγμένη και συγχρονισμένη μορφή της Εθνικής ή της Αγροτικής Τράπεζας, πρώτα-πρώτα απομυζάει απευθείας τον παραγωγό παίρνοντάς του τους τόκους και τοκοχρεωλύσια σχεδόν το μισό εισόδημά του κάθε χρόνο.

Μα δεν είναι μόνο αυτή η μορφή της άμεσης εκμετάλλευσης. Υπάρχει και η έμμεση εκμετάλλευση με τα δάνεια που δίνονται στους εμπόρους και στον ΑΣΟ που στο τέλος ξεσπά-

ζουν όλα στη ράχη του παραγωγού, γιατί αυτός να πληρώνει, όταν υποχρεώνεται να δώσει σε εξευτελιστική τιμή τη σταφίδα του στο παρακράτημα και στα πλεονάσματα. Μα εκτός απ' αυτά, το κεφάλαιο απομυζάει τη σταφίδα και με την ανάμιξή του στη βιομηχανία. Όλες οι βιομηχανικές επιχειρήσεις που ανακατεύτηκαν με τη σταφίδα ήταν και είνε άμεσα συνδυασμένες με ορισμένους τραπεζικούς οργανισμούς. Έτσι λοιπόν απ' όλες τις πλευρές περιτυλίγει τη σταφίδα και η αχόρταγη λάμια του τραπεζικού κεφαλαίου και το πως θα γλυτώσει απ' αυτήν είναι ένα από τα δυσκολότερα προβλήματα που πρέπει να λυθούν.

Γιατί το κεφάλαιο στην τελευταία ανάλυση κρατάει στα χέρια του και το εμπόριο και τη βιομηχανία και το ίδιο το κράτος. Μα και το ίδιο το κράτος αντιμετωπίζει τη σταφίδα σαν εκμεταλλευτής. Το κράτος που "προστατεύει" τη σταφίδα φροντίζει να παίρνει απ' αυτήν: α) συναλλαγματικό παρακράτημα που την επιβαρύνει με 120 δραχμές το χιλιόλιτρο, δηλαδή με 168 εκατομμύρια δραχμές κάθε χρόνο, β) έγγειο φόρο 40 εκατομμύρια δραχμές κάθε χρόνο, γ) φόρο για το πόσιμο οινόπνευμα 63 δραχμές το κιλό, δηλαδή κοντά 200 εκατομμύρια το χρόνο, δ) φόρο για το φωτιστικό οινόπνευμα. Ο "προστάτης" δηλαδή αυτός, αφού βρήκε το προϊόν συγκεντρωμένο και εξευτελισμένο και το πήρε κάτω από την διαχείρισή του, σκέφθηκε πως θα εισπράττει άκοπα και χωρίς σκοτούρες, όσο μπορεί περισσότερα.

Και όταν ξεσπάει η θύελλα και οι παραγωγοί πεινούν και σκοτώνονται για το ψωμί των παιδιών τους, το κράτος μόνο το δικό του μερδικό δεν εννοεί να εγγίξει.

Χαρακτηριστικός είναι ο τρόπος που καθορίζεται η τιμή της σταφίδας για το πόσιμο οινόπνευμα. Το κράτος ορίζει την εμπορική τιμή του οίνοπνεύματος 80 δραχμές το κιλό. Επειτα λέει "απ' αυτές τις 80 δραχμές, οι 63 είναι δικές μου" και τις εισπράττει. Επειτα λέει στη βιομηχανία: "Εσύ πόσα θέλεις;". Και η βιομηχανία απαντάει κι' αυτή, όσα της συμφέρει στο φανερό 7 ή 8 δραχμές το κιλό. "Πάρτα και συ" της λέει

το κράτος. Τι μένει τώρα για τη σταφίδα; Ο,τι περίσσεψε απ' τ' αποφάγια του κράτους και της βιομηχανίας, 9-10 δραχμές το κιλό το οινόπνευμα ή 1.100 δραχμές το χιλιόλιτρο της σταφίδας απάνω κάτω. "Πάρτα εσύ λοιπόν αυτά σταφιδοπαραγωγέ!".

Αυτό λέγεται προστασία της σταφίδας και των σταφιδοπαραγωγών από το κράτος. Αλλά το κράτος επεμβαίνει και με άλλο τρόπο απόλυτα εκθρικά για τα συμφέροντα των παραγωγών. Γιατί το κράτος σήμερα ουσιαστικά είναι κράτος των εκμεταλλευτών της σταφίδας, όσο και να φαίνεται πως η κυβέρνηση, στις κανονικές τουλάχιστον εποχές εξαρτιέται από την ψήφο των παραγωγών. Και γι' αυτό είναι αδύνατο να ασκήσει ειλικρινή, πραγματικό και αυστηρό έλεγχο απέναντι σ' όλους εκείνους που λυμψώνονται το προϊόν, είτε έμποροι είνε, είτε εταιρείες βιομηχανικές, είτε τραπεζικοί οργανισμοί. Απεναντίας μάλιστα το κράτος κάθε φορά σαν κόμμα που κυβερνάει, θέλοντας να κάνει τα προσωπικά ρουσφέτια και να επιτύχει κομματικά ωφελήματα, έρχεται σε μια αδιάκοπη συναλλαγή με όλους τους παράγοντες, διαφθείρει τους προστατευτικούς οργανισμούς και όσα μέτρα εμπειρικά και σπασμωδικά νομοθετεί ποτέ δεν αποβλέπουνε στο αληθινό συμφέρον των παραγωγών ή ποτέ στο τέλος δεν εφαρμόζονται προς όφελός τους.

Και μου έκανε την πιο παράδοξη εντύπωση, ότι παρουσιάστηκαν και εδώ στη σταφιδική επιτροπή άνθρωποι, που πριν λίγο καιρό ακόμη ήταν υπουργοί και μάλιστα υπουργοί που είχανε στη δικαιοδοσία τους την προστασία της σταφίδας, ήτανε δηλαδή αυτοί το κράτος και όμως ήρθαν εδώ και κατέκριναν το κράτος, πως δεν έλαβε τούτο ή εκείνο το μέτρο υπέρ της σταφίδας και πρότειναν διάφορα μέτρα, που μπορούσαν αξιόλογα αυτοί να τα πάρουν, ως υπουργοί όμως έκαναν τότε τα αντίθετα.

Εσμπληρώσαμε λοιπόν, την εξέταση όλων των συντελεστών του σταφιδικού προβλήματος. Εξετάσαμε τον παραγωγό, τη σταφίδα, την κατανάλωση, το προστατευτικό σύστημα, το εμπόριο, τη βιομηχανία, το κεφάλαιο και τις τράπεζες

και τέλος το κράτος. Τώρα μπορούμε να εκτιμήσουμε τη σημασία και το ρόλο του καθενός απ' αυτούς και προς ποια κατεύθυνση πρέπει να ζητήσουμε τη λύση του προβλήματος και τη σωτηρία των παραγωγών.

Βάση ακλόνητη για τη λύση που θα προτείνομε θα είναι το συμφέρο του παραγωγού και μόνον αυτού. Ολους τους άλλους προστατευτικούς και εκμεταλλευτικούς συντελεστές ή θα τους απομακρύνουμε ή θα τους υποτάξουμε στο συμφέρο του παραγωγού. Ξεκινώντας λοιπόν από αυτή την ακλόνητη βάση, φρονούμε και διακηρύττουμε, πως το πρόβλημα αυτό μπορεί να λυθεί απόλυτα για το συμφέρον του παραγωγού. Η λύση που θα επιτύχει αυτό το αποτέλεσμα θα είναι και η οριστική λύση του ζητήματος. Επειδή όμως αυτή η οριστική λύση δεν μπορεί να εφαρμοστεί αμέσως γιατί δεν υπάρχουν ακόμη όλοι οι όροι που θα ευνοήσουν την επιτυχία της και συνάμα είναι απόλυτη ανάγκη να δώσουμε και αμέσως τώρα μια λύση που θα προστατέψει όσο μπορεί περισσότερο τα συμφέροντα του παραγωγού και με τις σημερινές συνθήκες, θα προτείνουμε και ποια πρέπει να είναι η προσωρινή αυτή λύση, που θα δοθεί τούτη τη χρονιά. Τώρα λοιπόν θα σας εκθέσω πρώτα την οριστική λύση που προτείνουμε και ύστερα την προσωρινή».

*

Εξαιρετικά μεθοδική και αποκαλυπτική ανάλυση από το Δημήτρη Γληνό, δυστυχώς όμως στις διαθέσιμες πηγές, ενώ υπάρχουν τα φύλλα των εφημερίδων, λείπουν οι σελίδες με το τελευταίο μέρος στο οποίο διατυπώνονται οι προτάσεις.

ΠΟΡΙΣΜΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

Η σταφιδική επιτροπή συνεχίζει τις εργασίες της και βγάζει το πόρισμα για την εσωτερική κατανάλωση:

«Εις τα γραφεία του ΑΣΟ συνεχίσθησαν χθες οι εργασίες της 15μελούς επιτροπής του σταφιδικού. Η όλη συζήτησης κατηναλώθη κυρίως με τα ληφθόσμενα μέτρα διά την νέαν παρα-

γωγήν και την παγίωσιν αυτών. Ο κ. Λουπινάς και άλλοι ετόνισαν την ανάγκη απορροφήσεως εν τω εσωτερικώ 150 εκατομμυρίων λιτρών. Επίσης την ανάγκη ελαττώσεως των εξαγωγικών βαρών, της αυξήσεως της εξαγωγής και της εξασφαλίσεως διά την νέαν εσοδείαν ελαχίστης τιμής καλυπτούσης το κόστος καλλιέργειας όπερ εφέτος είναι αρκετά πυξημένον λόγω των καιρικών συνθηκών. Ακολούθως ομίλησαν οι κ. κ. Μερκούρης του Επιμελητηρίου Πύργου, Μοδινός του Χημείου του Κράτους και Κριμπάς καθηγητής, οίτινες υποστήριξαν την ανάγκην καθορισμού τοπικού παρακρατήματος προς βελτίωσιν της ποιότητος. Εν τέλει η επιτροπή διετύπωσε το πρώτον υπ' αυτής διαπιστωθέν πόρισμα επί του ζητήματος της ευρυτέρας χρησιμοποιήσεως της σταφίδος εν τη βιομηχανία ως εξής:

Συζητηθέντος του θέματος της βιομηχανοποιήσεως της σταφίδος και της χρησιμοποιήσεως όσον το δυνατόν μεγαλύτερων ποσοτήτων σταφίδος και της εξασφαλίσεως ικανοποιητικών τιμών, η επιτροπή διαπιστώσα την ομοφώνως διαπιστώσα εν τω συνεδρίω ριφθείσαν γνώμην, εκφράζει την γνώμην ότι δέον να γίνη ρύθμισις της νομοθεσίας περί φορολογίας οινοπνεύματος και αμβύκων ούτως ώστε και τα συμφέροντα του δημοσίου να εξασφαλισθούν από την διαφοράν του φόρου και αι δεδικαιολογημένοι απαιτήσεις της σταφιδοπαραγωγής να εξυπηρετηθούν διά της χρησιμοποιήσεως μεγαλύτερου ποσού σταφίδος προς παραγωγήν οινοπνεύματος και καθορισμού καλύτερας τιμής της ήδη καθορισμένης των εκπροσώπων των παραγωγών δηλωσάντων ότι θεωρούν ικανοποιητικήν την τιμήν των 2.500 δραχμών κατά ενετικόν χιλιόλιτρον»⁽⁴⁹⁾.

ΤΟ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΜΑ ΚΥΡΙΑΡΧΟ

Οι πληροφορίες για τη συνεδρίαση της επιτροπής είναι συνεχείς και σε αυτές κυριαρχεί η υπόθεση του παρακρατήματος.

Οι αλλαγές στην εφαρμογή του νέου (τοπικού) συστήματος μετατίθενται για αργότερα. Παράλληλα τίθεται το ζήτημα του ορισμού τιμών

από 3.000 μέχρι 3.600 δραχμές το χιλιόλιτρο: «Συνήλθε χθες το εσπέρας η 15μελής επιτροπή του σταφιδικού και συνέχισε την συζήτηση σχετικάς με τον καθορισμόν ποιοτικού παρακρατήματος το οποίον εκρίθη απαραίτητον μέτρον διά την βελτίωσιν της ποιότητος της σταφίδος. Ο θεσμός του ποιοτικού παρακρατήματος λόγω τεχνικών δυσκολιών δεν θα είνε ίσως δυνατόν να εφαρμοσθή διά τας επί θύραις εσοδείας, πάντως όμως κατ' αρχήν κρίνεται απαραίτητος η εφαρμογή αυτού διά το μέλλον καθ' όσον θα αποτελέσθω σοβαρόν βήμα διά την βελτίωσιν της ποιότητος ήτις αποτελεί απαραίτητον προϋπόθεσιν προς επιτυχή αντιμετώπισιν του σταφιδικού ζητήματος.

Κατά την συνεδρίασιν παρίστατο και ο υπουργός της Γεωργίας κ. Κυριακός τον οποίον ο πρόεδρος κατέστησεν ενήμερον των γενομένων συζητήσεων. Εν σχέσει με τα γραφέντα χθες περί κοινής εξαγοράς πλεονασμάτων κλπ. ο κ. Μερκούρης παρεκάλεσε να διασαφηνθή ότι η αναγραφείσα τιμή των 2.500 δραχμών αφορά την τιμήν διαθέσεως της βιομηχανοποιήσιμου σταφίδος συμφώνως προς την σχετικήν πρότασιν του κ. Λουπινά και ουχί τιμήν εξαγοράς πλεονασμάτων υπό του ΑΣΟ. Κατά την γενομένην συζήτησιν ο αντιπρόσωπος της παραγωγής Μπούρας υποστηρίζει όπως τα δελτία όσον και το σημερινόν σύστημα παρακρατήματος παραμείνουν ως έχουν εφ' όσον οι ειδικοί δεν εξευρίσκουν πρακτικώτερον σύστημα διά του οποίου δεν θα επιβαρύνεται η σταφίς. Ο κ. Λουπινάς εξήτησεν παρά του υπουργού της Γεωργίας όπως μεταβιβάσθω εις τον κ. Πρωθυπουργόν την άποψιν των παραγωγών όπως διά τας κατωτέρας ποιότητας Μεσσηνίας και Ηλείας, αι τιμαί ασφαλείας ορισθούν με κατώτερον όριον τας 3.000 μέχρι 3.600 δραχμάς και τούτο λόγω του ότι η εφετεινή παραγωγή ένεκα των δυσμενών καιρικών συνθηκών επιβαρύνθη με απρόβλεπτα έξοδα» (50).

Η ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ

Η υποεπιτροπή όμως εισηγείται την άμεση

κατάργηση του παρακρατήματος και την αντι-κατάσταση με την εξαγορά των ποσοτήτων που δεν εξάγονται:

«Κατά την χθεσινήν συνεδρίασιν της 15μελούς επιτροπής διά το σταφιδικόν, υπεβλήθη πόρισμα της 5μελούς υποεπιτροπής διά την αντιμετώπισιν του ζητήματος της εφετεινής εσοδείας. Διά του πορίσματος της η 5μελής συνιστά την άμεσον κατάργησιν της παρακρατήσεως και την αντικατάστασιν αυτής διά της εξαγοράς των μη εξαγομένων ποσοτήτων από της του σταφιδικού έτους και καθ' όλην την δίοδον αυτού. Μετά την αποφασιζομένην κατάργησιν της παρακρατήσεως θα αντικρισθίη η εξαγορά αύτη με υπολογισμόν παραγωγής κατά το προσεχές έτος 300 εκατομμυρίων λιτρών και εξαγωγής 150, των μη εξαχθησομένων 150 εκατομμυρίων λιτρών επί τιμή ελαχίστην δραχμάς 3.000 κατά χιλιόλιτρον και των ανωτέρων ποιοτήτων δραχμάς 3.600»⁽⁵¹⁾.

Ο ΓΛΗΝΟΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Και ενώ η επιτροπή συνεδριάζει, το ΚΚΕ οργανώνει εκστρατεία ενημέρωσης των σταφιδοπαραγωγών και οργάνωσης κινητοποιήσεων. Στο πλαίσιο αυτό προγραμματίζεται επίσκεψη του Δημήτρη Γληνού στην Καλαμάτα, ο νομάρχης κινητοποιείται για να αποτραπεί η συμμετοχή κόσμου στην υποδοχή, αλλά η επίσκεψη αναβάλλεται. Ο Κώστας Αυγίτας περιοδεύει και πάλι στη Μεσσηνία προετοιμάζοντας ουσιαστικά την οργάνωση των κινητοποιήσεων. Και γράφει από το Νησί στις 29 Μαΐου για το κλίμα που επικρατεί:

«- Κάνουν ό,τι τους καπνίσει.
- Σάμπως μας ρωτάνε ποτές;
- Ακούς εκεί τους θεοφόβους να μιλάνε για δύο χιλιάδες δραχμές.
- Τρελλαθήκανε. Τι θα κάνουμε με πεντέμιση δραχμές την οκά;

Το τραίνο διασχίζει την Ανω Μεσσηνία. Οι συζητήσεις ζωηρές μέσα στο βαγόνι-κλούβα.

Μεγάλος ο πόνος της αγροτιάς. Οι σταφιδοπαραγωγοί συζητούν απάνω στις απόψεις που εκθέτουν οι διάφοροι πολιτικάντηδες κομμα-

τάρχες και “ειδικοί” μέσα στο λεγόμενο σταφιδικό συνέδριο της Αθήνας.

Ας κοπιάσουν εδώ κάτω να μιλήσουν μπροστά στους σταφιδοπαραγωγούς. Το λιγώτερο θα γυρίσουν με κανένα επίδεσμο στο κεφάλι και μια πατερίτσα στο χέρι.

- Ας έρθουν να μας τα πούνε, οι σαχλολογάδες.

- Μωρ’ θα τους τσακίσουμε τους καλαμαράδες.

- Κάτω από οχτώ δραχμές θα τα κάνουμε γυαλιά καρφιά.

Αυτά τα λόγια ακούω μέρες τώρα διασχίζοντας τους κάμπους Ανω και Κάτω Μεσσηνίας: Στο Νησί, στη Θουρία, Μπάστα, Μελιγαλά, Ζευτολατιό και στα γύρω χωριά. Μέσα στα καφενεία, στους σταθμούς του τραίνου και μέσα στα βαγόνια.

Η συζήτηση για τη σταφίδα, για το ψωμί. Η αγανάκτηση κουφοβράζει ς’ όλα τα σταφιδοφόρα χωριά της Μεσσηνίας. Γι’ αυτό και ο Νομάρχης και ο Διοικητής Χωροφυλακής από τώρα ζητάνε άδειες. Μα παράλληλα παίρνουν και μέτρα για να τρομοκρατήσουν τους αγρότες με εντολή της χιτλερόφιλης κυβέρνησης Μεταξά-Σκυλακάκη.

Στο Νησί απαγορεύτηκε η συνέλευση του Σταφιδικού Συλλόγου. Οι χωροφύλακες παρακολουθούν άγρυπνα για να χτυπήσουν την παραμικρή κίνηση. Ο νομάρχης Καλαμάτας γυρίζει τα χωριά και απειλεί με εκτοπίσεις. Μα τις απειλές αυτές οι σταφιδοπαραγωγοί τις γράφουν στα παλτά τους γουρνοτσάρουκα.

Το περασμένο Σάββατο οι αγρότες κατέβηκαν αυθόρμητα από πολλά χωριά και πλημμυρίσανε τους σιδηροδρομικούς σταθμούς.

Γιατί νομίζετε;

- Πήγαμε να δούμε το Γληνό.

Μα δεν τον βλέπανε και φώναζαν στους σιδηροδρομικούς υπαλλήλους:

- Που είναι ο Γληνός;

- Γιατί τον κρύβετε; Βγάλτε τον έξω να μιλήσει.

Οι χωροφύλακες τάχασαν.

Στην Καλαμάτα κάτω από δυνατές ψιχάλες

βροχής πεντακόσιοι εργάτες, υπάλληλοι, διανοούμενοι και επαγγελματίες έτρεξαν επίσης στο σταθμό για την υποδοχή του σ. Γληνού. Η περιοδεία του α. Βουλευτή αναβλήθηκε. Οι αρχές προβλέποντας μεγάλη υποδοχή βρίσκονται σε ταραχή. Ο νομάρχης κινείται νύχτα μέρα. Κάλεσε τις διοικήσεις διαφόρων σωματείων, συσταίνοντας να βγάλουν ανακοινωθέντα αποδοκιμασίας για να μην έρθει ο σ. Γληνός. Ακόμα ο ίδιος ο νομάρχης πήγε και γύρισε τα κοντινά στους σταθμούς χωριά. Επιασε τους παπάδες και προέδρους των κοινοτήτων και τους σύστησε να δουλέψουν για να μη κατεβεί κόσμος αύριο για την υποδοχή του Γληνού. Κι’ όσοι πάνε να τους κρατήσουν τα ονόματα για να εκτοπισθούν.

- Ποιος ακούει το Νομάρχη!

- Θα πάμε όλοι, μου λέγανε οι αγρότες.

Σ’ ένα χωριό είπαν στο νομάρχη:

- Θα γίνουμε κόκκινοι.

- Θα σας στείλω στη Γαύδο, απείλησε το όργανο του Σκυλακάκη.

Τούτες τις μέρες οι σταφιδοπαραγωγοί σε πολλά χωριά είναι αγανακτισμένοι και κατά της Αγροτικής Τράπεζας.

Με τις κακοκαιρίες ο περονόσπορος κατέστρεψε τα αμπέλια τους. Σε αρκετά χωριά των τέως Δήμων Εύας, Ιθώμης, Οικαλίας. Αριστομένους κλπ. οι ζημιές φθάνουν μέχρι 30-40%. Η Αγροτική Τράπεζα – η “μάννα” των αγροτών – όπως μου είπαν στο Νησί της Καλαμάτας, απόσυρε το απόθεμα της γαλαζόπετρας, που είχε. Κι’ έτσι οι σταφιδοπαραγωγοί δεν έχουν χαλκό να ραντίσουν.

- Τι τους πληρώνεις αυτούς τους σοφολογιάτατους του σταφιδικού “συνεδρίου”, μου είπε ένας γέρος. Σου μιλάνε για μέτρα “υπέρ” των σταφιδοπαραγωγών. Κι’ εμείς δεν έχουμε να γαλαζώσουμε. Τι κάνει όμως και ο ΑΣΟ;

Γι’ αυτόν φυσικά δεν γίνεται λόγος. Η μέριμνα κι’ οι φροντίδες του είναι μονάχα για τους οιονοπνευματάρχες και τους σταφιδοπαραγωγούς»⁽⁵²⁾.

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Ο Κ. Αυγίτας συνεχίζει να περιοδεύει και περιγράφει τη ζωή των σταφιδοπαρρωγών μέσα από τις ανταποκρίσεις του στο "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ": «Αφήνοντας κανένας πίσω την Αρκαδία με τα άγονα μέρη, τους ξερότοπους και τα αποψιλωμένα σα φαλακρά κεφάλια βουνά και κατεβαίνοντας τα "σύνορα" της Μεσσηνίας, βρίσκειται μπροστά σε μια χτυπητή αντίθεση.

Ενα ωραίο πανόραμα - χάρμα οφθαλμών - προβάλλει μπροστά του. Καινούργιος κόσμος, θελκτικές παραστάσεις κι' ωραία τοπία συναρπάζουν το θεατή στ' αντίκρυσμα μίας πλούσιας - οργιώδους βλάστησης. Μεθυστικές ευωδίες πλημμυρίζουν την ατμόσφαιρα. Απέραντος ξετυλίγεται στα πόδια των βουνοσειρών ο κάμπος, που απλώνεται ίσαμε την αγκαλιά της θάλασσας. Τα αρώματα των βουνών συναγωνίζονται τα

Ο „ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ“ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΤΟΠΟΣ Η ΜΕΣΣΗΝΙΑ

ΟΙ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΟΜΩΣ ΠΕΙΝΑΝΕ

Αφήνοντας κανένας πίσω την Αρκαδία με τα άγονα μέρη, τους ξερότοπους και το αποψιλωμένα σα φαλακρά κεφάλια βουνά και κατεβαίνοντας τα σύνορα της Μεσσηνίας, βρίσκεται μπροστά σε μια χτυπητή αντίθεση. Ένα ωραίο πανόραμα - χάρμα οφθαλμών - προβάλλει μπροστά του. Καινούργιος κόσμος, θελκτικές παραστάσεις κι' ωραία τοπία συναρπάζουν το θεατή στ' αντίκρυσμα μίας πλούσιας - οργιώδους βλάστησης. Μεθυστικές ευωδίες πλημμυρίζουν την ατμόσφαιρα. Απέραντος ξετυλίγεται στα πόδια των βουνοσειρών ο κάμπος που απλώνεται ίσαμε την αγκαλιά της θάλασσας. Τα αρώματα των βουνών συναγωνίζονται τα μύρα του κάμπου.

Καταπράσινες φυτιές και δέντρα στολίζουν το χιουδάτο αυτό ταπέτο. Χωριά και συνοικισμοί με τα μοντόχρωμα σάτσια τους και τα υψηλά καμπαναριά είνε σκορπισμένα δώ κι' εκεί, μέσα στον κάμπο και στις πλαγιές των βου-

ναζόμενα ο Κανελλόπουλος, ο αρχηγός του εσσοισαλενωτισμού - και όπως το κατάντησε ο καρχαρίας Κανελλόπουλος με τα πανάκριβα λιπάσματα - τα χώματά του.

Ψωμί κι' ελιές τρώει ο Μαστρογιώργος τούτη τη στιγμή, καθισμένος μέσα στο πλούσιο χτήμα του. Ήρωας αυτός της δουλειάς και δημιουργός όλου αυτού του φυτικού πλούτου, τρώει ένα ξεροκόμματο, ερεγμένο με ιδρώτα. Συζητήσαμε φιλικά - αδερφικά.

- Πολλοί άλλοι στο χωριό μας δεν έχουν ούτε ψωμί. Πεινάει κόσμος και κοσμάκης, φίλε μου. Σάμπως θάχω εγώ να φάω αύριο!!!

Θάλωσε η ματιά του και ανασηκώθηκε στα γόνατα μ' όργη ανείπωτη.

- Πέρσυ άνοιξε το μέτωπο της Πυλίας - Τριφυλλίας, έφέτος θέρθει η σειρά μας να πιστρατευθούμε κι' έδω κάτω.

Μου εξήγησε το γιατί:

- Λένε να μάς δώσουν πέντε

μύρα του κάμπου.

Καταπράσινες φυτείες και δέντρα στολίζουν το χνουδάτο αυτό ταπέτο. Χωριά και συνοικισμοί με τα μουντόχρωμα σπίτια τους και τα υψηλά καμπαναριά είνε σκορπισμένα δω κι' εκεί, μέσα στον κάμπο και στις πλαγιές των βουνών.

Στο χλιοπλούμιστο αυτό καλί το φόντο αποτελούν τ' αμπέλια και οι σταφιδοφυτείες. Ελπές, συκιές, λεμονιές, πορτοκαλιές και διάφορα άλλα οπωροφόρα, καθώς και περιβόλια με κηπουρικά και λουλούδια λογής-λογής, είνε ζωγραφισμένες σε ξεχωριστές εικόνες. Μα όλα αυτά μέσα από τα παράθυρα των βαγονιών που κυλάνε σου φαίνονται σα μια σύνθεση. Μια και μόνη πανωραία και μεγαλοπρεπής εικόνα πλαισιωμένη από κατάφυτα βουνά, που τα χαράζουν με αδρές πινελιές λαγκαδιές και ρέματα. Πλούσια χώρα η Μεσοπνία. Κύματα χαράς σε περιλούζουν.

Η εικόνα αυτή της πρώτης μέρας που "κατάπλευσα". Σα κινηματογραφική κορδέλα ζωντανή, ξετυλίχθηκε πάλι σήμερα στα μάτια μου, κάτω από ένα μολυβένιο ουρανό.

Εξοπλισμένος... με το μολύβι μου από τρεις ημέρες συνεχίζω την εκστρατεία μου στα χωριά. Εισχώρησα στους κάμπους της Ανω και Κάτω Μεσοπνίας, διασχίζοντας τις σταφιδοφυτείες.

Καινούργιος κόσμος. Οι παραστάσεις αλλάζουν. Μαύρα χρώματα σήμερα στον κάμπο. Οι ωραίες εντυπώσεις τρεμοσβήνουν. Σκιερές σιλουέτες θολώνουν την αναπαράσταση της πρώτης εικόνας. Ενα δράμα αντικρύζω σήμερα να ξετυλίγεται δύο βήματα μπροστά μου, μέσα στους κάμπους. Σ' όλα τα χτήματα αγρότες, άντρες, γυναίκες και παιδιά, σκαλίζουν τη γη. Άλλοι γαλαζώνουν τις σταφιδοφυτείες κι' άλλοι καθαρίζουν τα παράσιτα χόρτα. Μέσα στα γαλαζοπράσινα φύλλα ολημερίς δουλεύουν και μοχτούνε ξυπόλυτοι πολλοί σταφιδοπαραγωγοί.

Εξω από τη Βαλύρα πλησιάζω ένα μεσόκοπο που κάθησε να... φάει, λουσμένος από τον ιδρώτα. Το γεύμα του λιτότατο – όπως το παραγγέλνει για τον Έλληνα εργαζόμενο ο Κανελλόπουλος, ο αρχηγός του "σοσιαλενωτισμού"

– όπως το κατάντησε ο καρχαρίας Κανελλόπουλος με τα πανάκριβα λιπάσματα -τα χώματά του.

Ψωμί κι' ελπές τρώει ο Μαστρογιώργος τούτη τη στιγμή, καθισμένος μέσα στο πλούσιο χτήμα του. Ηρωας αυτός της δουλειάς και δημιουργός όλου αυτού του φυτικού πλούτου, τρώει ένα ξεροκόμματο βρεγμένο με ιδρώτα. Συζητήσαμε φιλικά – αδερφικά.

- Πολλοί άλλοι στο χωριό μας δεν έχουν ούτε ψωμί. Πεινάει κόσμος και κοσμάκης φίλε μου. Σάμπως θάχω εγώ να φάω αύριο!!!

Θόλωσε η ματιά του και ανασπκώθηκε στα γόνατα μ' οργή ανείπωτη.

- Πέρσου άνοιξε το μέτωπο της Πυλίας – Τριφυλίας, εφέτος θάρθει η σειρά μας να πιστρατευτούμε κι' εδώ κάτω.

Μου εξήγησε το γιατί:

- Λένε να μας δώσουν πέντε δραχμές για τη σταφίδα στην οκά. Ξέρεις πόσο πουλιέται στην Αγγλία; Να σου το πω εγώ. Πάνω από είκοσι δραχμές. Που πάνε τα ρέστα; Το αλεύρι το παίρνουμε έντεκα και τόσο την οκά. Πέρσου σόδεψα δυό χιλιάδες οκάδες σταφίδα, προς εφτά δραχμές, πήρα δεκαπέντε χιλιάδες. Ορκίζουμε σ' αυτό το ψωμί πως στα τέλη του Σεπτεμβρη δεν είχα ούτε πεντάρα. Τα πήραν όλα: Ο μπακάλης, οι τοκοφλύφοι, η Τράπεζα κι' ο γιατρός. Από τον Οχτώβρη κάνω χρέπ. Άλλοι δεν βρίσκουν ούτε δάνεια. Αυτή είναι η ζήση μας; μαύρη και δυστυχιμένη.

Μιλούσε με πόνο κι' αγανάκτηση μαζί. Ράγισε η καρδιά μου.

- Αγαππτέ, τα καζάνια του Χαρίλαου τρώνε τα κόπια μας. Το κράτος μονάχα φόρους ξέρει και μας φορτώνει. Κανένας δεν σκέφτεται για μας.

Σε λίγο κατέφθασε κοντά μας ένας άλλος αγρότης λαχανιασμένος.

- Βιαστικός Δημητρώ, πώς έτσι; του λέει ο Μαστρογιώργος.

- Ψάχνω για λεφτά. Το παιδί μου αρρώστησε. Ο γιατρός μούδωσε συνταγή αλλά δεν μου λες πώς θ' αγοράσω τα γιατρικά; Τον άλλο μήνα πέθανε η μάνα μου και τρόμαξα να την κηδέψω.

Μπας κι' έχεις κανένα εικοσάρικο;

- Τι να σου πω. Τώρα τα λέγαμε με τον κύριο.

Εφυγε σεκλετισμένος.

- Τα βλέπεις, κι' ακόμα θα ιδείς βάσανα και ντέρτια. Δουλεύουμε για να πεινάμε.

Όταν χωρίσαμε μου πρόστεσε:

- Αγαππτέ μου η κουμμούνα θα μας γλυτώσει. Πότε θάρθει;

Εμεινα κόκκαλο για μια στιγμή. Είπα με το νου μου: Μήπως δεν άκουσα καλά;

Το κατάλαβε: "Ναι, ναι! Φώναξε, δεν υπάρχει άλλος δρόμος".

Τα ίδια λόγια μου τάπανε και πολλοί άλλοι σταφιδοπαραγωγοί.

Οι Παπαναστάσιδες ας βουβαθούν. Οι Σκυλακο-χ-εσιτιάδες ας ουρλιάζουν».⁽⁵³⁾

Στην επόμενη ανταπόκριση του Κ. Αυγήτα γίνεται γνωστό ότι προετοιμάζεται το Β' Σταφιδικό Συνέδριο, αυτή τη φορά στον Πύργο:

«Οι σταφιδοπαραγωγοί με αγανάκτηση βλέπουν, ότι ενώ αυτοί είναι οι μοναδικοί συντελεστές της δημιουργίας του πλούτου της σταφίδας, δεν ζητείται καθόλου η γνώμη τους για τα μέτρα που θα παρθούν για τη σταφίδα.

Στη σταφιδική επιτροπή μονάχα ο αντιπρόσωπος του Παλλαϊκού Μετώπου σ. Γληνός έβαλε το δάχτυλο πάνω στην "πυορρούσα" πληγή του σταφιδικού. Καυτηρίασε με ακαταμάχητα επιχειρήματα και ξέσχισε τη μάσκα των "προστατευτικών" μέτρων, προτείνοντας λύσεις που θα ανακουφίσουν πραγματικά τους σταφιδοπαραγωγούς.

Ο λόγος του σ. Γληνού βρήκε τεράστια απήχηση σ' όλα τα στρώματα των σταφιδοπαραγωγών. Γιατί όλα τα μέτρα που πρότεινε, κατευθυντήρια βασική γραμμή είχαν μονάχα το συμφέρον του καλλιεργητή της σταφίδας, του μοναδικού δημιουργού του μαύρου χρυσαφιού.

Όλοι οι άλλοι ομιλητές προσπάθησαν πώς να εξυπηρετήσουν τις εκμεταλλευτικές κλίκες με τις οποίες συνδέονταν: Τραπεζικό-βιομηχανικό κεφάλαιο (Εθνική, "Βάκχος"), σταφιδεμπόρους, πλουσιοχωρικούς και Αγροτική Τρά-

πεζα. Μονάχα στο ζήτημα των τιμών οι αντιπρόσωποι των Ενώσεων Συνεταιρισμών κάτω από την πίεση των σταφιδοπαραγωγών, ζήτησαν να εξαγοραστούν τα πλεονάσματα με 3.000-3.600 δραχμές, συμφωνώντας με το Παλλαϊκό Μέτωπο. Σε μια σειρά άλλα ζητήματα οι Ενώσεις πήραν αντιλαϊκή θέση.

Οι εργαζόμενοι όμως σταφιδοπαραγωγοί δεν είνε διατεθειμένοι να δεχθούν λύσεις αντιλαϊκές. Μέτρα που θα τους ρίξουν σε μεγαλύτερη φτώχεια, πείνα και δυστυχία.

Η εκτελεστική επιτροπή του περσινού ιστορικού συνεδρίου των Γαργαλιάνων, διερμηνεύοντας τον πόθο των παραγωγών, έριξε το σύνθημα της σύγκλησης του Β' Συνεδρίου όλων των σταφιδοπαραγωγών στις 29 του Ιούνη στον Πύργο. Στο πανσταφιδικό αυτό συνέδριο, θα συζητηθεί το σταφιδικό ζήτημα με την καινούργια οξυμένη μορφή της κρίσης που παρουσιάζεται φέτο. Θα διεξονυχιστούν οι πτυχές του προβλήματος αυτού σ' όλες τις πλευρές και θα προταθούν τα μέτρα που θα ωφελήσουν τη σταφίδα και θα ανακουφίσουν πραγματικά τους καλλιεργητές. Εκεί μέσα θα ακουστούν οι πραγματικοί αντιπρόσωποι, που έγκυρα θα διερμηνεύουν τον πόθο και τις ανάγκες των σταφιδοπαραγωγών.

Οι προετοιμασίες, ζυμώσεις και κινητοποιήσεις άρχισαν κι' όλες από μέρες. Η εκτελεστική επιτροπή με προκηρύξεις της αναλύει σε χοντρές γραμμές τους κινδύνους που απειλούν τους σταφιδοπαραγωγούς με τα εξαγγελόμενα μέτρα και καλεί τις αγροτικές οργανώσεις, συνεταιρισμούς, Ενώσεις, συλλόγους, Κοινότητες καθώς και τις αρμόδιες αρχές να στείλουν τους αντιπροσώπους τους. Παράλληλα τονίζει ότι σε κάθε χωριό θα πρέπει να βγουν από συγκεντρώσεις (1 στους 10) αντιπρόσωποι των σταφιδοπαραγωγών, που να προσέλθουν στο Συνέδριο.

Η σύγκληση του Συνεδρίου ξεσήκωσε μεγάλο ενθουσιασμό ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγούς. Σ' όλες τις επαρχίες και τα χωριά που πέρασα, διαπίστωσα ότι γίνονται ζωηρές συζητήσεις και συσκέψεις. Στην Ανω και Κάτω

Μεσσήνη, στην Πυλία, Τριφυλία και την Ηλεία, έγιναν συσκέψεις σταφιδοπαραγωγών και βγαίνουν επιτροπές για την οργάνωση συγκεντρώσεων και εκλογή αντιπροσώπων. Επίσης οι συνεταιρισμοί θα στείλουν τους αντιπροσώπους τους.

Εχω πληροφορίες μάλιστα ότι ματαιώθηκε το Συνέδριο που καλούσαν μερικοί συνεταιριστικοί παράγοντες στην Αμαλιάδα. Πολύ σωστά έκριναν ότι η σύγκλησή του θα αποτελούσε διασπαστική κίνηση και πρέπει να πάρουν μέρος και να ενισχύσουν το Συνέδριο του Πύργου. Μονάχα πολύ λίγοι αντιδρούν [...]

[...] Το σύμφωνο Παλλαϊκού Μετώπου – Φιλελευθέρων σήκωσε τη μαύρη κουρτίνα που έκλεινε τα μάτια των αγροτών. Η δημοσίευση της συμφωνίας αυτής έριξε ζωηρό φως και τάραξε τα λιμνασμένα νερά που κρατούσαν ναρκωμένους τους αγρότες. Οι συζητήσεις γύρω από το σύμφωνο, ακόμη συνεχίζονται με ενθουσιαστικά εγκώμια.

Το πρόγραμμα του Παλλαϊκού Μετώπου, και η δράση των βουλευτών του υπέρ των συμφερόντων του λαού, συγκινούν και ενθουσιάζουν τα πλατεία στρώματα των αγροτών. Το Κόμμα μας, το Κομμουνιστικό, το λέμε αδιάστατα δίχως να παρασυρθούμε από ενθουσιασμούς και υπερεκτίμηση της κατάστασης, συγκεντρώνει μεγάλες συμπάθειες σ' όλα τα χωριά. Όσο τα πυρά της αντίδρασης και των φασιστικών πλουτοκρατικών κύκλων, εντείνονται κατά των κομμουνιστών, άλλο τόσο πιο πολύ δυναμώνει η αγάπη και η συμπάθεια του Μωραίτη αγροτή στο Κόμμα μας.

- Τι θέλουμε το Αγροτικό Κόμμα σύντροφε. Δεν βλέπεις πως οι αγρότες εκδηλώνονται και στρέφονται απ' ευθείας στην άκρα αριστερά.

Αυτά δεν μου τάπανε μονάχα στελέχη μας αγροτικά, αλλά και αγρότες οπαδοί ως τώρα των αστικών κομμάτων, σε πολλά χωριά. Φυσικά με διαφωτιστικές συζητήσεις οι πλανημένες ιδέες όλο και ξεκαθαρίζουν. Στα χωριά της Μεσσηνίας, Τριφυλίας και Ηλείας, άκουσα κι' αυτό:

- Πέστε μας σύντροφε, πως να δουλέψουμε; Δεν ξέρουμε. Στείλτε μας ανθρώπους να μας καθοδηγήσουν.

Βρήκα χωριά όπου τελευταία ιδρύθηκαν για πρώτη φορά πυρήνες με 10 και 20 μέλη.

- Μπορούμε να γράψουμε κι' άλλους, αλλά τι δουλειές να κάνουμε;

Ανάφερα τα χαρακτηριστικά αυτά γεγονότα που δείχνουν στο φως της πραγματικότητας: α) τις τεράστιες ζυμώσεις και ανακατατάξεις που συντελούνται στα χωριά των επαρχιών που πέρασα και β) τα βαρεία καθήκοντα που πέφτουν στις οργανώσεις και στο κόμμα μας, κι' ιδιαίτερα στον κάθε κομμουνιστή.

Πολλά παραρτήματα του Αγροτικού Κόμματος είναι κι' όλας στα σκαριά σε διάφορα χωριά. Μικρές προσπάθειες από μέρους των αγροτικών στελεχών μπορούν να δυναμώσουν σε αφάνταστο βαθμό τον ζωογόνο αγέρα της πολιτικής χειραφέτησης, που φυσάει στα χωριά δροσερά και ευεργετικά, για τα συμφέροντα της βασιτισμένης αγροτιάς⁽⁵⁴⁾.

ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΟ ΚΑΙ ΑΝΑΒΡΑΣΜΟΣ

Την κατάσταση που επικρατεί στην ύπαιθρο επιβεβαιώνει με το δικό της τρόπο η "Σημιαία" με αφορμή την καταστροφή που σημειώνεται από περονόσπορο: "Μεταξύ των σταφιδοπαραγωγικών πληθυσμών της υπαίθρου Μεσσηνίας επικρατεί ζωηρά δυσφορία εξ αφορμής των τεραστίων ζημιών τας οποίας υπέστη η σταφιδοπαραγωγή εκ του περονόσπορου. Εις διαφόρους περιφέρειας οι αγρόται συγκρότησαν συσκέψεις κατά τας οποίας συνεζητήθη ο τρόπος της αντιμετώπισης της καταστάσεως η οποία διεμορφώθη και η οποία απειλεί εφέτος τους σταφιδοπαραγωγούς με πλήρη ένδειαν. Τηλεγραφήματα ληφθέντα εκ διαφόρων κέντρων της υπαίθρου διεκτραγωδούν την κατάσταση των σταφιδοπαραγωγών οι οποίοι δεν θα δυνηθούν εφέτος να ανταπεξέλθουν ουδέ εις τας στοιχειώδεις ανάγκας των. Λαμβανομένων υπ' όψιν των χρεών τα οποία λόγω της εντάσεων των καλλιεργειών εδημιούργησαν.

Οι παραγωγοί συνωφίζουσαν τα αιτήματά των ως εξής: Ζητούν πρώτον την ταχίστην αποστολήν εκτιμητικών επιτροπών αι οποία να εκτιμήσουν το μέγεθος των ζημιών, την άμεσον ρύθμισιν των παλαιών αγροτικών χρεών και τον καθορισμόν της τιμής εξαγοράς πελονασμάτων τουλάχιστον 3.500 κατά ενετικόν χιλιόλιτρον.

Σχετικόν είναι το κάτωθι τηλεγράφημα το οποίον ελάβομεν χθες:

Κάτοικοι και οργανώσεις Πλατύ, Αριστοδημίου και Αριοχωρίου ανάστατοι λόγω τρομακτικών ζημιών εκ περνοσοπόρου συνελθόντες εις κοινήν σύσκεψιν ζητούν 1) Ταχυτάτην σύστασιν εκτιμητικών επιτροπών προς διαπίστωσιν ζημιών και παροχήν αποζημιώσεως 2) ρύθμισιν αγροτικών χρεών και 3) καθορισμόν κατωτάτου ορίου παρακρατήσεως δραχμάς 3.500

Επιτροπή

Σωτήριος Μαντζής, Ευγένιος Φρούτζας⁽⁵⁵⁾.

Τις μεγάλες καταστροφές από τον περονόσπορο διαπιστώνει ο διευθυντής του Σταφιδικού Ινστιτούτου Πύργου Γ. Μειμάρης: "Ως γνωστόν από τα τέλη της παρελθούσης εβδομάδος μετά

την επικρατήσασαν μεταβολήν του καιρού, ιδίως δε κατόπιν της επί διήμερον καταπεσοούσης πυκνοτάτης ομίχλης (πούσι) και της υψηλής θερμοκρασίας κατά τας πρωινάς ώρας, εξεδιπλώθησαν εις μάλλον βαθμόν εμφανίσεις περνοσοπόρου, κυρίως τις τας σταφιδικάς περιφερείας της Κάτω Μεσσηνίας.

Η απότομος αύτη εκδήλωσις της παρουσίας του τρομερού παρασίτου εις τόσον μάλλον βαθμόν, κρατεί εις ζωηράν συγκίνησιν και ανησυχίαν όλους τους σταφιδοπαραγωγούς των πληγεισών περιοχών.

Η Κεντρική Ένωσις Συνεταιρισμών Μεσσηνίας ευθύς μετά επιτόπιν μετάβασιν του προϊσταμένου της κ. Π. Σταυροπούλου μετά του διευθυντού του εν Νησίω Παραρτήματος Ινστιτούτου Σταφίδος κ. Ηλία Χριστοπούλου οίτινες αντελήφθησαν τας ζημίας, επικοινωνήσασα τηλεγραφικώς μετά του Σταφιδικού Ινστιτούτου Πύργου ενημερώσασα σχετικώς τον διευθυντήν του Ιδρύματος κ. Γ. Μειμάρην δια τας γενομένας ζημίας και παρεκάλεσε τούτον όπως το ταχύτερον αφιχθή ίνα επιτοπίως μελετήσασα τα αίτια και δόσασα τας δεούσας συστάσεις δια τον εντο-

ΠΟΛΥΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΠΕΔΩΚΕ ΕΙΣ ΤΟΝ κ. ΝΟΜΑΡΧΗΝ ΜΑΚΡΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΖΗΤΕΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ, ΧΡΕΩΣΤΑΣΙΟΝ ΚΑΙ ΦΘΗΝΟ ΨΩΜΙ ΤΙ ΕΔΗΛΩΣΕΝ Ο κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΙΑ

Την μεσημβρίαν χθές, κατωμαχίς, έπιτροπή πληγέντων έκ του περονόσπορου σταφιδοπαραγωγών των άνοσηρομένων κοινοτήτων χωρίων, μετρίθη εις την Νομαρχίαν και έπειδουσα πρὸς τον Νομαρχην κ. Παναγόπουλον τό κάτωθι ύπομνημα, δια σταφιδώσεσασα και προφορικώς την οικείαν κατάστασιν εις ήν έχουσαν περιέλθει οί σταφιδοπαραγωγοί κατοικη της θεσπληνιάς και ζητήσασα ύπως ή Κυβέρνησις έπιλάβη τό σπουτέρον άσφαγμά: πρὸς άποσφύρισην άμφοτέρων εξεργασίαν και έκτρόπισον:

ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Οί Περονόσπορλήρητοι σταφιδοπαραγωγοί, κάτοικοι των Κοινοτήτων Πλατύ, Ανοσηροδίου, Άλιων, Αριοχωρίου, Άριο, Άκρωτιού, Αριστοδημίου, Διμυτινής, Βαλεφωρ, Σουλίου, Βρωμερβύσεως, Εύς, Άγριλά, Πηδύματος και Ανοσηροδίου

Πρὸς τον Κον Νομαρχην Μεσσηνίας Ένωσθη Κέρκι Νομαρχη.

Οί έκ γεγραμμένας και έσταλήν και έπισκευοδότημενών εν άνοσηροφώνων κοινοτήτων, λαμβάνουσαν την τιμήν κα έκπενοσώμεν έπιτόπιν εν σκαύτομηροτικώς κα ύπο, έκ δέσασιν τά άδελφού.

Αντίστοιχα καιτοις κοινοτήτασις έλδραματίσασα έπίσφασιν πρὸς την συνεχή και έπισκευοδότη έπιτόπια μας, ζημίας άνοσηροδίου εις τις άμφοτέρω και σταφιδωμάχισιν μας.

Τούτων αι μιν άμπελιν, εκ των όποιων πολλά άρίστην τά σποδύλαμνα εις την κοινονικήν έξέλιξιν εις ζωής του παραγωγού, κατασφύρησαν παντελώς, ώστε ό παραγωγός ούδεν κα προμείνη, αι δέ σταφιδωμάχισιν, ή βίσις της ζωής μας ύπέστησαν ζημίας, κατά την ενόσασα μας, κωμικοσασάσασα από του 10-15 αέρι της πλήρους καταστροφής.

Το κατω ύποτο δέον ύπογραμμοίσασα ής έσομηνία. Ηεις θεομαχίαν διε δά έλεγε την τρομαχίαν αίτην έπισιν κα καταστροφή σκληρόν και τρομαχίαν την ζωήν των σταφιδοπαραγωγών οί άκατα ήρωσώθησαν άπεγεσασάσασα και μόνοι με τό πτωχί μας κα δειθροκαχίς ποιόσασιν του κατω τον Η Α Γ Ε. Ζητήσασα έρεσάσασα την άνοσηροδίου και σποδύλαμνα θετικώς χαλκού και ή έσομηνία θεσπληνική ύπηρεσία, ήεις ύπομνημα άπεφίση σενίστα άκ' άρετήν των άδελφών ύπηρεσία, ήεις ύπομνημα έρεσάσασα εις την δσον οίαν τε τάξισα ύδμην έτίλισιν των κατωσασα ύπερσασα μας.

οίμα ύπερσασα χωροκαχίζονται ύπ' ήμων ως κούφισ ύπεύθενοι. Το κατω της ύστασις του παραγωγού έπιτίσασα και από την δικαιοσύνη άλλως τε σάσασιν των έσογγεγμωτιών της έκ ήδρου, οίτινες ήσαν το περικόπιστον και πιστώσασα σταφιδώμεν εις την ύδα συμπλησάσασιν των άνοσηροδίων διε την ενόσασα ήν των δικαιοσασα άνώσασα των παραγωγών έτίλισιν.

Πρὸ της σάσασασα τρομαχίς άδ της κατασπίσασα οί εν άνοσηροδίου κατωσασα παραγωγοί, άσασα νομμοσασα πώσασα και πρὸς άνοσηροδίου άνοσηροδίου έσοσασα και εις τό Κρότις άλλω και εις την κοινονικήν την τόσον τετρασασα ύπερσασασασα, παρασασασασα ύπασα: ύπασα τό πρὸν ύπόμνημα διαβιβασθή πρὸς τη Κυβέρνηση με την θεσπληνία πρὸς τήμωσασα σποδύλαμνα εις την δσον οίαν τε τάξισα ύδμην έτίλισιν των κατωσασα ύπερσασα μας.

«Σημεία» 10/6/1936

πισμόν του κακού και την αποφυγήν επεκτάσεως της νόσου.

Από της Παρασκευής εσπέρας ο κ. Γ. Μείμαρς ευρίσκεται εις την περιφέρειάν μας, καθ' όλην δε την ημέραν του Σαββάτου συνοδευόμενος υπό των κ. κ. Π. Σταυροπούλου, Ηλ. Χριστοπούλου και των Διευθυντών Υποκαταστημάτων Διαχειρίσεως Σταφίδος Μεσοίνης και Μελιγαλά, διέτρεξαν τας περισσοτέρας προσβεβλημένας περιφέρειάς της κάτω και άνω Μεσσηνίας. Καθ' όλην την διαδρομήν εγένετο επιστημάνε η επιτόπιος εξέτασις των επελθουσών ζημιών, παρεσχέθησαν δε αι δέουσαι υποδείξεις εις τους παντού συγκεντρωμένους κτηματίας δια την καταπολέμησιν του παρασίτου και την μη επέκτασιν των ζημιών.

Ο Μείμαρς ανεκοίνωσεν τα ακόλουθα:

Ως ανέφερον ημίν προ ημερών ο προϊστάμενος του εν Νησίω παραρτήματός μας κ. Χριστόπουλος, διεπιστώσαμεν και ημείς κατά την επιτόπιον μετάβασίν μας ότι εις πολλάς περιφέρειάς της Μεσσηνίας εγένοντο ζημία εκ περνοσπόρου. Εις τινας περιφέρειάς ευτυχώς μικράς οπωσδήποτε κετάσεως και εκεί όπου αι εδαφικά συνθήκαι ευνοούν την ανάπτυξιν του παρασίτου αι ζημιαί φθάνουν το μέγεθος της τελείας καταστροφής. Εις τας άλλας περιφέρειάς όπου εξεδηλώθη η νόσος, αι ζημιαί είνε μικρότεραι. Σημειωτέον ότι υπάρχουν περιφέρειαι ανέπαφοι ή με πολύ μικρό ποσοστόν προσβολής εις κτήματα γειτονικά των τελείως καταστραφέντων. Ιδίως πολλάί περιφέρειαι της κάτω Μεσσηνίας παρουσιάζουσι προσβολάς σημαντικές ως επίσης και πολλά κτήματα της άνω ως Διαβολίτισιον κλπ. Κατά την γνώμην μας τας ζημίας δεόν να αποδώσωμεν κυρίως εις την ανάπτυξιν του παρασίτου και εις τας εδαφικάς συνθήκας πολλών περιφερειών οτινες ευνοούσι την ανάπτυξιν του.

Η έγκαιρος εφαρμογή των ψεκασμών ιδίως των πρώτων, η επιμελής εκτέλεσις αυτών ως πάντοτε συνεστήθη υπό του Ινστιτούτου δι' επανειλημμένων ανακοινώσεων εις τον τύπον και η επανάληψις όταν παρίστατο ανάγκη, είνε η απόδειξις ότι υπάρχουν κτήματα σχεδόν

ανέπαφα εντός περιφερειών με μεγάλο ποσοστό προσβολής. Ως επανειλημμένως ετονίσθη υπό του Ινστιτούτου, ο περνοσπόρος είνε ασθένεια ήτις προλαμβάνεται, ενώ όταν εισβάλλει τότε δυσκόλως καταπολεμείται.

Την τελευταίαν μεγάλην εκδήλωσιν προσβολής αποδίδομεν εις εισβολήν του παρασίτου, ιδίως από της ανθήσεως ή και προ αυτής, ότε επεκράτησαν ευνοϊκαί συνθήκαι (βροχαί, δρόσος) και απότομον ομαδικήν εκδήλωσιν αυτού μετά τας ομιχλώδεις 2-3 ημέρας της παρελθούσης εβδομάδος.

Εκείνο το οποίον έχομεν να συστήσωμεν εις τους σταφιδοπαραγωγούς γενικώς όλης της Μεσσηνίας είνε

Πρώτον: Εις τα κτήματα όπου η προσβολή είνε μεγίστη να μην απογοπτευθούν και εγκαταλείψωσι αυτά διότι το παράσιτον θα καταστρέψη και τους πρασίνους βλαστούς αι δε ζημιαί θα είνε τρομερώραι διότι είνε αδύνατον να έχομεν εσοδείαν το προσεχές έτος εις κτήματα με τοιαύτην προσβολήν περνοσπόρου. Κάμνομεν έκκλησιν όπως λάβουν θάρρος και εξακολουθήσουν τον ψεκασμόν του φυλλώματος ίνα διατηρηθή τούτο και συντελέση αφ' ενός εις την ωρίμανσιν του μέρους των εναπομεινασών σταφυλών, αφ' ετέρου δε εις την ωρίμανσιν (ξυλοποίησην της κληματίδος ήτις θα μας χρησιμεύση διά το ερχόμενον).

Δεύτερον: Εις τα κτήματα με μικράς ζημίας ευχαρίστως ανετλήφθημεν ότι εγενικεύθη ο ψεκασμός. Δέον να εξακολουθήση εις όλα με αντικειμενικόν σκοπόν την διαβροχήν των σταφυλών. Μετά τον ψεκασμόν εάν επικρατήσουν ημέραι με δρόσον, τότε να γίνη σκόνισμα με θεικαλκίνην ή χαλκίνην και να γίνη ακόμη εις ψεκασμός κατά την αλλαγήν των χρωματισμών των σταφυλών (παρδάλισμα) διά την προφύλαξιν διά του ραντίσματος.

Τρίτον: Διά κτήματα όπου λόγω των ευνοϊκών εδαφικών συνθηκών και επιμελούς καταπολέμησεως της νόσου δεν εξεδηλώθη αύτη, πάση θυσία να εξακολουθήση η φιλότιμος προσπάθεια ώστε διά των ψεκασμών και των σκονισμάτων ίνα φθάσωμεν εις την ωρίμανσιν

άνευ αισθητής ζημίας.

Ούτω διά της λήψεως των ως άνω μέτρων ευνοούντος και του δυσμενούς καιρού διά την περαιτέρω ανάπτυξιν του περνοσοπόρου όστις τελευταίως ευτυχώς δεικνύει σταθερά στοιχεία βελτιώσεως, πιστεύομεν ότι το κακόν θα περιορισθεί σημαντικώς και ασφαλώς θα περιοσθή μέγα μέρος του υπολοίπου της παραγωγής.

Ο κ. Μείμάρης επειγόμενος να επιστρέψει εις Πύργον ανεχώρησεν την πρωίαν της Κυριακής. Την ιδίαν ημέραν επεσκέφθησαν τας υπολοίπους σταφιδικάς περιφέρειάς των δύο επαρχιών μας Καλαμών Μεσσήνης ο κ. Σταυρόπουλος μετά του κ. Χριστοπούλου και του Διευθυντού του Υποκαταστήματος της Σταφιδικής Διαχειρίσεως προς διαπίστωσιν και των εκεί γενομένων ζημιών αίτινες είναι αρκετά σημαντικά»⁽⁵⁶⁾.

Οι παραγωγοί είναι ανάστατοι, συντονίζονται μεταξύ τους από τις Κοινότητες που χτυπήθηκαν περισσότερο και συναντήθηκαν με το Νομάρχη στον οποίο επέδωσαν ψήφισμα που αποτυπώνει και την κατάστασιν στην οποία έχει περιέλθει ο κόσμος της υπαίθρου:

«Την μεσημβρίαν χθες πολυμελής επιτροπή πληγέντων εκ περνοσοπόρου σταφιδοπαραγωγών των αναφερομένων κατωτέρω χωρίων, μετέβη εις την Νομαρχίαν και επέδωκε προς τον Νομάρχη κ. Παναγόπουλον το κάτωθι υπόμνημα, διεκτραγωδήσασα και προφορικώς την οικτράν κατάστασιν εις ήν έχουν περιέλθει οι σταφιδοπαραγωγοί κατόπιν της θεομηνίας και ζητήσασα όπως η κυβέρνησις επέλθη το ταχύτερον αρωγός προς αποσόβησιν μοιραίων εξεγέρσεων και εκτρόπων:

Οι περνοσοπορόπληκτοι κάτοικοι των Κοινοτήτων Πλατύ, Ανεμομούλου, Αλωνίων, Αριοχωρίου, Αριος, Αμμου, Αριστοδημίου, Λαμπαίνης, Βαλύρας, Σκάλας, Βρωμοβρύσεως, Εύας, Αγριλιάς, Πηδήματος και Διαβολισίου

Κύριε Νομάρχα

Οι υπογεγραμμένοι κατ' εντολήν και εξουσιοδοτήσιν των αναγραφομένων Κοινοτήτων λαμβάνομεν την τιμήν να εμφανισθώμεν ενώπιόν σας και υπομνηματικώς να σας εκθέσωμεν

τα ακόλουθα. Αντίξοι καιρικά καταστάσεις επεδραμούσαι επέφερον παρά την συνεχή και επισταμένην επιτήρησίν μας, ζημίας ανυπολογίστους εις τας αμπέλους και σταφιδαμπέλους μας. Τούτων αι μεν άμπελοι, εκ των οποίων πολλά απέρρεον τα συμβαλλόντα εις την κανονικήν εξέλιξιν της ζωής του παραγωγού, κατεστράφησαν παντελώς ώστε ο παραγωγός ουδέν να περιμένη, αι δε σταφιδάμπελοι, η βάση της ζωής μας, υπέστεισαν ζημίας, κατά την γνώμην μας από του 10% μέχρι της πλήρους καταστροφής.

Το κακό τούτο δέον να χαρακτηρισθή ως θεομηνία. Ητις θεομηνία δεν θα είχε την τραγικήν αυτήν επέκτασιν να καταστήση σκληράν και τρομακτικήν την ζώνήν των σταφιδοπαραγωγών οι οποίοι αγωνίσθησαν απεγνωσμένως και μόνοι με τα φτωχά μέσα που διαθέτουν προς περιστολήν του κακού, εάν η ΑΤΕ εχορήγη εγκαίρως την αναγκαιούσαν ποσότητα θειϊκού χαλκού και η αρμόδια γεωπονική υπηρεσία, ήτις ουδαμού ανεφάνη, συνίστα απ' αρχής την λήψιν των αναλόγων μέτρων. Ωστε πολύ δικαίως και οι δύο αύται υπηρεσίαι χαρακτηρίζονται υφ' ημών ως κυρίως υπεύθυνοι.

Το κακόν της θέσεως του παραγωγού επιτείνεται και από την δικαίαν άλλως τε στάσιν των επαγγελματιών της υπαίθρου, οίτινες ήρξαντο περικόπτοντες κάθε πίστωσιν, στηριζόμενοι εις την όχι συμπαθή στάσιν των αρμοδίων διά την ευνοϊκήν των δικαίων αξιώσεων των παραγωγών επίλυσιν.

Προ της αυτόχρομα τραγικής αυτής καταστάσεως οι εν απογνώσει διατελούντες παραγωγοί, άκρως νομοταγείς πολίται και προς αποτροπήν ανωμαλιών δυσαρέστων και εις το κράτος αλλά και εις την κοινωνίαν την τόσοσν τεταραγμένη σήμερον, παρακαλούμεν υμάς όπως το παρόν υπόμνημα διαβιβασθή παρά τη κυβερνήσει με την θερμήν παρ' ημών συνηγορίαν διά την όσον οίον τε τάχιστα ευμενή επίλυσιν των κάτωθι αιτημάτων μας:

• Ταχυτάτη σύστασις εκτιμητικών επιτροπών προς διαπίστωσιν και καθωρισμόν των ζημιών.

• Πλήρης αποζημίωσις των πληγέντων ως εν Ηλεία προ διετίας εγένετο.

• Καθορισμός κατωτάτου ορίου τιμής εξαγοράς πλεονασμάτων εις δραχμάς 3.500. Και παραλαβής τούτων απ' αρχής του σταφιδικού έτους.

• Κήρυξις πλήρους χρεωστασίου μέχρις οριστικής ρυθμίσεως των αγροτικών χρεών.

• Ελάττωσις της τιμής των αλεύρων και βελτίωσις της ποιότητας τούτων.

• Κατάργησις τραστ κουκουλεμπόρων πλόντος κυρίως παραγωγούς.

Απάντησιν επί των ανωτέρω αιτημάτων μας θα αναμένομεν μέχρι της προσεχούς Δευτέρας 15 μεσούντος, άλλως απεκδυόμεθα πάσης ευθύνης διά παν συμβησόμενον.

Ευπειθέστατοι

Η Επιτροπή των άνω Κοινοτήτων.

Ο κ. Νομάρχης ομιλών προς την επιτροπήν ετόνισεν ότι αναγνωρίζει το όντως δύσκολον της θέσεως εις την οποίαν έχουν περιέλθει οι σταφιδοπαραγωγοί συνεπεία των ζημιών τας οποίας υπέστησαν και τας οποίας και ούτος εύρε την ευκαιρίαν να διαπιστώσῃ ἐξ επιτοπίας μεταβάσεώς του, διευκρίνησεν όμως ότι της ευθύνης διά τας μεγάλας ζημίας – εκεί όπου συνέβησαν αύται – δεν είνε τελείως αμέτοχοι και οι παραγωγοί οι οποίοι δεν ενήργησαν συντόνους και επιμελείς ραντισμούς. Τούτο, προσέθεσεν ο κ. Νομάρχης, καταφαίνεται εκ του ότι κτήματα γειτνιάζοντα προς τα ολοσχερώς κατεστραφέντα, ελαχίστην αν όχι ουδεμίαν ζημίαν υπέστησαν εκ του περνοσοπόρου.

Οπωσδήποτε ετόνισεν ο κ. Παναγόπουλος, η ολοκληρωτική αποζημίωσις των σταφιδοπαραγωγών ως εγένετο κατά τα παρελθόντα έτη, είναι δύσκολον να επιτευχθή. Το μόνον δυνατόν είνε να γίνουν παρά της Αγροτικής Τραπέζης μεμονωμένοι και επισταμένοι εκτιμήσεις των πληγέντων κτημάτων, να ληφθή δε μέριμνα όπως το πιστωτικόν τούτο ίδρυμα φανή επιεικές προς τους όντως πληγέντας αγρότας κατά την είσπραξιν των προς αυτό χρεών. Ηδη, πρόσθεσε, συνεννοήθη μετά του διευθυντού του υποκαταστήματος της Αγροτικής εν Μεσσήνη κ. Οικονομόπουλον ο οποίος δι'

αναφοράς του προς την Διοίκησιν της Τραπέζης εζήτησε την αποστολήν ειδικών γεωπόνων οι οποίοι θα ενεργήσουν το συντομώτερον τας εκτιμήσεις.

Όσον αφορά την αίτησιν των σταφιδοπαραγωγών Θουρίας όπως γίνη και εφέτος παραλαβή χλωράς υπό των εν Θουρία συγκροτημάτων του ΑΣΟ, ο κ. Νομάρχης ανεγνώρισεν το δίκαιον των παραγωγών και υπεσχέθη να ενεργήσῃ παρά τη κυβερνήσει όπως διαταχθή η παραλαβή χλωράς σταφίδος εν Θουρία εκκενουμένων των εκεί δεξαμενών.

Μετά την επίδοσιν του υπομνήματος προς τον κ. Νομάρχην η 30μελής επιτροπή των περνοσοποροπλήκτων σταφιδοπαραγωγών των δύο επαρχιών Καλαμών και Μεσσήνης, προέβη εις την σύστασιν επταμελούς επιτροπής αποτελεσθείσης εκ των Ι. Μιχαλοπούλου, Αθ. Μπουζαλά, Λυκ. Καρβέλη, Ευγενίου Φρούντζα, Αν. Παπατσαρουκά, Ευστ. Γαλανοπούλου και Κων. Διαμαντοπούλου η οποία κατόπιν συσκέψεως απεφάσισεν όπως συγκροτηθή την προσεχή Κυριακήν 14η τρέχοντος και περί ώραν 3 μ.μ. συγκέντρωσις των σταφιδοπαραγωγών των δύο προαναφερομένων επαρχιών προκειμένου να ανακοινωθώσι προς αυτούς αι μέχρι τότε ενέργειαι της και να ληφθούν ανάλογοι αποφάσεις»⁽⁵⁷⁾.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ «ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΗ»

Στην Αθήνα συνεχίζονται οι συνεδριάσεις των επιτροπών στη “γραμμή” που έχει ήδη χαραχτεί:

«Εσυνέχισε και χθες τας εργασίας της η 15μελής επιτροπή του σταφιδικού. Κατ' αυτήν υπεβλήθη η έκθεσις της 9μελούς υποεπιτροπής διά της οποίας υποδεικνύονται τα κάτωθι μέτρα:

1) Σύστασις οργανισμού ενιαίας διαχείρισης σταφίδος.

2) Απόλυτος απαγόρευσις με αυστηράς ποινικής κυρώσεως νέων φυτειών.

3) Αμεσος υποχρεωτική εκρίζωσις των από 6 Φεβρουαρίου 1934 γενομένων παρανόμων φυτειών.

4) Καθιέρωση τοπικού ποιοτικού παρακρατήματος 10% επί της παραγωγής πληρωτέας επί ελαχίστη τιμή 2.500 δραχμές.

5) Προαιρετική εκρίζωση σταφίδων παραγουσών βιομηχανοποιήσιμων σταφίδα επί ικανοποιητική αποζημιώσει.

6) Αμεσος κατάργησης του γενικού παρακρατήματος και ισορρόπησης της προσφοράς προς την ζήτηση διά την προσεχή εσοδείαν με ελαχίστην τιμήν αγοράς των πλεονασμάτων 3.000-3.600 δραχμές κατά ποιότητα και χιλιόλιτρον επί τη βάσει των οικονομικών μέτρων των υποδειχθέντων υπό της 5μελούς επιτροπής.

Σήμερον θα συνέλθη εις σύσκεψιν η κοινοβουλευτική επί του σταφιδικού επιτροπή προς εξέταση των κάτωθι θεμάτων: 1) Υπόδειξις μέτρων διά το αρχόμενον σταφιδικόν έτος. 2) Πωλητική τιμή πλεονασμάτων και παρακρατήματος. 3) Εγγειος φορολογία, συναλλαγματικόν παρακράτημα, φορολογία οινοπνεύματος. Εις την σύσκεψιν θα μετάσχουν οι υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας»⁽⁵⁸⁾.

Οι αντιπρόσωποι όμως των σταφιδοπαραγωγών επιβεβαιώνουν τις βαθιές αντιθέσεις που υπάρχουν σε κρίσιμα ζητήματα:

«Κατά την χθεσινήν συνεδρίαση της 15μελούς επιτροπής ανεκοινώθησαν τα πορίσματα των καταρτισθεισών 2 υποεπιτροπών και διεξήχθη συζήτηση επί της καταρτίσεως ή μη του παρακρατήματος. Οι αντιπρόσωποι των παραγωγών κατωτέρων ποιοτήτων ετάχθησαν υπέρ της διατηρήσεως του ισχύοντος συστήματος του παρακρατήματος καθ' όσον τυχόν κατάργησις αυτού θα απέβαινε εις πλήρη καταστροφήν των παραγωγών. Εκ των αντιπροσώπων παραγωγών οι κ. κ. Λουπινάς και Μπουλαλάς ετάχθησαν υπέρ της άμεσου καταργήσεως του παρακρατήματος.

Ακολούθως διεξήχθη συζήτηση επί της εξευρέσεως των απαιτουμένων πορών διά την εξαγοράν των πλεονασμάτων, κατά την οποίαν οι μετέχοντες της επιτροπής κρατικοί υπάλληλοι υπεστήριξαν ότι ο προταθείς υπό της ειδικής επιτροπής τρόπος είναι απραγματοποίητος και

ως εκ τούτου δημιουργείται ανάγκη εξευρέσεως 70 εισέτι εκατομμυρίων δραχμών.

Ο κ. Μοδινός επρότεινε όπως ορισθή εις το πόρισμα της επιτροπής τιμή της σταφίδος διά την επί θύραις εσοδείαν, ανέπτυξε δε την γνώμην ότι η τιμή αύτη πρέπει να είναι 2.000 δραχμές για την βιομηχανοποιήσιμον σταφίδα και 2.000-3.000 δραχμές διά τα πλεονάσματα. Ενεκα της διαφοράς γνώμων επί του ζητήματος τούτου, η επιτροπή δεν κατέληξε χθες εις οριστικές αποφάσεις.

Ο πρόεδρος της επιτροπής κ. Ρούφος μετά την συνεδρίαση καλέσας τους αντιπροσώπους της παραγωγής επεχείρησε να δώση συμβιβαστικήν λύσιν, χωρίς όμως και να το επιτύχη. Κατόπιν τούτου οι αντιπρόσωποι της παραγωγής θα υποβάλουν εις την επιτροπήν ιδιαίτερας προτάσεις βάσει των αντιλήψεων τας οποίας υπεστήριξαν»⁽⁵⁹⁾.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΤΥ

Και ενώ όλα αυτά συμβαίνουν στην Αθήνα, στην ύπαιθρο η κυβέρνηση Μεταξά έχει εξαπολύσει κύμα τρομοκρατίας. Η Χωροφυλακή απαγορεύει τη συγκέντρωση των σταφιδοπαραγωγών στο Πλατύ, προειδοποιεί ότι θα την διαλύσει βίαια και θα ασκήσει διώξεις κατά των οργανωτών:

«Αύριον την 3 μ.μ. θα συγκροτηθή εις τον σιδηροδρομικόν σταθμόν Μπάστα μεγάλη συγκέντρωσις των περνοσοποροπλήκτων σταφιδοπαραγωγών Μεσσηνίας, προκειμένου να ληφθώσι αποφάσεις διά τον αγώνα των προς παροχήν αποζημιώσεων, μετά την τελείαν καταστροφήν της παραγωγής των. Σχετικώς διενεμήθη μεταξύ του αγροτικού κόσμου η κάτωθι πρόσκλησις:

Η επιτροπή αγώνος περνοσοποροπλήκτων παραγωγών επαρχιών Καλαμών και Μεσσηνίας προς άπαντας τους σταφιδοπαραγωγούς.

Κύριοι καλείσθε όπως την 14ην τρέχοντος και περί ώραν 3 μ.μ. συγκεντρωθήτε εν τω σιδηροδρομικώ σταθμών Μπάστα προκειμένου να συζητηθώσι τα ακόλουθα θέματα:

- 1) Ανακοίνωσης ενεργειών επιτροπής.
- 2) Λήψης διαφόρων αποφάσεων.

Καλάμαι 10-6-36

Η επιτροπή

Ι. Μιχαλόπουλος, Α. Μπουζαλάς, Λ. Καρβέλης, Ε. Φρούντζας, Ανδρ. Παπατσαρουχάς, Ευστ. Γαλανόπουλος, Κωνστα. Διαμαντόπουλος, Περ. Καψαλιάρης.

Υπό της Διοικήσεως Χωροφυλακής Μεσσηνίας μας απεστάλη το κάτωθι ανακοινωθέν:

Κατόπιν ισχυούσης διαταγής του υπουργείου Εσωτερικών απαγορεύεται πάσα συγκέντρωση εν ανοικτώ ή κλειστώ χώρω εντός της πόλεως

Καλαμών και εις ολόκληρον την περιφέρειαν της Διοικήσεως Μεσσηνίας. Πάσα ταύτη θα διαλύεται βιαίως και θα ενεργούνται κατά των υπαιτίων τα νόμιμα.

Ο Διοικητής της Διοικήσεως
Δημ. Παπαγεωργίου»⁽⁶⁰⁾.

ΨΑΧΝΟΥΝ ΝΑ ΣΥΛΛΑΒΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΥΛΑΜΠΑ

Ταυτόχρονα οι χωροφύλακες αλωνίζουν πόλη και ύπαιθρο αναζητώντας να συλλάβουν τον Τάση Κουλαμπά και άλλα στελέχη των σταφιδοπαραγωγών που κρύβονται και ετοιμάζονται

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΩΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΥΛΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΦΥΛΙΑ ΚΑΤΑΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΩΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΥΛΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΦΥΛΙΑ ΚΑΤΑΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, 12 του 'Ιούλη. (Τού ἀνταποκριτή μας). — Τῆ Δευτέρα ἡ ἀσφάλεια ἔκανε ἐρευνα εἰς 10 σπύτια τῆς Καλαμάτας, μέ σκοπό νά... ἀνακαλύψει τὸ σταφιδοπαραγωγὸ Τάση Κουλαμπά. Στὴν Πυλία καὶ Τριφυλία καταζητοῦνται πολλοὶ σταφιδοπαραγωγοὶ μέλη τοῦ ἱστορικοῦ περσινοῦ σταφιδικοῦ συνεδρίου τῶν Γαργαλιάνων ἀνάμεσα στοὺς διπολοὺς εἶτε καὶ οἱ Κουβαλιώτης καὶ Παπαμητρούλης. Ἐπίσης ἡ Ἀσφάλεια συνεχῶς ἐνοχλεῖ καὶ τρομοκρατεῖ τὸν διατιθεόμενον ἀντιφασίστα δικηγόρον Θ. Κορμᾶ πού τὸν ἀπειλεῖ μέ ἐχτόπιση.

Μὴ ἔχοντας δὲ ἐμπιστοσύνη εἰς τὸ στρατὸ ἔχουν ἐξαπολύσει ἐνάντια εἰς τὴν ἐπαρχία τῆς Τριφυλίας 100 χωροφύλακες καὶ θὰ στελεχίσουν ἄλλους 200. Ἐπίσης ἀποσπάσματα μέ ἐπικεφαλῆς ἀξιωματικούς τῆς χωροφυ-

λακῆς περιτρέχουν τὰ σταφιδοφόρα χωριά ἔχοντας σκοπὸ νά κάνουν μαζικὰ συλλήψεις καὶ ἐχτοπίσεις τῶν σταφιδοπαραγωγῶν. Ἰδιαιτέρα δὲ στρέφουν τὴν προσοχὴ τους ἐνάντια εἰς τοὺς πρὸ ἐμπνεύσεως καὶ συνειδητοῦς παραγωγούς. Ὁλόκληρος ἡ περιφέρειά μας ἔχει μεταβληθεῖ εἰς στρατόπεδο ἐπιδρομῶν. Οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ εἶνε καταγαναχτισμένοι γιὰ τὰ τρομοκρατικὰ αὐτὰ μέτρα πού ἡ φιλοφασιστικὴ κυβέρνησις τοῦ Μεταξᾶ ἔχει ἐξαπολύσει εἰς ὄλοκληρον τὸ Νομὸ θέλοντας νά πνίξει τὴν εἰρηνικὴν ἐξέγερσιν τῶν σταφιδοπαραγωγῶν πού ἀπειλεῖται καὶ πού ἀσφαλῶς θὰ ἐξισπάσει εἰς στιγμή πού οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ εἶνε εἰς διατεθειμένοι νά δεχτοῦν τὴν 2035 δραχμὴν χιλιάδιον τῆ σταθίδα πού ἔδιδον πῶς θὰ τοὺς ρίξει εἰς τὴν πείναν καὶ εἰς τὸ θάνατον.

σὺν τῆν νομῶν τῶν μαμο τὸ νῶ πῶ χα ας σὺν ὑπ πε τὸν Γα νει

να οργανώσουν νέο πανσταφιδικό συνέδριο:

«Τη Δευτέρα η ασφάλεια έκανε έρευνα σε 10 σπίτια της Καλαμάτας με σκοπό να... ανακαλύψει το σταφιδοπαραγωγό Τάση Κουλαμπά. Στην Πυλία και Τριφυλία καταζητούνται πολλοί σταφιδοπαραγωγοί μέλη του περσινού σταφιδικού συνεδρίου Γαργαλιάνων, ανάμεσα στους οποίους είναι και οι Κουβελιώτης και Παπαμικρούλης. Επίσης η ασφάλεια συνεχώς ενοχλεί και τρομοκρατεί τον διανοούμενο αντιφασίστα δικηγόρο Θ. Κορμά και τον απειλεί με εκτόπιση.

Μη έχοντας δε εμπιστοσύνη στο στρατό έχουν εξαπολύσει ενάντια στην επαρχία Τριφυλίας 100 χωροφύλακες και θα στείλουν άλλους 200. Επίσης αποσπάσματα με επικεφαλής αξιωματικούς της Χωροφυλακής περιτρέχουν

τα σταφιδοφόρα χωριά έχοντας σκοπό να κάνουν μαζικές συλλήψεις και εκτοπίσεις των σταφιδοπαραγωγών. Ιδιαίτερα δε στρέφουν την προσοχή τους ενάντια στους πιο ξύπνιους και συνειδητούς παραγωγούς. Ολόκληρος η περιφέρειά μας έχει μεταβληθεί σε στρατόπεδο επιδρομέων. Οι σταφιδοπαραγωγοί είναι καταγανακτισμένοι για τα τρομοκρατικά αυτά μέτρα που η φιλοφασιστική κυβέρνηση Μεταξά έχει εξαπολύσει σ' ολόκληρο το Νομό θέλοντας να πνίξει τη δίκαιη εξέγερση των σταφιδοπαραγωγών που απειλείται και που ασφαλώς θα ξεσπάσει σε στιγμή που οι σταφιδοπαραγωγοί δεν είναι διατεθειμένοι να δεχτούν τις 2.035 δραχμές το χιλιόλιτρο της σταφίδας που ξέρουν πως θα τους ρίξει στην πείνα και στο θάνατο»⁽⁶¹⁾.

B.

Στην τελική ευθεία για το συνέδριο

- Εντείνεται η τρομοκρατία**
- Συλλήψεις και εξορίες**
- Διαφωνίες και δικτατορία**

**ΟΡΓΑΝΩΝΕΤΑΙ ΤΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ**

Παρά την αστυνομοκρατία και μέσα από σοβαρά εμπόδια, οργανώνεται το συνέδριο του Πύργου: «Η εκτελεστική επιτροπή του Α' Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων (Ιούλιος 1935) συμφώνως με την εντολή που έλαβε κατά το παρελθόν θέρος διά την σύγκλησιν του Β' Πανσταφιδικού Συνεδρίου του 1936, συνεκάλεσεν τούτο διά την 28ην Ιουνίου ε.ε. ημέραν Κυριακήν εις τον Πύργον της Ηλείας. Εις το συνέδριον τούτο θα έχουν δικαίωμα να παραστούν οι αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών και των Κοινοτήτων, οι αντιπρόσωποι των ασυνεταιριστών παραγωγών οίτινες ανά δέκα έχουν το δικαίωμα να αποστέλλουν έναν αντιπρόσωπο. Εις τον συνέδριον επίσης εκλήθη επίσης να παραστή και η Κυβέρνησις διά των αρμοδίων αντιπροσώπων της υπουργών και υπαλλήλων. Το Β' Πανσταφιδικό Συνέδριο θ' ασχοληθή με την αντικειμενικήν εξέτασιν του σταφιδικού ζητήματος προς εξεύρεσιν ριζικής λύσεως αυτού, πραγματικώς εξυπηρετούσα τα συμφέροντα των σταφιδοπαραγωγών της Πελοποννήσου.»⁽⁶²⁾.

**ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΕ
ΠΛΑΤΥ ΚΑΙ ΠΙΛΑΛΙΣΤΡΑ**

Οι παραγωγοί αγνοούν την απαγόρευση και συγκεντρώνονται στο Πλάτυ:

«Παρά την απαγόρευση των συγκεντρώσεων υπό της Διοικήσεως Χωροφυλακής Μεσσηνίας, επραγματοποιήθη προχθές εις το Μπάστα η προαναγγελθείσα συγκέντρωσις των περνοσοροπλήκτων παραγωγών. Εξ όλων των χωρίων συνέρρευσαν εκεί σταφιδοπαραγωγοί, διά να διατρανώσουν την δικαίαν αξίωσιν των, όπως τύχουν της μερίμνης του κράτους. Η συγκέντρωσις διεξήχθη με απόλυτον τάξιν, ενεκρίθη δε κατ' αυτήν ψήφισμα το οποίον απεστάλη τηλεγραφικώς εις την κυβέρνησιν.

Υπό των αρχών είχαν ληφθεί έκτακτα μέτρα προς τήρησιν της τάξεως και προόπισιν της ομαλής διεξαγωγής της συγκεντρώσεως.

Χθες ελάβομεν το κάτωθι τηλεγράφημα της

επιτροπής της συγκεντρώσεως Μπάστα:

Σύμπας σταφιδικός κόσμος επαρχιών Καλαμών Μεσσηνίας παρακαλεί ενισχύσατε δίκαιον αγώνα του.

Η επιτροπή

Ιωαν. Μιχαλόπουλος, Κ. Διαμαντόπουλος, Ε. Φρούτζας, Ευσταθ. Γιαννόπουλος, Α. Παπατσαρουχάς. Α. Μπουταίος, Περ. Καψαλιάρης, Λυκούργος Καρβέλης».

Μια ακόμη συγκέντρωση γίνεται στην Πιλαλίστρα με συμμετοχή από όλη την περιφέρεια:

«Εκτός της συγκεντρώσεως εις τον σταθμόν του Μπάστα και άλλη συγκέντρωση σταφιδοπαραγωγών, γενικωτέρας φύσεως έλαβεν χώραν προχθές εις Πιλαλίστραν. Κατά την συγκέντρωσιν ταύτην εξητάσθη γενικώς το σταφιδικόν ζήτημα και ενεκρίθη το κάτωθι ψήφισμα προς την κυβέρνησιν:

Κατόπιν προσκλήσεως σταφιδικού συλλόγου Πιλαλίστρας (Μεσσηνίας) συνήλθομεν σε σύσκεψη οι αντιπρόσωποι των χωρίων Εύα, Μαυρομμάτι, Αγριλιά, Πολύλοφο, Μάνεσι. Κουκουράκη, Λευκοχώρα, Πιπερίτσα και αποφασίζομεν:

Αξιούμεν: 1) Αμεισον εξαγοράν πλεονασμάτων με 3.500 κατά χιλιόλιτρον απ' αρχή σταφιδικού χρόνου, 2) Κατάργησις ΑΣΟ, 3) Κατάργησις εγγείου φορολογίας και συναλλαγματικού παρακρατήματος, 4) Ενιαία διαχείρησις σταφίδος, 5) Να διαλυθεί το τραστ "Βάκχος" και να αφεθή ελεύθερα απόσταξη, 6) Ελεύθερη φύτευσις, 7) Αποζημίωσις περνοσοροπλήκτων, 8) Χρεωστάσιο για 5 χρόνια.

Αποδοκιμάζομεν εγκληματικήν στάσιν 15μελούς επιτροπής και πληρεξουσίων Μεσσηνίας, συσταίνομεν εις όλους σταφιδοπαραγωγούς Ελλάδος όπως δι' αντιπροσώπων των παραστούν στο πραγματικό Συνέδριο Πύργου 29 τρέχοντος.

Αν οι άνω όροι δεν γίνουν δεκτοί παρά της κυβερνήσεως απεκδυόμεθα πάσης ευθύνης. Αξιούμεν διαταχθή Πρωτοδικείον Καλαμών εγκρίνη καταστατικά σωματείων.

Η οργανωτική επιτροπή».

Μια ανταπόκρισις από την Πύλο έμμεσα επι-

βεβαιώνει το κλίμα τρομοκρατίας που επικρατεί με την αποστολή ισχυρών αστυνομικών δυνάμεων που αναστατώνουν τον τόπο:

«Μεταξύ των σταφιδοπαραγών της περιφέρειας μας επικρατεί έκδηλος ανησυχία διά την τύχην της εφετεινής εσοδείας της σταφίδος. Πολλοί συμπολίται εκδηλώνουν ζωηρούς φόβους, αναμνησκόμενοι των περυσινών αιματηρών γεγονότων.

Υπό των αρχών αφ' ετέρου ελήφθησαν και λαμβάνονται ακόμη μέτρα διά την τήρησιν απολύτου τάξεως και ηρεμίας. Αι δυνάμεις της

χωροφυλακής ενισχύθησαν εις τρόπον ώστε να μην δυνηθούν να δράσουν τ' ανατρεπτικά στοιχεία. Κατά πληροφορίας μας αστυνομικαί δυνάμεις απεστάλησαν προ τινών ημερών εις Κυπαρισσίαν και Φιλιτρά.

Πιθανόν αι αποστολαί αύται να γίνονται προς ενίσχυσιν των αστυνομικών δυνάμεων των σταφιδοφόρων επαρχιών διά την τήρησιν της τάξεως εν περιπτώσει εκδηλώσεως δυσφορίας εκ μέρους των σταφιδοπαραγωγών μετά τα αποτελέσματα των εργασιών της 15μελούς επιτροπής»⁽⁶³⁾.

ΑΙ ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΑΘΜΟΝ ΜΠΑΣΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΗΛΛΙΣΤΡΑΝ ΕΓΕΝΟΝΤΟ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΙΝ ΤΗΣ ΧΩΡΚΗΣ ΤΑ ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ

Παρά την άποφασίαν των συγκεντρώσεων υπό της διοικήσεως Χωροφυλακής Μεσσηνίας, έποσηματοποιήθη προχθές εις τό Μπάστα ή προαγγελθείσα συγκέντρωσις των περυσιοσπορακλήκτων σταφιδοπαραγωγών. Έξ όλων των χωριών συγκέντρωσαν έκει σταφιδοπαραγωγοί, διι να διατρανώσουν την δικήν άξιόσιν των, όπως τύχουν της μερίμης του Κράτους.

Η συγκέντρωσις διεξήχθη με άπολύτον τάξιν, ενεκρίθη μού δέ κατ' αυτήν ψήφισμα τό όποιον άπεστάλη ηλεγκροφωκώς προς την Κυβέρνησιν.

Υπό των Αρχών είχαν ληφεί ήδη έκτακτα μέτρα προς τήρησιν της τάξεως και προσπάθειαι της όμαλης διεξαγωγής τής συγκεντρώσεως.

ΕΝΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Χθές έλόβη μεν τό κάτωθι τηλεγράφημα της έπιτροπής τής συγκεντρώσεως Μπάστα:

«Σημείαι»

Καλάμας

Σύμπος σταφιδικός κόσμος έπαρχιών Καλαμών Μεσσηνίας συγκροτήσας συλλαγήτηρον στάθιον Μπάστα παρακαλεί ένσχύσατε δικήν άγώνα του.

Η έπιτροπή

Ίωαν. Μιχαλόπουλος, Κ. Διαμαντόπουλος, Ε. Φυρόφελος, Εύδοταθ Γιαννόπουλος, Α. Παπαπορούζης, Α. Μπουτσίος, Περ. Καφαλιάρης, Λυκοφύρος, Κορβέλης.

ΑΛΛΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ

Έκτός της συγκεντρώσεως εις τον σταθμόν Μπάστα και άλλη συγκέντρωσις σταφιδοπαραγωγών, γενικωτέρως φύσεως έλαβεν χώραν προχθές εις Πηλλίστραν. Κατά την συνέντρωσιν ταύτην εξητάσθη γενικώς τό σπορικόν ζήτημα και ενεκρίθη τό κάτωθι ψήφισμα προς την Κυβέρνησιν:

«Πρωθενσυγγόν, ύπουργόν Έθνικής Οικονομίας

Αθήνας

Κατόπιν προσέληθασι: συκοσταφιδικόν συλλόγον Πηλλίστρας (Μεσσηνίας) συνήλθαμεν με άσκαψη οι άντιπροσωποί των χωριών Έδος, Μανουμάτι, Αγυλιανά, Πολύλοφο, Μάντι, Κοκουράτη Λευκοχώρα Πηλείου και άποφασίζομεν:

Αξιοθήμεν 1) Άμεσον έλασιν όλων πλεονασμάτων με 3,500 κατά χιλίολιτρο άκ' άρχη σταφιδικού χρόνου 2) Κατάργηση ΑΣΟ 3) Κατάργηση έγγισιου φορολογίας και συνολλαγισιακού παρακρατήματος 4) Ένωσις διαχειρήσεως σταφίδος 5) Νά διαλυθή τραπεζ. «Βάχος», και νά άπεθθ έλευθέρω άποστάθεις 6) Έλευθέρω φύσεφ 7) άποζημίωση περυσιοσπορακλήκτων 8)

Χρωστάσιο για πέντε χρόνια. Άποδομίζουμεν έγγισιωματικήν στάσιν 15 μελοθ: έπιτροπή: και πλειροξυσίαν Μεσσηνίας, συσταίνουμεν εις όλους σταφιδοπαραγωγούς Έλλάδος όπως δι' άντιπροσώπων των παρασταθών από πραγματικό Συλλόγον Πύργου, 28 τρέχοντος. Άν οι ώ: άνω όροι δέν γινουν δεκτοί παρά τής Κυβερνήσεως άποδομίζομεθα πάσης εθέδνης. Άξιοθήμεν διαταχθί Προεδρικήν Καταστάσιν έγγισίη Καταστατική Σωματείου.

ΑΝΗΣΥΧΙΑ!

ΠΥΛΟΣ — (Τού άντεπικού του μας) Μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών τής περιφέρειας μας άποφασίται έκδηλος άνησυχία διά την τύχην τής έφετεινής εσοδείας, τής σταφίδος Πολύλοφου άποπλήται έκδηλώνουν ζωηρούς φόβους, αναμνησκόμενοι των περυσινών αιματηρών γεγονότων.

Υπό των κρατικών άστών άφ' ετέρου ελήφθησαν και λαμβάνονται άκόμη μέτρα διά την τήρησιν απολύτου τάξεως και ηρεμίας. Αι δυνάμεις χωροφυλακής ενισχύθησαν, εις τόσον ώστε να μη δυνηθούν να δράσουν τ' ανατρεπτικά στοιχεία.

Κατά τής πληροφορίας μας άστυνομικαί δυνάμεις άπεστάλησαν πρό τινών ημερών εις Κυπαρισσίαν και Φιλιτρά.

Πιθανόν αι άποστολαί αύται να γίνονται προς ενίσχυσιν των άστυνομικών δυνάμεων των σταφιδοφόρων επαρχιών διά την τήρησιν της τάξεως εν περιπτώσει έκδηλώσεως δυσφορίας εκ μέρους των σταφιδοπαραγωγών μετά τά αποτελέσματα των εργασιών τής 15 μελοθς έπιτροπής.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Το καθιερωμένον ελαιο Β ΛΑΜ ΠΡΟΥ και Α ΜΟΥΚΟΥΡΗ έδος άποσταθμοίς 23 πλησίον ελαίας 23 Μαρτίου είδοποσι τό Σον κωνόν, διι δού τής έπιτροπής νείου άποσταθμού φημίσιου προς καθιερωμένον φθίνον εις τον το φθίνον εις γίνοντι κωνοφθ.

Τιμήν Ψαλλίου δολ 10, Παναγίδος δολ 15.

Μία έλαιοφθ άρασι τό σά, πει-

ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ

Έξαιρετικής ποιότητος παραλήφθη και πωλείται εις συμμέροσσαν τιμήν.

Κατ'ηρα **ΑΡΓΥΡΑΚΗ & ΚΑΤΣΟΥ**

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ελαία άνω γειος λιθοκτιστος, κείροσ και μένη έντός τής άγοράς επί τής όδοθ Πομπικαφλίσσα άγορίας Ά.ΐου Ίωάννου άπορατζομένη εκ πέντε (5) εύρυχώριον έτα-

«Σημεία» 16/6/1936

81

**ΤΟ «ΘΑΡΡΟΣ»
ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΕΙ ΓΙΑ ΕΞΕΓΕΡΣΗ**

Αντικυβερνητικό το “Θάρρος”, σε άρθρο για την τιμή της σταφίδας τονίζει ότι με τους χωροφύλακες δεν πρόκειται να αποφευχθεί η εξέγερση των σταφιδοπαραγωγών:

«Με κανένα τρόπο δεν πρέπει η καθορισθείσα τιμή εξαγοράς των σταφιδικών πλεονασμάτων να είναι κατώτερα των δραχμών 3.000 ανά ενετικόν χιλιόλιτρον. Δεδομένου ότι εξαιρετικώς εφέτος λόγω της κακοκαιρίας οι παραγωγοί αφ’ ενός μεν υπεβλήθησαν εις υπερρόγκους δαπάνας και αφ’ ετέρου υπέστησαν ζημιάς τρομακτικής ανερχομένης εις 40 τουλάχιστον τοις εκατόν κατά μέσον όρον, εξ άλλου δε είναι βεβαρυμμένοι με χρέη τρομακτικά τα οποία είναι απολύτως αδύνατον να εξοφλήσουν έστω και κατά μικρόν ποσοστόν αν καθωρισθούν αι τιμαί τας οποίας πρότειναν αι υποεπιτροπαί, πρέπει ν’ απολαύσουν από το προϊόν των μίαν τιμήν λογικήν και δυναμένην τέλος πάντων να τους συγκρατήσει από την εντελή οικονομικήν χρεωκοπίαν. Διότι η πραγματοποίησις της τελευταίας ταύτης σημαίνει γενικόν σμπαράλιασμα της οικονομικής του τόπου ζωής και την δημιουργίαν κοινωνικού ζητήματος οξυτάτου, το οποίον δύναται να αγάγη εις απροβλέπτους και τρομακτικές συνεπειάς τον τόπον. Εφιστώμεν επομένως την προσοχήν των κυβερνώντων και τους τονίζομεν ότι με τους χωροφύλακας που έσπευσαν να εξαποστείλουν εις πάσαν σταφιδοπαραγωγικήν γωνίαν, δεν πρόκειται να προληφθούν οι εξεγέρσεις, εφ’ όσον δεν επικρατήσει πνεύμα δικαιοσύνης εις την λήψιν των οριστικών αποφάσεων διά την προστασίαν της σταφίδος»⁽⁶⁴⁾.

Παράλληλα με το σχέδιο καταστολής των κινητοποιήσεων, με την αστυνομοκρατία και τις διώξεις αγωνιστών σταφιδοπαραγωγών, το καθεστώς Μεταξά αξιοποιεί τη δράση της ακροδεξιής Εθνικής Οργάνωσης των Αγροτών Ελλάδος, η οποία στη Μεσοπνία παρεμβαίνει διαρκώς με άρθρα του εκπροσώπου της Στ. Τσιμπίδη στη “Σημεία”. Άρθρα που υποστηρίζουν, στο όνομα των σταφιδοπαραγωγών, αντι-

κοινοβουλευτικές αλλά κυρίως αντικομμουνιστικές αντιλήψεις⁽⁶⁵⁾.

**ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΕΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
Η ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Στο μεταξύ ολοκληρώνονται οι μαραθώνιες συνεδριάσεις της σταφιδικής επιτροπής και προτείνονται μέτρα στην αρχική λογική, τα οποία όμως επηρεάζονται από τις πιέσεις που ασκούνται και τη δύσκολη κατάσταση των παραγωγών:

«Συνήλθε χθες εις τελευταίαν συνεδρίασιν η 15μελής σταφιδική επιτροπή και προέβη εις την διατύπωσιν των πορισμάτων των γενομένων συζητήσεων. Υπό της επιτροπής κατηρτίσθη σχετικώς μακροσκελής έκθεσις η οποία υπογραφείσα υφ’ όλων των μελών της υποβάλλεται εντός της σήμερον εις την κυβέρνησιν. Τα κύρια σημεία της εκθέσεως ταύτης έχουν ούτω:

Η συσταθείσα υπό του υπουργού της Εθνικής Οικονομίας 15μελής επιτροπή συνελθούσα εις επανειλημμένα συνεδριάσεις προέβη εις την διατύπωσιν των πορισμάτων τα οποία υποβάλλει εις την κυβέρνησιν με την ευχήν όπως τα πορίσματα ταύτα αποτελέσουν την βάση των μέτρων άτινα δέον να εφαρμοσθούν τάχιστα.

Εν σχέσει με την προσεχή παραγωγικήν διεπιστώθη α) η ανάγκη της οικονομικής ενισχύσεως του ΑΣΟ, β) ότι αι δαπάναι καλλιέργειας κατά το τρέχον έτος νυξήθησαν λόγω των καιρικών συνθηκών, γ) ότι επιβάλλεται ελάττωσις των εξαγωγικών βαρών και καλυτέρευσις της ποιότητος προς επίτευξιν μεγαλυτέρας καταναλώσεως εν τω εξωτερικώ.

Προς τούτο προτείνει: 1) άμεσον διαρρύθμισιν της φορολογίας οινοπνεύματος και των αμβύκων εις τρόπον ώστε να επέλθει πλήρης φορολογική ισότης μεταξύ του εκ σταφίδος παραγομένου οινοπνεύματος και του παραγομένου εξ οιασδήποτε άλλης ύλης, ίνα επιτευχθή ουσιώδης αύξησις του ποσού της σταφίδος όπερ διατίθεται προς οινοπνευματοποιήσιν και συνεπώς αύξησις των εσόδων του ΑΣΟ, 2) Κατάργησιν του θεσμού του γενικού παρακρατήματος και καθιέρωσιν δι’ όλην την παραγωγικήν

ποιοτικού παρακρατήματος 10% επί της παραγωγής όπερ παραδίδεται υπό των παραγωγών εις τας επί τούτω αποθήκας επί αμέσω πληρωμή αυτού προς δραχμές 2.500 κατά χιλιόλιτρον, 3) Αναστολήν της εγγείου φορολογίας και κατάργησιν του συναλλαγματικού παρακρατήματος, 4) Κατόπιν των ανωτέρω να καθιερωθή το απλούν προστατευτικόν σύστημα και να καθορισθή μία εις χρήμα εξαγωγική εισφορά εκ δραχμών 1.500 κατά χιλιόλιτρον, 5) Δεδομένου ότι κατά το τρέχον έτος λόγω της εξαιρετικής ανωμάλου καιρικής καταστάσεως και των άλλων συνθηκών πυξήθησαν ουσιωδώς αι δαπάναι της καλλιέργειας, ότι το κόστος της τιμής ευρίσκεται εις πυξημένον εφέτος επίπεδον, ότι οι παραγωγοί βαρύνονται διά πολλών δυσβαστάκτων χρεών κλπ., δέον όπως καταβληθούν προσπάθειαι ίνα διά των ανωτέρω προτεινομένων μέτρων και δι' οιωνδήποτε άλλων οικονομικών συνδυασμών τούς οποίους εν στοργή προς τους σταφιδοπαραγωγούς παρακαλείται να εξεύρη η κυβέρνησις, εξασφαλισθή ελάχιστον όριον εξαγοράς πλεονασμάτων επί θύραις παραγωγής ποσόν ικανοποιητικόν διά τους παραγωγούς, η εξαγορά δε των πλεονασμάτων να γίνη από της αρχής του σταφιδικού έτους καθ' όλην την διάρκειαν. Το ποσόν τούτο ως εδήλωσαν οι αντιπρόσωποι των παραγωγών, διά τους άνω λόγους, δέον να μη είνε κατώτερον των 3.000-3.600 δραχμών κατά χιλιόλιτρον και κατά ποιότητα σταφίδος.

Περαιτέρω εις την έκθεσιν προτείνονται μέτρα διά τας μελλούσας εσοδείας, η ενιαία διαχείρισις κλπ.»⁽⁶⁶⁾.

ΕΚΡΗΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ

Η κατάστασις στην ύπαιθρο είναι εκρηκτική και η "Σημαία" σε κύριο άρθρο της το αναγνωρίζει και ζητεί από την κυβέρνησις να πάρει γρήγορα αποφάσεις. Χωρίς να πάρει θέση στα αιτήματα που διατυπώνονται, δεν κρύβει την αγωνία της από την κινητικότητα που σημειώνεται και τα συλλαλητήρια που ετοιμάζονται: «Όπου λαλούν πολλά κοκκόρια, αργεί, κ. Πρω-

θυπουργέ, να ξημερώσῃ. Η λύσις του σταφιδικού ζητήματος εξηγήθη από την γνώμην μιας μεγάλης σταφιδικής επιτροπής, από την γνώμην της άλλης υποεπιτροπής και από την γνώμην άλλης ανθυποεπιτροπής. Και τα σχέδια από τας διαφόρους επιτροπάς και υποεπιτροπάς ξεφουρνίζονται κατά δεκάδας. Και οι σοφοί σταφιδολόγοι συνεχίζουν τας σοφάς των γνώμας παρατεινομένης ούτω της εκκρεμότητος του σπουδαιότερου των Ελληνικών προβλημάτων.

Εν τούτω το μεταξύ οι σταφιδοπαραγωγοί υποκινούμενοι προφανώς υπό ανατρεπτικών στοιχείων, και ποικιλοτρόπως διαβαλλόμενοι και υποκινούμενοι, ανησυχούν και αρχίζουν να ταρασσονται. Αι φήμαι οργιάζουν, ο τύπος διά δημαγωγικούς και κυκλοφοριακούς λόγους εξάπτει την κρατούσαν ανησυχίαν και υποβοηθεί τα σχέδια των αναρχικών στοιχείων και η έννομος τάξις κινδυνεύει. Θα έπρεπε λοιπόν να είχε λάβη η κυβέρνησις μίαν θέσιν εις το σταφιδικόν ζήτημα και να ελάμβανεν μίαν οριστικήν απόφασιν. Διότι τοιαύτα ζητήματα χρονίζοντα αποτελούν κίνδυνον τρομακτικόν και υποβοηθούν τους σκοπούς των υπονομευόντων το καθεστώς. Η κυβέρνησις πρέπει να γνωρίζη ότι οι σταφιδοπαραγωγοί είναι καταχρεωμένοι, οι περιουσίαι των είναι βεβαρημένα. Οτι οι πρόσοδοι των είναι ανεπαρκείς διά την συντήρησίν των, ότι αντιμετωπίζουν την τραγικότεραν περίοδον της ζωής των. Επομένως ευκόλως παίρνουν φωτιά, ευκόλως διαβάλλονται και υποκινούνται, ευκόλως απειθαρχούν και λίαν ευχαρίστως ακούουν τους ανθρώπους που ζουν μόνον διά να υποκινούν κοινωνικάς επαναστάσεις. Είναι λοιπόν ανάγκη η κυβέρνησις να επισπεύση την λύσιν του σταφιδικού ζητήματος. Είναι ανάγκη να λάβη μίαν ωρισμένην θέσιν εις το ζήτημα και να τερματίσει μίαν επικίνδυνον εκκρεμότητα. Κάθε περαιτέρω αναβολή είναι κίνδυνος κοινωνικός και αποτελεί αιτίαν να ξεφουρνίζονται σχέδια υπόπτου ειλικρινείας ή αμφιβόλου ορθότητος από αναρμοδίους σταφιδολογιστάτους. Η κυβέρνησις πρέπει να εννοήσῃ ότι κάθε αμφιταλάντευσις ή διστακτικότητα θα έχη ως συνέπειαν την εξέγερσιν

των σταφιδικών πληθυσμών. Πρέπει λοιπόν να σπεύσει ταχέως, χωρίς αναβολάς»⁽⁶⁷⁾.

Στον αντίποδα το “Θάρρος” στηρίζει τις κινητοποιήσεις («διά νομίμων μέσων») και καταγγέλλει την κυβερνητική πολιτική ως φασιστική που οδηγεί σε εξέγερση των εξαθλιωμένων παραγωγών:

«Επιτέλους οι κυβερνητικά διαθέσιμες ως προς το σταφιδικόν ζήτημα εξεδηλώθησαν. Ο κ. Υπουργός της Γεωργίας, ο οποίος φέρει ήδη εις το παθητικόν του την βασιμωτάτην κατηγορίαν ότι κατήρτισε την τελευταίαν επιτροπήν την εντεταλμένην να μορφοποιήσῃ τας αποφάσεις εκατονταμελούς τοιαύτης κατά τρόπον αυτόχρημα σκανδαλώδη διορίσας ως μέλη αυτής όλους τους υποκαταστατάτους των δωσιλόγων συμβούλων του ΑΣΟ, εδήλωσε χθες ότι οι παραγωγοί πρέπει ν’ αποβάλουν την ελπίδα των ικανοποιητικών τιμών δι’ εφέτος και να περιορισθούν εις χαμηλάς τοιαύτας. Τούτο ευρισκόμενον εις γλώσσαν περισσότερον ακριβολόγον και ολιγότερον προσχηματικήν σημαίνει ότι η τιμή της εξαγοράς των πλεονασμάτων κατά το ερχόμενον έτος δεν πρόκειται να είναι ανωτέρα εκείνης την οποία επρότειναν αι προ καιρού πολλοί συσταθείσαι υποεπιτροπαι, ήτοι των 2.300 δραχμών κατά χιλιόλιτρον. Παραβλέπουσα η κυβέρνησις Μεταξά το ότι από πλείστους όσους ομιλητάς της εκατονταμελούς επιτροπής απεδείχθη κατά τρόπον τετραγωνικόν και ανεπίδεκτον αμφισβητήσεως η δυνατότης της εξασφαλίσεως τιμών διά την σταφίδα ανωτέρων των 3.000 δραχμών κατά χιλιόλιτρον, μη λαβούσα υπ’ όψιν ότι οι παραγωγοί πένονται και είναι ήδη βεβαρημένοι διά χρεών υπερβολικών και δυσβαστάκτων, μη θέλουσα να παραδεχθή ότι εκ του περονσοπόρου και της χαλάζης εξημιώθησαν εφέτος τρομακτικά, προχωρεί εις την ολοκλήρωσιν του προγράμματός της, προγράμματος βασιζομένου επάνω εις την διά πυρός και σιδήρου επιβολής της αντιλαϊκής και υπό μάσκαν φασιστικής πολιτικής της κυβερνήσεως. Διότι δεν δικαιολογείται με κανέναν άλλον τρόπον η πρωτάκουστος αυτή τακτική της κυβερνήσεως έναντι των παραγωγών της

σταφίδος, η οποία ερμηνεύεται διά των δηλώσεων του κ. Δεκάζου και συνίσταται εις την καταπίεσιν των παραγωγών όπως δεχθούν ίνα αι τιμαί της σταφίδος κατά το ερχόμενον έτος ορισθούν εις αφορήτως χαμηλά επίπεδα.

Ενώπιον του πρωτοφανούς αυτού φαινομένου πολιτικής ασυνεπείας ευρισκόμενοι, γνωρίζοντες πολύ καλά εις ποίον σημείον οικονομικής αθλιότητος έχουν περιαχθεί οι παραγωγοί και άριστα αντιλαμβανόμενοι ότι η απαθλίωσις των σταφιδοπαραγωγών θα σημάνη γενικωτέραν οικονομικήν εκθεμελίωσιν του τόπου, αισθανόμεθα το καθήκον να διαμαρτυρηθώμεν και να καλέσωμεν όλα τα υγιή του τόπου στοιχεία εις αντίδρασιν κατά της κυβερνητικής αυτής τακτικής, η οποία μέλλει να οδηγήσῃ τον τόπον εις αναστατώσεις, παρομοίας των οποίων δεν αντικρύσαμε μέχρι σήμερα. Πρέπει επιτέλους οι πολίται να παύσουν μοιρολατρικώς αντιμετωπίζοντες την κατάστασιν και να εννοήσουν ότι είναι καθήκον υπέρτατον η διά νομίμων βεβαίως μέσων εναντίωσις κατά των παραλόγων και ψυχολογητών εκείνων μέτρων της κυβερνήσεως, τα οποία δημιουργούν κινδύνους για τον τόπον»⁽⁶⁸⁾.

ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΕ.. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η κυβέρνηση πηγαίνει το θέμα από επιτροπή σε επιτροπή και από εισήγηση σε εισήγηση. Δεν έχει πρόθεση να ικανοποιήσει τα αιτήματα των παραγωγών για καλύτερες τιμές και κινητοποιεί χωροφυλακή και στρατό στις σταφιδοπαραγωγικές περιφέρειες. Αξιοσημείωτο είναι ότι αυτά καταγγέλλονται από βουλευτές όλων των περιοχών σε συνάντηση που έχουν με τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας:

«Εις μίαν των αιθουσών της Βουλής συνήλθε χθες την πρωίαν υπό την προεδρίαν του κ. Πετρίδη η κοινοβουλευτική επιτροπή επί του σταφιδικού. Εις την συνεδρίασιν παρέστη και ο υπουργός Γεωργίας κ. Κυριακός όστις ανέπτυξεν ότι η σταφιδική κρίσις είνε εξαιρετική δεν προβλέπει δε ότι θα επιτευχθή ευκόλως η βελτίωσις της καταστάσεως.

Ως εν μέτρον προς αντιμετώπισιν της σταφι-

δικής κρίσεως ο κ. Υπουργός συνέστησε την βελτίωσιν της ποιότητος του προϊόντος και την αύξησιν της εσωτερικής καταναλώσεως.

Επικολούθησε μακρά συζήτησις καθ' ην έλαβον πολλά μέλη της επιτροπής τα οποία ετόνισαν ότι η κατάστασις εις την ύπαιθρον χώραν είνε απελπιστική και ότι το φάσμα της πείνης απειλεί τους σταφιδοπαραγωγούς. Εν συνεχεία απεφασίσθη όπως σταλή έγγραφον εις την κυβέρνησιν διά του οποίου να συνιστάται όπως αύτη αποκρυσταλλώση το ταχύτερον τας αντιλήψεις της επί του σταφιδικού ώστε οι σταφιδοπαραγωγοί να γνωρίζουν τι πρέπει να γίνη και να μην εκνευρίζονται με αδεσπότους πληροφορίας.

Ακολουθώς ο κ. Ρέντης ανέπτυξε εισήγησίν του επί του θέματος της αντιμετώπισεως της εφετεινής παραγωγής επί της οποίας θα συζητήση η επιτροπή τη Δευτέρα.

Πλείστοι βουλευταί των σταφιδικών περιφερειών επεσκέφθησαν χθες τον υπουργόν της Εθνικής Οικονομίας και κατέστησαν αυτόν ενήμερον της αθλίας οικονομικής καταστάσεως των σταφιδοπαραγωγών και της κρατούσης εξάψεως των πνευμάτων συνεπεία της διά της βίας μελετωμένης υπό της κυβερνήσεως, δι' αποστολής στρατού και χωροφυλακής, μη επίλυσεως ικανοποιητικώς των δικαιών ζητημάτων των. Ετόνισαν εν συνεχεία ότι αντί να καταβάλλεται προσπάθεια τρομοκρατήσεως των σταφιδοπαραγωγών δέον να μεριμνήση η κυβέρνησις όπως αυξηθούν αι τιμαί της σταφίδος, τούτο δε επιβάλλεται λόγω της γενικής οικονομικής καταστάσεως. Τέλος οι βουλευταί εξήτησαν όπως διαταχθή ο ΑΣΟ και δώση εντολήν όπως παραλάβουν χλωράν σταφίδα.

Ο κ. Υπουργός υπεσχέθη να εξετάση ευμενώς το ζήτημα και να εκπληρώση την τελευταίαν άποψιν περί παραλαβής χλωράς σταφίδος»⁽⁶⁹⁾.

«ΝΕΥΡΙΚΟΤΗΣ»

ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

Από τις σταφιδοπαραγωγικές περιοχές φθάνουν στην κοινοβουλευτική επιτροπή για τη σταφίδα μηνύματα γενικού ξεσπκωμού και ο

πρόεδρός της σπεύδει να ενημερώσει το Μεταξύ για την "εύλογη ανησυχία" ανάμεσα στους σταφιδοπαραγωγικούς πληθυσμούς: «Ο πρόεδρος της σταφιδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής κ. Πετρίδης απύθηνε προς τον κ. Πρωθυπουργόν την κάτωθι επιστολήν:

"Κύριε Πρόεδρε

Εις την σταφιδικήν επιτροπήν καταφθάνουν πληροφορία καθ' άς μεταξύ των σταφιδοπαραγωγικών πληθυσμών επικρατεί νευρικότης, οφειλομένη κυρίως εις το γεγονός ότι αγνοούν τας κυβερνητικάς σκέψεις επί του τρόπου αντιμετώπισεως της σταφιδικής κρίσεως και ιδία της εφετεινής εσοδείας. Οι σταφιδοπαραγωγοί μάλιστα πληροφορούμενοι υπό διαφόρων ανευθύνων ίσως δε και επιτηδείων την λήψιν διαφόρων μέτρων μη ανταποκρινομένων προς τας πραγματικάς της κυβερνήσεως προθέσεις διατελούν εν ευλόγω ανησυχία την οποίαν επιτείνει η καθ' ημέραν επιδείνωσις των όρων της ζωής και η επερχομένη εκ του περονοσπόρου καταστροφή του σταφιδοκάρπου.

Η επιτροπή επί τούτοις ήχθη εις την απόφασιν όπως συστήση εις την κυβέρνησιν την επίσπευσιν της λήψεως αποφάσεως επί των γενικών μέτρων τα οποία πρόκειται να λάβη και ανακοίνωσιν αυτών ίνα επέλθη ηρεμία εις τον ανησυχούντα σταφιδικόν πληθυσμόν. Η επιτροπή τέλος επιθυμούσα να διευκολύνει το έργον της κυβερνήσεως, μελετά το σταφιδικόν ζήτημα από πάσης πλευράς, θα θέση δε υπ' όψιν της κυβερνήσεως τα πορίσματα αυτής»⁽⁷⁰⁾.

Ο ΜΕΤΑΣΑΣ

ΑΠΑΝΤΑ ΜΕ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η κυβερνητική απάντησις είναι η τρομοκρατία, το καθεστώς εξαπολύει ασφαλίτες και χωροφύλακες, στο "Ριζοσπάστη" καταφθάνουν από ανταποκριτές καταγγελίες και μεταξύ αυτών από τον Σωτ. Κανελλόπουλο εκ μέρους της σταφιδικής επιτροπής του Συνεδρίου Γαργαλιάνων:

«Κιάτο – Οι σταφιδοπαραγωγοί σ' όλη την περιφέρεια είνε αγανακτισμένοι για τα διάφορα ψευτοσυνέδρια. Οι περισσότεροι συνεταιρισμοί

τα αποκήρυξαν γιατί δεν εκλήθησαν αντιπρόσωποί τους, και θα πάρουν μέρος στο Συνέδριο του Πύργου που συγκαλείται στις 28 του Ιούνη.

Η χωροφυλακή σε συνεργασία με τους διάφορους πράκτορες του ΑΣΟ στα χωριά, πλουσιοχωρικούς, γιατρούς, δικηγόρους, ξαπόλυσε άγρια τρομοκρατία στην περιφέρειά μας.

Ο ασυνόμος Κιτσέας κάλεσε αρκετούς σταφιδοπαραγωγούς και εργάτες, που τους παίρνει τα στοιχεία από το απολυτήριό τους. Επίσης έστειλε τον ενωμοτάρχη με χωροφυλακές και έκαναν επιδρομή στο χωριό Λιόπεσι και τρομοκράτησαν τους αγρότες για να μαρτυρήσουν ποιοι συζητάνε για το σταφιδικό ζήτημα απειλώντας με εκτοπίσεις τους συνειδητούς.

Ο ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΔΙΩΓΜΟ Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝΤΕΙΝΕΤΑΙ ΠΑΝΤΟΥ.

ΚΙΑΤΟ, 20 του Ιούνη. (Του ανταποκριτή μας).— Οι σταφιδοπαραγωγοί σ' όλη την περιφέρεια είναι αγανακτισμένοι για τα διάφορα ψευτοσυνέδρια. Οι περισσότεροι συνεταιρισμοί τα άποκηρυξαν γιατί δεν εκλήθησαν αντιπρόσωποι τους και θα πάρουν μέρος στο Συνέδριο του Πύργου που συγκαλείται στις 28 του Ιούνη.

Η χωροφυλακή σε συνεργασία με τους διάφορους πράκτορες του Α.Σ.Ο. στα χωριά, πλουσιοχωρικούς, γιατρούς, δικηγόρους, ξαπόλυσε άγρια τρομοκρατία στην περιφέρειά μας.

Ο ασυνόμος Κιτσέας κάλεσε αρκετούς σταφιδοπαραγωγούς και εργάτες, που τους παίρνει τα στοιχεία από τα απολυτήριά τους. Επίσης έστειλε τον ενωμοτάρχη με χωροφυλακές και έκαναν επιδρομή στο χωριό Λιόπεσι και τρομοκράτησαν τους αγρότες για να μαρτυρήσουν ποιοι συζητάνε για το σταφιδικό ζήτημα, απειλώντας με εκτοπίσεις τους συνειδητούς.

Οι σταφιδοπαραγωγοί είναι αγανακτισμένοι για τα τρομοκρατικά αυτά μέτρα της χιτλερικής κυβέρνησης Μεταξά — σκυλακάκη και είναι άποφασισμένοι να κατέβουν σε συλλαλητήρια για να υπερασπίσουν τα δικαιιά τους και να ζητήσουν τιμή στα πλουσιόματα για τους σταφιδες 3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο.

ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΗ

ΠΗΛΑΛΙΣΤΡΑ (Μεσσήνης), 21 του Ιούνη.— Ο διοικητής χωροφυλακής Μεσσήνης κάλεσε αρχίτες σ'άνακριση τους πρόεδρο, αντιπρόεδρο και γραμματέα του «Συνε-

σταφιδικού Συλλόγου» Πηλαλιστρας, θέλοντας να τους τρομοκρατήσει για το συνέδριο που κάλυαν στις 14 του Ιούνη.

ΣΤΗΝ ΚΡΕΣΤΑΙΝΑ

ΚΡΕΣΤΑΙΝΑ, 21 του Ιούνη.— Μεγάλη τρομοκρατία έβασκεται εδώ κατά των σταφιδοπαραγωγών για να μη στείλουν αντιπροσώπους στο σταφιδοπαραγωγικό Συνέδριο του Πύργου, που προσπαθούν να το τερπυλλίσουν. Καθημερινά έρχονται κουστובιές χαφιέδων και χωροφυλάκων που καταγράφουν τα δνόματα των συνειδητών σταφιδοπαραγωγών. Οι σταφιδοπαραγωγοί όμως δεν τρομοκρατούνται και γι' αυτό κάνουν συνειδήσεις για να στείλουν αντιπροσώπους στο Συνέδριο. Μέχρι τώρα έχουν βγάλει τους αντιπροσώπους τους οι συνεταιρισμοί και μια σειρά σταφιδοπαραγωγά χωριά, όπως το Ρίτσωδο, Βρύα, Άλη Τζιλιπή, Μακρόβια.

Παντού κρατιέ άναέρασμος για τα τρομοκρατικά μέτρα και ένδου οιασμός για το Συνέδριο.

ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ, ΓΡΗΓΟΡΕΙΤΕ!

Πάρουμ την παρακάτω Έκκληση του κ. Στ. Κωνελλόπουλου προς όλους τους σταφιδοπαραγωγούς Ελλάς της γάρρας:

Συνάδελφοι,
Η λαική Κυβέρνηση Μεταξά — Σκυλακάκη που αιματοκύλισε τους έργατες της Θεσσαλονίκης, του Βόλου, της Έλευσίνας κλπ. έτοιμάζει νέα φθόρωπορακιλλειά στις σταφιδικές περιφέρειες. Για να επυβόλει την πολιτική της,

πολιτική πείνας, πολυβάλου, ξενοδραποδισμού των εργαζομένων, επέλυσε στις σταφιδικές περιφέρειες άποσπασματα χαφιέδων, και τρομοκρατούν τους σταφιδοπαραγωγούς απειλώντας τους με άποσιβές εκτοπίσεις. Στην Πυλία εκτοπίστηκαν δύο, στα Φιλιατρά συνελήθησαν τρεις γιατί διέντηαν προκηρύξεις για το σταφιδικό που άφου κακοποιήθηκαν στάλθηκαν στον άνακριτή, όπου άφύληκαν έλιόθερα. Στην Τριφυλία έτοιμάζονται πάνω άπο εικοσι για εκτόπιση, στην Πυλία πάνω άπο δέκα, στον Πύργο έπίσης, το αυτό γίνεται και στις άλλες σταφιδικές περιφέρειες.

Η τρομοκρατία παύεται. Άπο την Ειδική Ασφάλεια κατέβησαν πολιτοφορμένοι χαφιέδες και παρακαλούσαν βήμα προς βήμα τις κινήσεις των σταφιδοπαραγωγών.

Συνάδελφοι! Γρηγορείτε!

Ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος βρισκεται σε διωγμό.
Μά όλα αυτά τα τρομοκρατικά μέτρα ή αιματοδομημένη Κυβέρνηση των έκμεταλλευτών μας, θέλει να πείσει τη δική φωνή μας, και να επιβάλει τα έγκληματικά σχέδιά της. Αναμνηρομηθείτε ένάντια στην έλασκόμηνη τρομοκρατία. Άπειτείστε την άνάκληση των έκτοπίσεων, το διότιμο των χαφιέδων άπο τις σταφιδικές περιφέρειες.

Βγάλτε αντιπροσώπους και πάρτε άποστικά μέρος στο γνήσιο Πανσταφιδικό Συνέδριο μας Πύργου στις 28 Ιουίνου.

Για την Κεντρική Έπιτροπή Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων

Στ. Κωνελλόπουλος

Οι σταφιδοπαραγωγοί είνε αγανακτισμένοι για τα τρομοκρατικά αυτά μέτρα της χιτλεροφασιστικής κυβέρνησης Μεταξά – Σκυλακάκη και είνε αποφασισμένοι να κατέβουν σε συλλαλητήρια για να υπερασπίσουν τα δίκαιά τους και για να ζητήσουν στα πλεονάσματα της σταφίδας 3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο.

- Πηλαλίστρα (Μεσσήνης) – Ο διοικητής Χωροφυλακής Μεσσήνης κάλεσε προχτές σ' ανάκριση τους πρόεδρο, αντιπρόεδρο και γραμματέα του Συκοσταφιδικού Συλλόγου Πηλαλίστρας θέλοντας να τους τρομοκρατήσει για το συνέδριο που έκαναν στις 14 του Ιούνη.

Κρέσταινα – Μεγάλη τρομοκρατία εξασκείται εδώ κατά των σταφιδοπαραγωγών για να μην στείλουν αντιπροσώπους στο σταφιδοπαραγωγικό συνέδριο του Πύργου, που προσπαθούν να τορπιλίσουν. Καθημερινά έρχονται κουστωδίες χαφιέδων και χωροφυλάκων που καταγράφουν τα ονόματα των συνειδητών σταφιδοπαραγωγών. Οι σταφιδοπαραγωγοί όμως δεν τρομοκρατούνται και γι' αυτό κάνουν συνελεύσεις για να στείλουν αντιπροσώπους στο Συνέδριο. Μέχρι τώρα έχουν βγάλει τους αντιπροσώπους τους οι συνεταιρισμοί και μια σειρά σταφιδοπαραγωγά χωριά όπως το Ρίτσοβο, Βρυνά, Αλπτζελεπί, Μακρύσια.

Παντού κρατεί αναβρασμός για τα τρομοκρατικά μέτρα και ενθουσιασμός για το Συνέδριο.

*

Πήραμε την παρακάτω έκκληση του κ. Στ. Κανελλοπούλου προς όλους τους σταφιδοπαραγωγούς της χώρας:

Συνάδελφοι,

Η λαομίσητη κυβέρνηση Μεταξά-Σκυλακάκη που αιματοκύλησε τους εργάτες της Θεσσαλονίκης, του Βόλου, της Ελευσίνας κλπ. ετοιμάζει νέο ανθρωπομακελειό στις σταφιδικές περιφέρειες.

Για να επιβάλει την πολιτική της, πολιτική της πείνας, πολυβόλου, εξανδραποδισμού των εργαζομένων, ξαπέλυσε στις σταφιδικές περιφέρειες αποσπάσματα χαφιέδων και τρομοκρατούν τους σταφιδοπαραγωγούς απειλώντας

με ομαδικές εκτοπίσεις. Στην Πυλία εκτοπίστηκαν δύο, στα Φιλιατρά συνελήφθησαν τρεις γιατί διένειμαν προκηρύξεις για το σταφιδικό που αφού κακοποιήθηκαν στάλθηκαν στον ανακριτή, όπου αφέθηκαν ελεύθεροι. Στην Τριφυλία ετοιμάζονται πάνω από είκοσι για εκτόπιση, στην Πυλία πάνω από δέκα, στον Πύργο επίσης, το αυτό γίνεται στις άλλες σταφιδικές περιφέρειες.

Η τρομοκρατία μαινεται. Από την Εδική Ασφάλεια κατέφθασαν πολιτοφορεμένοι χαφιέδες και παρακολουθούν βήμα προς βήμα τις κινήσεις των σταφιδοπαραγωγών.

Συνάδελφοι γρηγορείτε!

Ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος βρίσκεται σε διωγμό. Με όλα αυτά τα τρομοκρατικά μέτρα η αιματοβαμμένη κυβέρνηση των εκμεταλλευτών μας θέλει να πνίξει τη δίκαιη φωνή μας και να επιβάλει τα εγκληματικά σχέδιά της. Διαμαρτυρηθείτε ενάντια στην εξασκούμενη τρομοκρατία. Απαιτείστε την ανάκληση των εκτοπίσεων, το διώξιμο των χαφιέδων από τις σταφιδικές περιφέρειες.

Βγάλτε αντιπροσώπους και πάρτε ομαδικά μέρος στο γνήσιο Πανσταφιδικό Συνέδριο Πύργου στις 28 Ιουνίου.

Φιλιατρά 19/6/1936

Για την κεντρική επιτροπή Σταφιδικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων

Σωτ. Κανελλόπουλος»⁽⁷¹⁾.

ΣΥΣΚΕΨΗ ΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΟΠΛΗΚΤΩΝ

Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα γίνεται μια μεγάλη σύσκεψη περονοσπορόπληκτων σταφιδοπαραγωγών των επαρχιών Καλαμάτας και Μεσσήνης στο Πλατύ:

«Συνεκροτήθη προχθές την 4ην απογευματινήν ευρεία σύσκεψις των σταφιδοπαραγωγών των επαρχιών Καλαμών και Μεσσήνης εις Μπάστα. Εις την σύσκεψιν αυτήν η οποία αφώρα την ακολουθουμένην τακτικήν της παρελεύσεως, ως ισχυρίζεται η επιτροπή, των ζητημάτων των τόσον ζωτικών δι' αυτούς και εκόντων άμεσον ανάγκην ταχείας επιλύσεως, έλαβον μέρος ανά δύο αντιπρόσωποι των στα-

φιδοπαραγωγών των κοινοτήτων Καλαμών και Μεσσήνης.

Κατά την προχθεσινή σύσκεψη συναζήτηθη, ως είμεθα εις θέσιν να γνωρίζωμεν, η σκοπιμότης της καθόδου εις Καλάμας και των δύο περιφερειών των σταφιδοπαραγωγών, ίνα διαμαρτυρηθούν κατά της μη επιλύσεως των ζητημάτων των, αμέσου αποζημιώσεις των περονοσποροπλήκτων κ.α. Πάντως εφ' όσον απεφασίσθη κάθοδος ενταύθα θα πραγματοποιηθή αύτη εντός της εβδομάδος ή το πολύ τας πρώτας ημέρας της προσεχούς εβδομάδος, καλουμένων κατά την ημέραν αυτήν των εργατών, εμπόρων, επιστημόνων κλπ. όπως απεργήσουν, κλείσουν τα καταστήματά των και διακόψουν την εργασίαν των εις ένδειξιν αλληλεγγύης προς τους διαδηλούντας ενταύθα σταφιδοπαραγωγούς»⁽⁷²⁾.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΥΡΓΟΥ

Παράλληλα και παρά την τρομοκρατία προχωρούν οι προετοιμασίες για το Συνέδριο του Πύργου:

«Πύργος - Χτες την Κυριακή (21/6) στο χωριό Πελόπιο έγινε σταφιδικό συνέδριο, στο οποίο έλαβαν μέρος 100 περίπου αντιπρόσωποι των Κοινοτήτων και των Συνεταιρισμών του τέως Δήμου της Αρχαίας Ολυμπίας και της Ωλένης. Μετά την εκλογή του προεδρείου συζητήθηκε το σταφιδικό ζήτημα πάνω στο οποίο μίλησαν πολλοί ρήτορες. Τελικά εγκρίθηκε ψήφισμα που στάλθηκε στην κυβέρνηση, στον ΑΣΟ και στους υπουργούς της Γεωργίας και Εθνικής Οικονομίας με το οποίο ζητείται:

1. Άμεση διαρρύθμιση των αγροτικών χρεών.
2. Απαγόρευση των παράνομων φυτειών.
3. Απαγόρευση της εισαγωγής μελάσσης.
4. Κατάργηση του ΑΣΟ και ενιαία διαχείριση της σταφίδας.
5. Παραλαβή κλωράς σταφίδας για τη φειτινή εσοδεία.
6. Καθορισμός τιμής πλεονασμάτων πάνω από 3.500 δραχμές.

Οι αντιπρόσωποι του συνεδρίου απεφάσισαν να μετάσχουν την Κυριακή στο συγκαλούμενο στον Πύργο Πανσταφιδικό Συνέδριο.

Πύργος - Αγρια τρομοκρατία έχει ξαπολυθεί σ' ολόκληρη την πόλη μας. Χαφιέδες με πολιτική περιβολή πιάσανε τον πρόεδρο των επισιτιστών Κουτασιώτη και τον μικροεπαγγελματία Κουτουλογένη. Τους κατέσχεσαν μια πρόσκληση που απευθυνόταν στους βουλευτές και το νομάρχη Ηλείας που τους καλούσε να πάρουν μέρος στο σταφιδικό συνέριο του Πύργου καθώς και 15 κόλλες της αναφοράς και γραμματόσημα αξίας 45 δραχμών. Οι χαφιέδες χτυπώντας με καννιβαλικό τρόπο τον μικροεπαγγελματία, τον μαύρισαν κυριολεκτικά στο ξύλο.

Όλος ο λαός της πόλης μας είχε καταγαναχτισμένος για τις προκλητικές αυτές αυθαιρεσίες των χαφιέδων που βάλθηκαν να ματαιώσουν με τρομοκρατικές πράξεις το σταφιδικό συνέδριο μας και ζητάει την άμεση απομάκρυνσή τους.

*

Πήραμε και δημοσιεύουμε το παρακάτω ανακοινωθέν της Οργανωτικής Επιτροπής Πύργου:

“Προς τους συνεταιρισμούς, Κοινότητας και όλους τους σταφιδοπαραγωγούς

Η κυβέρνηση με το στόμα του υπουργού Εθνικής Οικονομίας Δεκάζου μας ειδοποιεί ότι πρέπει να είμεθα ολιγαρκείς. Παράλληλα γιόμισε τις πόλεις, τους σταθμούς και τους δρόμους της Πελοποννήσου με στίφη χωροφυλάκων και χαφιέδων που κατατρομοκρατούν το λαό. Νομίζει κανείς ότι βρισκόμαστε στις μέρες του Ιμπραήμ. Όλα αυτά δείχνουν ότι τα σχέδια και τις αποφάσεις της Σταφιδικής Επιτροπής σε κείνα τα σημεία που μας εξυπηρετούν, θα τα γράψει στα παλάτια της τα παπούτσια.

Έχουμε πληροφορίες ότι την σταφίδα μας την έχουν προπουλήσει οι μεγαλέμποροι με βάση 2.000 δραχμές και αυτοί τώρα απαιτούν από την κυβέρνηση να καθορίσει τις τιμές πλεονασμάτων γύρω από τις 2.000 δραχμές. Ύστερα από όλα αυτά, ειδοποιούμε τον σταφιδοπαραγωγικό κόσμο, ότι μονάχα ο αγώνας θα κρίνει αν θα εξακολουθούμε να ζούμε εμείς

και τα παιδιά μας, αν και στο μέλλον θα έχουμε και τυπικά στα χέρια μας το σημερινό τιποτένιο νοικοκυριό.

Για τον αγώνα κατά της τρομοκρατίας που ξαπόλυσαν οι εχθροί του ψωμιού μας, πρέπει κάθε συνεταιρισμός και Κοινότης να εκλέξουν τους αντιπροσώπους τους. Κάθε δέκα επίσης σταφιδοπαραγωγοί να στείλουν έναν αντιπρόσωπο. Πρέπει ακόμα να ανοικτεί φαρδύς έρανος σε όλα τα χωριά για την εξοικονόμηση των ναύλων και των άλλων εξόδων του συνεδρίου. Σε κάθε χωριό να εκλέγονται μαζικές σταφιδικές επιτροπές για την καθοδήγηση του αγώνος.

Απαραίτητα οι αντιπρόσωποι να είνε εφοδιασμένοι με πληρεξούσιο υπογεγραμμένο από τους σταφιδοπαραγωγούς που τους εξέλεξαν. Με το συνέδριο αρχίζει ο αγώνας. Τους σταφιδοπαραγωγούς του Μωρνά, προκειμένου να διεκδικήσουν το δίκιο τους καμμία τρομοκρατία, κανένας Ιμπραήμ δεν θα τους λυγίσει.

Η οργανωτική επιτροπή”.

Αντίγραφο στάλθηκε και στις άλλες εφημερίδες»⁽⁷³⁾.

Πολλές αθηναϊκές εφημερίδες δημοσιεύουν ανταποκρίσεις από την κατάσταση στην Πελοπόννησο. Κάποιοι τίτλοι αναφέρουν ότι “απειλούνται έκτροπα γεγονότα”⁽⁷⁴⁾ και η “Σημαία” αναλαμβάνει να μεταφέρει την κυβερνητική γραμμή. Διαψεύδει τα περί “εκτρόπων” και “ενόπλων συλλαλητηρίων” αλλά αποκαλύπτει ότι ο στρατός έχει ήδη αναλάβει τον πρώτο ρόλο στη “διατήρηση της τάξης”. Ενώ δημοσιεύει και επιστολή από τον Πύργο προς τους αρχηγούς των Φιλελευθέρων και των Λαϊκού Κόμματος, με την οποία ζητείται η άρση εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση Μεταξά και ο σχηματισμός νέας που θα δίνει λύση στα προβλήματα των σταφιδοπαραγωγών: «Τόσον εις αθηναϊκάς εφημερίδας όσον και εις εγχωρίους εδημοσιεύθησαν κατ’ αυτάς πληροφορίαί περί κινήσεων μεταξύ των Μεσσηνίων σταφιδοπαραγωγών, αποσκοπουσών δήθεν εις την συγκρότησιν ενόπλων συλλαλητηρίων και εις την κάθοδον των αγροτών ωπλισμένων εις Καλάμας, εάν δεν ληφθούν ικανοποιητικά μέτρα διά την

εφετεινήν εσοδείαν της σταφίδος.

Καθ’ ά είμεθα εις θέσιν να γνωρίζωμεν η αντίληψις των αρμοδίων αρχών εν τω Νομώ είναι ότι τοιαύται πληροφορίαί παριστούν τα πράγματα αδικαιολογίτως υπερβολικά. Αι αρχαί του τόπου είναι εγκύρως πληροφορημένοι περί των ανησυχιών αι οποία εκδηλούνται μεταξύ των σταφιδοπαραγωγών και δεν παραλείπουν ως βεβαιοούν, να καθιστώσιν ενήμερον την κυβέρνησιν περί αυτών. Θεωρούνται δε δικαιολογημένοι αι ανησυχίαί αύται του σταφιδικού κόσμου και φυσικοί, δεδομένου ότι κατ’ αυτήν την εποχήν αποφασίζονται τα ληπτέα μέτρα διά την εσοδείαν.

Εις τας ιδίας ως ανωτέρω πληροφορίας, προστίθεται ότι επιτροπαί εκπροσωπούσαι σταφιδοπαραγωγούς έταξαν δήθεν προθεσμίαν διά των ενταύθα αρχών προς την κυβέρνησιν, διά την αποδοχήν υπ’ αυτής των συμφερουσών λύσεων, και εδήλωσαν ότι πέραν δε της προθεσμίας ταύτης οι σταφιδοπαραγωγοί θα αναλάβουν βίαιον αγώνα.

Το τοιούτον διαψεύδεται κατηγορηματικώς υπ’ όλων των αρμοδίων. Ουδεμία επιτροπή σταφιδοπαραγωγών εκτός της επιτροπής της συγκεντρώσεως των περνοσοποροπλήκτων εις Μπάστα, παρουσιάσθη ενώπιον των αρχών, η οποία μάλιστα να θέση και προθεσμίας προς την κυβέρνησιν.

Γενικώς δέον να είναι γνωστόν, ότι υπό των τοπικών αρχών παρακολουθείται μετά προσοχής η εξέλιξις της καταστάσεως εν Μεσσηνία και συνεχώς καθίσταται περί ταύτης ενήμερος και η κυβέρνησις.

Χθες περί την μεσημβρίαν ο διοικητής του ενταύθα συντάγματος συνταγματάρχης κ. Φράγκος μετέβη εις την Διοίκησιν Χωροφυλακής και συνωμίλησε μετά του διοικητού ταγματάρχου κ. Παπαγεωργίου επί ζητημάτων αφορώντων την τάξιν εν τω νομώ. Κατά την συνομιλίαν παρίστατο και ο βουλευτής κ. Ν. Κάρτσωνας κατελθών από της προχθές ενταύθα και ο μίραρχος κ. Βέτσικος.

Ο διοικητής του Συντάγματος κ. Φράγκος εις συνομιλίαν του μετά των δημοσιογράφων

συνέστησε να αποφεύγεται η αναγραφή διεργετικών ειδήσεων, τονίσας ότι δεν εκπληρούν κανένα σκοπόν οι ανακριβείς πληροφορίες περί ενόπλων καθόδων των αγροτών εις Καλάμας, όπου επί τέλους, οι σταφιδοπαραγωγοί δεν έχουν τίποτε να κάμουν.

Κατ' ιδιαιτέρας πληροφορίας της "Σημείας" απολύτως εξηκριβωμένας και αντικειμενικάς, προερχομένας δε εξ όλων των σταφιδικών κέντρων η αδιάψευστος πραγματικότητα είναι, ότι αι ανησυχίαι των σταφιδοπαραγωγών διά τα μέτρα της εφειτεινής εσοδείας έχουν φθάσει εις το κατακόρυφον. Αι πλέον διάφοροι και αι πλέον εκνευριστικά πληροφορίαί περί της τύχης του προϊόντος των κυκλοφορούν μεταξύ αυτών. Και τούτο, η έλλειψις δηλαδή της πεποιθήσεως, ότι θα αναγνωρισθούν αι ανάγκαι των συντελεί εις την εντονωτέραν εκδήλωσιν των ανησυχιών των. Οι Μεσσήνιοι σταφιδοπαραγωγοί περιμένουν να καθορισθή τιμή εξαγοράς των πλεονασμάτων τουλάχιστον εις 3.000 δραχμάς κατά χιλιόλιτρον. Ζητούν δε να ληφθή το ταχύτερον η απόφασις.

Πύργος – Κατόπιν της γνωστής δηλώσεως του υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Δεκάζου επί του σταφιδικού, των πληροφοριών περί αθρόων εκτοπίσεων ως και της αποστολής χωροφυλάκων εις σταφιδοφόρους περιφέρειας προς τρομοκράτησιν και στραγγαλισμόν δικαίων των σταφιδοπαραγωγών, πρωτοβουλία Κτηματικού Συλλόγου Ηλείας και Σταφιδοαγροτικού τοιούτου Αμαλιάδος απεστάλη το κάτωθι τηλεγράφημα:

"Προς τους αξιοτίμους αρχηγούς Φιλελευθέρων και Λαϊκών κομμάτων

Εφ' όσον παρ' υμών διορισθείσα κυβέρνησις Μεταξά δεν επιλύει φλέγοντα ζητήματά μας, αλλ' αποτελεσματώνει ταύτα, ως σταφιδικόν, αντιτάσσουσα εις τας αξιώσεις παραγωγής – διατυπωθείσας παρ' εκπροσώπων ταύτης συνεταιρισμένων οργανώσεων εις το αύτοθι Πανσταφιδικόν Συνέδριον και σταφιδικόν τοιούτου Αμαλιάδος – ορδός οργάνων ειδικής ασφαλείας, αξιούμεν σχηματισθή παρ' υμών καθαρών εκπροσώπων λαού, κυβέρνησις με πρόγραμμα

επίλυσιν ζωτικών συμφερόντων μας άλλως καλούμεν πληρεξουσίους μας παραιτηθώσι βουλευτικού αξιώματος, δηλούντες διά την μη συμμόρφωσίν των ότι αίρομεν εμπιστοσύνην μας.

Λαός Πύργου

Το τηλεγράφημα υπογράφουν οι εκπρόσωποι των οργανώσεων Πύργου και πολλών χωριών»⁽⁷⁵⁾.

«ΑΠΗΝΗΣ ΔΙΩΞΙΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ»

Η "Σημεία", τοπική "σημαιοφόρος" του αντικομμουνισμού αναγνώριζει τη σοβαρότητα του προβλήματος των σταφιδοπαραγωγών, ζητάει να ικανοποιηθεί το αίτημα για τιμές στις 3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο, αλλά ταυτοχρόνως ζητεί "απηνή δίωξη των κομμουνιστών" οι οποίοι έχουν... διασκορπιστεί στο νομό και προσπαθούν να παρασύρουν τους παραγωγούς "εις στασιαστικές εξεγέρσεις": "Αδικούν πολύ τους Μεσσήνιους σταφιδοπαραγωγούς αι αθηναϊκά σινάδελφοι που εμφανίζουν αυτούς ως ετοιμούς να στασιάσουν, να καταλύσουν αρχάς και εξουσίας και να μεταβάλλουν τα πάντα εις γην και σποδόν. Κανείς άλλος δεν είναι νομιμοφρονέστερος και πειθαρχικώτερος του Μεσσηνίου σταφιδοπαραγωγού. Ας μας επιτραπή να φρονώμεν ότι η τακτική τού να εμφανίζομεν τους παραγωγούς μας ως ετοιμούς να αρπάσουν τα όπλα κατά του κράτους, δεν είναι η προσήκουσα. Εκείνο που είναι αληθές είναι τούτο. Καθ' άπασαν την Μεσσηνίαν έχουν διασκορπισθή διάφοροι κομμουνισταί, οίτινες υπό το πρόσχημα του φιλαγροτισμού προσπαθούν να παρασύρουν τους σταφιδοπαραγωγούς εις στασιαστικές εξεγέρσεις.

Βεβαίως οι παραγωγοί πεινούν, γυμνιτεύουν και ευρίσκονται υπό συνθήκας τραγικάς. Βεβαίως είναι ανάγκη να καθορισθούν τιμαί ικανοποιητικάί διά τους σταφιδοπαραγωγούς. Αι τιμαί των 3.500 κατά χιλιόλιτρον μόλις ανταποκρίνονται εις την ικανοποίησιν των στοιχειωδεστέρων των αναγκών. Αλλ' από του σημείου τούτου μέχρι του να παριστούν την Μεσσηνίαν ως ηφάιστειον έτοιμον να εκραγή και τους

Μεσσηνίους παραγωγούς έτοιμους να στασιάσουν, η απόστασις είναι μεγάλη. Εκείνο λοιπόν που επιβάλλεται είναι το μὲν η απηνής δίωξις των κομμουνιστών οίτινες διαρκώς υπονομεύουν την ψυχίαν των παραγωγών, το δε η ταχίστη λύσις του σταφιδικού ζητήματος διά καθορισμού ικανοποιητικών τιμών. Ας θελήσῃ επιτέλους η κυβέρνησις να επισπεύσῃ την λύσιν ενός ζητήματος τόσο ζωτικού και να εννοήσῃ ὅτι αἱ αναβλητικότητες, τὰ σχέδια και οἱ σοφίες των σταφιδολογιστῶν των δεν πρόκειται να την καταστήσουν σοφωτέραν. Ας λάβῃ επιτέλους μίαν ἀπόφασιν, ας βουλώσῃ τα αὐτιά της εἰς διαφόρους συκοφαντίας και γνώμας προφανῶς υπαγορευθείσας ἀπὸ ἐμπαθῆ υπολογισμὸν και ας χωρίσῃ εἰς την λύσιν του ζητήματος. Πρέπει επιτέλους να ψυχᾶσιν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι. Να πάρουν την ἐννοίαν τους και να βεβαιωθῶν ὅτι το κράτος ἀποβλέπει μετὰ περισσοτέρας στοργῆς εἰς αὐτούς, παρά συμβουλευόντες αὐτούς να πάρουν τὰ ὄπλα ἀνά χεῖρας.

Ἄν η κυβέρνησις θέλει να παραβλέψῃ τὰ ὠργανωμένα συμφέροντα ὠρισμένης τάξεως να ἀποβλέψῃ μόνον εἰς τὰ συμφέροντα των παραγωγών, τὸ πρόβλημα λύεται εὐκόλα. Ἄλλ' οτιδήποτε και ἂν ἀποφασισθῆ, οιαδήποτε λύσις και ἂν δοθῆ, πρέπει αἱ τιμαὶ της σταφίδος να εἶναι ικανοποιητικά. Δὲν εἰμποροῦν πλέον οἱ παραγωγοὶ να υποφέρουν. Δὲν εἰμποροῦν να χορτάσῃν το ψωμί. Εὐρίσκονται ὑπὸ συνθήκας αὐτοκρήμα ἀπελπιστικάς. Το κράτος πρέπει να τους προστατεύσῃ ὡσὸςδήποτε θυσιάζονταν ἐν ἀνάγκῃ και μέρος του κρατικού προϋπολογισμού. Ὄταν σκορπίζονται σε ἄλλους νομοὺς του κράτους, σχεδὸν ἀσκόπως, ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων, ἀξίζει τον κόπον να θυσιαστοῦν και ὀλίγα ἑκατομμύρια ὑπὲρ των Πελοποννησίων σταφιδοπαραγωγών. Διότι οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ δὲν ἀντιμετωπίζουν μόνον τὸ πρόβλημα των μὴ ικανοποιητικών τιμών, ἀλλὰ και τὰς καιρικὰς δυσμενεῖας και τὰς φυτοπαθολογικάς νόσους και τὰ χρέη κλπ. Πρέπει λοιπόν να κινήσῃ στοργικὸν τὸ κρατικὸν ενδιαφέρον ὑπὲρ αὐτῶν⁽⁷⁶⁾.

ΚΑΛΕΣΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἡ κυβέρνησις Μεταξά δὲν κάνει τίποτε... λιγότερο ἀπὸ αὐτὸ που ζητεῖ η «Σημαία». Καθὼς η ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ του Συνεδρίου Πύργου προσπαθεῖ να πετύχει τὴ μεγαλύτερη συμμετοχὴ με ἀλλεπάλληλα καλέσματα, τόσο ἐντείνεται η κρατικὴ τρομοκρατία σὲς σταφιδοπαραγωγικὰς περιοχάς: «Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ του Σταφιδικού Συνεδρίου Πύργου μας ἔστειλε τὴν παρακάτω ἀνοικτὴ ἐπιστολή, που ἀπευθύνεται σὲν τὴν κυβέρνησις, τοὺς βουλευτὰς των σταφιδοπαραγωγικῶν ἐπαρχιών, τὴς σταφιδικὰς, γεωργικὰς, ἐπαγγελματικὰς και ἐργατικὰς ὀργανώσεις και γενικὰ πρὸς ὅλους τοὺς σταφιδοπαραγωγούς: «Τὴν 28ην τρέχοντος μηνὸς ὀργανοῦται παρ' ἡμῖν μέγα Πανσταφιδικὸν Συνέδριον ἐν Πύργῳ. Σκοπὸς του συνεδρίου εἶναι η συστηματικὴ μελέτη του σταφιδικού ζητήματος και η τελικὴ ὑπόδειξις εἰς τὴν κυβέρνησιν της μάλλον συμφερούσης λύσεως του σταφιδικού τούτου προβλήματος παρ' αὐτῶν τούτων των ἀμέσως ἐνδιαφερομένων παραγωγών.

Ἄν ἐν τῷ Σταφιδικῷ Συνεδρίῳ των Ἀθηνῶν ἐκτεθεῖσαι ἀπόψεις ἐπέφερον μάλλον τὴν σύγχισιν και τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς τον σταφιδικὸν κόσμον. Ἀφοῦ κατορθώθη να ἐπικρατήσῃ ἐν αὐτῷ η φωνὴ των ἐκμεταλλεωτῶν της σταφιδοπαραγωγῆς, οἱ ὁποῖοι ἔχοντες πάντα λόγον να διατηρήσῃν τὰς ὅσον τὸ δυνατόν χαμηλάς τιμάς, κατορθώνουν ἐκάστοτε να παρασύρουν τοὺς ἀνίδεους κυβερνήτας με τὰς ἐκμεταλλευτικὰς ἀπόψεις των.

Ὁ σταφιδικὸς κόσμος πιστεύει ἀδιστακτικῶς ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ και ἀφθονὰ τὰ μέτρα της καλύτερεύσεως της καταστάσεώς του, ἀρκεῖ να παύσῃ η ἀνίερος ἐκμετάλλευσις του προϊόντος του ἐκ μέρους των ὀλίγων μεγαλοκαρχαριῶν βιομηχάνων και να ὑπάρξῃ ὀλίγη καλὴ θέλπισις ἐκ μέρους των κυβερνητῶν του. Καὶ ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ καλεῖ τὴν κυβέρνησιν και ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω να παραστῶσι κατ' αὐτὸ, να ἀκουσθῶν ὅλαι αἱ ἀπόψεις μέσα εἰς τον τόπον της παραγωγῆς και μακρὰν του

αποπνικτικού των Αθηνών περιβάλλοντος, να συζητηθούν και να μελετηθούν σοβαρώς τα ριζικά και άμεσα μέτρα προς τελειωτική θεραπεία του κοινωνικού και οικονομικού τούτου ζητήματος. Διά να λείψει τέλος η εκμετάλλευσις».

Χαλαζώνι (Τριφυλίας) - Πέντε χωροφύλακες μ' έναν υπενωματάρχη έκαναν επιδρομή στο χωριό μας (40 σπίτια όλα-όλα) για να τρομοκρατήσουν τους σταφιδοπαραγωγούς για να μην κινητοποιηθούν.

Παρά τα μέτρα αυτά βγάλαμε αντιπροσώπους για το Συνέδριο του Πύργου. Γενικά σ' όλη την επαρχία Τριφυλίας ξαπολύθηκε τρομοκρατία μεγάλη. Ο εισαγγελέας μαζί με την Αστυνομία κάλεσαν τους προέδρους των συνεταιρισμών καθώς και επαγγελματίες και τους "σύστησαν" να μην κάνουν καμία κίνηση για τη σταφίδα. Επίσης ζήτησαν να τους υποδείξουν τους κομμουνιστές για να τους συλλάβουν.

Φιλιατρά (Τριφυλίας) - Πρωτοφανής τρομοκρατία ξαπολύθηκε στην περιφέρειά μας. Σμήνη χαφιέδων και χωροφυλάκων εξακολουθούν καθημερινά να καταφθάνουν και να ενισχύουν τους σταθμούς Χωροφυλακής Φιλιατρών, Κυπαρισσίας, Γαργαλιάνων, Λιγούδιστας κλπ. Οι δυνάμεις τους τετραπλασιάστηκαν. Οι πολιτικοφορεμένοι χαφιέδες παρακολουθούν κατά πόδι τους συνειδητούς.

Ο εισαγγελέας κάλεσε σταφιδοπαραγωγούς σε συγκέντρωση στο καφενείο και τους σύστησε να είναι ήσυχοι και να προσέξουν να μη τους παρασύρουν τα... αναρχικά στοιχεία. Οι πεινασμένοι σταφιδοπαραγωγοί με αγανάκτηση άκουσαν τα λόγια του χορτάτου εισαγγελέα. Όλος ο κόσμος είναι αποφασισμένος να ξεσηκωθεί αν δεν δώσουν ικανοποιητικές τιμές πάνω από 3.500 δραχμές. Επίσης είναι όλοι αγανακτισμένοι για τις εκτοπίσεις και για την τρομοκρατία.

Από τα Φιλιατρά μας γράφει ένας εργάτης ότι η Ασφάλεια κάλεσε μερικούς και τους σύστησε να είναι ήσυχοι. Όλοι οι αγρότες του απάντησαν ότι τις ταραχές τις δημιουργεί η Χωροφυλακή.

Κιάτο - Ο καινούργιος αστυνόμος Κιτσέας

μόλις ήρθε η πρώτη του δουλειά ήταν να πιάσει τον πράκτορα και να ρωτήσει πόσα φύλλα πουλάει ο "Ριζοσπάστης". Υστερα έβαλε τους χαφιέδες για να μάθει ποιοι είναι οι αναγνώστες. Επιασε τον ταχυδρομικό υπάλληλο Β. Μπολάνο και ζήτησε από τη διεύθυνση του Ταχυδρομείου να τον απολύσει. Παράλληλα διάδωσε στο χωριό ότι απαγορεύεται να διαβάζουν τον "Ριζοσπάστη" και την "Ελεύθερη Γνώμη".

Ο ίδιος υπομοίραρχος για να τρομοκρατήσει τους σταφιδοπαραγωγούς έκανε επιδρομή στο σπίτι του Μήτσου Σταθάτου και αφού τάκανε γυαλιά-καρφιά, τον πήρε μέσα. Επειτα κάλεσε τους γείτονες και με απειλές τους πίεζε να καταθέσουν σε βάρος του. Τη σύννοικο μάλιστα του Σταθάτου την απείλησε με πρόστυχα και βρωμερά λόγια: "θα σου βγάλω το μ... και θα στο δώσω να το φας"⁽⁷⁷⁾.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΣΤΑ ΚΡΕΣΤΑΙΝΑ

Πριν το Πανσταφιδικό Συνέδριο του Πύργου πραγματοποιείται στα Κρέσταινα μεγάλη συνεταιριστική συνέλευση: «Συνήλθον ενταύθα εις συνέλευσιν τα διοικητικά και εποπτικά συμβούλια απάντων των συνεταιρισμών της περιφέρειας της Ενώσεως Κρεσταινών, προς μελέτην και έκφρασιν γνωμών επί του σταφιδικού ζητήματος. Εις την συνέλευσιν ταύτην εκλήθη και ο δικηγόρος κ. Μπουλαλάς ο οποίος εξεπροσώπησε την Ενωσιν Συνεταιρισμών Κρεσταινών εις την μεγάλην σταφιδικήν επιτροπήν και μετέσχε κατόπιν των εργασιών της δεκαπενταμελούς τοιαύτης, όπως προβή εις ανακοινώσεις επί των εργασιών αμφοτέρων των ως άνω επιτροπών και εκθέση επί πλέον τας υποστηρικθείσας εις αυτάς απόψεις ως και τας προσωπικάς αυτού αντιλήψεις επί του φλέγοντος τούτου ζητήματος.

Εις την συνέλευσιν ταύτην εκτός των διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων των συνεταιρισμών προσήλθε και πλήθος παραγωγών των πέριξ κοινοτήτων. Η αγωνία ήτο ζωγραφισμένη εις τα πρόσωπα των σταφιδοπαρα-

γωγών οι οποίοι κατόπιν των υπεράνθρωπων θυσιών διά την σωτηρίαν του μοναδικού των προϊόντος, αναμένουν να μάθουν τας σκέψεις του κράτους επί της τύχης της σταφίδος. Ο κ. Μπουλαλάς ωμίλησε εις την συνέλευσιν επί τριώρον περίπου. Υπεστήριξε εν αρχή ότι το σταφιδικόν ζήτημα αποτελεί μέρος των μεγάλων οικονομικών προβλημάτων τα οποία απασχολούν σήμερον τας κοινωνίας των οποίων η τύχη αλληλοεξαρτάται, και η λύσις δέον να επιδιώκεται δι' εφαρμογής γενικής επί όλων των ζητημάτων τούτων πολιτικής.

Ούτω διά την λύσιν του σταφιδικού είναι αναγκαία η δημιουργία γενικών οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών τοιούτων ώστε να είναι δυνατή εντός του πλαισίου αυτών η ριζική ρύθμισις του ζητήματος. Πάσα προσπάθεια, ετόνισε ο κ. Μπουλαλάς, λύσεως του ζητήματος εφ' όσον αι υπάρχουσαι νυν γενικαί οικονομικαί συνθήκαι παραμένουν αμετάβληται είναι ματαία, καθόσον ακριβώς εις τας οικονομικάς ταύτας συνθήκας, αι οποία ευνοούν αφ' ενός την εκμετάλλευσιν του προϊόντος παρά διαφόρων ξένων προς την παραγωγήν παραγόντων και αυξάνουσι δυσαναλόγως την τιμήν αυτού, αφ' ετέρου δε μειώνουν την αγοραστικήν δύναμιν του καταναλωτικού κοινού, οφείλεται κυρίως η σημερινή κρίσις της σταφίδος. Ετόνισεν επίσης την υποχρέωσιν του κράτους όπως προστατεύσθαι θετικώς την δοκιμαζομένην σήμερον σταφιδοπαραγωγήν διά να εξέλθη της κρίσεως.

Εν συνεχεία ανέπτυξε τας εις τας δύο σταφιδικάς επιτροπάς αναπτυχθείσας απόψεις επιμείνας εις την ανάγκην της εφαρμογής ενιαίας σταφιδικής πολιτικής και της οργανώσεως της παραγωγής ώστε να δυναθῇ αὕτη να αναλάβη την διαχείρισιν του είδους. Ιδιαίτέρως υπεγράμμισε την ανάγκην της παρασκευής καλής ποιότητος και τους κινδύνους τους οποίους εγκλείει διά την σταφιδοπαραγωγήν η αποδοχή της γνώμης των μελών της επιτροπής περί συστάσεως ανωνύμου εταιρείας διά την μονοπωλιακήν εκμετάλλευσιν των βιομηχανικών προϊόντων της σταφίδος και της αμπέλου και

συνέστησεν όπως η παραγωγή αντιδράσῃ ὅσον δύναται εις την ίδρυσιν τοιούτου κεφαλαιοκρατικού οργανισμού ο οποίος θα εμποδίσει την προσπάθειαν διά την ενιαίαν διαχείρισιν της σταφίδος και θα υποδουλώσῃ την παραγωγὴν ὡς ἐγένετο ἐπὶ ὅλων των μέχρι τούδε εταιρειῶν αἰτινες διαχειρίστηκαν την σταφίδα.

Επί των διά την εφειτηνὴν εσοδείαν μέτρων, ανέπτυξε τας ενωπίω της επιτροπῆς υποστηρικθείσας απόψεις των παραγωγῶν και απέδειξεν ὅτι διά των προταθέντων μέτρων ἤτοι της διαρρύθμισις της φορολογίας οἰνοπνεύματος και των ἀμβύκων, της καταργήσεως του παρακρατήματος κλπ. και μιας μικρῆς του κράτους θυσίας, εἶνε δυνατόν να εξασφαλισθῇ διά τους παραγωγούς το ελάχιστον ασφαλιστικόν των τιμῶν ὄριον 3.000-3.600 δραχμῆς. Ἐν τέλει αναφερόμενος εις τας εντυπώσεις του εκ της παρακολουθήσεως των εργασιῶν των σταφιδικῶν επιτροπῶν, εἶπεν ὅτι δυσπιστεῖ περί του δυνατοῦ ὑπὸ τας παρούσας συνθήκας λύσεως του ζητήματος καθόσον δεν ἀνετλήθη πραγματικὴν διάθεσιν ριζικῆς λύσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ και διότι η διαχείρισις του ὅλου ζητήματος ἀνατίθεται εις πρόσωπα δυσκόλως προσαρμοζόμενα εις τας απόψεις των παραγωγῶν.

Ἐν τέλει ετόνισεν την ἀνάγκην της συσσωματώσεως ολοκλήρου της σταφιδοπαραγωγῆς, ἵνα αὕτη ενωμένη ἐπιτύχῃ την ἱκανοποίησιν των δικαίων ἀξιώσεών της.

Ἀκολούθως η συνέλευσις ἐνέκρινε το κάτωθι ψήφισμα ὅπερ και ἀπέστειλε τηλεγραφικῶς προς τους πρωθυπουργόν, υπουργούς, Κοινοβουλευτικὴν Σταφιδικὴν Ἐπιτροπήν, Σταφιδοργάνωσιν: Γενικὴ συνέλευσις διοικητικῶν και ἐποπτικῶν συμβουλιῶν 31 συνεταιρισμῶν Ἐνώσεως Κρεσταίνων συνελθούσα σήμερον και ἀκούσασα λογοδοσίαν του παρά τη μεγάλη σταφιδικὴ ἐπιτροπὴ εκπροσώπου μας Γεωρ. Μπουλαλά μέλους της 15μελούς ἐγκρίνει ἀπόψεις υποστηρικθείσας ὑπὸ ἀντιπροσώπων συνεταιρισμένων παραγωγῶν εις ἀμφοτέρας σταφιδικὰς ἐπιτροπάς και ἀξιότιμους ἀποδοχὴν ἀπόψεων τούτων ολοκληρωτικῶς και εξασφάλισιν υποδειχθείσης τιμῆς ἀγορᾶς πλεονασμάτων

3.000-3.600. Αποκλείει απολύτως προταθείσαν παρά τινων μελών Επιτροπής Ανώνυμων Εταιρείαν μονοπωλιακής διαχειρίσεως οίνου και οινοπνευμάτων εξαιρετικώς επικίνδυνον παραγωγήν. Μη ταχεία λήψις ανωτέρω μέτρων επικίνδυνος.

Εντολή συνελεύσεως

Πρόεδρος Ενώσεως Συνεταιρισμών Κρεσταίωνων

Κωνσταντίνος Σακελλαρίου»⁽⁷⁸⁾.

ΙΔΙΕΣ ΤΙΜΕΣ ΜΕ ΤΟ 1935

Καθώς συνεχίζονται οι προετοιμασίες για τη διεξαγωγή του συνεδρίου ο Μεταξάς σπεύδει να ανακοινώσει ότι... κατά παραχώρηση θα δοθούν τιμές εξαγοράς ίσες με αυτές του 1935 που είχαν ξεσηκώσει Μεσσηνία και Ηλεία:

«Την 11 π.μ. χθες συνεκροτήθη εις το υπουργείον των Εξωτερικών υπό την προεδρείαν του κ. Πρωθυπουργού σύσκεψις παραταθείσα επί δίωρον, καθ' ήν εξητάσθη το όλον σταφιδικόν ζήτημα επί τη βάσει των πορισμάτων των δύο σταφιδικόν επιτροπών. Εις την σύσκεψιν μετέσχον ο υπουργός και ο υφυπουργός των Οικονομικών, οι υπουργοί Γεωργίας και Εθνικής Οικονομίας, ο υφυπουργός του Πολιτικού Γραφείου, ο διευθυντής του ΑΣΟ κ. Κουτσομπτόπουλος και ο διευθυντής του εμπορίου και της βιομηχανίας κ. Θεοδωρόπουλος. Μετά το πέρας της συσκέψεως ο κ. Πρωθυπουργός προέβη εις τας κατωτέρω δηλώσεις: “Η κυβέρνησις παρά τας γενομένας κατά το παρελθόν θυσίας προς ενίσχυσιν των σταφιδοπαραγωγών και άς έχει ήδη να αντιμετωπίση σήμερον, εν τούτοις λαμβάνουσα υπ' όψει τας δυσμενείς καιρικές συνθήκας και τας διαφόρους νόσους εκ των οποίων προεκλήθη σημαντική αύξησις των καλλιεργητικών δαπανών, κατώρθωσε να εξεύρει τρόπον, εξασφάλισασα τας περυσινάς τιμάς εξαγοράς των πλεονασμάτων σταφίδος”»⁽⁷⁹⁾.

ΚΑΙ Ο ΜΕΤΑΞΑΣ ΑΠΕΙΛΕΙ

Ταυτοχρόνως όμως ο Μεταξάς εν γνώσει της άρνησις των παραγωγών να δεχθούν

αυτές τις τιμές, απειλεί όσους αντιδράσουν:

«Έχω την πεποίθησιν ότι και οι σταφιδοπαραγωγοί δεν θ' αφήσουν να παρασυρθούν απ' τους γνωστούς ταραχοποιούς τους οποίους άλλωστε είμεθα αποφασισμένοι να πλήξωμεν αμειλίκτως»⁽⁸⁰⁾.

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ

Και δεν μένει στην απειλή, αλλά οργανώνει στον Πύργο ένα όργιο τρομοκρατίας των συνέδρων: «Χθες τη νύχτα όργανα της Ασφάλειας συνέλαβαν 6 αντιπροσώπους του Πανσταφιδικού Συνεδρίου με φανερό σκοπό να ματαιώσουν τις εργασίες του. Οι συλληφθέντες είνε οι Ε. Μαντζουράτος, Δ. Παπαπέτρου, Γ. Παυλόπουλος, Θ. Κορμάς δικηγόρος και αντιφασίστας διανοούμενος της Καλαμάτας και δύο άλλους Καλαματιανούς αντιπροσώπους. Μάλιστα του Παυλόπουλου τούσπασαν κυριολεκτικά το κεφάλι και τον τρέλαναν στο ξύλο. Δικηγόρος των κρατουμένων που παρουσιάσθηκε στην Αστυνομική Διεύθυνση και θέλησε να πληροφορηθεί σχετικά με τη σύλληψή τους, πήρε από μέρος του Διοικητή την πιο ξετοίπωτη και πιο κυνική απάντηση: “Τους συνέλαβα ύστερα από κυβερνητική διαταγή του υπουργού των Εσωτερικών Σκυλακάκη. Αλλά κυρίως ενεργώ από ατομική μου ευθύνη σε περίπτωση που θα πρόκειται να τιμωρηθώ για παράβαση του νόμου περί προσωποκρατίας. Δεν έχω να φοβηθώ τίποτα από τέτοιους αλήτες διανοούμενους”. Οι κρατούμενοι δήλωσαν ότι αν μέχρι το πρωί δεν τους αφήσουν ελεύθερους θα κηρύξουν απεργία πείνας. Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι συλλήψεις θα συνεχιστούν.

Παρ' όλα αυτά προμηνύεται μεγάλη επιτυχία του Συνεδρίου. Υπολογίζεται ότι θα συμμετάσχουν 1.200 αντιπρόσωποι»⁽⁸¹⁾.

Οι συλλήψεις των συνέδρων χαρακτηρίζονται... προληπτικές από τη Χωροφυλακή αλλά άδικες από τους δημοσιογράφους του αστικού Τύπου:

«Την πρωίαν της Κυριακής συγκροτείται ενταύθα το προαναγγελθέν Πανσταφιδικόν Συ-

νέδριον ολόκληρης της Πελοποννήσου. Εξ όλων των μερών ήρχισαν να καταφθάνουν από σήμερον την πρωίαν αντιπρόσωποι διαφόρων σταφιδικών οργανώσεων ως και μεμωμένοι σταφιδοπαραγωγοί.

Αι αρχαί φοβούμεναι διατάραξιν της τάξεως έχουν λάβει εξαιρετικά μέτρα. Ούτως η δύναμις της ενταύθα Διοικήσεως Χωροφυλακής έχει ενισχυθή δι' επαρκούς δυνάμεως αστυνομικών οργάνων. Εξ άλλου αι αρχαί ήρχισαν προβαίνουσαι εις προληπτικές συλλήψεις. Ούτω το απόγευμα συνελήφθη εις τον σταθμόν ο Θεοδ. Κορμάς δικηγόρος και αντιπρόσωπος του Σταφιδικού Συνεταιρισμού Καλαμών, αφιχθείς ενταύθα μετ' άλλων αντιπροσώπων. Η σύλληψίς του εγένετο με το αιτιολογικόν ότι τυγχάνει κομμουνιστής και αφίκετο ενταύθα διά την δημιουργίαν ταραχών.

Απαντες οι αφιχθέντες αντιπρόσωποι κατόπιν της συλλήψεως του Κορμά μετέβησαν εν σώματι εις την Νομαρχίαν και διεμαρτυρήθησαν προς τον κ. Νομάρχη. Επίσης διεμαρτυρήθη και το διοικητικόν συμβούλιον του ενταύθα Δικηγορικού Συλλόγου.

Μετά του κ. Κορμά συνελήφθη και ο Δημ. Κατσούλης, επίσης σταφιδοπαραγωγός της περιφερείας Καλαμών.

Όσαύτως συνελήφθησαν τρεις εκ Πύργου οι Ελευθέριος Μαντζαράτος, Παναγιώτης Παυλόπουλος και Διονύσιος Παπαπέτρου. Οι συλληφθέντες εκήρυξαν εις ένδειξιν διαμαρτυρίας απεργίαν πείνης. Κατόπιν της επιμονής των αρχών όπως μη αφήσουν ελεύθερους τους αδίκως συλληφθέντας σταφιδοπαραγωγούς απειλούνται έκτροπα»⁽⁸²⁾.

Εκτενές ρεπορτάζ για το συνέδριο και τις συλλήψεις φιλοξενεί και η "Σημεία": «Ως γνωστόν σήμερον την 10ην πρωινήν συγκροτείται εις τον Πύργον της Ηλείας το μέγα παμπελοποννησιακόν σταφιδικόν συνέδριον το οποίον θ' ασχοληθή με την εξέτασιν του σταφιδικού ζητήματος και την υποβολήν εις την κυβέρνησιν των πορισμάτων εις τα οποία θα καταλήξη και τα οποία θα εκφράζουν τας πραγματικές απόψεις του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου. Σχετικώς

ο εις Πύργον απεσταλμένος της "Σημείας" μάς μεταδίδει τη νύκτα τηλεφωνικώς τας κάτωθι πληροφορίας:

Εις τον Πύργον σήμερον θα παιχθή το τελευταίον παιχνίδι των σταφιδοπαραγωγών. Από τας αποφάσεις του σημερινού συνεδρίου και από την υιοθέτησιν των ή όχι εκ μέρους της κυβερνήσεως θα εξαρτηθή η θέσις του προϊόντος και το καλύτερον ή χειρότερον μέλλον των ποικιλοτρόπως μαστιζομένων σταφιδικών πληθυσμών. Την σημασίαν αυτήν έχουν κατανοήσῃ καλώς οι σταφιδοπαραγωγοί όλων των περιφερειών και τούτο καταδεικνύεται από την αθρόαν προσέλευσιν των αντιπροσώπων των οι οποίοι θα μετάσχουν εις το συνέδριον.

Ούτω από της χθες η πόλις του Πύργου παρουσιάζει όψιν εξαιρετικήν. Συνεχώς καταφθάνουν επιτροπαί αντιπροσώπων των διαφόρων σταφιδικών διαμερισμάτων των Νομών Μεσσηνίας, Ηλείας, Αχαΐας. Μέχρι στιγμής άνω των 500 αντιπρόσωποι ευρίσκονται ενταύθα. Το συνέδριον θ' αρχίσῃ την 10ην πρωινήν εις την αίθουσαν του θεάτρου "Ολύμπια". Εν των μεταξύ αι αστυνομικαί αρχαί Πύργου ενισχυθείσαι διά σημαντικών δυνάμεων εξ άλλων πόλεων, λαμβάνουν έκτακτα μέτρα τείνοντα εις την εξασφάλισιν της τάξεως και την αποσόβησιν τυχόν εκτρόπων. Εν συσκέψει του Νομάρχου μετά του Διοικητού Χωροφυλακής απεφασίσθη η προληπτική σύλληψις των ζωροτέρων αντιπροσώπων των σταφιδοπαραγωγών αποσκοπούσα εις την αφόπλισιν του συνεδρίου και συνεπώς εις την αποτυχίαν του.

Ούτω άμα τη αφίξει της η αντιπροσωπεία των επαρχιών Μεσσηνίας και Καλαμών αποτελούμένη εκ 50 και πλέον μελών, ευρέθη εις τον σιδηροδρομικόν σταθμόν αντιμέτωπος ισχυράς αστυνομικής δυνάμεως η οποία προέβη εις έλεγχον ενός εκάστου των αντιπροσώπων. Η αστυνομία συνέλαβε προληπτικώς τον κ. Θ. Κορμάν πρόεδρον του προμηθευτικού συνεταιρισμού Αρσινόης παρά τας διαμαρτυρίας αυτού. Κατόπιν τούτου οι λοιποί αντιπρόσωποι μετέβησαν εις την Νομαρχίαν όπου προέβησαν εις έντονον διαμαρτυρίαν προς τον Νομάρχη,

παρισταμένου και του Διοικητού Χωροφυλακής, διά την άδικον σύλληψιν του Κορμά, αξιώσαντες προσθέτως από τον Νομάρχην να τους γνωρίσιν αν και άλλοι αντιπρόσωποι ευρίσκονται εν ασφαλεία κατά την διάρκειαν της παραμονής τους ενταύθα.

Η επιτροπή των περνοσοποροπλήκτων παραγωγών ελθούσα άμα τη αφίξει της ενταύθα εις επαφήν μετά της οργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου διεξετραγώδησε την κατάστασιν εις την οποίαν έχουν περιέλθει οι περνοσοποροπλήκτοι, επέτυχε δε όπως μεταξύ των πρώτων θεμάτων συζητηθή εις το συνέδριον το ζήτημα της αποζημιώσεώς των.

Συνεχώς καταφθάνουν ενταύθα αντιπρόσωποι των σταφιδοπαραγωγών εξ όλων των επαρχιών. Η αστυνομία προβλέπουσα τον όγκον του συνεδρίου και το ενδεχόμενον εκτρώπων, επεξέτεινε τας συλλήψεις της. Ούτω τας εσπερινάς ώρας προέβη εις την σύλληψιν και άλλων αντιπροσώπων μεταξύ των οποίων και ο κ. Δήμος Κουτσούλης εκ Μπαλιάγα και τρεις Πύργιοι, με το αιτιολογικόν ότι είναι κομμουνισταί. Οι συλληφθέντες εκήρυξαν απεργίαν πείνης διαμαρτυρόμενοι.

Ολόκληρος ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος του Πύργου εξέφρασε την δυσφορίαν του διά τας ενεργηθείσας συλλήψεις. Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πύργου διεμαρτυρήθη επίσης εντόνως διά την σύλληψιν του δικηγόρου κ. Θ. Κορμά.

Την νύκτα εκυκλοφόρησεν η φήμη ότι το συνέδριον θα απαγορευθή υπό των αρχών. Πιστεύεται ότι τελικώς θα κατισχύση η θέλησις των πνωμένων σταφιδοπαραγωγών»⁽⁸³⁾.

Ο ΚΟΥΛΑΜΠΙΑΣ ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Παρά τη γενικότερη αντικομμουνιστική στάση της "Σημείας" το ρεπορτάζ "γέρνει" προς την πλευρά των σταφιδοπαραγωγών και των συλληφθέντων, και αυτό δεν είναι τυχαίο. Απεσταλμένος της εφημερίδας στον Πύργο είναι ο Αρίστος Αποστολόπουλος που έχει ήδη επαφές με το ΚΚΕ και κομμουνιστές ηγέτες των σταφιδοπαραγωγών.

Το συνέδριο διεξάγεται σε κλίμα τρομοκρατίας, αλλά παρ' όλα αυτά καταφέρνει και φθάνει μέχρι την αίθουσα ο Τάσης Κουλαμπιάς που γίνεται δεκτός με ενθουσιασμό. Ο Κουλαμπιάς ήταν καταζητούμενος μετά την εξέγερση του 1935, κρυβόταν στην περιοχή της Τριφυλίας και τελικά κατάφερε να φθάσει με τα πόδια και χίλιες προφυλάξει στον Πύργο και να μπει στο χώρο του συνεδρίου: «Το συνέδριο διεξήχθη μέσα σε μια αφάνταστη τρομοκρατία. Όλος ο Πύργος απ' άκρη σ' άκρη κυριολεκτικά καφιεδοκρατείται κυριολεκτικώς από ντόπιους καφιέδες και Αθηναίους, ανάμεσα στους οποίους είναι το γνωστό κάθαρμα της Ειδικής Ασφάλειας Ιωάννιδης. Η λύσσα τους δεν περιγράφεται. Εχουν καταλάβει όλα τα επίκαιρα σημεία της πόλης. Κάθε στιγμή που φθάνουν τα τρένα σαν κοπάδια από γύπες κατεβαίνουν στο σταθμό αναζητώντας θύματα. Πολλοί που έρχονταν με το τρένο κατ' ευθείαν αναγκάστηκαν να κατέβουν σε προηγούμενους σταθμούς και να φθάσουν με τα πόδια. Ο βουλευτής του Παλλαϊκού Μετώπου σ. Γληνός, με υπόδειξη του καφιέ Ιωαννίδη που τον συνάντησε μέσα στο ίδιο βαγόνι του τραίνου, παρακολουθείται ενοχλητικά σε κάθε του βήμα από έναν χωροφύλακα. Ο ίδιος καφιές συνέλαβε και μένα λέγοντας ότι έχω ένταλμα συλλήψεως παρά την επίμονη δήλωσή μου πως εκτελώ καθαρώς δημοσιογραφική αποστολή. Την ώρα που με πήγαινε στο τμήμα συνάντησα το Διοικητή Χωροφυλακής που μπρος στις έντονες διαμαρτυρίες μου αναγκάστηκε να μ' αφήσει ελεύθερο παρά το... ένταλμα συλλήψεως. Λυσσασμένος από το κακό του ο παραπάνω καφιές γιατί δεν έπιασε η ενέργειά του, αργότερα μ' απειλούσε με αφάνταστο μίσος λέγοντας πως "δεν θα σου χάσει αν δεν μ' εξοντώσει".

Ολόκληρη η κοινή γνώμη και οι σύνεδροι είνε ανάστατοι και καταγαναχτισμένοι για την πρωτοφανή αυτή τρομοκρατία που οι καφιέδες έχουν εξαπολύσει σ' ολόκληρη την πόλη. Παρ' όλα όμως αυτά τα τρομοκρατικά μέτρα, η επιτυχία του συνεδρίου ήταν εξαιρετική. Πάνω από 300 αντιπρόσωποι από την Ηλεία, Μεσ-

σπνία και γενικά απ' όλη την Πελοπόννησο και την Ελλάδα, παραβρέθηκαν στο συνέδριο. Πολύς κόσμος σταφιδοπαραγωγών παρακολούθησε το συνέδριο και γέμισε ασφυκτικά την αίθουσα του θεάτρου "Απόλλων". Πρόεδρος του συνεδρίου βγήκε ο Αργυράκης, αντιπρόεδροι οι Δρακόπουλος και Βενιζέλος και γραμματέας ο Ζαπάντης.

Στην αίθουσα του συνεδρίου βρίσκεται πλήθος καφιέδων με πολιτικά, ακόμη και ο υποδιοικητής της Χωροφυλακής και ο εισαγγελέας.

Η είσοδος του σ. Γληνού στο συνέδριο χαιρετίστηκε από τους συνέδρους και τους θεατές με θύελλα χειροκροτημάτων. Ο αντιπρόσωπος της Κρέσταινας Μπουλαλάς υπέβαλε τις παρακάτω δύο προτάσεις:

- 1) Να απολυθούν αμέσως οι κρατούμενοι από τις αστυνομικές αρχές και
- 2) Το συνέδριο να υιοθετήσει τα πορίσματα της 15μελούς επιτροπής.

Η πρώτη πρόταση αμέσως έγινε δεκτή μέσα σε ακράττητα χειροκροτήματα και βγήκε 15μελής επιτροπή που μαζί με τους βουλευτές Γόντικα, Γληνό και Περώνη θα παρουσιασθεί στο Νομάρχη και στο Διοικητή Χωροφυλακής. Σ' αυτό το σημείο το συνέδριο διέκοψε προσωρινά τις εργασίες του.

Υστερα από μια ώρα γύρισε η επιτροπή. Ο Νομάρχης δεν βρέθηκε πουθενά, ο δε Διοικητής της Χωροφυλακής δήλωσε ότι δεν μπορεί να αφήσει ελεύθερους κρατούμενους παρά μόνο μετά το τέλος του συνεδρίου, θα αφήσει δε ελεύθερους μόνο εκείνους που δεν έχουν απόφαση σε βάρος τους.

Το συνέδριο συνεχίζει τις εργασίες του. Ο Δρακόπουλος, αντιπρόσωπος του χωριού Βάρνα τονίζει ότι δεν είναι δίκαιο και τίμιο να βρίσκονται οι σύνεδροι στη φυλακή και να συνεδριάζουν. Γι' αυτό πρότεινε τη διακοπή των εργασιών του συνεδρίου. Το συνέδριο δέχτηκε με χειροκροτήματα την πρόταση. Υστερα όμως από πρόταση του βουλευτή Γόντικα και του προέδρου του συνεδρίου αποφασίστηκε να γίνουν καινούργια διαβήματα και το συνέδριο να συνεχίσει στο μεταξύ τις εργασίες του.

Επειτα παίρνει το λόγο ο αντιπρόσωπος Μπουλαλάς που μιλά πάνω στο ζήτημα της σταφίδας και λέγει ότι η βεβαίωση του κράτους ότι θα εξασφαλίσει τις περσινές τιμές δεν ανταποκρίνεται στα πορίσματα της 15μελούς σταφιδικής επιτροπής, αλλά πλησιάζει προς την ικανοποίηση των σταφιδοπαραγωγών. Τελιώνοντας ο Μπουλαλάς πρότεινε να συζητήσει το συνέδριο την εφαρμογή των αποφάσεων της 15μελούς επιτροπής (χειροκροτήματα).

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της πρωινής συνεδρίασης οι καφιέδες που είχαν πλημμυρίσει την αίθουσα επιχείρησαν να συλλάβουν τον Εκτελεστικό του Σταφιδοπαραγωγικού Συνεδρίου των Γαργαλιάνων Κουλαμπά. Όλοι οι σύνεδροι όμως εξεγέρθηκαν και για μια στιγμή απειλήθηκε λυντσάρισμα των καφιέδων. Μπρος στη γενική αυτή εξέγερση οι καφιέδες εξαναγκάστηκαν να φύγουν.

Επειτα μέσα σε θύελλα χειροκροτημάτων παίρνει το λόγο ο σ. Κουλαμπάς. Χαιρετίζει πρώτα το συνέδριο εκ μέρους του Σταφιδοπαραγωγικού Συνεδρίου Γαργαλιάνων και τονίζει ότι αν το σταφιδικό ζήτημα έφτασε σ' αυτό το σημείο δεν φταίνε οι παραγωγοί αλλά οι εκμεταλλευτές τους, που δεν σκέπτονται παρά μόνο πώς να γεμίσουν τις κάσες τους με το χρυσάφι των σταφιδοπαραγωγών.

Το Συνέδριο των Γαργαλιάνων –λέει συνεχίζοντας– έριξε αρκετό φως στο σταφιδικό ζήτημα. Γι' αυτό ακριβώς ο κόσμος των εκμεταλλευτών που εγκληματεί σε βάρος μας, λύσσαξε και με διωγμούς, εξορίες και φυλακίσεις προσπάθησαν να πνίξουν τη φωνή των σταφιδοπαραγωγών. Το θράσος τους έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο ώστε να κάνουν επιτροπή με επικεφαλής τον εκμεταλλευτή των σταφιδοπαραγωγών και μεγαλοκαρχαρία Βουρλούμπ. Η επιτροπή αυτή συνεδρίαζε μες στα ίδια τα γραφεία του ΑΣΟ για να... λύσει το ζήτημα της σταφίδας. Η επιτροπή αυτή δηλαδή δίκαιε μέσα στο Γιλντί των Σουλτάνων της σταφίδας τον σταφιδοπαραγωγό ερήμην (χειροκροτήματα).

Συνεχίζοντας ο σ. Κουλαμπάς καταγγέλλει ότι ορισμένες συνεταιριστικές οργανώσεις προ-

δίδουν τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών γιατί πληρώθηκαν. Ο πρόεδρος του συνεδρίου διακόπτοντας εδώ, τονίζει ότι κάνει εντύπωση ότι στο συνέδριο αυτό όπως και στο προηγούμενο δεν παραβρέθηκαν οι Ενώσεις της Ηλείας και της Αμαλιάδας. Ο αντιπρόσωπος της Κορίνθου λέει ότι η Ένωση Συνεταιρισμών Κορίνθου πίεζε τους συνεταιρισμούς Κορίνθου να μην έλθουν στο συνέδριο.

Οι αποκαλύψεις αυτές προκάλεσαν την αγανάκτηση των συνέδρων. Ολόκληρο το συνέδριο αγανακτισμένο φώναζε “αίσχος”, “κάτω οι πουλημένοι στον ΑΣΟ και τις τράπεζες”. Ύστερα απ’ αυτό ο πρόεδρος του συνεδρίου κάνει πρόταση να εκφραστεί μομφή ενάντια σ’ όλους αυτούς που τσιπλίζουν και μπούκοτάρουν τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών. Η πρόταση γίνεται δεκτή με αλαλαγμούς.

Επειτα ο σ. Κουλαμπάς συνεχίζει το λόγο του. Αναπτύσσει το σταφιδικό ζήτημα και προτείνει να αξιώσει το συνέδριο 3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο, αποζημίωση στους χαλαζόπληκτους, περονοσπορόπληκτους και παγετόπληκτους, χρεωστάσιο για 5 χρόνια, κατάργηση του σταφιδικού και συναλλαγματικού παρακρατήματος, κατάργηση της εγγείου φορολογίας, ελάττωση των δασμών στα είδη πρώτης ανάγκης (θυελλώδικα χειροκροτήματα).

Συνεχίζοντας ο σ. Κουλαμπάς εξηγά στο συνέδριο ότι σύμφωνα με το πόρισμα της 15μελούς επιτροπής, η κυβέρνηση μπορεί να δώσει 3.500 δραχμές στο χιλιόλιτρο, διαπιστώνοντας ότι με την καταστροφή της σταφίδας, η παραγωγή ελαττώθηκε κατά 40.000.000 χιλιόλιτρα, ενώ η 15μελής επιτροπή είχε υπολογίσει με βάση 300.000.000 χιλιόλιτρα παραγωγή. Αναφέρει ότι η σταφίδα πληρώνει 36 σελίνια ναύλα τον τόννο μεταφορικά, ενώ όλα τα άλλα προϊόντα πληρώνουν μόνον 14 σελίνια. Κι’ αυτό για να κλέβουν οι καρχαρίες εφοπλιστές τους σταφιδοπαραγωγούς. Έτσι κάθε χρόνο κλέβονται από τους σταφιδοπαραγωγούς 40.000.000 δραχμές. Συνεχίζοντας ο σ. Κουλαμπάς ζητά την εξίσωση των ναύλων της σταφίδας με τα ναύλα των άλλων προϊόντων. Ζητά ακόμη να

οριστεί εξαγωγική εισφορά 1.500 δραχμές για την εξαγορά πλεονασμάτων και προτείνει να βγει μεγάλη επιτροπή από το συνέδριο η οποία να διαβιβάσει τις αποφάσεις του συνεδρίου, να επαγρυπνήσει για την εφαρμογή τους, να οργανώσει τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών και να καλέσει το νέο συνέδριο.

Το τέλος του λόγου του σ. Κουλαμπά καλύπτεται από θύελλα χειροκροτημάτων. Στο σημείο αυτό διακόπτεται η πρωινή συνεδρίαση.

ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΥΛΑΜΠΑ

Πριν φύγουν οι σύνεδροι απ’ την αίθουσα ανακοινώθηκε ότι έξω περιμένει πλήθος καφιέδων να συλλάβουν τον Κουλαμπά. Όλοι οι σύνεδροι προσφέρονται να τον περιφρουρήσουν. Ο βουλευτής Γόντικας τον κάλεσε στο σπίτι του. Ο σ. Κουλαμπάς βγαίνοντας έξω ακολουθείται από 200 συνέδρους. Προχωρώντας προς την πλατεία συνάντησαν εκεί ισχυρές δυνάμεις χωροφυλάκων που σχημάτιζαν ζώνη. Δύο χωροφύλακες πλησίασαν και δήλωσαν ότι θα συλλάβουν τον Κουλαμπά γιατί υπάρχει έντασμα συλλήψεως εναντίον του. Ταυτόχρονα ο επί κεφαλής ανθυπομοίραρχος καλεί τους συνέδρους να σταματήσουν γιατί αλλοιώτικα θα διατάξει πυρ. Το πλήθος επιμένει να ακολουθήσει και να μη αφήσει να συλληφθεί ο Κουλαμπάς. Στο μεταξύ όμως χωροφύλακες άρπαξαν τον Κουλαμπά και τον απομάκρυναν. Με την επέμβαση όμως του Γόντικα, του προέδρου του συνεδρίου αλλά και άλλων, το πλήθος σταμάτησε προς στιγμήν. Αμέσως κατόπιν το πλήθος όρμησε και έσπασε τη ζώνη των χωροφυλάκων και ξεχύνεται προς την πλατεία. Εφτασε μπρος στο αστυνομικό τμήμα όπου στο μεταξύ είχαν προλάβει να κλείσουν τον Κουλαμπά.

Το πλήθος περίμενε την επιστροφή του Γόντικα που πήγε να κάνει διάβημα. Όταν ο Γόντικας γύρισε μόνος του, το πλήθος άρχισε να τον αποδοκιμάζει και να φωνάζει: “Συ τον παράδοσες! Ωραία φιλοξενία του έκανες!”. Η αγανάκτηση του πλήθους φτάνει στο κατακόρυφο. Μόνο χάρη στην επέμβαση μερικών, αποφεύγεται η αιματοχυσία.

Στην αρχή της απογευματινής συνεδρίασης διαβάζεται γράμμα των κρατουμένων στην φυλακή, που διαμαρτύρονται άδικα για τη σύλληψή τους. Στο γράμμα τους δηλώνουν ότι σε ένδειξη διαμαρτυρίας κηρύσσουν απεργία πείνας. Οι συλληφθέντες είναι: Δ. Παπαπέτρου, Ελ. Ματζουράτος, Παυλόπουλος, Αγγελος Ασημακόπουλος ανταποκριτής του “Ριζοσπάστη” στον Πύργο, Κορμάς, Κουλαμπάς, Κουτσούλης και Π. Δαμασκόπουλος.

Το συνέδριο έκφρασε την αγανάκτησή του για την τρομοκρατία και ζήτησε να εκφραστεί η συμπάθειά του για τους αγωνιστές του λαού.

Επειτα παίρνει το λόγο ο αντιπρόσωπος Στυλιανός, που αναφέρει μια εξαιρετική περίπτωση τραπεζικής τοκογλυφίας, όπου κάποιος δανείστηκε απ’ την τράπεζα 3.500 δραχμές. Έχει πληρώσει ως τώρα με τους τόκους 5.000 και χρωστά ακόμα 7.000. Επειτα μιλά ο αντιπρόσωπος της Μεσσηνίας και πρώην σύμβουλος του ΑΣΟ Βενιζέλος που ξεσκεπάζει το συμβούλιο του ΑΣΟ. Επιτίθεται κατά των οιοβιομηχάνων που ληστεύουν την σταφίδα και κατά του κράτους που με τους φόρους ολοκληρώνει τη ληστεία. Τελικά κηρύσσεται υπέρ της ενιαίας διαχείρισης της σταφίδας.

Επειτα μιλά ο Γόντικας. Εκφράζει πρώτα τη λύπη του γιατί ορισμένες Ενώσεις Συνεταιρισμών σαμποτάρουν το συνέδριο. Αναφέρει τη συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή και τις προτάσεις που έκανε εκεί. Ξεσκεπάζει την αθλιότητα και την φοβερή σπατάλη και κλεψιά του ΑΣΟ και καταγγέλλει την αδιαφορία του κράτους, που κατορθώνει να βρει 400 εκατομμύρια δραχμές για να αποζημιώνει τους κρηματιστές, ενώ όταν πρόκειται για τους σταφιδοπαραγωγούς δεν υπάρχει τίποτα.

Επειτα μιλάει ο Τσιρώνης, βουλευτής, που δηλώνει ότι ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος δεν είναι ακόμα έτοιμος να αναλάβει την ενιαία διαχείριση της σταφίδας και προτείνει να καθαριστεί ο ΑΣΟ που έτσι μπορεί ακόμα να προσφέρει ορισμένες υπηρεσίες.

Στο σημείο αυτό διαβάζεται ευχαριστήριο τηλεγράφημα των εξορίστων σταφιδοπαραγωγών

Διακουμογιαννόπουλου και Χρ. Κουβελιώτη, που γίνεται δεχτό με χειροκροτήματα.

Επειτα ο πρόεδρος αναγγέλλει ότι τη στιγμή αυτή έφτασαν αντιπρόσωποι από την Αιγιαλεία (χειροκροτήματα). Ένας απ’ αυτούς χαιρετίζει το συνέδριο.

Ο ΓΛΗΝΟΣ ΣΤΟ ΒΗΜΑ

Ανεβαίνει κατόπι στο βήμα ο βουλευτής του Παλλαϊκού Μετώπου σ. Γληνός που γίνεται δεχτός με θύελλα χειροκροτημάτων και ζητοκραυγών. Επί πολλά λεπτά η αίθουσα δονείται απ’ τις ζητοκραυγές.

Ο σ. Γληνός ευχαριστεί πρώτα το συνέδριο για τις εκδηλώσεις υπέρ του Παλλαϊκού Μετώπου και παρακαλεί να τον ακούσουν με προσοχή και τονίζει ότι ήρθαμε εδώ για να βοηθήσουμε τον εργαζόμενο λαό της Πελοποννήσου να βελτιώσει τη θέση του. Δεν έχουμε σκοπό όπως μας κατηγορούν να σπείρουμε διχόνοια και να δημιουργήσουμε ανατροπές. Βρισκόμαστε εδώ για να εισηγηθούμε στον ληστευόμενο λαό της Πελοποννήσου γνώμες σοβαρές, πραγματοποιήσιμες και όχι δημοσκοπικές όπως μας λένε και παρακαλώ να τις υποβάλλετε τις γνώμες μας αυτές σε αυστηρό έλεγχο, για να δείξετε σ’ αυτούς που ξαπόλυσαν την αφάνταστη τρομοκρατία για να πνίξουν την εξέγερση του λαού της Πελοποννήσου που πεινά, για να δείξετε σ’ αυτούς ότι είσατε ικανοί να δημιουργήσετε μια καλύτερη αύριο.

Συνεχίζοντας ο σ. Γληνός αναπτύσσει το σταφιδοπαραγωγικό ζήτημα ακριβώς όπως το εξέθεσε στα άρθρα του στο “Ριζοσπάστη”. Τονίζει ότι για να επιτευχθεί η ενιαία διαχείριση της σταφίδας πρέπει να ενισχύσουν τους συνεταιρισμούς και να μπουν σ’ αυτούς δημιουργώντας καλή διοίκηση. Τελειώνοντας προτείνει: Κατάργηση του παρακρατήματος, το πλεόνασμα να εξαγοράζεται απ’ την 1 Σεπτεμβρίου τοις μετρητοίς, κατάργηση του συναλλαγματικού παρακρατήματος και των φόρων, εξίσωση των ναύλων κλπ. Τελικά προτείνει να βγει επιτροπή για να οργανώσει τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών για τα παραπάνω αιτήματα. Το τέλος

διαμαρτυρήθηκε για τις συλλήψεις που δεν είχαν άλλο σκοπό από του να χτυπήσουν εκείνους που αγωνίζονται για τα συμφέροντα των σταφιδοπαραγωγών.

Μίλησαν ύστερα οι Λαλούσης, αντιπρόσωπος της Κρέσταινας, Νικολάου αντιπρόσωπος του Πύργου, Ανδρούτσος της Τριφυλίας, Σταυρέας της Ανδρούσας. Επειτα παίρνει το λόγο ο σ. Μπλιαρέσης εκπρόσωπος του Σταφιδικού Συνεταιρισμού και του Αμπελουργικού Συνεταιρισμού Κεφαλληνίας. Κατακρίνει στην αρχή τις Ενώσεις Συνεταιρισμών που σαμποτάρουν το συνέδριο, πράγμα που δείχνει την αδιαφορία τους για τα συμφέροντα των σταφιδοπαραγωγών και κατάντησαν στηρίγματα του ΑΣΟ και όλων των αντισταφιδικών μέτρων. Χαιρετίζει την ενότητα που παρουσιάζει το συνέδριο, πράγμα που υπόσχεται ότι αν οι σταφιδοπαραγωγοί εξακολουθήσουν να βαδίζουν ενωμένοι, θα πραγματοποιήσουν τις επιδιώξεις τους. Αγώνας χωρίς ενότητα λέει, δεν μπορεί να γίνει. Συνεχίζοντας εκθέτει τι πρέπει να γίνει άμεσα και πως θα μπορέσουν οι σταφιδοπαραγωγοί να γλυτώσουν οριστικά απ' τη σπείρα που τους εκμεταλλεύεται. Οσον αφορά για τα μέτρα που πρέπει να παρθούν άμεσα, τονίζει ότι πρέπει να εξασφαλισθεί τομή ανάλογη με τις τωρινές συνθήκες γιατί οι υπολογισμοί των 3.000 ως 3.600 δραχμών κατά χιλιόλιτρο έγιναν με βάση τα 300 εκατομμύρια λίτρες, ενώ η παραγωγή στο μεταξύ ελαττώθηκε εξ αιτίας των καταστροφών.

Αποκρούει το ποιοτικό παρακράτημα σαν ασύμφορο στους σταφιδοπαραγωγούς, τονίζει ότι πρέπει να ορισθεί εξαγωγική εισφορά 1.500 δραχμές και να πληρώνεται η οινοπνευματοποιήσιμη σταφίδα 2.500 δραχμές. Ξεσκεπάζει την αθλιότητα της διαχείρισης του ΑΣΟ, που πρέπει -λέει- να καταργηθεί και "να πάει να ταφεί στο πιο βαθύ πηγάδι". Δεν φταίει -συνεχίζει- τόσο η διαχείριση όσο ο νόμος που συνέστησε τον ΑΣΟ και που ψήφισαν τα κόμματα που σήμερα τον κατηγορούν. Ζητάει ν' αντικατασταθεί ο ΑΣΟ, με μια επιτροπή σταφιδοπαραγωγών που να συμμαζεύει την περιουσία

και να διαχειρισθεί προσωρινά τη σταφίδα. Η διαχείριση αυτή θάναι χίλιες φορές καλύτερη όσο κι' αν οι σταφιδοπαραγωγοί δεν έχουν την αναγκαία πείρα. Σύγχρονα όμως θα ωφεληθούν οι παραγωγοί την πείρα που θα αποκτήσουν και η πείρα αυτή θα χρησιμεύσει για την ενιαία διαχείριση της σταφίδας, που θα αναλάβουν μόνοι τους αργότερα. Γι' αυτό όμως χρειάζεται ν' αναπτυχθεί η δημοκρατική λειτουργία των συνεταιρισμών. Για την κατάργηση των αμβύκων που πρότειναν μερικοί σύνεδροι λέει ότι αυτό δεν εξυπηρετεί τους σταφιδοπαραγωγούς, αλλά την εταιρεία "Βάκχος". Ο Καρχαρίλαος (χειροκροτήματα) πάει έτσι να μονοπωλήσει την οινοπνευματοποίηση και να αγοράζει τα τσίπουρα με μια δεκάρα. Τέτοιο σύνθημα -τονίζει- αποβλέπει στην ολοκληρωτική καταλήστευση των αμπελουργών και σταφιδοπαραγωγών.

Οσον αφορά τα χρέη -συνεχίζει- είναι άμεση ανάγκη να ρυθμισθεί το ζήτημα με την ολοκληρωτική διαγραφή των τοκογλυφικών χρεών και με χρεωστάσιο των άλλων. Ζητάει ακόμη, η αγορά των πλεονασμάτων να είναι άμεση, να δοθούν δάνεια επί ενεχύρω στους σταφιδοπαραγωγούς, την κατάργηση των βαρών της σταφίδας κτλ. και τονίζει ότι αν ο λαός της Πελοποννήσου δεν βρίσκεται συνεχώς στο πόδι, δεν θα μπορέσει να επιβάλλει τα αιτήματά του. Γι' αυτό χρειάζεται να εκλέξει μια μεγάλη επιτροπή κι' υποεπιτροπές κατά νομούς, που θα επαγρυπνούν και θα κατεβάσουν το λαό σ' αγώνα για την επιβολή της θέλησής του. Τονίζει ακόμα ότι ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος πρέπει ν' αντιδράσει αποφασιστικά σ' αυτό που γίνεται: να αποκεφαλίζεται ο αγώνας του με τη σύλληψη κάθε συνειδητού αγωνιστή. Οι σταφιδοπαραγωγοί -τονίζει- πρέπει να περιφρουρήσουν τους αγωνιστές που βγαίνουν μέσα από την τάξη τους και αγωνίζονται για τα συμφέροντά τους.

Στην αρχή της χθεσινής πρωινής συνεδρίασης διαβάστηκε πλήθος τηλεγραφημάτων απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας. Ανάμεσα σ' αυτά ήταν και τηλεγράφημα του Αμπελουργικού Συνεδρίου

της Ναούσης που χαιρετίζει το συνέδριο και ζητεί να μην συγκρουσθούν τα συμφέροντα των δύο παραγωγικών τάξεων, αλλά ενωμένοι να βαδίσουν και να γλυτώσουν από τους κοινούς εκμεταλλευτές.

Μιλάει έπειτα ο Στάγκος, Σαβαλίων, ο οποίος κατηγορεί τα κόμματα που μπαίνουν παντού και ξεχαρβαλώνουν απ' όλες τις πλευρές τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών και συνιστά να οργανωθεί πολιτικά ο λαός για να καταλάβει την εξουσία και τότε να λύσει τα ζητήματα οριστικά.

Ο Δόξας του Δήμου Αρινοφυγαλείας συνιστά την αποδοχή των αποφάσεων της 15μελούς επιτροπής.

Στο σημείο αυτό μπαίνει ένας σύνεδρος κι' αναγγέλλει πως ο Κουλαμπιάς στάλθηκε εξόριστος και διαβάζει χαιρετιστήριό του, που το συνέδριο υποδέχεται με θυελλώδη χειροκροτήματα κι' εκδηλώσεις συμπαθείας.

Ο Ζώτης τονίζει ότι η κυβέρνηση Μεταξά πάει να πνίξει στο αίμα τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών και ς' αυτό -προσθέτει- φταίνε και τα κόμματα που τον διάλεξαν για να παίξει το ρόλο του φονιά. Ο λαός -λέει- πρέπει να διώξει το φονιά Μεταξά και να γίνουν εκλογές (χειροκροτήματα). Τονίζει ακόμη πως οι αποφάσεις που θα παρθούν πρέπει να διεκδικηθούν μ' όλα τα μέσα.

Ο Μπαχιμάς, Αιγιαλείας, εκφράζει την ικανοποίησή του για την ενότητα των σταφιδοπαραγωγών. Οι παραγωγοί καλών και κακών ποιοτήτων -λέει- πρέπει να αγωνιστούν μαζί. Μόνο η ενότητα θα μας σώσει. Τονίζει έπειτα την αντίδραση των Ενώσεων Συνεταιρισμών και των τζορμπατζήδων κατά του συνεδρίου και ζητάει να ορισθεί τιμή εξαγοράς ποιοτήτων 4.200 εφόσο θα δοθούν 3.600 για τις κατώτερες. Επίσης ζητάει 2.500 το χιλιόλιτρο για τη βιομηχανοποιησιμη σταφίδα, δάνεια στους σταφιδοπαραγωγούς κλπ.

Ο Μπουλαλάς αναπτύσσει τις αποφάσεις της 15μελούς επιτροπής και ζητάει να υιοθετηθούν.

Ο σ. Γληνός δευτερολογώντας τονίζει ότι το

ποιοτικό παρακράτημα πρέπει ν' αποκρουσθεί από τους σταφιδοπαραγωγούς γιατί αποτελεί μια νέα έμμεση φορολογία. Η ενιαία διαχείριση -λέει- θα συναντήσει τον πόλεμο του τραστών εκμεταλλευτών. Η ενιαία διαχείριση πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στάδια κι' όχι μονάχα τη συγκέντρωση, όπως πρότειναν μερικοί.

Ο Μερκάτος, Πύργου, αναγγέλλει ότι η γενική συνέλευση της Ένωσης Συνεταιρισμών Ηλείας που έγινε το πρωί, αποφάσισε να σταλεί αντιπροσωπεία στο συνέδριο. Ο πρόεδρος της Ένωσης πούναι αδελφός του συμβούλου του ΑΣΟ Ζαχαροπούλου, απέκρουσε αυτό με βρισιές αποκαλώντας το συνέδριο "συνέδριο κιβδηλοποιών και κομμουνιστών" και απειλώντας πως θα φέρει πολυβόλα να τους πολεμήσει (ζωπρές αποδοκιμασίες).

Ο πρόεδρος εκφράζει την απέχθεια και την περιφρόνηση του συνεδρίου προς τους διασπαστές και τους προδότες του αγώνα των σταφιδοπαραγωγών.

Ο Μωΐς, Κρεσταινης, λέει πως μόνο με αγώνα και με τη ροζιασμένη γροθιά θα λύσουμε τα ζητήματά μας.

Ο Δρούτζας, αντιπρόσωπος περνοσοποπλήκτων Καλαμών, επιστά την προσοχή του συνεδρίου για την άμεση ανάγκη αποστολής επιτροπής προς εξακρίβωση των ζημιών απ' τον περονόσορο.

Μιλούν έπειτα οι Τσαρουχάς, Αραβαντινός και Μάγκος Πυλίας. Ο τελευταίος καταγγέλλει τα τρομοκρατικά μέτρα που αποβλέπουν να πνίξουν τη φωνή των σταφιδοπαραγωγών και τονίζει ότι το συνέδριο πρέπει ν' απαιτήσει να σταματήσουν αυτά τα μέτρα, να ζητηθούν ευθύνες για τις συλλήψεις και καταθέτει έντονο ψήφισμα διαμαρτυρίας κατά της κυβέρνησης Μεταξά που αντί να φροντίζει για τα αιτήματα των σταφιδοπαραγωγών, στέλνει χιλιάδες χωροφύλακες για να πνίξει το δίκιο τους.

Ο Μυράς, Αμαλιάδας, ξεσκεπάσει τις λοβιτούρες του Χαρίλαου, καίδημένου παιδιού κάθε κυβέρνησης.

Ο Μακρής, Κορινθίας, διαδηλώνει τη χαρά του, γιατί ο αγώνας των σταφιδοπαραγωγών

είνε ενιαίος και προσθέτει “πάει πια η εποχή που μας βάζαν και αλληλοσκοτωνόμαστε”.

Ο Παπαδάμ των επαγγελματιών Κρεσταινής, δηλώνει πως οι επαγγελματίες βρίσκονται στο πλευρό των σταφιδοπαραγωγών για να ζητήσουν αδελφωμένοι ψωμί και δουλειά και για να εμποδίσουμε να μας στείλουν πολυβόλα όταν “πεινάμε”.

ΣΟΒΑΡΕΣ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ

Κηρύσσεται τελειωμένη η συζήτηση, κατόπι βγαίνει 12μελής επιτροπή για να συντάξει το ψήφισμα που θα υποβληθεί στην κυβέρνηση. Μετά θα εγκριθεί το ψήφισμα απ’ το συνέδριο και θα εκλεγεί 30μελής επιτροπή αγώνα.

Οι αντιπρόσωποι της Ένωσης Συνεταιρισμών Κρεσταινής Μπουλαλάς και Λαλούντας κατά τη συζήτηση των όρων του ψηφίσματος κωλυσιεργούν και αντιδρούν σε σημείο αφάνταστο.

Η προσπάθεια της αντίδρασης που δεν τελεσφόρησε μέσα στο συνέδριο γιατί έβρισκε αποφασιστική τη θέληση των σταφιδοπαραγωγών, επωφελήθηκε να φέρει δυσχέρειες στο συνέδριο όταν τελείωσαν οι εργασίες του και έφτασαν πια στο ψήφισμα. Οι αντιπρόσωποι των Ενώσεων Συνεταιρισμών Μπουλαλάς και Λαλούντας που εκδηλώθηκαν από την αρχή αντιδραστικοί, κατάφεραν να παρασύρουν και τον πρόεδρο του συνεδρίου Αργυράκη και έτσι να επιβάλλουν ορισμένες νότες στο ψήφισμα που δεν απηχούσαν τη θέληση της πλειοψηφίας των σταφιδοπαραγωγών. Όταν έπειτα τα μεσάνυχτα το ψήφισμα διαβάστηκε στο συνέδριο, πολλοί σύνεδροι ζήτησαν να καθοριστεί η τιμή εξαγοράς 3.400 με 4.000 γιατί το σχετικό άρθρο του ψηφίσματος άφηνε το ζήτημα ακαθόριστο.

Οι δύο παραπάνω αντιπρόσωποι της Ενώσεως αντιτάξαν λυσιώδικη αντίδραση και στο τέλος ο πρόεδρος που παρασύρθηκε, αδικαιολόγητα αποχώρησε μαζί με τους παραπάνω και με τον αντιπρόσωπο Βενιζέλο, παίρνοντας μαζί του και το αρχείο του προεδρείου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτά γίνονταν σ’

ένα καφενείο, γιατί το θέατρο το είχαν κλείσει. Εξ άλλου πολλοί σύνεδροι έφυγαν το απόγευμα με τη βεβαιότητα πως το συνέδριο θα τελείωνε μέσα στις γραμμές που χαραχτηκαν. Μετά την αποχώρησή τους βρέθηκε χωρίς προεδρείο και σε αδυναμία να συγκαλέσει τα μέλη του σε μια αίθουσα για να πάρει αποφάσεις. Το γεγονός αυτό εξήγειρε την αγανάκτηση όλων των συνέδρων που απ’ αυτή τη στιγμή βρίσκονται στο δρόμο.

Με παρέμβαση του Κορομπλά, το προεδρείο με τους παραπάνω δέχτηκαν ν’ αρχίσουν συνεννοήσεις για να προσεγγίσουν οι απόψεις. Αυτή τη στιγμή συνεδριάζουν σ’ ένα γραφείο όλα τα μέλη της επιτροπής. Πρέπει να σημειωθεί ότι η μεγάλη πλειοψηφία της επιτροπής του ψηφίσματος και των συνέδρων που πολλοί απ’ αυτούς έχουν ρητές εντολές απ’ τις επαρχίες τους για την τιμή αυτή, συμφώνησαν στον καθορισμό τιμής των 3.400 με 4.000.

Πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι Ενώσεις Συνεταιρισμών αντέδρασαν λυσσαλέα κατά του συνεδρίου και ότι οι δύο που ήρθαν μόλις βρήκαν ευκαιρία αποπειράθηκαν να το διασπάσουν. Έτσι, βγαίνει πλέρια δικαιολογημένη η καταγγελία του Κουλαμπά ότι οι διοικήσεις των Ενώσεων, άλλες επηρεάστηκαν και άλλες εξαγοράστηκαν απ’ τις Τράπεζες.

Η συμφωνία στη διατύπωση του ψηφίσματος είναι βέβαιο πως θα επέλθει τελικά. Το γεγονός όμως θα μείνει πολύ χαρακτηριστικό για την αντίδραση που καταβάλλουν οι εκμεταλλευτές⁽⁸⁵⁾.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»

Την ίδια ημέρα ο “ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ” κυκλοφορεί με κύριο άρθρο που έχει τίτλο “Το Συνέδριο του Πύργου – Το ψωμί των σταφιδοπαραγωγών”. Σε αυτό γίνεται μια περιεκτική ανάλυση των λόγων για τους οποίους εξαπολύθηκε η πολύπλευρη τρομοκρατία, τίθεται ως κεντρικό ζήτημα διεκδίκησης ο ορισμός τιμής 3.500 δραχμών, εξηγείται γιατί αυτό είναι και εφικτό αλλά και ζήτημα επιβίωσης για τους παραγωγούς, ενώ στο τέλος επισημαίνεται η σημασία

της νίκης των σταφιδοπαραγωγών για τα εργαζόμενα στρώματα. Το ύφος του κειμένου και ο τρόπος που έχει δομηθεί παραπέμπει στο Δημήτρη Γληνό που είναι βαθύς γνώστης της υπόθεσης:

«Τα σκυλιά και οι δήμιοι της πλουτοκρατίας λύσσαξαν. Τρομοκράτες γενίτσοροι, διαλεγμένοι από τις χαφιεδικές υπηρεσίες όλης της χώρας, ξαμολύθηκαν στα σταφιδικά χωριά. Ερευνούσαν στα σπίτια, στα τραίνα, στους δρόμους. Απαγόρευαν στους βουλευτές, τους αντιπροσώπους του λαού, ναρθούν σ' επαφή με το λαό. Επιαναν αυθαίρετα και εκτόπιζαν τους αγωνιστές του σταφιδοπαραγωγικού αγώνα. Ξαναζωντανέψανε στην Πελοπόννησο την απαίσια επιδρομή του Ιμπραήμ. Τέτοια ήταν η τρομοκρατία και τα χαφιεδικά όργανα. Ο σκοπός τους ήταν να απαγορέψουν το Πανσταφιδικό Συνέδριο. Ο λογαριασμός των πλουτοκρατών εκμεταλλευτών ήταν απλός. Αμα πνίξουμε το Συνέδριο – σκέφθηκαν οι κροίσοι του “Βάκχου” και οι βδέλλες του ΑΣΟ, και οι τραμπούκοι της σκυλομεταξικής κυβέρνησης – παραλούουμε τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών και τους παίρνουμε τη σταφίδα όσο μας γουστάρει. Μα λογάριζαν χωρίς τον ξενοδόχο. Ο σταφιδοπαραγωγικός κόσμος ούτε δειλίασε ούτε και λύγισε μπροστά στην τρομοκρατία. Το Συνέδριο του Πύργου πραγματοποιήθηκε. Η πραγματοποίηση του Συνεδρίου και η περίλαμπρη επιτυχία του, είναι η πρώτη επιβλητική απάντηση στη χαφιεδοκρατία και στην Ιμπραήμ-μεταξική τρομοκρατία.

3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο για τα πλεονάσματα της σταφίδας. Την τιμή αυτή αξίωσαν για τη σταφίδα τους οι βασανισμένοι παραγωγοί. Με αυτή την τιμή μονάχα μπορούν κάπως να ανασάνουν. Με αυτή την τιμή θα μπορέσουν ίσαμε ένα βαθμό να εξασφαλίσουν το ψωμί της χρονιάς για τις οικογένειές τους. Παρακάτω απ' τις 3.500 βρίσκεται η δυστυχία και η εξαθλίωση του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου. Ο,τι κόβεται από την τιμή των 3.500, κόβεται από το ψωμί της φτωχής οικογένειας του σταφιδο-

παραγωγού. Αυτή τη μεγάλη αλήθεια, βροντοφώναξαν οι σύνεδροι. Αυτή η μεγάλη αλήθεια απ' τον Πύργο ακούσθηκε σε ολάκερη την Πελοπόννησο και σ' ολόκληρη την Ελλάδα.

Καταχρεωμένοι στις τράπεζες και τους τοκογλύφους, χτυπημένοι απ' την κακοκαιρία, εξαντλημένοι απ' τις στερήσεις, μια μονάχα έχουν ελπίδα οι σταφιδοπαραγωγοί. Να εξασφαλίσουν καλές τιμές για τη σταφίδα τους. Και οι 3.500 δραχμές είναι το λιγώτερο που μπορεί και πρέπει να εξασφαλίσουν.

Είναι δυνατόν όμως να εξαγορασθούν τα πλεονάσματα στην τιμή των 3.500; Η κυβέρνηση των βιομηκάνων, του “Βάκχου” και των εκμεταλλευτών του ΑΣΟ το αρνείται αυτό. Ισχυρίζεται πως της είναι αδύνατο να εξαγοράσει τη σταφίδα στις 3.500. Η αλήθεια όμως είναι διαφορετική. Και αυτή η αλήθεια βροντοφωνάχθηκε απ' το σύνεδρο Κουλαμπά μέσα στο σταφιδοπαραγωγικό συνέδριο. Από τις βροχές καταστράφηκαν 40 εκατομμύρια χιλιόλιτρα σταφίδα. Αν αυτό, και μονάχα αυτό το γεγονός υπολογισθεί, αποδείχνεται αμέσως, πως με το ποσό που χρειάζονταν για να αγοραστούν τα 150 εκατομμύρια χιλιόλιτρα πλεόνασμα προς 3.000 κατώτατο όριο, είναι και παραείναι δυνατό ν' αγοραστούν τα 110 εκατομμύρια χιλιόλιτρα πλεόνασμα που απομένουν μετά τις καταστροφές, προς 3.500 δραχμές, το λιγώτερο.

Μα υπάρχει ακόμα και άλλος παράγοντας που πρέπει να υπολογισθεί. Ο εξής: ότι η φειτηνή εξαγωγή θάνε μεγαλύτερη από ό,τι αρχικά υπολογίσθηκε.

Και τα δύο παραπάνω επιχειρήματα είναι βασισμένα και γερά. Για το πρώτο, για τις καταστροφές, επικαλούμαστε τις μαρτυρίες των ιδίων των σταφιδοπαραγωγών. Για το δεύτερο, μας φθάνει μονάχα η μαρτυρία αυτών των εχθρών του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου, των ανθρώπων της πλουτοκρατίας. Να π.χ. τι έγραφε στην “Πρωΐα” της 15/5/1936 ο ανταποκριτής της στο Λονδίνο Σ. Βλάσης: “Κατά το τρέχον έτος, λόγω σοβαρών ζημιών της αυστραλιανής παραγωγής, προβλέπεται ότι η εξαγωγή της σταφίδας μας θα είναι μεγαλειτέρα”.

Και, το συμπέρασμά μας, ακόμη μια φορά, βγαίνει μόνο του πως: Οι σταφιδοπαραγωγοί για να γλυτώσουν απ' την πείνα πρέπει να πληρωθούν κατώτατο όριο 3.500 δραχμές το χιλιόλιτρο τη σταφίδα.

Το Συνέδριο του Πύργου είναι το συνέδριο του ψωμιού, για τους σταφιδοπαραγωγούς. Ενας κόσμος ολόκληρος, οι δεκάδες χιλιάδες τιμημένοι καλλιεργητές της σταφίδας βλέπουν προς τον Πύργο με ελπίδα. Φέτος για τους σταφιδοπαραγωγούς, το συνέδριο του Πύργου είχε ό,τι ήταν πέρσι το συνέδριο των Γαργαλιάνων. Στο συνέδριο των Γαργαλιάνων πέρσι συντρίφτηκαν οι αντιδράσεις και οι αντισταφιδικές θέσεις των σταφιδοεκμεταλλευτών, των πραχτόρων της κυβέρνησης και του ΑΣΟ. Το συνέδριο των Γαργαλιάνων, με την καθοδήγηση ξυπνημένων και τίμιων σταφιδοπαραγωγών σαν τον Κουλαμπά, τον Διακουμογιαννόπουλο, τον Κορμά κλπ. πήρε τις μοναδικές σωστές και εξυπηρετικές για τους σταφιδοπαραγωγούς αποφάσεις. Το συνέδριο των Γαργαλιάνων, πέρσι, έδωσε το σύνθημα της ηρωικής και τιμημένης εξέγερσης του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου. Το συνέδριο των Γαργαλιάνων, πέρσι, με τα σωστά του συνθήματα, με τις θαυμάσιες αποφάσεις του και με τους ηρωικούς του αγώνες, σήκωσε τον πρώτο γερό φραγμό στους εκμεταλλευτές της σταφίδας. Μα το έργο των Γαργαλιάνων πρέπει να συνεχιστεί στον Πύργο. Αν οι Γαργαλιάνοι στάθηκαν φραγμός στην ολοκληρωτική καταλήστεψη της σταφίδας, ο Πύργος πρέπει να είναι το ατράνταχτο φρούριο, πάνω στο οποίο θα σπάσουν οι ληστρικές επιθέσεις των σταφιδοεκμεταλλευτών και της κυβέρνησης της πλουτοκρατίας. Αν η φωνή που βγήκε πέρσι από τους Γαργαλιάνους "Κάτω ο ΑΣΟ", "3.500 ή θάνατος", γίνθηκε πανσταφιδοπαραγωγικό σύνθημα, οι δίκαιες φτερινές διεκδικήσεις, που κυριώτερη και πιο άμεση από όλες είναι η απαίτηση να καθοριστεί η τιμή στις 3.500 δραχμές κατώτατο όριο, πρέπει να γίνει το εγερτήριο σάλπισμα του νικηφόρου πανσταφιδικού αγώνα.

Το Πανσταφιδικό Συνέδριο του Πύργου είναι συνέδριο του ψωμιού, μόνο και μόνο γιατί είναι συνέδριο αγώνα. Μονάχα με τον σκληρό και αποφασιστικό αγώνα τους οι τίμιοι δουλευτάδες του σταφιδικού κάμπου θα περιφρουρήσουν το ψωμί τους. Μα για να αρπάξουν το ψωμί τους οι σταφιδοεκμεταλλευτές και η κυβέρνηση τους, πολεμούν λυσσασμένα να πνίξουν τον αγώνα των σταφιδοπαραγωγών. Αυτίνε την έννοια και αυτή τη σημασία έχουν οι τρομοκρατικές συλλήψεις του Κουλαμπά, του Κορμά και των άλλων σταφιδοπαραγωγών αγωνιστών. Γι' αυτό η απελευθέρωση των τίμιων αυτών αγωνιστών είναι όχι μονάχα ζήτημα τιμής και θαρραλέα απάντηση στην θρασυτάτη πρόκληση των σταφιδοεκμεταλλευτών και της κυβέρνησης, μα και ζήτημα επιτυχίας στον αγώνα που ανέλαβαν, δηλαδή ζήτημα ψωμιού για τους σταφιδοπαραγωγούς. Η απελευθέρωση των αγωνιστών τους είναι σήμερα πρώτιστο καθήκον των σταφιδοπαραγωγών. Αυτό θάνατη η πρώτη νίκη και η καλύτερη εγγύηση για την επιτυχία του δίκαιου και τίμιου αγώνα τους. Του αγώνα που συγκεντρώνει τη συμπάθεια και την αλληλεγγύη ολόκληρου του εργαζόμενου λαού της χώρας μας από τη μια μεριά, και απ' την άλλη, το αφρολυσσασμένο μίσος των Κανελλόπουλων και των Χαρίλαων, των Μεταξάδων και των Σκυλακάκηδων, της πλουτοκρατίας και της χαφιεδοκρατίας.

Σύσσωμος ο Ελληνικός Λαός βρίσκεται στο πλευρό των σταφιδοπαραγωγών, γιατί η νίκη τους θα είναι νίκη ενάντια στην πλουτοκρατική αντίδραση και στην τρομοκρατία και η επιτυχία τους θα είναι λαϊκή επιτυχία».

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Για το Σταφιδικό Συνέδριο του Πύργου και την παρουσία του Τάση Κουλαμπά σε αυτό, έχουμε μια σημαντική μαρτυρία, αυτή του Αρίστου Αποστολόπουλου.

Όπως προαναφέρθηκε ήταν απεσταλμένος της "Σημείας" σε αυτό και χαρακτηρίζει τη συμμετοχή του Κουλαμπά ως "κορυφαία στιγμή

της επαναστατικής ζωής του”: «Τον θυμούμαι σε μια από τις εξοχώτερες, στην κορυφαία ίσως στιγμή της επαναστατικής ζωής του: Στο Πανσταφιδικό Συνέδριο του Πύργου στις 28 Ιουνίου του 1936. Ήταν νωπά ακόμη τα αιματηρά σταφιδικά γεγονότα του προηγούμενου χρόνου στην επαρχία Πυλίας-Τριφυλίας όπου ο Τάσος πρωταγωνίστησε. Τα γεγονότα εκείνα και ο αγωνιστικός αντίκτυπός τους, ο επαναστατικός αναβρασμός σ’ όλες τις σταφιδικές περιφέρειες και οι αλληπάλληλες εργατικές κινητοποιήσεις στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, είχαν φέρει σε τέτοια δεινή θέση την πλουτοκρατική ολιγαρχία ώστε το δειλό και συνθηκολόγο κόμμα των Φιλελευθέρων προδίνοντας την εντολή του λαού και το “Σύμφωνο Σοφούλη – Σκλάβαινα” ν’ αναγκαστή ν’ αφήσει αφύλακτο το δρόμο στην εισβολή του φασισμού. Η προφυλακή του είχε κιόλας αναρριχηθεί στην κορυφή της κοινοβουλευτικής κυβέρνησης.

Σε μια ατμόσφαιρα πρωτοφανούς ανάπτυξης των λαϊκών δημοκρατικών δυνάμεων αλλά ταυτόχρονα και άμεσης απειλής φασιστικού πραξικοπήματος, οργανώθηκε το μέγα εκείνο Σταφιδικό Συνέδριο στον Πύργο της Ηλείας. Χίλιοι διακόσιοι και πλέον αντιπρόσωποι απ’ όλες τις σταφιδικές περιφέρειες κατέκλυσαν την πόλη και το πρωί της 28ης Ιουνίου στην κατάμεστη αίθουσα του θεάτρου άρχισε τις εργασίες του το ιστορικό και αλησμόνητο –για όσους τόζησαν– Συνέδριο. Εκτός από τις εκατοντάδες εκλεκτούς αντιπροσώπους του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου, αντιπροσωπεύονταν η κυβέρνηση και η Βουλή διά του Γόντικα, καθώς και η κοινοβουλευτική ομάδα του ΚΚΕ με το φημισμένο και μεγάλο δάσκαλο Δημήτρη Γληνό, που ήταν και ο κύριος ομιλητής στο Συνέδριο. Είχαν επίσης πάρει μέρος και πολλοί άνθρωποι των γραμμάτων, του Αθηναϊκού Τύπου κλπ. Αλλά ενώ το Συνέδριο άρχισε μέσα σε μια ατμόσφαιρα χαράς και γαλήνης, έξω από το θέατρο επικρατούσε ασυνήθιστη και αδικαιολόγητη αστυνομοκρατία.

Τελικά όταν εκλέχτηκε το Προεδρείο και ο

πρόεδρος Αργυράκης, ένας γενναίος στο σώμα και στην ψυχή μεγαλοχτηματίας, απύθυμε προς τους συνέδρους τον εμπνευσμένο χαιρετισμό του, μπήκε ασθμαίνων στην αίθουσα ένας που πράγματι είχε ομοιότητα με τον Τάσο. Προχώρησε κοντά στη σκηνή και με ύφος τρομοκρατημένου και αποτεινόμενος στο κατάμεστο θέατρο είπε: “Κύριοι διαμαρτύρομαι. Με πιάσανε για Κουλαμπά. Με πιάσανε για Τάσο Κουλαμπά!! Μήπως κανένας από τους συνέδρους λέγεται Τάσος Κουλαμπάς που τον καταδιώκει η αστυνομία; Παρακαλώ προστατεύτε τον. Προστατεύτε τον γιατί το θέατρο είναι ζωσμένο από στίφη χωροφυλάκων που ψάχνουν να τον πιάσουν”.

Το θέατρο σείστηκε από επευφημίες για τον Τάσο και διαμαρτυρίες για το “αίσχος” των αστυνομικών μέτρων. Ο άνθρωπος που είχε τη θαυμάσια έμπνευση και την υποκριτική δεινότητα ήταν ο απεσταλμένος του “Ριζοσπάστη”, αξέχαστος δημοσιογράφος Σουργιαδάκης. Το έξοχο κόλπο έπιασε. Αναστατώθηκε το Συνέδριο, απαίτησαν από το κυβερνητικό κλιμάκιο να περιφρουρήσει την ειρήνη των Συνέδρων και να βάλει τάξη στην αστυνομία. Πράγματι με ανύποπτο τρόπο ο Δημήτρης Γληνός πήρε το Γόντικα και βγήκαν για να κάμουν τις δέουσες συστάσεις στην αστυνομία. Ο Τάσος που στο μεταξύ είχε φτάσει και με φροντίδα της τοπικής οργάνωσης είχε κρυφτεί σε κάποιο τοίχο πίσω από το θέατρο, βρήκε την ευκαιρία (τη στιγμή που ο υπουργός με το Γληνό έκαναν συστάσεις στους αξιωματικούς της φρουράς) να γλιστρήσει –και μάλιστα μπροστά τους– να χωθή στα παρασκήνια του θεάτρου και από εκεί μ’ ένα σάλτο να βρεθεί στη σκηνή μπροστά στο Προεδρείο! Το τι έγινε δεν περιγράφεται... Μέσα στη θύελλα των χειροκροτημάτων και των ζητοκραυγών –γνώστης καθώς ήταν της λαϊκής ψυχής– ανασήκωσε κι έδειξε στους συνέδρους το βρεγμένο και καταλασπωμένο πανταλόνι του. Στάθηκε λίγο. Πήρε βαθειά ανάσα. Κύτταξε με χαμόγελο ύψιστης ευτυχίας τους παραληρούντες συνέδρους και με φωνή που έμοιαζε με σάλπισμα θριάμβου, άρχισε περίπου ως εξής:

“Αγαπητοί φίλοι, σας φέρνω το θερμό χαιρετισμό από τους αδερφούς σας σταφιδοπαραγωγούς της Πυλίας (χαλάζι χειροκροτημάτων). Καταδιωκόμενος από το κράτος του ζόφου, ολονυχτίς μέσα στις ρεματιές και τους βάλτους, βουτηγμένος έτσι όπως με βλέπετε στις λάσπες και τα νερά ήρθα κοντά σας (θύελλα χειροκροτημάτων, μπράβο να μας ζήσεις λεβέντη!...). Ηρθα για να βροντοφωνάξω και γω μαζί σας το δίκιο. Να στιγματίσω μαζί σας το ανάλγητο κράτος, να υποδείξω μαζί με σας λύσεις τίμιες και σωστές, τις μόνες που μπορεί να συμβάλουν στην πραγματική λύση του σταφιδικού ζητήματος και να σώσουν τους παραγωγούς από το μαρτύριο της πείνας, από τη θηλειά του τοκογλύφου, από τη φρίκη της απόγνωσης (κατακλυσμός χειροκροτημάτων). Αδέρφια, χρόνια τώρα κράτος και Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός μας εμπαίζουν και μας λοιδωρούν... (χειροκροτήματα, ζητοκραυγές). Χρόνια τώρα, μέσα στα πολυτελή γραφεία του ΑΣΟ – στο Γιλδίξ αυτό των Σουλτάνων της σταφίδας, δικάζουνε το σταφιδοπαραγωγό ερήμην”.

Εδώ σείστηκε κυριολεκτικά το θέατρο. Ζητοκραυγάζαν, πετούσαν καπέλλα, μαντήλια, επευφημούσαν, αποθέωναν!... Ο Τάσος προχώρησε στην ανάλυση του σταφιδικού με σαφήνεια, φραστικό πλούτο, εικόνες ζωντανές έτσι που κάθε φράση του να πνίγεται σε κατακλυσμό χειροκροτημάτων και επευφημιισμού. Με το λόγο του που έκανε καταπληκτική εντύπωση, έκλεισε η πρωινή συνεδρίαση και ο Πρόεδρος σήμανε διακοπή για το απόγευμα. Στο μεταξύ τα τηλέφωνα με την Αθήνα είχαν δουλέψει και η Κυβέρνηση Μεταξά ανένδοτη διέταζε να συλληφθή πάραυτα και να εκτοπισθή ο Κουλαμπάς. Και πράγματι μ’ όλα τα μέτρα που είχαμε πάρει και παρ’ όλο που τον συνώδευσαν ο Γόντικας και ο Γληνός, οι φαφιέδες χύμηξαν σαν γεράκια, τον άρπαξαν σπικωτό και ενώ αλλεπάλληλες γραμμές χωροφυλάκων έφραζαν το δρόμο, τον έκλεισαν αστραπιαία στα κρατητήρια της χωροφυλακής που δεν απείχαν, άλλωστε, και πολύ από το θέατρο. Το πλήθος των συνέδρων ώρμησε, έσπασε τις αστυνομικές

γραμμές, έφτασε έξω από το Τμήμα και ήταν έτοιμο να συντρίψει τα πάντα και ν’ απελευθερώσει τον Τάσο, αλλά ο διοικητής Χωροφυλακής Ανδροβιτσανέας (μετέπειτα Διοικητής Πολιτοφυλακής Πελοποννήσου) μαζί με το Γόντικα δήλωσαν κατηγορηματικά ότι θα τον απέλυαν ευθύς μετά τη λήξη των εργασιών του Συνεδρίου. Το Προεδρείο και ο Γόντικας σύστησαν να μην επιμείνουμε και ν’ αφήσουμε σ’ αυτούς το ζήτημα. Τώρα προείχε η επιτυχία του Συνεδρίου. Πράγματι το απόγευμα μαζευτήκαμε, όχι στο θέατρο, από το οποίο μας έδιωξαν, αλλά σ’ ένα υπαίθριο κινηματογράφο. Εκεί, παρά τις διασπαστικές τους ενέργειες, οι σταφιδοπατέρες συνετρίβησαν κυριολεκτικά και αναγκάστηκαν να υποταχθούν στις αποφάσεις του Συνεδρίου που έφερναν και τη σφραγίδα του αείμνηστου Τάσου.

Τη δεύτερη μέρα το βράδυ, το Συνέδριο είχε περατώσει το έργο του και η συντριπτική πλειοψηφία των συνέδρων ψήφισε ομόφωνα τις επιτροπές που θ’ αναλάβαιναν το συντονισμό του παραπάνω αγώνα. Ομως η επάρατος 4η Αυγούστου ανέκοψε την αληθινή μεγαλειώδη αγωνιστική πορεία του σταφιδοπαραγωγικού κόσμου κι’ έστειλε “πολλές λεβέντικες ψυχές στην εξορία” ανάμεσα στους οποίους, πρώτον μεταξύ των πρώτων τον αξέχαστο ηγέτη του Μωριά, μπάρμπα Τάσο»⁽⁸⁶⁾.

ΔΙΑΦΩΝΙΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Οι διαφωνίες εκδηλώνονται έντονα αμέσως με την έκδοση του ψηφίσματος και τη λήξη του συνεδρίου: “Μας απεστάλη χθες το κάτωθι ψήφισμα του σταφιδικού συνεδρίου Πύργου, το οποίον εστάλη επίσης εις την κυβέρνηση και τους αρχηγούς των κομμάτων:

Το Συνέδριον ζητεί:

1) Κατάργησιν γενικήν του παρακρατήματος εις είδος, του συναλλαγματικού παρακρατήματος, της εγγείου φορολογίας και των λοιπών βαρών και καθιέρωσιν μοναδικού βάρους διά την εφειτηνίσου εσοδείαν, εξαγωγικής εισφοράς 1.500 δρχ.

2) Διαρρύθμισιν της φορολογίας του οινο-

πνεύματος ώστε να δοθή τιμή εις οινοπνευματοποιουμένην σταφίδα 2.500 δρχ. κατά χιλιόλιτρον. Ν' αποκλεισθή απολύτως η σύστασις εταιρείας προς μονοπώλησιν της βιομηχανοποιήσεως σταφίδος και του προϊόντος της αμπέλου.

3) Διαρρυθμίσιν των περί αμβύκων διατάξεων, ώστε να καταδιωχθή αυστηρώς η λαθρεμπορία του οινοπνεύματος και να εξασφαλισθή η λειτουργία μόνον των μικρών αμβύκων των παραγωγών μέχρις ότου εξευρεθί οριστικωτέρα ρυθμίσις συμφώνως προς τα συμφέροντα αμφοτέρων των κλάδων.

4) Εν σχέσει με την τιμήν εξαγοράς πλεονασμάτων προταθείσα μέχρι τούδε τιμή υπό των παραγωγών των δραχμών 3.000-3.600 έχει βάσιν 300 εκατομμύρια παραγωγών. Επειδή όμως εξακολουθούν δυσμενείς αι κλιματολογικά συνθήκαι και μείωσις της παραγωγής, πρέπει ν' αυξηθή η τιμή εν αναλογία με την μείωσιν της παραγωγής.

5) Η εξαγορά των πλεονασμάτων να γίνεται απ' αρχής του σταφιδικού έτους.

6) Πλήρη αποζημίωσιν των παθόντων από θεομηνίαν, περονόσπορον, χάλαζαν, παγετόν κ.λπ. και προς τούτο άμεσον αποστολήν εκτιμητικών επιτροπών προς καθορισμόν των ζημιών.

7) Άμεσος απόλυσις αμφοτέρων των νυν συμβούλων του ΑΣΟ και αντικατάστασιν των διά νέων προσωρινών τοιούτων αποκλειομένης της επανεκλογής των ήδη. Τα νέα συμβούλια να αναλάβουν την διαχείρισιν της σταφίδος κατά το τρέχον έτος την διενέργειαν ελέγχου επί των πεπραγμένων του προηγούμενου συμβουλίου και την μελέτην προς οργάνωσιν του διαχειριστικού συστήματος της σταφίδος κατά τον καλλίτερον διά τους σταφιδοπαραγωγούς τρόπον.

8) Οργάνωσιν συνεταιριστική των σταφιδοπαραγωγών προς τον σκοπόν της ταχυτέρας υπ' αυτών συγκεντρώσεως και εξ ολοκλήρου ενιαίας διαχείρισεως της σταφίδος.

9) Ελάττωσιν κομίστρων και ναύλων.

10) Να καταβληθή πάσα δυνατή προσπάθεια

προς παραλαβήν κλωράς σταφίδος όπου τούτο καθίσταται απαραίτητον λόγω εξαιρετικών συνθηκών.

11) Άμεσον εφαρμογήν χρεωστασίου μέχρι οριστικής ρυθμίσεως των χρεών με πνεύμα οριστικής απαλλαγής των καλλιεργητών από της τοκογλυφίας. Ελάττωσιν των τόκων της Αγροτικής Τραπέζης εις 5%.

12) Ελάττωσιν της τιμής του άργου κατά δύο δραχμάς ουχί επί ζημιά των σιτοπαραγωγών αλλά διά της ελαττώσεως του δασμού και του αυστηρού ελέγχου των κερδών των αλευροβιομηχάνων.

13) Διαμαρτύρεται διά τας αυθαιρέτους συλλήψεις μελών του συνεδρίου και ζητεί άμεσον κατάπαυσιν της τρομοκρατίας, κατάργησιν του ανελεύθερου μέτρου των εκτοπίσεων και αυστηρόν σεβασμόν των λαϊκών ελευθεριών.

Διά την οργάνωσιν του ενιαίου αγώνος προς επιτυχίαν των άνω δικαίων, το συνέδριο εκλέγει 50μελή επιτροπήν σταφιδοπαραγωγικών δικαίων, εις την οποία αναθέτει την επίδοσιν του παρόντος και την λήψιν όλων των αναγκαίων μέτρων προς εφαρμογήν τους συνεργαζομένης με όλας τας λαϊκάς οργανώσεις αίτινες θα προθυμοποιούντο εξ αλληλεγγύης διά την υποστήριξιν του δικαίου των σταφιδοπαραγωγών".

Μια μεγάλη ομάδα αντιπροσώπων εκφράζει σοβαρές διαφωνίες:

"Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι αντιπρόσωποι σταφιδικών συνεταιρισμών και μεμονωμένων παραγωγών δηλούμεν ότι: Δεν συμφωνούμε με τον όρον του ψηφίσματος σχετικώς με την εξαγοράν πλεονασμάτων, όπως διατυπώθηκε αόριστα και κατά τρόπον που δίνει την εντύπωσιν ότι οι παραγωγοί δέχονται την τιμήν 3.000-3.600. Σύμφωνα με την εντολήν των σταφιδοπαραγωγών που αντιπροσωπεύουμε απαιτήσαμε τιμήν 3.300-3.900 τουλάχιστον εφ' όσον η παραγωγή πλαττώθη λόγω καταστροφών και συνεπώς σύμφωνα με τους υπολογισμούς της ίδιας της 15μελούς επιτροπής η πληρωμή της τιμής αυτής είναι απόλυτα δυνατή. Με την γνώμη μας συμφωνούσε η μέγιστη

πλειοψηφία των συνέδρων και η μεγάλη πλειοψηφία της επιτροπής που συνέταξε το ψήφισμα. Δυστυχώς δεν κινδυνεύσαμε να επιβάλουμε την θέλησή μας χωρίς να ματαιώσουμε την λήψιν αποφάσεως, διότι οι αντιπρόσωποι ενώσεων συνεταιρισμών Μπουλαλάς και Λαλούντας, που συστηματικώς αντεστρατεύθησαν στα συμφέροντα των παραγωγών, κατάφεραν να παρασύρουν και τα μέλη του προεδρείου Αργυράκην, Βενιζέλον και Δρακόπουλον που απεχώρησαν όλοι και έτσι το συνέδριον εκινδύνευε να ναυαγήσει.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι περισσότεροι παραγωγοί είχαν φύγει διότι παρέτειναν τις συζητήσεις μέχρι την επομένη, κι έτσι κινδυνεύσαμε να μας εκβιάσουν να δεχθώμεν το ψήφισμα.

Καταγγέλλομεν εις τον σταφιδοπαραγωγικόν κόσμον την στάση των ανωτέρω αντιπροσώπων και καλούμεν τους σταφιδοπαραγωγούς να επιμένουν εις την τιμήν 3.300 - 3.900, η οποία είναι δίκαιον και δυνατόν να πληρωθή.

Οι αντιπρόσωποι της επιτροπής αγώνος Επαρχίας Καλαμών, Μεσσήνης Μιχαλόπουλος, Αποστολόπουλος, Αρμένης, Παπασαρουχάς.

Αντιπρόσωποι μεμονωμένων παραγωγών Γρηγ. Πουλόπουλος, Π. Λιανός, Ν. Μπουλούκος, Κ. Μυλωνόπουλος, Γ. Μπουρίκας, Ιωαν. Τόγκας κλπ.⁽⁸⁷⁾

Η διάσταση απόψεων επιβεβαιώνεται σε σύσκεψη που πραγματοποιείται λίγες ημέρες αργότερα στο Ναζήρι και η κατάσταση συνοψίζεται ως εξής: «Καθ' α γνωρίζομεν ασφαλώς μεταξύ μελών της επιτροπής αγώνος των Επαρχιών Καλαμών, Μεσσήνης, ήρχισαν χθες επικρατούσαι νέες τάσεις. Συμφώνως προς αυτάς προτείνεται η οργάνωσις συλλαλητηρίου συν γυναιξί και τέκνοις των σταφιδοπαραγωγών, με κάθοδον εις Καλάμας. Εις ην δε περίπτωσιν ημποδίζετο η μέχρις ενταύθα πορεία, όπου θα ανεκόπτετο, εκεί να παρέμεναν οι σταφιδοπαραγωγοί κηρύσσοντες απεργίαν πείνης μέχρις ότου οι εν τη πόλει μας αντιπρόσωποί των, οίτινες θα ευρίσκοντο ενταύθα από της προτεραίας, επικοινωνήσουν μετά του κ. Νομάρχου, αφού εκάλουν

και τους επαγγελματίας κ.λπ. να τους ενισχύσουν.

Πιθανόν εκ των νέων αυτών αντιλήψεων εσημειώθη από χθες αρχή διασπάσεως εις την επιτροπήν. Απόδειξις τούτου δύναται να θεωρηθεί το γεγονός ότι δεν επραγματοποιήθη η χθεσινή παρουσίασις της εις τον κ. Νομάρχην, επειδή πλείστα εκ των μελών της επιτροπής δεν ήλθον ενταύθα ως είχεν αποφασισθή.

Κατόπιν τούτου ελέγετο ότι η υπέρ της καθόδου παράταξις θα ανελάμβανε αυτή υπευθύνως τον περαιτέρω αγώνα καλούσα τους σταφιδοπαραγωγούς να κατέλθουν εις έντονον επιδίωξιν της επικλήσεως των αιτημάτων των. Ελέγετο επίσης ότι θα κυκλοφορήσει σήμερον και προκήρυξις, αλλ' είναι άγνωστον, παρά την έγκυρον πηγήν των πληροφοριών μας, κατά πόσον θα εξελιχθούν ούτω τα πράγματα⁽⁸⁸⁾.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΑΙΓΙΟ

Παράλληλα με απόφαση όλων των σταφιδικών οργανώσεων (συνεταιρισμοί, κτηματίες, έμποροι και εξαγωγείς) της Αιγιαλείας, στις 30 Ιουνίου συνέρχεται σταφιδικό συνέδριον στο Αίγιο, προφανώς ως «αντίβαρο» εκείνου του Πύργου καθώς υποτίθεται ότι η κεντρική εξουσία θα αποφάσιζε με βάση τις πιέσεις από τις κινητοποιήσεις. Και εδώ κάνει πάλι την εμφάνισή του ο διαχωρισμός των ποιότητων. Στο συνέδριον μεταξύ των άλλων «ο κ. Λαλιώτης αναγιγνώσκει το πόρισμα των ληφθεισών αποφάσεων κατά το εν Πύργω σταφιδικόν συνέδριον εις το οποίον παρέστη ως εκπρόσωπος του σταφιδικού χωριού Παρασκευή Αιγιαλείας χαιρετίζων και το συνέδριον Αιγίου εκ μέρους του συνεδρίου Πύργου». Σύμφωνα με το ρεπορτάζ του «Νεολόγου» «το θετικόν αποτέλεσμα του Παναγιαλείου σταφιδικού συνεδρίου είναι ότι επήλθε συνταύτισις των επί του σταφιδικού ζητήματος απόψεων τόσο των συνεταιρισμών όσον και των μεμονωμένων σταφιδοπαραγωγών της Αιγιαλείας. Αι ομόφωναι αύται αντιλήψεις θα διευθετηθούν εις σύσκεψιν εν τοις γραφείοις της Ενώσεως Σταφιδικών Συνεταιρισμών Αι-

γιαλείας εις ψήφισμα το οποίον θα καταρτίσει επιτροπή αποτελεσθείσα εκ των κ. κ. Τάσου Γιαννοπούλου, Ιω. Σολιώτη, Πολ. Πολυχρονιάδου, Ανδρ. Κουνινιώτη, Αντ. Αντωνοπούλου, Γεωργ. Πολυχρονοπούλου, Γ. Κουνινιώτου, Αν. Παπαλουκά, Γ. Ψαρογιαννοπούλου, Κ. Σπλιτοπούλου, Κ. Ράζου, Αλ. Μπτροπούλου»⁽⁸⁹⁾.

Την επόμενη ημέρα ο «Νεολόγος» φιλοξενεί ρεπορτάζ για τη σύσκεψη και το ψήφισμα: «Συνήλθε η εκτελεστική επιτροπή του Παναγιάλειου σταφιδικού συνεδρίου, η οποία κατόπιν μακράς συσκέψεως διετύπωσε το ψήφισμα του συνεδρίου.

Δ' αυτού ζητείται όπως ληφθεί υπόψη η τραγική θέσις της σταφίδος εν τω εξωτερικώ. Τονίζεται ότι προορισμός της σταφίδος είνε ν' αποξηραίνηται καλώς και να πωλείται εις το εξωτερικόν, εκεί όπου δέον να στρεφώμεθα δια τας μεγάλα τιμάς. Αναφέρεται ακολούθως ότι ο ΑΣΟ έχει κατά το καταστατικόν του προορισμόν την εξασφάλισιν του κόστους της σταφίδος και ουχί την αγοράν αυτής. Το κόστος της σταφίδος Αιγιαλείας συμφώνως προς τους επισήμους υπολογισμούς, υπερβαίνει κατά 60% το κόστος της κατωτάτης ποιότητος, αναλόγως δε προς την διαφοράν αυτήν δέον να κανονίζεται η εξαγορά των πλεονασμάτων. Εξαιρετικώς δι' εφέτος οι παραγωγοί Αιγιαλείας δέχονται να υπολογισθή διαφορά 40% κατά τον καθορισμόν των τιμών.

Δια σταφίδα οιοπνεύματος αναγνωρίζεται ως δίκαιον, λογικόν και ηθικόν όπως πληρώνεται με την κατωτάτην τιμήν εξαγοράς πλεονασμάτων.

Λόγω της μειώσεως της καταναλώσεως και λόγω του συναγωνισμού εις το εξωτερικόν, τονίζεται η ανάγκη όπως τα εξαγωγικά βάρη μη υπερβούν τας 1.200 δραχμάς με εξαιρετικὴν μείωσιν αυτών, ώστε εντός εξαετίας να παραμείνη μόνον το ποιοτικόν τοπικόν παρακράτημα, διατεθειμένον δωρεάν εις το Κράτος δια φορολογίαν και περιωρισμένην εξαγοράν πλεονασμάτων. Ούτω θα εξυγιανθῆ βαθμιαίως και φυσιολογικώς η κατάσταση.

Περαιτέρω ζητείται όπως περιορισθῇ πυναι

εργασίαι του ΑΣΟ, απαγορευθῆ η πρόσληψις νέου προσωπικού, η αύξησις των μισθών και η προαγωγή του ἤδη υπηρετούντος με αντικαταστάσεώς του δια νέου οργανισμού. Επίσης να επισπευσθῆ ο έλεγχος της νομιμότητος και της σκοπιμότητος των πράξεων του διοικητικού συμβουλίου υπό ανακριτικῆς επιτροπῆς, εις ἣν δε περίπτωσιν προκύψουν ευθύναι να γίνῃ ἄμεσος ποινικὴ δίωξις των υπευθύνων.

Τέλος ζητείται η ἄμεσος αντικατάστασις των αποδεδειγμένως υπευθύνων συμβούλων του ΑΣΟ δια παράβασιν του νόμου 6208 δια πάσαν διοικητικὴν παράβασιν.

Επί πάντων των λοιπών ζητημάτων το ψήφισμα αναφέρεται εις τας υποδείξεις της 15μηλοῦς επιτροπῆς.

Το ψήφισμα υπογράφουν οι κ. κ. Αναστ. Π. Γιαννόπουλος πρόεδρος του συνεδρίου, Α. Παπαγεωργίου και Π. Παναγόπουλος εκ μέρους της Ενώσεως Σταφιδικῶν Συνεταιρισμῶν Αιγιαλείας, Γ. Πολυχρονόπουλος του Κτηματικῶν Συλλόγου Αιγιαλείας και οι κ. κ. Π. Πολυχρονιάδης, Ι. Σολιώτης, Κ. Σπλιτόπουλος, Ι. Παπαλουκάς, Γ. Κουνινιώτης, Γ. Ψαρογιαννόπουλος και Α. Αντωνόπουλος»⁽⁹⁰⁾.

«ΑΚΕΦΑΛΟ» ΚΙΝΗΜΑ - ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΜΕΤΑΞΑ

“Ακέφαλο” το κίνημα καθώς είχε συλληφθῆ ἢ απομονωθῆ η ηγεσία του, σε αγανάκτηση οι σταφιδοπαραγωγοί, αλλά η δικτατορία στις 4 Αυγούστου ἔδωσε τέλος στη μεγάλη πορεία του αγώνα.

Ο Τάσης Κουλαμπάς ἦταν ο μόνος που σώθηκε στα χρόνια της θύελλας που ακολούθησαν: Στάλθηκε στην Ακροναυπλία και παραδόθηκε ὄμηρος στους Γερμανούς. Κρατήθηκε στο Χαϊδάρι και απέδρασε το Μάιο του 1944, αναδείχθηκε σε γραμματέα του ΕΑΜ Πελοποννήσου. Μέλος του Πολιτικῶν Γραφείου του Αγροτικῶν Κόμματος, διώχθηκε μετά τη Βάρκιζα και ἐξελέγη βουλευτής Μεσσηνίας με την ΕΔΑ το 1958.

Ο Θόδωρος Κορμάς πήρε δραστήρια μέρος στην Εθνική Αντίσταση από τις γραμμές του

ΕΑΜ. Δολοφονήθηκε από παρακρατικούς της μοναρχοφασιστικής συμμορίας του Μαγγανά στη Θουρία τον Ιανουάριο του 1946.

Ο Ζαχαρίας Κουρέτας συνελήφθη από τους ταγματασφαλίτες του Βρεττάκου στο μεγάλο μπλόκο της Καλαμάτας. Παραδόθηκε στους Γερμανούς και εκτελέστηκε στην Παλιόχουνη μαζί με εκατοντάδες άλλους πατριώτες το Φεβρουάριο του 1944.

Ο Χρήστος Κουβελιώτης συνελήφθη από το καθεστώς Μεταξά και φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία. Παραδόθηκε στους Γερμανούς όμηρος και κρατήθηκε στο Χαϊδάρι. Εκτελέστηκε με τους 200 στην Καισαριανή την Πρωτομαγιά του 1944.

Ο αδελφός του Παναγιώτης Κουβελιώτης, μέλος του ΚΚΕ, συνελήφθη από το καθεστώς Μεταξά. Φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία, παραδόθηκε όμηρος στους Γερμανούς, κλείστηκε

σε διάφορα στρατόπεδα και εκτελέστηκε από τους Βούλγαρους φασίστες στο στρατόπεδο "Παύλος Μελάς" της Θεσσαλονίκης το Μάρτιο του 1943.

Ο Σωτήρης Κανελλόπουλος στέλεχος του ΚΚΕ στη Δυτική Μεσσηνία φυλακίστηκε από το καθεστώς Μεταξά, απέδρασε το 1941 από το Ασβεστοχώρι όπου είχε μεταφερθεί ως φυματικός και πήρε ενεργό μέρος στην Εθνική Αντίσταση από τις γραμμές του ΕΑΜ. Στον Εμφύλιο εντάχθηκε στον Δημοκρατικό Στρατό και σκοτώθηκε το Μάιο του 1949 στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στον Ταΰγετο.

Ο Στέλιος Διακουμογιαννόπουλος εξορίστηκε από το καθεστώς Μεταξά και φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία. Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση από τις γραμμές του ΕΑΜ και δολοφονήθηκε στην Ηλεία το Δεκέμβριο του 1944 από αγνώστους και για άγνωστο λόγο.

- (1) "Ριζοσπάστης" 26/12/1935
- (2) "Σημαία" 8/1/1936
- (3) "Σημαία" 11/1/1936
- (4) "Σημαία" 14/1/1936
- (5) "Σημαία" 24/1/1936
- (6) "Σημαία" 25/1/1936
- (7) "Σημαία" 5/2/1936
- (8) "Θάρρος" 11/2/1936
- (9) "Σημαία" 11/2/1936
- (10) "Σημαία" 12/2/1936
- (11) "Ριζοσπάστης" 12/2/1935
- (12) "Σημαία" 13/2/1936
- (13) "Σημαία" 15/2/1936
- (14) "Σημαία" 13/2/1936
- (15) "Θάρρος" 16/2/1936
- (16) "Θάρρος" 11/2/1936
- (17) "Σημαία" 19/2/1936
- (18) "Σημαία" 27/2/1936
- (19) "Σημαία" 28/2/1936
- (20) "Ριζοσπάστης" 3/3/1936
- (21) "Ριζοσπάστης" 4/3/1936
- (22) "Σημαία" 2/4/1936
- (23) "Σημαία" 3/4/1936
- (24) "Θάρρος" 4/4/1936
- (25) "Θάρρος" 5/4/1936
- (26) "Ριζοσπάστης" 8/4/1936
- (27) "Σημαία" 8/4/1936
- (28) "Θάρρος" 9/4/1936
- (29) "Σημαία" 10/4/1936
- (30) Δημήτριος Γ. Παναγιωτόπουλος "Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος - Οψεις του αγροτικού κινήματος στην Ελλάδα"
- (31) "Σημαία" 24/4/1936
- (32) "Σημαία" 28/4/1936
- (33) "Ριζοσπάστης" 28/4/1936
- (34) "Ριζοσπάστης" 30/4/1936
- (35) "Θάρρος" 1/5/1936
- (36) "Ριζοσπάστης" 21/4/1936
- (37) "Σημαία" 3/5/1936
- (38) "Θάρρος" 8/5/1936
- (39) "Ριζοσπάστης" 9/5, 15-20/5, 22/5/1936
- (40) "Ριζοσπάστης" 16/5/1936
- (41) "Σημαία" 16/5/1936
- (42) "Ριζοσπάστης" 16/5/1936
- (43) "Ριζοσπάστης" 19/5/1936
- (44) "Θάρρος" 23/5/1936
- (45) "Θάρρος" 26/5/1936
- (46) "Θάρρος" 27/5/1936
- (47) "Θάρρος" 29/5/1936
- (48) Ριζοσπάστης 26-30/5/1936
- (49) "Σημαία" 5/6/1936
- (50) "Σημαία" 6/6/1936
- (51) "Σημαία" 9/6/1936
- (52) "Ριζοσπάστης" 2/6/1936
- (53) "Ριζοσπάστης" 4/6/1936
- (54) "Ριζοσπάστης" 9/6/1936
- (55) "Σημαία" 9/6/1936
- (56) "Σημαία" 10/6/1936
- (57) "Σημαία" 11/6/1936
- (58) "Σημαία" 11/6/1936
- (59) "Σημαία" 13/6/1936
- (60) "Σημαία" 13/6/1936
- (61) "Ριζοσπάστης" 13/6/1936
- (62) "Θάρρος" 16/6/1936
- (63) "Σημαία" 16/6/1936
- (64) "Θάρρος" 17/6/1936
- (65) "Σημαία" 13/6/1936 (ενδεικτικά)
- (66) "Σημαία" 17/6/1936
- (67) "Σημαία" 18/6/1936
- (68) "Θάρρος" 19/6/1936
- (69) "Σημαία" 19/6/1936
- (70) "Σημαία" 21/6/1936
- (71) "Ριζοσπάστης" 22/6/1936
- (72) "Θάρρος" 23/6/1936
- (74) "Ριζοσπάστης" 23/6/1936
- (74) "Ελεύθερος Ανθρωπος" 21/6/1936
- (75) "Σημαία" 24/6/1936
- (76) "Σημαία" 25/6/1936
- (77) "Ριζοσπάστης" 26/6/1936
- (78) "Σημαία" 27/6/1936
- (79) "Σημαία" 27/6/1936
- (80) "Ακρόπολις" 27/6/1936
- (81) "Ριζοσπάστης" 28/6/1936
- (82) "Ελεύθερος Ανθρωπος" 28/6/1936
- (83) "Σημαία" 28/6/1936
- (84) "Ριζοσπάστης" 29/6/1936
- (85) "Ριζοσπάστης" 30/6/1936
- (86) Αρίστος Αποστολόπουλος: "Τάσος Κουλαμπάς. Πιστός φίλος του λαού, προικισμένος ηγέτης του σταφιδικού κινήματος" – Αρχείο Τάση Κουλαμπά
- (87) "Σημαία" 1/7/1936
- (88) "Θάρρος" 7/7/1936
- (89) "Νεολόγος" 1/7/1936
- (90) "Νεολόγος" 2/7/1936

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. Οι κυβερνήσεις με επιτροπές και συνέδρια ετοιμάζουν νέα βάρη για τους σταφιδοπαραγωγούς	
– Οι παραγωγοί οργανώνονται	
– Το ΚΚΕ παρεμβαίνει και αποκαλύπτει	7
ΔΙΩΞΕΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ	8
ΕΛΙΓΜΟΣ ΜΕ... ΜΕΛΕΤΗ.....	8
ΤΕΛΟΣ Η ΧΛΩΡΗ ΣΤΑΦΙΔΑ	9
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ, ΕΜΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ	10
ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	11
ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ.....	12
ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΧΡΕΗ, ΑΠΕΙΛΗ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΥ	13
ΖΗΤΟΥΝ... ΘΥΣΙΕΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ	15
ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΠΟΔΑ ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΚΕ.....	17
ΒΙΑΗ «ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ» ΖΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΟΣ.....	18
ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΛΩΡΗ, ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΜΙΚΡΟΥΣ ΑΜΒΥΚΕΣ	19
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΣΟ ΓΙΑ ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	20
ΑΝΤΙΔΡΑ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	20
ΤΟ ΚΛΗΡΙΓΚ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	22
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΟ ΚΚΕ.....	23
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΕΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ	24
ΣΤΑΦΙΔΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ	25
ΑΘΛΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΑΣΟ.....	25
ΦΤΑΙΝΕ ΟΙ... ΥΨΗΛΕΣ ΤΙΜΕΣ	26
ΑΙΤΙΑ Η ΚΑΤΑΣΠΑΤΑΛΗΣΗ ΠΟΡΩΝ.....	26
ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»	27
ΕΚΒΙΑΖΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ.....	29
«ΔΙΩΓΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ»	30
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΟ	32
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕΤΑΞΑ - ΜΕΤΩΠΟ ΚΚΕ.....	32
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕΤΑΞΑ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ	32
ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΤΑΙ Η «ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ»	35
ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΛΩΡΗ ΣΤΑΦΙΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ	36
ΜΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»	36
ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΑΤΟΚΥΛΙΣΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	50
ΜΕ ΜΕΤΑΞΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΖΕΙ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	51
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ.....	52
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ... «ΜΕΓΑΛΗΣ».....	53
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΒΟΥΦΡΑΔΑ	54
ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΓΛΗΝΟ	54
ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ.....	65
ΤΟ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΜΑ ΚΥΡΙΑΡΧΟ.....	65
Η ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ.....	66
Ο ΓΛΗΝΟΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ.....	66
Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	68

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ ΤΟ 1936 ΤΟ «ΚΥΚΝΕΙΟ ΑΣΜΑ» ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΟ ΚΑΙ ΑΝΑΒΡΑΣΜΟΣ	71
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ «ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΗ»	75
ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΤΥ	76
ΨΑΧΝΟΥΝ ΝΑ ΣΥΛΛΑΒΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΥΛΑΜΠΑ	77
B. Στην τελική ευθεία για το συνέδριο	
- Εντείνεται η τρομοκρατία	
- Συλλήψεις και εξορίες	
- Διαφωνίες και δικτατορία	79
ΟΡΓΑΝΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ	80
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΕ ΠΛΑΤΥ ΚΑΙ ΠΙΛΑΛΙΣΤΡΑ.....	80
ΤΟ «ΘΑΡΡΟΣ» ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΕΙ ΓΙΑ ΕΞΕΓΕΡΣΗ	82
ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΕΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ Η ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	82
ΕΚΡΗΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ	83
ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΕ.. ΕΠΙΤΡΟΠΗ	84
«ΝΕΥΡΙΚΟΤΗΣ» ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	85
Ο ΜΕΤΑΞΑΣ ΑΠΑΝΤΑ ΜΕ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ	85
ΣΥΣΚΕΨΗ ΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΟΠΛΗΚΤΩΝ.....	87
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΥΡΓΟΥ	88
«ΑΠΗΝΗΣ ΔΙΩΣΙΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ»	90
ΚΑΛΕΣΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ.....	91
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΣΤΑ ΚΡΕΣΤΑΙΝΑ	92
ΙΔΙΕΣ ΤΙΜΕΣ ΜΕ ΤΟ 1935	94
ΚΑΙ Ο ΜΕΤΑΞΑΣ ΑΠΕΙΛΕΙ	94
ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ	94
Ο ΚΟΥΛΑΜΠΑΣ ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ	96
ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΥΛΑΜΠΑ	98
Ο ΓΛΗΝΟΣ ΣΤΟ ΒΗΜΑ	99
ΕΞΟΡΙΖΕΤΑΙ Ο ΚΟΥΛΑΜΠΑΣ, ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ Ο ΚΟΡΜΑΣ	100
ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ	100
ΣΟΒΑΡΕΣ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ.....	103
ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ».....	103
Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ.....	105
ΔΙΑΦΩΝΙΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ	107
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΑΙΓΙΟ	109
«ΑΚΕΦΑΛΟ» ΚΙΝΗΜΑ - ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΜΕΤΑΞΑ	110

“Ακέφαλο” το κίνημα καθώς είχε συλληφθεί ή απομονωθεί η ηγεσία του, σε αγανάκτηση οι σταφιδοπαραγωγοί, αλλά η δικτατορία στις 4 Αυγούστου έδωσε τέλος στη μεγάλη πορεία του αγώνα.

- Ο **Τάσος Κουλαμπάς** ήταν ο μόνος που σώθηκε στα χρόνια της θύελλας που ακολούθησαν: Στάλθηκε στην Ακροναυπλία και παραδόθηκε όμηρος στους Γερμανούς. Κρατήθηκε στο Χαϊδάρι και απέδρασε το Μάιο του 1944, αναδείχθηκε σε γραμματέα του ΕΑΜ Πελοποννήσου. Μέλος του Πολιτικού Γραφείου του Αγροτικού Κόμματος, διώχθηκε μετά τη Βάρκιζα και εξελέγη βουλευτής Μεσσηνίας με την ΕΔΑ το 1958.

- Ο **Θόδωρος Κορμάς** πήρε δραστήρια μέρος στην Εθνική Αντίσταση από τις γραμμές του ΕΑΜ. Δολοφονήθηκε από παρακρατικούς της μοναρχοφασιστικής συμμορίας του Μαγγανά στη Θουρία τον Ιανουάριο του 1946.

- Ο **Ζαχαρίας Κουρέτας** συνελήφθη από τους ταγματασφαλίτες του Βρεττάκου στο μεγάλο μπλόκο της Καλαμάτας. Παραδόθηκε στους Γερμανούς και εκτελέστηκε στην Παλιόχουνη μαζί με εκατοντάδες άλλους πατριώτες το Φεβρουάριο του 1944.

- Ο **Χρήστος Κουβελιώτης** συνελήφθη από το καθεστώς Μεταξά και φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία. Παραδόθηκε στους Γερμανούς όμηρος και κρατήθηκε στο Χαϊδάρι. Εκτελέστηκε με τους 200 στην Καισαριανή την Πρωτομαγιά του 1944.

- Ο αδελφός του **Παναγιώτης Κουβελιώτης**, μέλος του ΚΚΕ, συνελήφθη από το καθεστώς Μεταξά. Φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία, παραδόθηκε όμηρος στους Γερμανούς, κλείστηκε σε διάφορα στρατόπεδα και εκτελέστηκε από τους Βούλγαρους φασίστες στο στρατόπεδο “Παύλος Μελάς” της Θεσσαλονίκης το Μάρτιο του 1943.

- Ο **Σωτήρης Κανελλόπουλος** στέλεχος του ΚΚΕ στη Δυτική Μεσσηνία φυλακίστηκε από το καθεστώς Μεταξά, απέδρασε το 1941 από το Ασβεστοχώρι όπου είχε μεταφερθεί ως φυματικός και πήρε ενεργό μέρος στην Εθνική Αντίσταση από τις γραμμές του ΕΑΜ. Στον Εμφύλιο εντάχθηκε στον Δημοκρατικό Στρατό και σκοτώθηκε το Μάιο του 1949 στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στον Ταΰγετο.

- Ο **Στέλιος Διακουμογιαννόπουλος** εξορίστηκε από το καθεστώς Μεταξά και φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία. Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση από τις γραμμές του ΕΑΜ και δολοφονήθηκε στην Ηλεία το Δεκέμβριο του 1944 από αγνώστους και για άγνωστο λόγο.